

De bibelske læsninger i gudstjenesten

Betænkning afgivet af Kirkeministeriets
liturgiske kommission

BETÆNKNING NR. 750
KØBENHAVN 1975

ISBN 87-503-1799-7
Ki 00-116-bet

INDHOLD

Forord	5
Forslaget	9
Efterskrift:	
A.Læsningernes funktion.....	197
B.Arven fra det gamle kirkeår.....	203
C.Forholdet til traditionen.....	209
D.Gennemgang af de væsentlige ændringer.....	213
E.Praktiske oplysninger.....	223
F.Oversigt over de anvendte tekster i det foreliggende forslag og i den hidtidige alterbog.....	227

FORORD

Det foreliggende forslag til en nyordning af de bibelske læsninger ved gudstjenesten er den første delbetænkning fra kirkeministeriets liturgiske kommission. Forslaget skal først og fremmest tjene som udgangspunkt for en almindelig drøftelse samt danne grundlag for en praktisk afprøvning rundt om i landets kirker. Forslaget er i udstyr og indhold bevidst lagt an som forsøgsudgave, d.v.s. som et skridt på vejen, inden et endeligt forslag til alterbog kan fremlægges til autorisation.

En væsentlig grund til at starte netop med nyordningen af de bibelske læsninger har efter udvalgets opfattelse været den kraftige ændring af højmessens leddeling, som forslaget vil medføre. Antagelsen af denne nye struktur vil nemlig få følger for en række andre led i gudstjenesten.

I efterskriften til forslaget skal ændringerne og den nye struktur begrundes nærmere (se side 197ff.). I hovedtræk går forslaget ud på, at der i formessen før prædiken er to læsninger og i gudstjenestens slutning umiddelbart forud for den aronitiske velsignelse een læsning. Strukturen kan beskrives således:

- A. Indgangslæsning (efter 1.salme).
- B. Prædiketekst (læst enten fra alteret efter 2.salme, hvorefter præsten umiddelbart efter 3.salme begynder på sin prædiken - eller fra prædikestolen efter 2. salme, således at 3.salme bortfalder).
- C. Udgangslæsning umiddelbart før den aronitiske velsignelse.

Indgangslæsningerne er med enkelte undtagelser hentet fra Det gamle Testamente. Prædiketeksterne er fordelt på tre år, og de svarer for størstedelens vedkommende til evangelieteksterne i den hidtidige 1. og 2.tekstrække. Som noget nyt opføres til hver søn- og helligdag en valgfri prædiketekst til fri afbenyttelse, her tænkes her på den almindelige søndagsgudstjeneste, men specielt på hverdagsgudstjenesterne i ugens løb. Den valgfri prædiketekst er oftest hentet fra den nytestamentlige brevlitteratur. Udgangslæsningen svarer i de fleste tilfælde til den hidtidige epistel.

Der foreslås således til hver søn- og helligdag ialt 5 læsninger, der i forslaget anføres i følgende rækkefølge:

- (1) Indgangslæsning
- (2) 1.års prædiketekst
- (3) 2.års prædiketekst
- (4) Valgfri, prædiketekst
- (5) Udgangslæsning

Undertiden foreslås flere muligheder, f.eks. 1.søndag i advent som indgangslæsning enten salme 24 eller salme 100.

Udgangslæsningens anbringelse umiddelbart forud for den aronitiske velsignelse rejser forskellige problemer (f.eks. den hidtidige nadverkollekts placering), som udvalget skønner må løses ud fra erfaringerne med den praktiske afprøvning af forslaget. En række anvisninger findes i afsnittet Praktiske oplysninger, se side 223ff.

Forslaget er således på een gang en deltetænkning og et eksperimentelt forslag, idet man har indset, at liturgiske ændringer idag må fremgå af en praktisk afprøvning og en bredere diskussion, der inddrager så mange som muligt. Derfor er kommissionen interesseret i at modtage reaktioner udefra.

Tilladelse til afprøvning af forslaget må naturligvis indhentes hos stiftets biskop efter de derom gældende regler ⁺⁾ Ved et møde med biskopperne den 4.maj 1973 fik kommissionens medlemmer et positivt indtryk af biskoppernes indstilling til et sådant praktisk samarbejde mellem menighederne og den liturgiske kommission.

Juli 1974.

Niels Hyldahl Johs.W.Jacobsen Erik A.Nielsen

Christian Thodberg

+) Efter redaktionens slutning er der ved kgl.resolution af den 14.oktober 1974 meddelt biskopperne bemyndigelse til, hvor præst og menighedsråd er enige derom, at meddele præsten tilladelse til forsøgsvis at benytte liturgikommissionens forslag til ændring af folkekirkens liturgi og ritualer, jf. kirkeministeriets cirkulære herom.

Efter at den liturgiske kommission i 1971 havde fremsat sit forslag til foreløbige ændringer i højmissen herunder dåb og nadver (Betænkning nr.625), der med få ændringer blev autoriseret til forsøgsvis brug ved kgl.resolution af den 20.november 1972 (Foreløbige ændringer i ritual- og alterbog), gik man over til arbejdet med kommissoriets andet punkt: Fremlæggelse af forslag til en gennemgribende revision af ritual- og alterbog.

I mellemtiden var professor Henrik Glahn, redaktør, dr.phil. Jens Kruuse og generaldirektør Hans Sølvhøj bl.a. på grund af andre påtrængende arbejdsopgaver udtrådt af kommissionen, mens pastor Per Jensen, lektor Aage Laursen, professor, dr.theol.

F.G.Lindhardt, universitetslektor, cand. mag: .Erik A.Nielsen og provst Gunnar Pedersen indtrådte som medlemmer.

Som en af de første opgaver gik man i gang med en revision og nyordning af de bibelske læsninger i gudstjenesten. Et væsentligt forarbejde var allerede gjort med Prøvealterbogen 1958 og i forbindelse med diskussionen ved en halv snes møder i den internordiske perikopekomité, hvor de danske repræsentanter udpeget af biskopperne har været biskop Johs.W.Jakobsen, sognepræst, universitetslektor Paul Seidelin og professor Christian Thodberg. I den sammenhæng skal især fremhæves det fuldstændige forslag til en revision af tekstrækkerne, som Paul Seidelin i den forbindelse har udarbejdet, og som det foreliggende forslag på visse punkter er inspireret af.

Forslaget er udarbejdet af et udvalg, der består af professor Niels Hyldahl, biskop Johs.W.Jacobsen, universitetslektor cand. mag.Erik A.Nielsen og professor Christian Thodberg. Som et foreløbigt udkast blev forslaget fremlagt til drøftelse på et kursus på Præstehøjskolen i november 1973 med deltagere udpeget af biskopperne, hvorefter udvalget udarbejdede det endelige forslag, i foråret 1974.

1. søndag i advent

Indgangslæsning

Salme 24-

HERRENS er jorden og dens fylde,
jorderig og de, som bor derpå i
thi han har grundlagt den på have,
grundfæstet den på strømme.

Hvo kan gå op på HERRENS bjerg,
og hvo kan stå på hans hellige sted?
Den med skyldfri hænder og hjertet rent,
som ikke sætter sin hu til løgn
og ikke sværger **falsk**;
han får velsignelse fra HERREN,
retfærdighed fra sin frelses Gud.
Så er den slægt, som spørger efter ham,
som søger dit åsyn, Jakobs Gud!

Løft eders hoveder, I porte,
løft jer, I ældgamle døre,
at ærens konge kan drage ind!
Hvo er den ærens konge?
HERREN, stærk og vældig,
HERREN, vældig i krig!
Løft eders hoveder, I porte,
løft jer, I ældgamle døre,
at ærens konge kan drage ind!
Hvo er han, den ærens konge?
HERREN, Hærskarers Herre,
han er ærens konge!

Eller: Salme 100

Råb af fryd for HERREN, al jorden,
tjener HERREN med glæde,
kom for hans åsyn med jubel!
Kend, at HERREN er Gud!

Han skabte os, vi er hans,
hans folk og den hjord, han vogter.

Gå ind i hans porte med takkesang,
med lovsange ind i hans forgårde,
tak ham og lov hans navn!

Thi god er HERREN,
hans miskundhed varer evindeligt,
fra slægt til slægt hans trofasthed!

Første prædiketekst

Katt. 21, 1-9

Da de nærmede sig Jerusalem og kom til Betfage på Oliebjerget, så sendte Jesus to disciple af sted og sagde til dem: »Gå hen i landsbyen lige foran jer; så vil I straks finde et æsel, som står bundet med et fæl hos sig; løs dem og før dem til mig! Og hvis nogen siger noget til jer, skal I svare, at Herren har brug for dem, så vil han straks lade jer få dem.«

Dette skete, for at det skulle gå i opfyldelse, som er talt ved profeten, der siger:

»Sig til Zions datter :
Se, din konge kommer til dig,
sagtmodig og ridende på et æsel,
og på et trældyr's fæl. «

Så gik disciplene hen og gjorde, som Jesus havde pålagt dem; de hentede æslet og fællet og lagde deres kapper på dem, og han satte sig derpå. Og der var en meget stor folkeskare, som bredte deres kapper på vejen, andre skar grene af træerne og strøede dem på vejen. Og skarerne, både de, der gik foran ham, og de, der fulgte efter, råbte og sagde:

»Hosianna Davids søn!
velsignet være han, som kommer, i Herrens navn!
Hosianna i det højeste!«

Anden prædiketekst

Lukas ⁴, 16-30

Så kom Jesus til Nazaret, hvor han var vokset op. Og på sabbatsdagen gik han efter sin sædvane ind i synagogen. Og han stod op for at forelæse, og man gav ham profeten Esajas' bog, og da han åbnede bogen, fandt han det sted, hvor der stod skrevet:

»Herrens And er over mig,
fordi han salvede mig,
at jeg skal gå med glædesbud til fattige.
Han sendte mig for at udråbe for fanger,
at de skal få frihed,
og for blinde, at de skal få deres syn,
for at sætte fortrykte i frihed
og udråbe et nådeår fra Herren.«

Så lukkede han bogen og gav tjeneren den tilbage og satte sig; og alles øjne i synagogen var spændt rettede mod ham. Da begyndte han med at sige til dem:

»I dag er dette skriftord, som lød i jeres øren, gået i opfyldelse.«

Og alle gav de ham deres bifald, og de undrede sig over de livsalige ord, som udgik af hans mund. Da sagde de:

»Er det ikke Josefs søn?«

Men han sagde til dem:

»I vil sikkert bruge det ordsprog om mig: Læge, læg dig selv! Vi har hørt om de store ting, som er sket i Kapernaum; gør også sådanne her i din fædreneby.« Men han sagde: »Sandelig siger jeg eder: ingen profet er anerkendt i sin fædreneby. Og jeg siger eder, som sandt er: I Israel **var** der mange enker i Elias' dage, dengang himmelen var lukket i tre år og seks måneder, så **der** kom en stor hungersnød i hele landet; dog til ingen af dem blev Elias sendt, men derimod til en enke i Zarepta i Zidons land. Og i Israel var der mange spedalske på profeten Elisas tid, og ingen af dem blev rensset, men derimod syrerens **Na'aman**.«

Da de, der var i synagogen, hørte det, blev de alle fulde af harme, og de stod op og drev ham ud af byen og førte ham hen til randen af det bjerg, deres by var bygget på; dér ville de styrte ham **ned**. **Men** han gik **sin** vej midt imellem dem og drog **bort**.

Valgfri prædiketekst

Johs. Åb. 3, 14-22

Og skriv til menighedens engel i Laodikea:

»Så siger han, som er Amen, det troværdige og sanddru vidne, Guds skaberværks ophav: Jeg kender dine gerninger: du er hverken kold eller varm. Gid du var kold eller varm! Derfor, fordi du er lunken og hverken varm eller kold, har jeg i sinde at udspy dig af min mund. Fordi du siger: Jeg er rig, jeg har vundet rigdom og trænger ikke til noget, og ikke véd, at netop du er elendig og ynkværdig og fattig og blind og nøgen, derfor råder jeg dig til hos mig at købe guld, lutret i ild, så du kan blive rig, og hvide klæder at iføre dig, så din nøgenheds skam ikke skal blive åbenbar, og øjensalve til at salve dine øjne med, så du kan se. Alle dem, jeg har kær, dem revser og tugter jeg; vær derfor nidkær og omvend dig!

Se, jeg står for døren og banker; om nogen hører min røst og åbner døren, da vil jeg gå ind til ham og holde nadver med ham, og han med mig.

Den, der sejrer, ham vil jeg lade sidde sammen med mig på min trone, ligesom også jeg har sejret og taget sæde hos min Fader på hans trone.

Den, som har øre, han høre, hvad Ånden siger til menighederne!«

Udgangs læsning

Rom. 13, 11-14

I ved, at tiden er inde: den time er allerede kommet, da I skal stå op af søvne; thi frelsen er os nærmere nu, end da vi blev troende. Natten lider, dagen er nær. Så lad os da aflægge mørkets gerninger og iføre os lysets våben; lad os vandre sømmeligt som ved dag, ikke i svir og drik, ikke i utugt og løsagtighed, ikke i kiv og misundelse; men ifør jer Herren Jesus Kristus, og plej ikke kødet, så begæringer vækkes.

2. søndag i advent

Indgangs læsning

Esajas 11, 1-10

Men der skyder en kvist af Isajs stub,
et skud gror frem af hans rod;
og HERRENS Ånd skal hvile over ham,
visdoms og forstands Ånd,
råds og styrkes Ånd,
HERRENS kundskabs og frygts Ånd.
Hans hu står til HERRENS frygt;
han dømmes ej efter, hvad øjnene ser,
skønner ej efter, hvad ørerne hører.
Han dømmes de ringe med retfærd,
fælder redelig dom over landets arme.
Voldsmanden slår han med mundens ris,
gudløse dræber han med læbernes ånde.
Og retfærd er bæltet, han har om sin lænd,
trofasthed hofternes bælte.
Og ulven skal gå hos lammet,
panteren hvile hos kiddet,
kalven og ungløven græsse sammen,
dem driver en lille dreng.
Kvien og bjørnen bliver venner,
deres unger ligger side om side,
og løven æder strå som oxen;
den spæde skal lege ved øglens hul,
den afvante række sin hånd til giftslangens rede.
Der gøres ej ondt og voldes ej mén i hele mit hellige
bjergland;

thi landet er fuldt af HERRENS kundskab,
 som vandene dækker havets bund.
 På hin dag skal hedningerne søge til Isajs rodkud, der står
 som et banner for folkeslagene, og hans bolig skal være herlig.

Første prædiketekst

Lukas 21,25-36

Og der skal ske tegn i sol og måne og stjerner, og på jorden skal folkene ængstes i rådvildhed over havets og brændingens brusen. Mennesker skal dåne af rædsel og gru for det, som kommer over jorderige; thi himlenes kræfter skal rystes. Og da skal de se Menneskesønnen komme i skyen med kraft og megen herlighed. Men når dette begynder at ske, da skal I rette jer og løfte jeres hoveder, thi jeres forløsning nærmer sig.»

Og han fortalte dem en lignelse:

»Se på figentræet og alle de andre træer; så snart I ser, at de springer ud, skønner I af jer selv, at nu er sommeren nær. Således kan I også skønne, når I ser dette ske, at Guds rige er nær. Sandelig siger jeg eder: denne slægt skal ikke forgå, før det er sket alt sammen. Himmelen og jorden skal forgå; men mine ord skal ingenlunde forgå.

Men vogt jer, at jeres hjerter ikke nogen sinde sløves af svir og drukkenskab og timelige bekymringer, så den dag kommer pludselig over jer. Thi som en snare skal den komme over alle dem, der bor på hele jordens flade. Men våg og bed til enhver tid, så I må blive i stand til at undfly alt dette, som skal ske, og til at bestå for Menneskesønnen.»

Anden prædiketekst

Matt. 25,1-13

Da skal det være med Himmeriget som med ti jomfruer, der tog deres lamper og gik ud for at gå brudgommen i møde. De fem af dem var uforstandige, og de fem kloge. De uforstandige tog nemlig deres lamper, men tog ikke olie med sig. Men de kloge tog olie i deres kander tillige med deres lamper. Og da brudgommen lod vente på sig, blev de alle døsige og faldt i søvn.

Men ved midnat lød der et råb: Se, brudgommen er der, gå ham i møde! Da vågnede alle jomfruerne og gjorde deres lamper i stand. Og de uforstandige sagde til de kloge: Giv os af jeres olie, thi vore lamper er ved at gå ud. Men de kloge svarede og sagde: Nej, der ville ikke blive nok både til os og til jer. Gå hellere hen til købmændene og køb til jer selv.

Men medens de gik bort for at købe, kom brudgommen,

og de, som var rede, gik ind i bryllupssalen med ham, og døren blev lukket. Bagefter kommer også de andre jomfruer og siger: Herre, herre, luk op for os! Men han svarede og sagde: Sandelig siger jeg eder: jeg kender jer ikke. Vag derfor, thi I kender hverken dagen eller timen.

Valgfri prædiketekst

Jakob 5,7-11

Så vent da tålmodigt, brødre! indtil Herrens, komme. Se, bonden bier på jordens dyrebare afgrøde og venter tålmodigt på den, til den har fået tidligregn og sildigregn. Vent da også I tålmodigt, styrk jeres hjerter; thi Herrens komme er nær.

Vær ikke vrantne mod hverandre, brødre! for at I ikke skal blive dømt; se, dommeren står for døren. Brødre! tag profeterne, der talte i Herrens navn, til forbillede i at lide ondt og være tålmodige. Se, vi priser dem salige, som har holdt ud. I har hørt om Jobs udholdenhed og set, hvordan Herren lod det ende; thi Herren er nåderig og barmhjertig.

Udgangslæsning

Rom. 15,4-7

Alt, hvad der forhen er skrevet, er jo skrevet, for at vi kan lære deraf, så vi ved udholdenhed og ved den trøst, skrifterne giver, kan bevare vort håb. Og udholdenhedens og trøstens Gud give jer at være enige indbyrdes, som Kristus Jesus vil det, så I enigt og med én mund kan prise Gud, vor Herres Jesu Kristi Fader.

Tag jer derfor af hverandre, ligesom også Kristus har taget sig af os, til Guds ære.

3. søndag i advent

Indgangslæsning

Esagas 40,1-8

Trøst, ja trøst mit folk,
så siger eders Gud,

tal Jerusalem kærligt til og råb kun til det,
at nu er dets strid til ende, dets skyld betalt,
tvefold straf har det fået af HERRENS hånd
for alle sine synder.

I ørkenen råber en røst: »Ban HERRENS vej,
jævn i det øde land en **høj** vej for vor Gud!
Hver dal skal højnes, hvert bjerg, hver høj skal sænkes,
bakket land blive fladt og fjeldvæg til slette.
Åbenbares skal HERRENS herlighed,
alt kød til hobe skal se den.,
Thi HERRENS mund har talet.«

Der lyder en røst, som siger: »Råb!«
Jeg svarer: »Hvad skal jeg råbe?«
»Alt kød til hobe er græs,
al dets ynde som markens **blomst**;
græsset tørres, blomsten visner,
når HERRENS ånde blæser **derpå**;
visselig, folket er græs,
græsset tørres, blomsten visner,
men vor Guds ord bliver evindeligt.«

Første prædiketekst'

˘Matt. 11,2-10

Men da Johannes i sit fængsel hørte om Kristi gerninger,
sendte han bud ved sine disciple og spurgte ham: »Er du den,
som kommer, eller skal vi vente en anden?«

Da svarede Jesus og sagde til dem: »Gå hen og fortæl Jo-
hannes, hvad I hører og ser: blinde ser, og lamme går, spe-
dalske renses, og døve hører, døde står op, og evangeliet for-
kyndes for fattige ; og salig den, som ikke forarges på mig.«
Da nu de gik bort, gav Jesus sig til at tale til folkeskarene
om Johannes: »Hvorfor gik I ud i ørkenen? for at se et rør,
som svajer hid og did for vindtu? Nej, hvorfor gik I ud? for
at se et menneske, klædt i bløde klæder? Se, de, som går med
bløde klæder, er i kongernes slotte. Nej, hvorfor gik I ud?
for at se en profet? Ja, jeg siger jer, endog mere end en profet.
Han er den, om hvem der står skrevet:

Se, jeg sender min engel for dit åsyn,
han skal bane din vej foran dig.«

Anden prædiketekst

Lukas 1,67-80

Og **Zakarias**, Johannes' fader, blev fyldt af Helligånd, og han
profeterede og sagde:

»Lovet være Herren, Israels Gud,
 thi han har besøgt og forløst sit folk
 og oprejst os et frelsens horn i sin tjener Davids hus,
 som han havde lovet ved sine hellige profeters mund
 fra fordums tid:
 en frelse fra vore fjender og fra alle vore haderes hånd,
 for at øve barmhertighed mod vore fædre
 og ihukomme sin hellige pagt ,
 den ed, han tilsvor Abraham, vor fader,
 at han ville give os, at vi, udfriede fra vore fjenders hånd,
 må tjene ham uden frygt
 i fromhed og retfærdighed for hans åsyn
 alle vore dage.
 Og du, barnlille! skal kaldes den Højestes jprofet;
 thi du skal gå foran Herren for at bane hans veje
 og lære hans folk at kende frelsen
 ved deres synders forladelse,
 takket være vor Guds inderlige barmhertighed,
 ved hvilken solopgangen fra det høje vil besøge os
 for at skinne for dem, som sidder i mørke og dødens skygge,
 og lede vore fødder ind på fredens vej.«

Og barnet voksede til og blev styrket i Ånden; og han var i
 ørkenerne indtil den dag, da han skulle træde frem for Israel.

Valgfri prædiketekst

2.Kor. 4,5-10

Thi det er ikke os selv, vi prædiker, men Kristus Jesus som
 Herre , os selv derimod som jeres tjenere for Jesu skyld.
 Thi Gud, som sagde: »Af mørke skal lys skinne frem,« blev
 selv et skinnende lys i vore hjerter, for at kundskaben om Guds
 herlighed på Kristi åsyn må lyse klart.

Men denne skat har vi i lerkar, for at den overvældende kraft
 må være fra Gud og ikke fra os selv. På alle måder er vi hårdt
 trængte, men ikke indestængte, tvivlrådige, men ikke fortvivlede,
 forfulgte, men ikke forladte, slået til jorden, men ikke slået ihjel.
 Altid bærer vi Jesu dødslidelse med os på vort legeme, for at
 også Jesu liv må blive åbenbart i vort legeme.

Udgangslæsning

1.Kor. 4,1-5

Således skal man se på os: som Kristi tjenere og husholdere over
 Guds hemmeligheder! Af husholdere kræves nu i øvrigt, at de
 skal findes tro. Men for mig har det såre lidt at sige, om I eller
 nogen menneskelig ret bedømmer mig; ja, jeg vil ikke engang

bedømme mig selv. Thi vel er jeg mig intet bevidst; dog dermed er jeg ikke retfærdiggjort; den, der bedømmer mig, er Herren. Døm derfor ikke noget før tiden, før Herren kommer, han, som skal bringe for lyset, hvad der er skjult i mørket, og åbenbare, hvad hjerterne vil; da skal enhver få sin ros af Gud.

4. søndag i advent

Indgangslæsning

Esaias 12

På hin dag skal du sige:
 Jeg takker dig, HERRE, thi du vrededes på mig,
 men din vrede svandt, og du trøstede mig.
 Se, Gud er min frelse,
 jeg er trøstet og uden frygt;
 thi HERREN er min styrke og min lovsang,
 og han blev mig til frelse.
 I skal øse vand med glæde af frelsens kilder
 og sige på hin dag:
 Tak HERREN, påkald hans navn,
 gør hans gerninger kendt blandt folkene,
 kundgør, at hans navn er højt!
 Lovsyng HERREN, thi stort har han øvet,
 lad det blive kendt på den vide jord!
 Bryd ud i fryderåb, Zions beboere,
 thi stor i eders midte er Israels Hellige!

Første prædiketekst

Johs. 1,19-28

Dette er Johannes' vidnesbyrd, dengang jøderne sendte præster og levitter ud til ham fra Jerusalem, for at de skulle spørge ham:

»Hvem er du?«

Da sagde han rent ud og nægtede ikke, han sagde rent ud:

»Jeg er ikke Kristus.«

De spurgte ham:

»Hvad da? Er du Elias?«

Han siger:

»Nej, det er jeg heller ikke.«

»Er du profeten?«

Han svarede:

»Nej.«

De sagde så til ham:

»Hvem er du da? Vi skal jo bringe svar til dem, som har sendt os. Hvad siger du om dig selv?«

Han svarede:

»Jeg er en røst af en, der råber i ørkenen:

Jævn Herrens vej!

som profeten Esajas har sagt.«

De var udsendt fra farisæerne , og de spurgte ham og sagde til ham:

»Hvorfor døber du da, hvis du hverken er Krists eller Elias eller profeten?«

Johannes svarede dem og sagde:

»Jeg døber kun med vand; midt iblandt jer står en, I ikke kender, han, som kommer efter mig, og hvis skørm jeg ikke er værdig at løse.«

Dette skete i Betania på den anden side Jordan, hvor Johannes opholdt sig og døbte.

Anden prædiketekst

Johs. 3,25-36

Da kom Johannes' disciple i strid med en jøde om renselse. Og de gik til Johannes og sagde til ham:

»Rabbi! han, som var hos dig på den anden side Jordan, han, som du har vidnet om, se, han døber, og alle kommer til ham.«

Johannes svarede og sagde:

»Et menneske kan slet intet tage, uden det bliver givet ham fra Himmelen. I kan selv bevidne, at jeg sagde: Jeg er ikke Kristus , jeg er kun udsendt forud for ham. Den, som har bruden, er brudgom; men brudgommens ven, som står og hører på ham, glæder sig inderligt over brudgommens røst. Så er nu denne min glæde blevet fuldkommen. Han bør vokse, men jeg blive mindre.

Den, der kommer ovenfra, er over alle; den, der er af jorden, han er af jorden og taler af jorden. Den, der kommer fra Himmelen, er over alle; hvad han har set og hørt, vidner han om; og ingen tager imod hans vidnesbyrd. Men den, der tager imod hans vidnesbyrd, har dermed beseglet, at Gud er sanddr. Thi den, Gud udsendte, taler Guds ord; Gud giver jo ikke Anden efter mål. Faderen elsker Sønnen, og alt har han givet i hans hånd. Den, som tror på Sønnen, har evigt liv; den, som ikke lyder Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede bliver over ham.«

Valgfri prædiketekst

2.Kor. 1,18-20

Så sandt Gud er trofast: det, vi siger til jer, er ikke på én gang »ja og nej«. Thi Guds Søn, Kristus Jesus, som jeg og Silvanus og Timoteus prædikede iblandt jer, var ikke »ja og nej«, men »ja« er kommet ved ham. Thi alle Guds forjættelser har i ham deres »ja«; derfor er der også ved ham gennem vor forkyndelse kommet til at lyde et »amen«, Gud til ære.

Udgangslæsning

Fil. 4,4-7

Glæd jer altid i Herren; jeg siger igen: glæd jer! Lad alle mennesker mærke, at I har et mildt sind! Herren er nær! Vær ikke bekymrede for noget, men lad i alle ting jeres ønsker komme frem for Gud, idet I beder og bønfaller under taksigelse; så skal Guds fred, som overgår al forstand, bevare jeres hjerter og jeres tanker i Kristus Jesus.

Juledag (Kristi fødsels dag)

Indgangslæsning

Esajas 9,2-7

Det folk, som vandrer i mørke,
skal skue så stort et lys;
lys stråler frem over dem,
som bor i mulmets land.

Du gør fryden mangfoldig, glæden stor,
de glædes for dit åsyn, som man glædes i høst,
ret som man jubler, når bytte deles.

Thi dets tunge åg og stokken til dets ryg,
dets drivers kæp, har du brudt som på Midjans dag;
ja, hver en støvle, der tramper i striden,
og kappen, der søles i blod,
skal brændes og ende som luernes rov.

Thi et barn er født os, en søn er os givet,
på hans skulder skal herredømmet hvile;

og hans navn skal være: Underfuld-Rådgiver,
 Vældig-Gud, Evigheds-Fader, Fredsfyrste.
 Stort bliver herredømmet, endeløs freden
 over Davids trone og over hans rige,
 at det må grundes og fæstnes ved ret og retfærd
 fra nu og til evig tid.
 Hærskarers HERRES nidkærlighed gør det.

Eller: Esajas 9,6-7 som
 ovenfor er indrammet

Første prædiketekst

Lukas 2,1-14-

Men det skete i de dage, at der udgik en befaling fra kejser Augustus, at al verden skulle skrives i mandtal. (Det var den første indskrivning, som skete, mens Kvirinius var landshøvding i Syrien). Og alle gik hen for at lade sig indskrive, hver til sin by.

Og fordi Josef var af Davids hus og slægt, drog også han op fra Galilæa, fra byen Nazaret, til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, for at lade sig indskrive tillige med Maria, sin trolovede, som var frugtsommelig. Og det skete, medens de var der, kom tiden, da hun skulle føde. Og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, thi der var ikke plads til dem i herberget.

I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Og en Herrens engel stod for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men engelen sagde til dem:

»Frygt ikke; thi se, jeg forkynnder eder en stor glæde, som skal være for hele folket. Thi eder er i dag en frelser født i Davids by; han er Kristus, Herren ! Og dette skal være jer et tegn: I skal finde et barn svøbt og liggende i en krybbe.«

Og i det samme var der med engelen en mangfoldig himmelsk hærskare, som lovpriste Gud og sagde:

»Ære være Gud i det højeste!
 og på jorden fred
 i mennesker, der har hans velbehag !«

Anden prædiketekst

Johs. 1,1-14

I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Dette var i begyndelsen hos Gud. Alt er blevet til ved det, og uden det blev intet til af det, som er. I det var liv, og

livet var menneskenes lys. Og lyset skinner i mørket, og mørket fik ikke bugt med det

Der fremstod et menneske, udsendt fra Gud; hans navn var Johannes. Han kom til et vidnesbyrd for at vidne om lyset, for at alle skulle komme til tro ved ham. Selv var han ikke lyset, men han skulle vidne om lyset.

Det sande lys, som oplyser hvert menneske, var ved at komme til verden. Han var i verden, og verden er blevet til ved ham, og verden kendte ham ikke. Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham. Men alle dem, som tog imod ham, gav han magt til at blive Guds børn, dem, som tror på hans navn. De blev ikke født af blod, ej heller af køds vilje, ej heller af mands vilje, men af Gud.

Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den enbårne Søn har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed.

Valgfri prædiketekst

Hebr. 1, 1-5a

Efter at Gud forud mange gange og på mange måder havde talt til fædrene ved profeterne, har han nu ved dages enden talt til os ved sin Søn, hvem han har indsat som arving til alle ting, ved hvem han også har skabt verden. Han er hans herligheds afglans og hans væsens udtrykte billede og bærer alt med sit mægtige ord. Og han tog sæde ved Majestæten højre hånd i det høje, efter at han havde fuldbåret renselse for vore synder. Og han er blevet så meget mere ophøjet end englene, som det navn, han har arvet, er over deres.

Thi til hvem af englene har Gud nogen sinde sagt:

»Du er min Søn, jeg har født dig i dag?«

Udgangslæsning

1. Johs. 4, 7-11

I elskede, lad os elske hverandre, thi kærligheden er af Gud, og enhver, der elsker, er født af Gud og kender Gud. Den, der ikke elsker, kender ikke Gud, thi Gud er kærlighed. Derved er Guds kærlighed blevet åbenbaret iblandt os, at Gud har sendt sin Søn, den enbårne, til verden, for at vi skal leve ved ham. Deri består kærligheden: ikke i, at vi har elsket Gud, men i, at han elskede os og sendte sin Søn til soning for vore synder.

I elskede, når Gud således elskede os, så er også vi skyldige at elske hverandre.

2. juledag (St. Stefans dag;)

Indgangs læsning

Ap. G. 7,44-60

Stefanus, en af de syv fattigforstandere, gjorde store undere og tegn blandt folket. Men nogle af jøderne beskyldte han for at tale imod templet og irrod loyen og bragte ham for rådet. I sit forsvaret mod beskyldningerne sagde Stefanus:

»Vore fædre i ørkenen havde vidnesbyrds telt, indrettet således som han, der talte til Moses, havde befale, efter det forbillede, som han havde set. Dette tog vore fædre i arv og bragte det under Josua med ind, dengang de tog landet i besiddelse efter hedningerne, som Gud fordrev fra vore fædres åsyn; og således var det indtil Davids tid. Han fandt nåde for Gud og bad om, at han måtte finde en bolig for Jakobs Gud. Men det blev Salomon, som byggede ham et hus. Dog, den Højeste bor ikke i huse, gjorde med hænder, men som profeten siger:

Himlen er min trone
og jorden mine fødders skammel.
Hvad for et hus vil I bygge mig? siger Herren,
eller hvor er stedet, jeg skulle hvile på?
Er det ikke min hånd, som har skabt alt dette?

I stivnakkede og uomskårne på hjerter og øren! Altid sætter I jer op imod Helligånden - som jeres fædre, således I. Hvem af profeterne har jeres fædre ikke forfulgt? de dræbte dem, som forud forkyndte, at den Retfærdige skulle komme, og hans forrædere og mordere er I blevet. I modtog loven, formidlet ved engle, men I har ikke holdt den!«

Da de hørte dette, blev de forbitrede i deres hjerter og skar tænder. Men fuld af Helligånden stirrede han op imod Himlen og så Guds herlighed og Jesus stående ved Guds højre hånd. Og han sagde:

»Se, jeg skuer Himlene åbne og Menneskesønnen stående ved Guds højre hånd.«

Da skreg de med høj røst og holdt sig for ørene og stormede alle som én ind på ham; og de slæbte ham uden for byen og stenede ham. Og vidnerne lagde deres klæder ved fødderne af en ung mand, som hed Saulus. Så stenede de Stefanus, medens han bad og sagde:

»Herre Jesus, tag imod min ånd!«
Og han faldt på knæ og råbte med høj røst:
»Herre, tilregn dem ikke denne synd!«
Og da han havde sagt dette, sov han hen.

Første prædiketekst

Matt. 10,16-22

Se, jeg sender jer som får blandt ulve; vær derfor snilde som slanger og uden svig som **duer!** Vogt jer for menneskene; thi de skal bringe jer for domstole og piske jer i deres synagoger. Også for landshøvdinge og konger skal I føres for min skyld til et vidnesbyrd for dem og hedningefolkene.

Men når man stiller jer for retten, skal I ikke bekymre jer for, hvorledes eller hvad I skal **tale**; thi det skal gives jer i samme stund, hvad I skal tale. Thi det er ikke jer, som taler, men jeres Faders And, som taler gennem jer.

Broder skal overgive broder til døden, og fader sit barn, og børn skal sætte sig op imod forældre og slå dem ihjel. Og I skal hades af alle for mit navns skyld; men den, som holder ud indtil enden, han skal blive frelst.

Anden prædiketekst

Matt. 10,32-42

»Derfor, enhver, som kendes ved mig over for menneskene, ham vil også jeg kendes ved over for min Fader, som er i Himlene. Men den, som fornægter mig over for menneskene, ham vil også jeg fornægte over for min Fader, som er i Himlene. I må ikke mene, at jeg er kommen for at bringe fred på jorden; jeg er ikke kommen for at bringe fred, men sværd. Thi jeg er kommen for at volde splid mellem en mand og hans fader, mellem en datter og hendes moder og mellem en svigerdatter og hendes svigermoder, og en mand skal få sine husfolk til fjender.

Den, som elsker fader eller moder mere end mig, er mig ikke værd, og den, som elsker søn eller datter mere end mig, er mig ikke værd; og den, som ikke tager sit kors og følger efter mig, er mig ikke værd. Den, som har bjærget sit liv, skal miste det; og den, som har mistet sit liv for min skyld, skal bjærge det.

Den, som tager imod jer, tager imod mig; og den, som tager imod mig, tager imod ham, som udsendte mig. Den, som tager imod en profet, fordi han er en profet, skal få en profets løn; og den, som tager imod en retfærdig, fordi han er en retfærdig, skal få en retfærdigs løn. Og den, som giver en af disse små blot et bæger koldt vand at drikke, fordi han er en discipel, sandelig siger jeg eder: han skal ingenlunde gå glip af sin løn.«

Valgfri prædiketekst

1. Tim. 1,12-17

Jeg takker ham, som gav mig kraft, Kristus Jesus, vor Herre, fordi han agtede mig for tro og tog mig i sin tjeneste, skønt jeg før var en spotter og en forfølger og en voldsmand. Men barmhjertighed blev mig til del, fordi jeg i min vantrø ikke vidste, hvad jeg gjorde. Ja, vor Herres nåde udfoldede sin rigdom med tro og kærlighed i Kristus Jesus. Det er troværdig tale og fuld modtagelse værd, at Kristus Jesus kom til verden for at frelse syndere, blandt hvilke jeg er den største ; men når barmhjertighed blev mig til del, var det, for at fesus Kristus på mig som den største kunne vise hele sin langmodighed, så at jeg blev et eksempel på dem, der skal komme til tro på ham og få evigt liv.

Men evighedernes konge, den uforkrænkelige, usynlige, eneste Gud være ære og pris i evighedernes evigheder! Amen .

Udgangslæsning

1. Johs. 4,1-4

I elskede, tro ikke enhver ånd, men prøv ånderne, om de er af Gud; thi mange falske profeter er draget ud i verden. Derpå kan I kende Guds Ånd: enhver ånd, der bekender, at Jesus er Kristus, kommen i kødet , er af Gud. Og enhver ånd, der ikke bekender Jesus, er ikke af Gud; men dette er Antikrists⁰ ånd, som I har hørt skal komme, og den er allerede nu i verden.

Børnlille, I er af Gud, og I har sejret over dem, fordi han, der er i jer, er større end han, der er i verden.

Hvor det ønskes, kan indgangs- læsning og prædiketekst ændres således:

Indgangslæsning

Mika 5,1-4a

Og du, du Betlehem-Efrata,
liden til al: være blandt Judas tusinder!
Af dig skal udgå mig én
til at være hersker i Israel.
Hans udspring er fra fordum,
fra evigheds dage.

Derfor giver han dem hen, så længe til hun, som skal føde, føder, og resten af hans brødre vender hjem til israelitterne.

Han skal stå og vogte i HERRENS kraft,
i HERREN sin Guds høje navn.

De skal bo trygt, thi nu skal hans storhed nå jordens grænser.
Og han skal være fred.

Prædiketekst

Lukas 2,15-20

Og det skete, da englene havde forladt dem og var vendt tilbage til Himmelen, sagde hyrderne til hverandre:

»Lad os dog gå til Betlehem og se det, som dér er sket, og som Herren har kundgjort os.«

Og de skyndte sig derhen og fandt Maria og Josef tillige med barnet, som lå i krybben. Da de havde set: det, fortalte de, hvad der var blevet sagt til dem om dette barn. Og alle, som hørte det, undrede sig over det, som hyrderne sagde til dem. Men Maria gemte alle disse ord i sit hjerte og grundede over dem. Og hyrderne vendte tilbage og priste og lovede Gud for alt, hvad de havde hørt og set, således som der var blevet sagt til dem.

Eller: Johs. 1.14-18

Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den enbårne Søn har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed.

Johannes vidner om ham, råber og siger: »Ham var det, om hvem jeg sagde: Den, som kommer efter mig, er kommen forud for mig; thi han var til før mig. « Thi af hans fylde har vi alle modtaget, og det nåde over nåde. Thi loven blev givet ved Moses, nåden og sandheden er kommet ved Jesus Kristus. Ingen har nogen sinde set Gud; den enbårne, som selv er Gud, og som er i Faderens favn, han er blevet hans tolk.

Søndag; efter jul

Indgangslæsning

Esajas 2,2-5

Det skal ske i de sidste dage,
 at HERRENS huses bjerg,
 grundfæstet på bjergenes top,
 skal løfte sig op over højene.
 Did skal folkene strømme
 og talrige folkeslag vandre:
 »Kom, lad os drage til HERRENS bjerg,
 til Jakobs Guds hus;
 han skal lære os sine veje,
 så vi kan gå på hans stier;
 thi fra Zion udgår åbenbaring,
 fra Jerusalem HERRENS ord.«
 Da dømmer han folk imellem,
 skifter ret mellem talrige folkeslag;
 deres sværd skal de smede til plovjern,
 deres spyd til vingårdsknive;
 folk skal ej løfte sværd mod folk,
 ej øve sig i våbenfærd mer.
 Kom, Jakobs hus, lad os vandre i HERRENS lys!

Første prædiketekst

Lukas 2,25-40

Og se, der levede i Jerusalem en mand ved navn Simeon, han var en retfærdig og gudfrygtig mand og ventede Israels trøst; og Helligånden var over ham. Og det var varslet ham af Helligånden, at han ikke skulle se døden, før han havde set Herrens salvede. Han kom nu, tilskyndet af Ånden, ind i helligdommen; og da forældrene bragte barnet Jesus ind for at gøre med det, som skik var efter loven, tog han det i sine arme og priste Gud og sagde:

»Herre! nu lader du din tjener gå bort i fred,
 som du har sagt.
 Thi mine øjne har set din frelse,
 som du har beredt for alle folkeslag,
 et lys, som skal åbenbares for hedningerne,
 og en herlighed for dit folk Israel.«

Og hans fader og hans moder undrede sig over det, som blev sagt om ham. Og Simeon velsignede dem og sagde til Maria, hans moder:

»Se, det barn er sat til fald og oprejsning for mange i Israel og til et tegn, som skal modsiges - ja, også din egen sjæl skal et sværd gennemtrænge! - så at mange hjerters tanker skal blive åbenbaret.«

Og der var en profetinde Anna, Fanuels datter, af Asers stamme; hun var meget højt oppe i årene; efter sin jomfrutid havde hun levet syv år med sin mand og var nu en enke på fireogfirsindstyve år. Hun veg ikke fra helligdommen, men tjente Gud med faste og bønner nat og dag. Hun trådte til i den samme stund og lovprieste Gud og talte om barnet til alle, som ventede Jerusalems forløsning.

Da de nu havde fuldført det alt sammen, sådan som det er foreskrevet i Herrens lov, vendte de tilbage til Galilæa, til deres egen by Nazaret. Og barnet voksede og blev stærkt og fyldtes af visdom; og Guds nåde var over det.

Anden prædiketekst

Matt. 2, 13-23

Men da de vise var draget bort, se, da viser en Herrens engel sig i en drøm for Josef og siger: »Stå op, tag barnet og dets moder med dig og flygt til Ægypten og bliv dér, indtil jeg siger dig til; thi Herodes vil søge efter barnet for at dræbe det.«

Da stod han op og tog barnet og dets moder med sig ved nattetid og drog bort til Ægypten. Dér blev han indtil Herodes' død, for at det skulle gå i opfyldelse, som Herren talte ved profeten, der siger:

»Fra Ægypten kaldte jeg min søn.«

Da Herodes nu så, at han var blevet narret af vismændene, blev han meget vred og sendte folk hen, og i Betlehem og hele dets omegn lod han alle drengebørn på to år og derunder myrde, svarende til den tid, han havde fået besked om af vismændene.

Da gik det i opfyldelse, som er talt ved profeten Jeremias, der siger:

»En røst hørtes i Rama,
gråd og megen jamren;
Rakel græd over sine børn
og ville ikke lade sig trøste, thi de er ikke mere.«

Men da Herodes var død, se, da viser en Herrens engel sig i en drøm for Josef i Ægypten og siger: »Stå op, tag barnet og dets moder med dig og drag til Israels land; thi de, som stræbte barnet efter livet, er nu døde.«

Da stod han op, tog barnet og dets moder med sig og kom til Israels land. Men da han hørte, at Arkelaus var konge over Judæa i sin fader Herodes' sted, frygtede han for at drage der-

hen; og han blev i en drøm advaret af Gud og drog bort til Galilæas egne. Og han kom og bosatte sig i en by ved navn Nazaret, for at del: skulle gå i opfyldelse, som er talt ved profeterne, at han skulle kaldes nazaræer .

Valgfri prædiketekst

Rom. 3,19-22a

Vi ved, at alt, hvad loven siger, taler den til dem, der er under loven, for at hver mund skal stoppes og hele verden stå strafskyldig for Gud, thi i hans øjne vil intet menneske blive retfærdiggjort af lovgerninger; ved loven når man nemlig kun at erkende sin synd.

Men nu er der uden lov åbenbaret en retfærdighed fra Gud, hvorom loven og profeterne vidner, en retfærdighed fra Gud ved tro på Jesus Kristus for alle dem, der tror,

Udgangslæsning

Gal. 4,1-7

Så længe en arving er barn, er der ingen forskel på ham og en træl, **skønt** han er herre over det alt sammen, men han står under formyndere og husholdere indtil den tid, som faderen forud har fastsat. Således var også vi, dengang vi var børn, trælbundne under verdens »magter«. Men da tidens fylde kom, udsendte Gud sin Søn, født af en kvinde, født under loven, for at han skulle løskøbe dem, der var under loven, for at vi skulle få barnekår. Og fordi I er sønner, har Gud i jeres hjerter sendt sin Søns And, som råber: »Abba , Fader!« Altså er du ikke længer træl, men søn. Men er du søn, da er du også arvings indsat dertil af Gud.

Nytårsdag

Indgangslæsning

Salme 90

Herre, du var vor bolig slægt efter slægt.
Førend bjergene fødtes

og jord og jorderig blev til,
 fra evighed til evighed er du, o Gud!
 Mennesket gør du til støv igen,
 du siger: »Vend tilbage, I menneskebørn!«
 Thi tusind år er i dine øjne
 som dagen i går, der svandt, som en nattevagt.
 Du skyller dem bort, de bliver som en søvn.
 Ved morgen er de som græsset, der gror;
 ved morgen gror det og blomstrer,
 ved aften er det vissent og tørt.

Thi ved din vrede svinder vi hen,
 og ved din harme forfærdes vi.
 Vor skyld har du stillet dig for øje,
 vor skjulte brøst for dit åsyns lys.
 Thi alle vore dage glider hen i din vrede,
 vore år svinder hen som et suk.
 Vore livsdage er halvfjerdsindstyve år,
 og kommer det højt, da firsindstyve.
 Deres herlighed er møje og slid,
 thi hastigt går det, vi flyver af sted.

Hvem fatter din vredes vælde,
 din harme i frygt for dig!
 At tælle vore dage lære du os,
 så vi kan få visdom i hjertet!

Vend tilbage, HERRE ! Hvor længe!
 Hav medynk med dine tjenere;
 mæt os årle med din miskundhed,
 så vi kan fryde og glæde os alle vore dage.
 Glæd os det dagetal, du ydmyged os,
 det åremål, da vi led ondt!
 Lad dit værk åbenbares for dine tjenere
 og din herlighed over deres børn!
 HERREN vor Guds livsalighed være over os!
 Og frem vore hænders værk for os,
 ja, frem vore hænders værk!

Første prædiketekst

Lukas 2,21

Da otte dage var gået, så han skulle omskæres, fik han navnet Jesus, som han var kaldt af engelen, før han blev undfanget i moders liv.

Anden prædiketekst

Matt. 6,5-13

Når I beder, skal I ikke være som hyklerne; thi de holder af

at stå og bede i synagoger og på gadehjørner for at blive set af mennesker; sandelig siger jeg eder: de har allerede fået deres løn udbetalt. Men du, når du beder, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din Fader, som er i det skjulte, og din Fader, som ser i det skjulte, skal betale dig.

Men når I beder, må I ikke lade munden løbe, som hedningerne gør; thi de mener, de bliver bøn hørt for deres mange ord. Dem må I derfor ikke ligne; thi jeres Fader ved, hvad I trænger til, før I beder ham. Derfor skal I bede således:

Vor Fader, du som er i Himlene!

Helliget vorde dit navn;

komme dit rige;

ske din vilje på jorden, som den sker i **Himmelen**;

giv os i dag vort daglige brød;

og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere;

og led os ikke ind i fristelsen-

men fri os fra det onde ;

thi dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.

Valgfri prædiketekst

Jakob 4, 13-17

Og nu I, som siger: »I dag eller i morgen vil vi rejse til den eller den by og blive der et år og handle og tjene penge,« I kender jo ikke dagen i morgen. Hvordan er jeres liv? I er jo en damp, som ses en liden stund og så forsvinder. I skulle hellere sige: »Hvis Herren vil, så skal vi leve og gøre det eller det.« Men nu bruger I store ord i jeres pral; alle den slags store ord er onde.

Altså når man ved, hvad der er det rigtige, og ikke gør det, er man skyldig i synd.

Udgangslæsning

Gal. 3, 23-29

Men førend troen kom, bevogtedes vi under loven, idet vi holdtes indesluttede, indtil den tro kom, som engang skulle åbenbares, så at loven er blevet os en tugtemester til Kristus, for at vi skulle blive retfærdiggjorte af tro. Men efter at troen er kommet, er vi ikke mere under tugtemester. Alle er I nemlig i Jesus Kristus Guds børn ved troen. Thi alle I, som blev døbt til Kristus, har iført jer Kristus. Her er ikke forskel på jøde og græker, træ og fri, mand og kvinde; thi alle er I én i Kristus Jesus. Men når I hører Kristus til, da er I jo Abrahams afkom, arvinger i kraft af forjættelse.

Helligtrekongers søndag

Indgangslæsning

Esajas 60,1-6

Gør dig rede, bliv lys, thi dit lys er kommet.
HERRENS herlighed er oprundet over dig.

Thi se, mørke skjuler jorden
og dunkelhed folkene,
men over dig skal HERREN oprinde,
over dig skal hans herlighed ses.
Til dit lys skal folkene vandre
og konger til dit strålende skær.

Løft øjnene, se dig om,
de samles, kommer alle til dig.
Dine sønner kommer fra det fjerne,
dine døtre bæres på hofte;
da stråler dit øje af glæde,
dit hjerte banker og **svulmer**;
thi havets skatte bliver dine,
til dig kommer folkenes rigdom; '
kamelernes vrimmel skjuler dig,
Midjans og Efas foler,
de kommer alle fra Saba;
guld og røgelse bærer de
og kundgør HERRENS pris.

Første prædiketekst

Matt. 2,1-12

Da nu Jesus var født i Betlehem i Judæa, i kong Herodes' dage, se, da kom der nogle vismænd fra Østerland til Jerusalem og spurgte: »Hvor er jødernes nyfødte konge? thi vi har set hans stjerne i østen og er kommet for at tilbede ham.«

Men da kong Herodes hørte det, blev han forfærdet, og hele Jerusalem med ham; og han samlede alle folkets ypperstepræster og skriftkloge og søgte hos dem at få at vide, hvor Kristus skulle fødes. Og de sagde til ham: »I Betlehem i Judæa; thi således er der skrevet ved profeten:

Og du, Betlehem i Judas land,
du er ingenlunde den mindste blandt Judas herskere;
thi af dig skal der udgå en hersker,
som skal være hyrde for mit folk Israel. «

Derefter lod Herodes hemmeligt vismændene kalde og fik af dem nøje besked om tiden, da stjernen havde vist sig. Så sendte

han dem til Betlehem med de ord: »Gå hen og forhør jer nøje om barnet; og når I har fundet det, så lad mig det vide, for at også jeg kan komme og tilbede det.«

Da de havde hørt kongens ord, gav de sig på vej; og se, stjernen, som de havde set i østen, gik foran dem, indtil den kom og stod over det sted, hvor barnet var. Og da de så stjernen, fyldtes de af en meget stor glæde.

Og de gik ind i huset og så barnet med dets moder Maria; da faldt de ned og tilbad det, og de lukkede op for deres skatte og bragte det gaver: guld, røgelse og myrra .

Siden blev de i en drøm advaret af Gud mod at vende tilbage til Herodes; og ad en anden vej drog de tilbage til deres land.

Anden prædiketekst

Johs . 8,12-20

Jesus talte nu atter til dem og sagde: »Jeg er verdens lys; den, som følger mig, skal aldrig vandre i mørket, men have livets lys.«

Da sagde farisæerne til ham:

»Du vidner om dig selv, dit vidnesbyrd er ikke gyldigt!«

Jesus svarede og sagde til dem: »Om jeg også vidner om mig selv, er mit vidnesbyrd dog gyldigt, thi jeg ved, hvorfra jeg kom, og hvorhen jeg går; men I ved ikke, hvorfra jeg kommer, eller hvorhen jeg går. I dømmes efter det udvortes , jeg dømmes ingen. Men om jeg også dømmes, er min dom ret, thi jeg er ikke ene om den, men sammen med mig er han, som sendte mig. Der står også skrevet i jeres lov, at hvad to mennesker vidner, er gyldigt. Om mig aflægger jeg selv vidnesbyrd, og også Faderen, som sendte mig, vidner om mig.«

De spurgte ham da:

»Hvor er din Fader?«

Jesus svarede:

»I kender hverken mig eller min Fader; hvis I kendte mig, ville I også kende min Fader.«

Disse ord talte Jesus ved tempelblokken, da han lærte i helligdommen; dog greb ingen ham, fordi hans time endnu ikke var kommet.

Valgfri prædiketekst

Titus 3,4-7

Men da Guds, vor frelsers, godhed og kærlighed til menneskene blev åbenbaret, frelste han os, ikke for de retfærdige gerningers skyld, vi havde gjort, men på grund af sin barmhjertighed, ved badet til

genfødsel og fornyelse ved Helligånden, som han i rigt mål udgød over os ved Jesus Kristus, vor frelser, for at vi, retfærdiggjorte ved hans nåde, i håbet skulle blive arvinger **til** evigt liv.

Udgangslæsning

1. Johs. 2,7-11

Mine elskede, det er ikke et nyt bud, jeg skriver **til** jer, men et gammelt bud, som I har haft fra begyndelsen. **Det** gamle bud er det ord, I har hørt. Alligevel er det et nyt bud, jeg skriver til jer; det viser sig som sandhed i ham og i jer, thi mørket viger, og det sande lys skinner allerede. Den, som siger, at han er i lyset, og dog hader sin broder, han er endnu i mørket. Den, som elsker sin broder, bliver i lyset, og han støder ikke an. Men den, der hader sin broder, er i mørket og vandrer i mørket, og han ved ikke, hvor han går hen, thi mørket har blindet hans øjne.

1. søndag efter helligtrekonger

Indgangslæsning

1. Kongebog 8,12-13a + 27-29

Ved templets indvielse **sang Salomo:**

»**HERREN** satte solen på himlen,
men selv, har han sagt, vil han bo i mulmet.
Nu har jeg bygget dig et hus til bolig,
et' sted, du for evigt kan dvæle.

Men kan Gud da virkelig bo på jorden? Nej visselig, Himlene, ja Himlenes Himle kan ikke rumme dig, langt mindre dette hus, som jeg har bygget!

Men vend dig til din tjeners bøn og begæring, **HERRE** min Gud, så du hører det råb og den bøn, din tjener i dag opsender for dit åsyn; lad dine øjne være åbne over dette hus både nat og dag, over det sted, hvor du har sagt, dit navn skal bo, så du hører den bøn, din tjener opsender, vendt mod dette sted!

Første prædiketekst

Markus 10,13-16

De bar nogle små børn til Jesus, for at han skulle røre ved dem; men disciplene truede ad dem. Men da Jesus så det, harmedes han og sagde til dem:

»Lad de små børn komme til mig; dem må I ikke hindre; thi Guds rige hører sådanne **til**. Sandelig siger jeg eder: den, der ikke tager imod Guds rige ligesom et lille barn, han kommer slet ikke ind i det.«

Og han tog dem i favn og lagde hænderne på dem og velsignede dem.

Anden prædiketekst

Lukas 2,42-52

Da Jesus var blevet tolv år gammel, gik hans forældre op til Jerusalem, som det var skik ved højtiden. Og da de havde tilendebragt højtidsdagene og var på hjemvejen, blev drengen Jesus i Jerusalem, uden at hans forældre lagde mærke til det. Da de mente, at han var i rejsefølget, kom de en dags rejse frem og ledte efter ham blandt deres slægtninge og bekendte. Men da de ikke fandt ham, vendte de tilbage til Jerusalem og ledte efter ham. Og det skete efter tre dages forløb, da fandt de ham i helligdommen, hvor han sad midt iblandt lærerne og lyttede til dem og spurgte dem ud; og alle, som hørte ham, blev ude af sig selv af forbauselse over hans forstand og svar. Da de så ham, blev de slået af forundring; og hans moder sagde til ham:

»Barn! hvorfor gjorde du således imod os? Se, din fader og jeg har ledt efter dig med smerte.«

Da sagde han til dem:

»Hvorfor ledte I efter mig? Vidste I ikke, at jeg bør være i min Faders hus ?«

Men de forstod ikke, hvad han mente med det, han sagde til dem. Så fulgte han med dem hjem til Nazaret og var lydigheds imod dem. Og hans moder gemte alle disse ord i sit hjerte. Og Jesus gik frem i visdom og vækst og yndest hos Gud og mennesker.

Valgfri prædiketekst

Kol. 1,25d-28

Guds ord er den hemmelighed, der har været skjult igennem alle tider og slægter, men nu er blevet åbenbart for hans hellige; for dem ville Gud kundgøre, hvilken rigdom

på herlighed denne hemmelighed rummer blandt hedningerne, nemlig Kristus i jer, herlighedens håb.

Ham forkynnder vi, idet vi påminder ethvert menneske og lærer ethvert menneske med al visdom, for at vi kan fremstille ethvert menneske som fuldkomment i Kristus.

Udgangslæsning

Rom. 12,1-5

Så formaner jeg jer da, brødre! ved Guds barmhjertighed, til at bringe jeres legemer som et levende, helligt, Gud velbehageligt offer; dette er jeres åndelige gudsdyrkelse. Skik jer ikke lige med denne verden, men lad jer forvandle gennem en fornyelse af jeres sind, så I må kunne skønne, hvad der er Guds vilje: det gode, velbehagelige og fuldkomne.

Thi i kraft af den nåde, som er mig givet, siger jeg til hver eneste blandt jer, at han ikke må have højere tanker om sig selv, end han bør have, men han skal tænke besindigt alt efter det mål af tro, som Gud har tildelt enhver. Thi ligesom vi har mange lemmer på ét legeme, men lemmerne ikke alle har samme hverv, således udgør vi mange ét legeme i Kristus, men hver for sig er vi hverandres lemmer.

2. søndag efter helligtrekonger

Indgangslæsning

2. Mosebog 33,18-23

På Sinai sagde Moses til Herren:

»Lad mig dog skue din herlighed!«

Han svarede:

»Jeg vil lade al min rigdom drage forbi dig og udråbe HERRENS navn foran dig, thi jeg viser nåde mod hvem jeg vil, og barmhjertighed mod hvem jeg vil!«

Og han sagde:

»Du kan ikke skue mit åsyn, thi intet menneske kan se mig og leve.«

Og HERREN sagde:

»Se, her er et sted i min nærhed, stil dig på klippen der! Når da min herlighed drager forbi, vil jeg lade dig stå i klippehulen, og jeg vil dække dig med min hånd, indtil jeg er kommet

forbi. Så tager jeg min hånd bort, og da kan du se mig **bagfra**; men mit åsyn kan ingen skue!»

Første prædiketekst

Johs. 2,1-11

Tredjedagen derefter var der bryllup i Kana i Galilæa; og dér var Jesu moder med. Også Jesus og hans disciple blev indbudt til brylluppet. Da nu vinen slap op, siger Jesu moder til ham:

»De har ikke mere vin.«

Jesu svarer hende:

»Kvinde! lad mig i fred; min time er endnu ikke kommet.«

Hans moder siger til tjenerne:

»Hvad som helst han siger til jer, det skal I gøre.«

Nu stod der seks vandkar af sten til brug ved jødernes renselse; de rummede hvert to eller tre spande . Jesu siger til tjenerne:

»Fyld karrene med vand,«

og de fyldte dem lige til randen. Så siger han til dem:

»Øs nu og bring det til skafferen.«

Og det gjorde de. Men da skafferen smagte på vandet, som var blevet til vin, og han ikke vidste, hvorfra det kom - men tjenerne, som havde øst vandet op, vidste det - kalder han på brudgommen og siger til ham:

»Man plejer ellers først at sætte den gode vin frem, og når gæsterne er blevet berusede, da den ringere; du har gemt den gode vin indtil nu.«

Således gjorde Jesus i Kana i Galilæa begyndelsen på sine tegn og åbenbarede sin herlighed ; og hans disciple troede på ham.

Anden prædiketekst

Johs. 4,5-26

Jesu kommer da til en by i Samaria ved navn Sykar, nær ved det stykke jord, som Jakob gav sin søn Josef. Dér var Jakobs-brønden. Og da Jesu var træt af rejsen, satte han sig nu ved brønden; det var ved den sjette time .

En samaritansk kvinde kommer for at drage vand op; til hende siger Jesu:

»Giv mig noget at drikke!«

Hans disciple var nemlig gået ind i byen for at købe mad. Den samaritanske kvinde siger da til ham:

»Hvordan kan dog du, som er jøde, bede mig, som er en samaritansk kvinde, om noget at drikke?« (Jøderne omgås nemlig ikke med samaritanerne).

Jesu svarede og sagde til hende:

»Hvis du kendte Guds gave og vidste, hvem det er, som siger til dig: Giv mig noget at drikke! så bad du ham, og han gav dig levende vand!«

Hun siger til ham:

»Herre, du har jo ikke nogen spand, og brønden er dyb; hvorfra får du da det levende vand? Du er vel ikke større end vor fader Jakob, som har givet os brønden, og selv med sine børn og sit kvæg har drukket af den?«

Jesus svarede og sagde til hende:

»Enhver, som drikker af dette vand, vil tørste igen, men den, som drikker af det vand, jeg giver ham, han skal til evig tid ikke tørste; men det vand, jeg giver ham, skal i ham blive et kilde-spring til evigt liv.«

Kvinden siger til ham:

»Herre! giv mig det vand, så jeg ikke mere skal tørste og gå herud for at drage vand op.«

Han siger til hende: »Gå hen og kald på din mand, og kom så herud igen!«

Kvinden svarede og sagde:

»Jeg har ingen mand.«

Jesus siger til hende:

»Du har ret, når du siger: Jeg har ingen mand. Thi du har haft fem mænd; og han, du nu har, er ikke din mand. Dér sagde du et sandt ord.«

Da siger kvinden til ham: »Herre! jeg ser, at du er en profet. Vore forfædre har tilbedt Gud på dette bjerg, og I siger, at i Jerusalem er stedet, hvor man bør tilbede ham.«

Jesus siger til hende:

»Tro mig, kvinde: den tid kommer, da det hverken er på dette bjerg eller i Jerusalem, I skal tilbede Faderen. I tilbeder det, I ikke kender; vi tilbeder det, vi kender, thi frelsen udgår fra jøderne. Men den tid kommer, ja, er allerede inde, da de sande tilbedere skal tilbede Faderen i ånd og sandhed; thi det er sådanne tilbedere, Faderen søger. Gud er ånd, og de, som tilbeder ham, bør tilbede i ånd og sandhed.«

Kvinden siger til ham:

»Jeg ved, at Messias kommer (han, som kaldes Kristus⁰); når han kommer, skal han forkynde os alt.«

Jesus siger til hende:

»Det er mig, jeg, som taler med dig.«

Valgfri prædiketekst

1. Johs. 2,28-3,3

Op nu, børnlille, bliv i ham, for at vi, når han åbenbares, må have frimodighed og ikke blive til skamme for ham ved hans komme. Når I ved, at han er retfærdig, så forstår I, at enhver, som øver retfærdighed, er født af ham.

Se, hvor stor en kærlighed Faderen har vist os, at vi må kaldes Guds børn; og vi er det. Derfor kender verden ikke os, fordi den ikke har kendt ham. I elskede, nu er vi Guds børn, og det er endnu ikke åbenbaret, hvad vi engang skal blive. Men vi ved, at når Han åbenbares, skal vi blive ham lige, thi vi skal se ham, som han er.

Og enhver, der har dette håb til ham, renser sig selv, ligesom Han er ren.

Udgangslæsning

Rom. 12,6-16a

Vi har forskellige nådegaver efter den nåde, som er os givet; er det profetisk gave, så lad os bruge den, efter som vi har tro til; eller en tjeneste, da lad os tage vare på tjenesten; eller om nogen er lærer, da på lærergerningen; eller om nogen formaner, da på formaningen; den, der uddeler almisse, skal gøre det uden bagtanke; den, som er forstander, skal vare det med iver; den, som øver barmhjertighed, skal gøre det med glæde.

Kærligheden skal være oprigtig; afsky det onde, hold jer til det gode; vær hverandre hjerteligt hengivne i broderkærlighed; kom hverandre i forkøbet med at vise ærbødighed! Vær ikke lunkne i jeres iver; vær brændende i ånden; tien Herren; vær glade i håbet, tålmodige i trængselen, udholdende i bønner! Vær med til at hjælpe de hellige, når de er i trang; vær ivrige efter at vise gæstfrihed!

Velsign dem, som forfølger jer, velsign, og forband ikke! Vær glade med de glade, og græd med de grædende! Vær indbyrdes enige; tragt ikke efter de høje ting, men hold jer til de ringe.

3. søndag efter helligtrekonger

Indgangslæsning

1. Mosebog 15,1-6

Nogen tid efter kom HERRENS ord til Abram i et syn således: »Frygt ikke, Abram, jeg er dit skjold; din løn skal blive såre stor!«

Men Abram svarede:

»Herre, HERRE, hvad kan du give mig, når jeg dog går barn-

løs bort, og en mand fra Damaskus, Eliezer, skal arve mit hus.«

Og Abram sagde:

»Du har jo intet afkom givet mig, og se, min hustræl kommer til at arve mig!«

Og se, HERRENS ord kom til ham således:

»Han kommer ikke til at arve dig, men den, der udgår af dit liv, han skal arve dig.«

Derpå førte han ham ud i det fri og sagde:

»Se op mod himmelen og prøv, om du kan tælle stjernerne!«

Og han sagde til ham:

»Således skal dit afkom blive!«

Da troede Abram HERREN, og Han regnede ham det til retfærdighed.

Første prædiketekst

Matt. 8,1-13

Da Jesus kom ned fra bjergene, fulgte store folkeskarer ham. Og se, en spedalsk kom, kastede sig ned for ham og sagde: »Herre! hvis du vil, kan du rense mig.« Og han rakte sin hånd ud, rørte ved ham og sagde: »Jeg vil; bliv ren!« Da blev han straks renset for sin spedalskhed.

Og Jesus siger til ham: »Se til, at du ikke siger det til nogen, men gå hen og lad dig syne af præsten, og bring den offergave. Moses har påbudt, til vidnesbyrd for folk.«

Da han var kommen til Kapernaum, kom en høvedsmand hen til ham, bad ham og sagde: »Herre! min tjener ligger lam derhjemme og lider forfærdeligt.«

Jesus siger til ham: »Jeg vil komme og helbrede ham.«

Men høvedsmanden svarede og sagde: »Herre! jeg er for ringe til, at du skal gå ind under mit **tag**; men sig kun et ord, så bliver min tjener rask. Jeg er jo selv en mand, som står under kommando og har soldater under mig; og siger jeg til den ene: Gå! så går han; og til den anden: Kom! så kommer han; og til min tjener : Gør dette! så gør han det.«

Da Jesus hørte det, undrede han sig og sagde til dem, der fulgte ham: »Sandelig siger jeg eder: så stor en tro har jeg ikke fundet hos nogen i Israel. Og jeg siger eder: Mange skal komme fra øst og vest og sidde til bords med Abraham og Isak og Jakob i Himmeriget. Men Rigets egne børn skal kastes ud i mørket udenfor; dér skal der være gråd og tænderskæren.«

Og Jesus sagde til høvedsmanden: »Gå kun, det skal ske dig, som du troede!« Og tjeneren blev rask i samme stund.

Anden prædiketekst

Lukas 17,5-10

Og apostlene sagde til Herren:

»Giv os mere tro!«

Da sagde Herren:

»Hvis I havde tro som et sennepsfrø, så kunne I sige til dette morbærtræ: Ryk dig op med rødder og plant dig i havet, og det skulle adlyde jer.

Hvis en af jer har en tjener, der pløjer eller vogter, mon han så siger til ham, når han kommer hjem fra marken: Kom nu straks hen og sæt dig til bords! Vil han ikke tværtimod sige til ham: Tilbered, hvad jeg skal have til aftensmad, og bind så op om dig og vart mig op, mens jeg spiser og drikker; derefter kan du selv spise og drikke. Takker han vel tjeneren, fordi han gjorde det, som var befaleet ham? På samme måde med jer: når I har gjort alt det, der er befaleet jer, skal I uige: Vi er kun unyttige tjenere; vi har ikke gjort andet, end hvad vi var skyldige at gøre. «

Valgfri prædiketekst

Hebr. 11,1-10

Tro er fast tillid til det, man håber, overbevisning om ting, man ikke ser. På grund af den fik jo de gamle godt vidnesbyrd. I tro fatter vi, at verden er blevet skabt ved Guds ord, så det synlige blev til af det, vi ikke kan se.

I tro bragte Abel Gud et bedre offer end Kain, og ved den fik han det vidnesbyrd, at han var retfærdig, idet Gud selv kendtes ved hans offergaver; og ved den taler han endnu efter sin død.

I tro blev Enok taget bort, før at han ikke skulle se døden, og man fandt ham ikke mere, fordi Gud havde taget ham bort; thi før han blev taget bort, fik han det vidnesbyrd, at han havde Guds velbehag; men uden tro er det umuligt at have hans velbehag; thi den, som kommer til Gud, må tro, at han er til og lønner dem, der søger ham.

I tro byggede Noa gudfrygtigt, varslet af Gud om det, som endnu ikke var at se, en ark til frelse for sit hus; og ved den tro blev han en dom over verden og arving til tros-retfærdigheden. I tro adlød Abraham kaldet til at gå til et land, som han skulle få i eje; og han drog ud, skønt han ikke vidste, hvor han kom hen. I tro bosatte han sig i det forjættede land som i et fremmed land og boede i telte med Isak og Jakob, medarvingerne til den samme forjættelse; thi han ventede på staden med de faste grundvolde, hvis bygmester og skaber er Gud.

Udgangs læsning

Rom. 12, 16b-21

Vær ikke kloge i egne tanker! Gengæld ikke nogen ondt med ondt; stræb efter det, der er godt i alle menneskers øjne, om det er muligt. Hold fred med alle mennesker, så vidt det står til jer! Tag ikke jer selv til rette, I elskede, men giv plads for Guds vrede, thi der står skrevet: »Mig tilkommer det at straffe, jeg vil gengælde, siger Herren.« Men »dersom din fjende sulter, så giv ham at spise; dersom han tørster, så giv ham at drikke; thi når du gør det, **sanker** du gloende kul på hans hoved.« Lad dig ikke overvinde af det onde, men overvind det onde med det gode!

4. søndag; efter helligtrekonger

Indgangs læsning

Job 38, 1-11

HERREN svarede Job ud fra stormvejret og sagde:

Hvem fordunkler mit råd
med ord, som er uden mening?
Omgjort som en mand dine lænder,
jeg vil spørge, og du skal lære mig!
Hvor var du, da jeg grundede jorden?
Sig frem, om du har nogen indsigt!
Hvem bestemte dens mål - du kender det jo -
hvem spændte målesnor ud derover?
Hvorpå blev dens støtter sænket,
hvem lagde dens hjørnesten,
mens morgenstjerne jubled til hobe,
og alle gudssønner råbte af glæde?
Hvem stængte for havet med porte,
dengang det brusende udgik af moders skød,
dengang jeg gav det skyen til klædning
og tågemulm til svøb,
dengang jeg brød det en grænse
og indsatte portslå og døre
og sagde: »Hertil og ikke længere!
Her standse dine stolte vover!«

Første prædiketekst

Matt. 8,23-27

Da Jesus nu gik i båden, fulgte hans disciple ham. Og se, det blev et voldsomt uvejr ude på søen, så båden skjultes af bølgerne men han sov. Og de gik hen til ham, vækkede ham og sagde:

»Herre, frels os! vi går under.« Da siger han til dem: »Hvorfor er I bange, I lidettroende?«

Så rejste han sig og truede ad storm og sø, og det blev helt blikstille. Men folk undrede sig og sagde: »Hvem er dog han, siden både storm og sø lyder ham?«

Anden prædiketekst

Matt. 14,22-33

Og straks nødte Jesus sine disciple til at gå i båden og i forvejen tage over til den anden bred, mens han fik folkeskarerne til at gå bort. Og da han havde ladet skarerne gå bort, gik han op i bjergene for at være ene og bede.

Da det blev aften, var han dér alene. Og båden var allerede mange stadier fra land og kæmpede hårdt med bølgerne; thi vinden var imod. Men i den fjerde nattevagt kom han til dem, vandrede hen over søen. Da disciplene så ham komme vandrede på søen, blev de forfærdede og sagde: »Det er et spøgelse,« og de skreg af frygt. Men i det samme talte Jesus til dem og sagde: »Vær frimodige; det er mig, frygt ikke!«

Peter svarede ham og sagde: »Herre! hvis det er dig, så byd mig komme ud til dig på bølgerne!«

Da sagde han: »Kom!« og Peter trådte ned fra båden og vandrede hen over bølgerne og kom til Jesus.

Men da han så, hvor det stormede, blev han bange, og idet han begyndte at synke, råbte han og sagde: »Herre, frels mig!« Straks rakte Jesus sin hånd ud, greb fat i ham og siger til ham: »Du lidettroende, hvorfor tvivlede du?« Og da de var kommet op i båden, lagde vinden sig.

Men de, som var i båden, kastede sig ned for ham og sagde: »Du er sandelig Guds Søn!«

Valgfri prædiketekst

Rom. 4,13-25

Det var ikke ved loven, at Abraham eller hans slægt fik den forjættelse, at han skulle arve verden, men ved tros-retfærdighed. Thi hvis de, der bygger på loven, er arvinger, så er troen uden betydning og forjættelsen sat ud af kraft. Thi loven

fremkalder Guds **vrede**; men hvor der ingen lov er, er der heller ingen overtrædelse. Derfor skete det ved tro, for at det kunne være af nåde, så at forjættelsen kunne stå fast for hele slægten, ikke alene for den, der er af loven, men også for den, der er af Abrahams tro. Han er jo fader til os alle (som der står skrevet: »Jeg har sat dig til mange folkeslags fader«) over for Gud, som han troede på, Gud, som gør de døde levende og nævner det, der ikke er, som om det var.

Og han troede mod håb med håb, så han blev fader til mange folkeslag, som det var sagt: »Således skal dit afkom være.« Og uden at svækkes i troen kunne han se på, at hans eget legeme allerede var udlevet (han var nær ved hundrede år), og at Saras moderliv var udlevet; på Guds forjættelse tvivlede han ikke i vantro, men han blev styrket i troen og gav Gud æren, fuldt forvisset om, at det, Gud har forjættet, har han også magt til at gøre. Derfor blev det også regner, ham til retfærdighed.

Men ikke for hans skyld alene står der skrevet, at det blev ham tilregnet, men også for vor skyld, hvem det skal tilregnes, os, som tror på ham, som opvakte Jesus fra de døde, vor Herre, der blev givet hen for vore overtrædelsers skyld og opvakt for vor retfærdiggørelses skyld.

Udgangslæsning

Rom. 13, 8-10

Bliv ingen noget skyldige uden det at elske hverandre; thi den, som elsker sin næste, har opfyldt loven. Thi det: »Du må ikke bedrive hor; du må ikke slå ihjel; du må ikke stjæle; du må ikke begære,« og hvilket som helst andet bud, sammenfattes i dette ord: »Du skal elske din næste som dig selv.« Kærligheden gør ikke næsten noget ondt; derfor er kærlighed lovens opfyldelse.

5. søndag; efter helligtrekonger

Indgangslæsning

Esaoas 4-5, 5-12

Da Herren overgav sit folk i kong Kyros' hånd for at straffe det, sagde han:

HERREN er jeg, ellers ingen,

uden mig er der ingen Gud;
 jeg omgjorder dig,
 endskønt du ej kender mig,
 så de kender fra solens opgang
 til dens nedgang : der er ingen uden mig.
 HERREN er jeg, ellers ingen,
 lysets ophav og mørkets skaber,
 velfærds kilde og ulykkes skaber.
 Jeg er HERREN, der virker alt.
 Ve den, der trættes med sit ophav,
 et skår kun blandt skår af jord!
 Siger I til pottemager: »Hvad kan du lave ?«
 hans værk: »Du har ikke hænder!«
 Ve den, der siger til sin fader: »Hvad kan du avle?«
 til sin moder: »Hvad kan du føde?«
 Så siger HERREN,
 Israels Hellige, fremtidens ophav:
 I spørger mig om mine børn,
 for mine hænders værk vil I råde!
 Det var mig, som dannede jorden
 og skabte mennesket på den i
 mine hænder udspændte himlen,
 jeg opbød al dens hær.

Første prædiketekst

Matt. 13,24-30

En anden lignelse fremsatte Jesus for dem og sagde: »Med Himmeriget er det som med en mand, der såede god sæd i sin mark. Og mens folkene sov, kom hans fjende og såede giftigt rajgræs iblandt hveden og gik bort. Og da kornet voksede op og satte kerne, kunne også rajgræsset ses. Så kom husbondens tjenere til ham og sagde: Herre, du såede jo god sæd i din mark, hvorfra er da rajgræsset kommet? Han sagde til dem: Det har et fjendsk menneske gjort. Så spørger tjenerne ham: Vil du da have, at vi skal gå hen og samle det fra? Men han siger: Nej, for at I ikke, når I samler rajgræsset fra, skal rykke hveden op tillige med det. Lad kun begge dele gro side om side indtil **høsten**; og i høstens tid vil jeg da sige til høstfolkene: Saml først rajgræsset fra og bind det i knipper for at brænde det, men bring hveden hjem i min lade! «

Anden prædiketekst

Matt. 13,44-52

•Med Himmeriget er det ligesom med en skat, der var skjult

i en mark, og en mand finder den og holder det hemmeligt, og af glæde over den går han hen og sælger alt, hvad han har, og køber den mark.

Fremdeles er det med Himmeriget ligesom med en købmand, der søgte efter skønne perler; og da han havde fundet én meget kostbar perle, gik han hen og solgte alt, hvad han havde, **og** købte den.

Fremdeles er det med Himmeriget ligesom med et vod, der blev kastet i havet og indfangede fisk af alle slags. Da det blev fuldt, trak man det op på strandbredden og satte sig og samlede de gode sammen i kar, men kastede de ubrugelige ud. Således skal det ske ved verdens ende. Englene skal gå ud og skille de onde fra de retfærdige og kaste dem i ildovnen; dér skal der være gråd og tænderskæren.

Har I forstået alt dette?»

»Ja,« svarede de ham.

Da sagde han til dem: »Så er da enhver skriftklog, som **er** oplært for Himmeriget, ligesom en husbond, der tager nyt **og** gammelt frem af sit forråd.«

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 3,3-11

Når der nemlig er misundelse og splid iblandt jer, er I så ikke kødelige og vandrer på menneskevis? Thi når en siger: »Jeg er tilhænger af Paulus,« og en anden: »Jeg er tilhænger af Apollos,« er I så ikke »mennesker«?

Hvad er da Apollos? og hvad er Paulus? Tjenere, ved hvem I kom til troen. Og enhver tjente, som Herren gav ham; jeg plantede, Apollos vandede, men Gud gav væksten. Så kommer det da hverken an på den, der planter, eller på den, der vander, men på Gud, der giver vækst. Den, der planter, og den, der vander, er ét; dog skal hver få sin løn i forhold til sin møje. Thi Guds medarbejdere er vi; Guds ager, Guds bygning er I.

Efter den Guds nåde, som blev givet mig, har jeg som en kyndig bygmester lagt grundvold, men andre bygger videre på den. Men enhver se til, hvorledes han bygger! Thi ingen kan lægge anden grundvold end den, der er lagt, nemlig Jesus Kristus.

Udgangslæsning

Kol. 3,12-17

Så ifør jer da som Guds udvalgte, hellige og elskede,, inderlig barmhjertighed, godhed, ydmyghed, sagtnodighed, tålmodighed; bær over med hinanden og tilgiv hinanden, hvis den ene

har noget at bebrejde den anden; ligesom Herren tilgav jer, således skal også I gøre! Og over alt dette skal I iføre jer kærligheden, som er det fuldkomne bånd. Og lad Kristi fred råde i jeres hjerter; til den blev I kaldede som lemmer på samme legeme; og vær taknemmelige!

Lad Kristi ord i rigt mål bo hos jer, så I med al visdom lærer og påmindrer hverandre med salmer, hymner og åndelige sange og synger med taknemmelighed i jeres hjerter for Gud. Og alt, hvad I tager jer for i ord eller handling, gør det alt sammen i Herren Jesu navn og sig Gud Fader tak ved ham.

6. søndag efter helligtrekonger

Indgangslæsning

1. Sam. 2, 1-8

Da bad Hanna og sagde:

»Mit hjerte jubler over HERREN,
 mit horn er løftet ved min Gud,
 min mund vidt opladt mod mine fjender,
 jeg glæder mig over din frelse.
 Der er ingen hellig som HERREN,
 nej, der er ingen uden dig,
 der er ingen klippe som vor Gud!
 Vær varsomme med eders store ord,
 frækhed undslippe ej eders mund!
 Thi en vidende Gud er HERREN,
 og gerninger vejes af ham.
 Helves bue er brudt,
 men segnende omgjorder sig med kraft;
 mætte lader sig leje for brød,
 men sultnes slid hører op;
 den ufrugtbare føder syv,
 men den med de mange vansmægter.
 HERREN døder, gør levende,
 fører ned i Dødsriget og fører op;
 HERREN gør fattig, gør rig,
 han nedbøjer, og han ophøjer;
 han rejser ringe af støvet,
 af skarnet løfter han fattige
 for at bænke dem mellem ædle

og give dem ærespladsen.
 Thi HERRENS er jordens søjler,
 jorderig bygged han på dem! «

Prædiketekst

Matt. 11, 25-30

På den tid tog Jesus til orde og sagde: »Jeg priser dig, Fader, Himmels og jordens Herre! fordi du har skjult dette for de vise og kloge og åbenbaret det for de umyndige. Ja, Fader! thi således skete det, som var din vilje.

Alt er overgivet mig af min Fader; og ingen kender Sønnen uden Faderen, og ingen kender Faderen uden Sønnen og den, for hvem Sønnen vil åbenbare ham.

Kom hid til mig, alle I, som er trætte og tyngede af byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på jer og lær af mig, thi jeg er sagtnodig og ydmyg af hjertet; så skal I finde hvile for jeres sjæle. Thi mit åg er gavnligt, og min byrde er let.«

Valgfri prædiketekst

Fil. 1, 12-26

Jeg vil, at I skal vide, brødre! at det, der er sket med mig, snarest har fremmet evangeliet. Derved er det: nemlig blevet klart for hele livvagten og alle de andre, at det er i Kristus, jeg bærer mine lænker. Og de fleste af brødrene er ved mine lænker blevet så tillidsfulde i Herren, at de med større mod forkynner Guds ord uden frygt.

Ganske vist prædiker nogle Kristus af misundelse og stridslust, men andre også af god vilje; disse sidste gør det af kærlighed, da de ved, at jeg er sat til at forsvare evangeliet; de første derimod forkynner Kristus af egennytte, ikke med rent sind, men i den tanke at føje ny trængsel til mine lænker. Men hvad, Kristus forkyndes dog på enhver måde, hvad enten det er med bagtanke eller i oprigtighed, og det glæder jeg mig over.

Ja, jeg vil blive ved at glæde mig over det, thi jeg ved, at det skal føre til frelse for mig ved jeres bøn og ved Jesu Kristi Ands bistand, som det da også er min inderlige længsel og mit håb, at jeg ikke skal blive til skamme i noget, men at Kristus nu som altid med al frimodighed må blive forherliget i mit legeme, enten det bliver gennem liv eller død.

Thi for mig er det at leve Kristus og det at dø en vinding. Men hvis det at leve i dette legeme for mig betyder arbejde, som bærer frugt, hvad skal jeg så vælge? Jeg ved det ikke, men drages til begge sider: jeg har lyst til at bryde op og være sammen med Kristus, thi det var langt, langt bedre; men for jeres skyld er det mere nødvendigt, at jeg bliver i legemet ; og for-

visset herom ved jeg, at jeg skal vedblive at leve og forblive hos jer alle til jeres fremgang og glæde i troen, for at I, derved at jeg endnu en gang kommer til jer, kan få end mere grund til i Kristus Jesus at prise jer lykkelige over mig,

Udgangslæsning

1. Tess. 5, 14-24

Og vi lægger jer på sinde, brødre: retled de uskikkelige, trøst de modfaldne, tag jer af de skrøbelige, og vis langmodighed imod alle. Se til, at ingen gengælder nogen ondt med ondt; men stræb altid efter at gøre det gode, både mod hverandre indbyrdes og mod alle.

Vær altid glade, bed uden ophør, og sig tak under alle forhold; thi det er Guds vilje med jer i Kristus Jesus.

Udsluk ikke Ånden, ringeagt ikke profetisk tale, prøv alt, hold fast ved det gode! Hold jer fra det onde i enhver skikkelse! Men han selv, fredens Gud, hellige jer helt og fuldt, og måtte dog jeres ånd og sjæl og legeme bevares helt og holdent og uden dadel ved vor Herres Jesu Kristi komme! Trofast er han, som kalder jer, han vil også gøre det.

Næstsidste søndag før fastelavn (septuagesima)

Indgangslæsning

1. Sam. 15, 35b-16, 13

Samuel sørgede over Saul.

HERREN angrede, at han havde gjort Saul til konge over Israel; og HERREN sagde til Samuel:

»Hvor længe vil du gå og sørge over Saul? Jeg har jo dog forkastet ham, så han ikke mere skal være konge over Israel. Fyld dit horn med olie og drag af sted! Jeg sender dig til betlehemitten Isaj, thi jeg har udset mig en konge blandt hans sønner.«

Samuel svarede:

»Hvorledes kan jeg det? Får Saul det at høre, dræber han mig!«

Men HERREN sagde:

»Tag en kvie med og sig: Jeg kommer for at ofre HERREN et offer! Og indbyd Isaj til ofringen; så vil jeg lade dig vide, hvad du skal gøre; du skal salve mig den, jeg siger dig!«

Samuel gjorde da, som HERREN sagde. Da han kom til Betlehem, gik byens ældste ham forfærdede i møde og sagde:

»Kommer du for det gode?«

Han svarede:

»Ja! Jeg kommer for at ofre til HERREN. Helliger eder og kom med til ofringen!«

Og han lod Isaj og hans sønner hellige sig og indbød dem til ofringen.

Da de kom, og han så Eliab, tænkte han:

»Visselig står nu HERRENS salvede for ham!«

Men HERREN sagde til Samuel:

»Se ikke på hans ydre eller høje vækst; thi jeg har vraget ham; Gud ser jo ikke, som mennesker ser, thi mennesker ser på det, som er for øjnene, men HERREN ser på hjertet.«

Da kaldte Isaj på Abinadab og førte ham hen for Samuel; men han sagde:

»Heller ikke ham har HERREN udvalgt!«

Isaj førte da Sjamma frem; men han sagde:

»Heller ikke ham har HERREN udvalgt!«

Så førte Isaj de andre af sine syv sønner frem for Samuel; men Samuel sagde til Isaj:

»HERREN har ikke udvalgt nogen af dem!«

Samuel spurgte da Isaj:

»Er det alle de unge mænd?«

Han svarede:

»Endnu er den yngste tilbage; men han vogter småkvæget!«

Da sagde Samuel til Isaj:

»Send bud efter ham! Thi vi sætter os ikke til bords, før han kommer!«

Så sendte han bud efter ham. Han var rødmosset, en yngling med smukke øjne og skøn at se til. Da sagde HERREN :

»Stå op, salv ham, thi ham er det!«

Samuel tog da oliehornet og salvede ham, medens hans brødre stod rundt om. Og HERRENS Ånd kom over David fra den dag af. Derefter brød Samuel op og gik til Rama.

Første prædiketekst

Matt. 20,1-16

Thi med Himmeriget er det som med en husbond, der tidligt om morgenen gik ud for at leje arbejdere til sin vingård. Og da han var blevet enig med arbejderne om en denar om dagen, sendte han dem hen i sin vingård. Og han gik ud ved den tredje time og så nogle andre stå ledige på torvet. Til dem sagde han: Gå også I hen i min vingård, så skal jeg give jer, hvad ret er. De gik da derhen. Ved den sjette og den niende time gik han igen ud og gjorde ligeså. Og ved den ellefte time gik han ud og fandt endnu nogle stående der., og han spørger

dem: Hvorfor står I her ledige hele dagen? De svarer ham: Fordi ingen har lejet os. Da siger han til derr.: Gå også I hen i min vingård!

Men da det var blevet aften, siger vingårdsejeren til sin forvalter: Kald på arbejderne og udbetal dem deres løn, sådan at du begynder med de sidste og ender med de første! De, som var lejet ved den ellevte time, kom så og fik hver en denar. Da de første kom, mente de, at de ville få mere; men de fik også hver en denar. Da de fik den, knurrede de mod husbonden og sagde: De sidste dér har kun arbejdet én time, og du har stillet dem lige med os, som har båret dagens byrde og hede.

Men han svarede og sagde til en af dem: Min ven! jeg gør dig ikke uret; blev du ikke enig med mig om en denar? Tag, hvad der er dit, og gå! Men jeg vil nu give den sidste dér lige så meget som dig. Har jeg ikke lov at gøre, som jeg vil, med det, der er mit? Eller er dit øje ondt, fordi jeg er god?

Sådan skal de sidste blive de første, og de første de sidste.

Anden prædiketekst

Matt. 25,14-30

Med Himmeriget

er det som med en mand, der skulle rejse udenlands og kaldte sine tjenere til sig og betroede dem sin formue; en gav han fem talenter, en anden to, en tredje én, hver efter hans evne. Så rejste han udenlands.

Straks gik han, som havde fået de fem talenter, hen og købslog med dem og tjente fem til. På samme måde tjente han med de to talenter to til. Men han, som havde fået den ene, gik bort og gravede et hul i jorden og gemte sin herres penge.

Lang tid efter kommer disse tjeneres herre tilbage og gør regnskabet op med dem. Og han, der havde fået de fem talenter, kom hen og bragte ham fem talenter til og sagde: Herre, fem talenter betroede du mig, se, jeg har tjent fem talenter til. Hans herre sagde til ham: Vel, du gode og tro tjener, du har været tro over lidt, jeg vil sætte dig over meget; gå ind til din herres glæde. Så kom også han med de to talenter hen og sagde:

Herre, to talenter betroede du mig, se, jeg har tjent to talenter til. Hans herre sagde til ham: Vel, du gode og tro tjener, du har været tro over lidt, jeg vil sætte dig over meget; gå ind til din herres glæde.

Men også han, som havde fået den ene talent, kom hen og sagde: Herre, jeg havde lært dig at kende som en hård mand, der høster, hvor du ikke såede, og samler, hvor du ikke spredte, og af frygt for dig gik jeg hen og gemte din talent i jorden; se, her har du, hvad dit er.

Da svarede hans herre og sagde til ham: Du dårlige og dovne

tjener, du vidste, at jeg høster, hvor jeg ikke såede, og samler, hvor jeg ikke spredte. Så burde du jo have anbragt mine penge hos vekseljerne, så jeg havde laet mit igen med rente, når jeg kom hjem. Tag nu den talent fra ham og giv den til ham, der har ti **talenter**; thi enhver, som har, ham skal der gives, og han skal have overflod; men den, der ikke har, fra ham skal endog det tages, som han har. Og kast den unyttige tjener ud i mørket udenfor. Dér skal der være gråd og tænderskæren.

Valgfri prædiketekst

Rom. 2,11-16

Der er nemlig ikke personsanseelse hos Gud. Thi alle, som synder uden lov, skal også gå fortabt uden lov; og alle, som synder under loven, skal dømmes ved **loven**; thi ikke lovens hørere er retfærdige for Gud, men lovens **gørere** skal retfærdiggøres - thi når hedninger, som ikke har loven, af naturen gør, hvad loven kræver, så er de, uden at have loven, sig selv en lov; de viser jo, at den gerning, som loven kræver, står skrevet i deres hjerter, idet deres samvittighed vidner derom, og tankerne indbyrdes anklager eller også forsvare hverandre - på den dag, da Gud ved Jesus Kristus, sådan som jeg har forkyndt i mit evangelium, vil dømme det, der skjuler sig i menneskene.

Udgangslæsning

Ef. 2,4-10

Men Gud, som er rig på barmhjertighed, har på grund af den store kærlighed, hvormed han elskede os, gjort os levende med Kristus, os, som var døde på grund af vore overtrædelser - af nåde er I frelst! Ja, han har opvakt os med ham og givet os plads med ham i den himmelske verden, i Kristus Jesus, for at han i de kommende tidsaldre kunne vise sin nådes overstrømmende rigdom ved godhed mod os i Kristus Jesus. Thi af nåden er I frelst ved tro; det skyldes ikke jer selv, Guds er gaven; det skyldes ikke gerninger, så nogen kan rose sig. Thi hans værk er vi, skabte i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud lagde til rette, for at vi skulle vandre i dem.

Sidste søndag før fastelavn (seksagesima)

Indgangslæsning

Es. 55,6-11

Søg HERREN, medens han findes,
kald på ham, den stund han er nær!
Den gudløse forlade sin vej,
urettens mand sine tanker
og vende sig til HERREN, at han må forbarme sig,
til vor Gud, thi han er rund til at forlade.
Thi mine tanker er ej eders,
og eders veje ej mine,
lyder det fra HERREN;
nej, som himlen er højere end jorden,
er mine veje højere end eders
og mine tanker højere end eders.

Thi som regnen og sneen falder fra himlen
og ikke vender tilbage, før den har kvæget jorden,
gjort den frugtbar og fyldt den med spirer,
givet sæd til at så og brød til at spise,
så skal det gå med mit ord,
det, som går ud af min mund:
det skal ej vende tomt tilbage,
men udføre, hvad mig behager,
og fuldbyrde hvervet, jeg gav det.

Første prædiketekst

Markus 4,1-20

Og Jesus begyndte igen at lære ved søen. Og en meget stor skare samles om ham, så han måtte sætte sig ud i en båd på søen, mens hele skaren stod ved søen inde på land. Og han lærte dem mange ting i lignelser, og han sagde, mens han lærte dem:

»Hør nu efter: Se, en sædemand gik ud for at så. Og mens han såede, skete det, at noget faldt på vejen, og fuglene kom og åd det op. Og noget faldt på stengrund, hvor det ikke havde megen jord, og det kom straks op, fordi det ikke havde dyb jord; men da solen steg, blev det svedet, og det visnede, fordi det manglede rod. Og noget faldt iblandt tidsler, og tidslerne skød op og kvalte det, og det bar ingen frugt. Og noget faldt i god jord; det skød op og voksede, og det bar frugt og gav tredive og tresindstyve og hundrede fold.«

Og han sagde:

»Den, som har øren at høre med, han hør!«

Da han var blevet ene, spurgte hans ledsagere sammen med de

tolv ham om lignelserne. Og han sagde til dem:

»Jer er Guds riges hemmelighed givet; men de, som er udenfor, får det alt sammen gennem lignelser, for at

de skal se og se og dog intet øjne
og høre og høre og dog intet fatte,
så de ikke omvender sig og får tilgivelse. «

Og han siger til dem:

»Fatter I ikke denne lignelse? Hvordan skal I så kunne forstå alle de andre lignelser? Det, sædemanden sår, er ordet. Men de på vejen, det er dem, hvor ordet bliver sået, og når de hører det, kommer Satan straks og borttager ordet, der var sået i dem. Og på samme måde de, som bliver sået på stengrund, det er dem, som straks, når de hører ordet, tager mod det med glæde; men de lader det ikke slå rod i sig og holder kun ud til en tid; når der så kommer trængsel eller forfølgelse for ordets skyld, tager de straks anstød. Anderledes med dem, som blev sået blandt tidsler; det er dem, som har hørt ordet, men time-lige bekymringer og rigdommens bedrag og alskens andre begæringer kommer ind og kvæler ordet, så det bliver uden frugt. Og de, der blev sået i god jord, det er dem, som hører ordet og tager imod det, og som bærer frugt, tredive og tresindstyve og hundrede fold.«

Anden prædiketekst

Markus 4,26-32

Og Jesus sagde:

»Med Guds rige er det ligesom med en mand, der har tilsået sin jord og sover og står op, nat og dag, og sæden spirer og bliver høj, han ved ej selv hvorledes. Af sig selv giver jorden frugt, først strå, så aks og så fuld kerne i akset. Men når frugten er tjenlig, tager han straks seglen frem; thi høsten er inde.«

Og han sagde:

»Hvad skal vi sammenligne Guds rige med, eller hvad for en lignelse skal vi bruge om det? Det er som et sennepsfrø; når det lægges i jorden, er det mindre end alt andet frø på jorden, men når det er sået, vokser det op og bliver større end de andre urter og får store grene, så himmelens fugle kan bygge rede i dets skygge.«

Valgfri prædiketekst

2. Kor. 12,2-9

Jeg ved om et menneske, som er i Kristus, at han for fjorten år siden blev borttrykket indtil den tredje Himmel (om han var

i legemet eller uden for legemet, ved jeg ikke; Gud ved det). Og jeg ved om dette menneske (om han var i legemet eller uden for legemet, ved jeg ikke; Gud ved det), at han blev borttrykket ind i Paradiset og hørte uudsigelige ord, som det ikke er et menneske tilladt at udtale. Af ham vil jeg rose mig; men af mig selv vil jeg ikke rose mig, undtagen af min magtesløshed.

Thi selv om jeg også ville rose mig, ville jeg dog ingen dåre være; det, jeg sagde, ville jo være sandhed; alligevel holder jeg mig tilbage, for at ingen skal få højere tanker om mig end dem, han får ved selv at se og høre mig. Og for at jeg ikke skal hovmode mig af de overmåde høje åbenbaringer, blev der givet mig en torn i kødet, en Satans engel til at slå mig i ansigtet, for at jeg ikke skal hovmode mig. Tre gange har jeg bedt Herren om, at den måtte vige fra mig, men han har svaret mig: »Min nåde er dig nok; thi i magtesløshed udfolder min kraft sig helt.« Langt hellere vil jeg derfor rose mig af min magtesløshed, for at Kristi kraft kan tage bolig i mig.

Udgangslæsning

1. Kor 3,18-23

Lad ingen bedrage sig selv! Hvis nogen iblandt jer mener, at han er viis i denne verden, må han blive en dåre, for at han kan blive viis. Denne verdens visdom er nemlig dårskab i Guds øjne; thi der står skrevet:

»Han er den, der fanger de vise i deres **kløgt**;«

og endvidere:

»Herren kender de vises tanker og ved, at de kun er tomhed.«

Derfor skal ingen rose sig af mennesker! Thi alt hører jer til, hvad enten det er Paulus eller Apollos eller Kefas eller verden eller liv eller død eller det, der er nu, eller det, der skal komme: alt hører jer til; men I hører Kristus til, og Kristus hører Gud til.

Fastelavns søndag

Indgangslæsning

Esajas 42,1-9

Se min tjener, ved hvem jeg holder fast,
min udvalgte, hvem jeg har kær!

På ham har jeg lagt min And,
 han skal udbrede ret til folkene.
 Han råber og skriger ikke,
 løfter ej røsten på gaden,
 bryder ej knækket rør
 og slukker ej rygende tande.
 Han udbreder ret med troskab,
 vansmægter, udmattes ikke,
 før han får sat ret på jorden;
 og fjerne strande bier på hans lov.

Så siger Gud HERREN,
 som skabte og udspændte himlen,
 udbredte jorden med dens grøde,
 gav folkene på den åndedræt
 og dem, som vandrer der, ånde:
 Jeg, HERREN, har kaldet dig i retfærd
 og grebet dig fast om hånd;
 jeg vogter dig, og jeg gør dig
 til folkepagt, til hedningelys
 for at åbne de blinde øjne
 og føre de fangne fra fængslet,
 fra fangehullet mørkets gæster.
 Jeg er Herren, så lyder mit navn.
 Jeg giver ej andre min ære,
 ej gudebillede min pris.
 Hvad jeg forudsagde, se, det er sket,
 jeg forkynder nu nye ting,
 kundgør dem, før de spirer frem.

Første prædiketekst

Matt. 3, 13-17

Derefter kommer Jesus fra Galilæa til Johannes ved Jordan for at døbes af ham. Men Johannes ville hindre ham i det og sagde: »Jeg trænger til at døbes af dig, og du kommer til mig!« Da svarede Jesus og sagde til ham: »Lad det nu ske; thi således bør vi opfylde alt, hvad ret er!« Så giver Johannes efter.

Men da Jesus var blevet døbt, steg han straks op af vandet, og se, Himlene åbnedes, og han så Guds Ånd dale ned som en due og komme over ham. Og se, der lød en røst fra Himlene, som sagde: »Denne er min Søn, den elskede; i ham har jeg velbehag.«

Anden prædiketekst

Lukas 18,31-43

Og Jesus tog de tolv til side og sagde til dem:

»Se, vi drager op til Jerusalem, og alt det, som står skrevet hos profeterne om Menneskesønnen, skal fuldbyrdes. Thi han skal overgives til hedningerne og blive spottet, hånet og spyttet på, og de skal piske ham og dræbe ham, og på den tredje dag skal han opstå.«

Men de fattede intet deraf, det var dunkel tale for dem, og de forstod ikke det, som blev sagt.

Og det skete, da han nærmede sig Jeriko, sad der en blind mand ved vejen og **tiggede**; og da han hørte en skare drage forbi, spurgte han, hvad det var. De fortalte ham:

»Jesus fra Nazaret går forbi.«

Så råbte han og sagde:

»Jesus, du Davids søn, forbarm dig over mig!«

Og de, som gik foran, truede ad ham, for at han skulle tie; men han råbte endnu meget stærkere:

»Du Davids søn, forbarm dig over mig!«

Da stod Jesus stille og bød, at han skulle føres til ham. Og da han var kommen derhen, spurgte han ham:

»Hvad vil du, at jeg skal gøre for dig?«

Han svarede:

»Herre! lad mig få mit syn igen!«

Jesus sagde til ham:

»Bliv seende! din tro har frelst dig.«

Og straks fik han sit syn igen, og han fulgte ham og priste Gud; og hele folket lovpriste Gud, da de så det.

Valgfri prædiketekst

1. Peter 3,18-22

Thi også Kristus døde én gang for synder,

en retfærdig for uretfærdige,

for at han kunne føre jer til Gud.

Han led døden i kødet,

men blev vakt til live i ånden,

i hvilken han også drog hen

og prædikede for de ånder, der var i forvaring,

de, som forud var ulydige,

dengang Gud i sin langmodighed biede i Noas dage,

medens arken blev bygget.

I den blev nogle få, nemlig otte, sjæle

frelst gennem vand,

der er et forbillede på det vand,

som nu frelser også jer, nemlig dåben,

som ikke er fjernelse af legemets smuds,
 men en god samvittigheds pagt med Gud ved Jesu Kristi
 opstandelse,
 han, som er farende til Himmelen
 og er ved Guds højre hånd,
 efter at engle og myndigheder og kræfter er blevet ham
 underlagt.

Udgangslæsning

1. Kor. 13

Talte jeg end med menneskers og engles tunger, men ikke havde kærlighed, da var jeg et rungende malm eller en klingende bjælde. Og havde jeg end profetisk gave og kendte alle hemmeligheder og sad inde med al kundskab, og havde jeg al tro, så jeg kunne flytte bjerge, men ikke havde kærlighed, da var jeg intet. Og uddelte jeg end alt, hvad jeg ejer, til de fattige og gav mit legeme hen til at brændes, men ikke havde kærlighed, da gavnede det mig intet.

Kærligheden er langmodig, kærligheden er mild; den misunder ikke; kærligheden praler ikke, opblæses ikke, gør intet usømmeligt, søger ikke sit eget, lader sig ikke ophidse, bærer ikke nag, glæder sig ikke over uretten, men glæder sig over sandheden; den tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt.

Kærligheden ophører aldrig; men hvad enten det er profetiske gaver, de skal engang forsvinde, eller tungetale, den skal forstumme, eller kundskab, den skal forsvinde; thi stykkevis erkender vi, og stykkevis profeterer vi, men når det fuldkomne kommer, skal det stykkevis forsvinde.

Så længe jeg var barn, talte jeg som et barn, tænkte jeg som et barn, dømte jeg som et barn; efter at jeg er blevet mand, har jeg aflagt det barnagtige. Nu ser vi jo i et spejl⁰, i en gåde, men da skal vi se ansigt til ansigt; nu kender jeg stykkevis, men da skal jeg kende fuldt ud, ligesom jeg jo selv er kendt fuldt ud. Så bliver da tro, håb, kærlighed, disse tre; men størst af dem er kærligheden.

1. søndag i fasten

Indgangslæsning

1. Mosebog 311-19

Men slangen var træskere end alle markens andre dyr, som Gud HERREN havde gjort, og den sagde til kvinden:

»Mon Gud virkelig har sagt: I må ikke spise af noget træ i haven?«

Kvinden svarede:

»Vi har lov at spise af frugten på havens træer; kun af frugten på træet midt i haven, sagde Gud, må I ikke spise, ja, I må ikke røre derved, thi så skal I dø!«

Da sagde slangen til kvinden:

»I skal ingenlunde dø; men Gud ved, at når I spiser deraf, åbnes eders øjne, så I bliver som Gud til at kende godt og ondt!«

Kvinden blev nu var, at træet var godt at spise af, en lyst for øjnene og godt at få forstand af; og hun tog af dets frugt og spiste og gav også sin mand, der stod hos hende, og han spiste. Da åbnedes begges øjne, og de kendte, at de var nøgne. Derfor sydede de figenblade sammen og bandt dem om sig.

Da dagen blev sval, hørte de Gud HERREN vandre i haven, og Adam og hans hustru skjulte sig for ham inde mellem havens træer. Da kaldte Gud HERREN på Adam og råbte:

»Hvor er du?«

Han svarede:

»Jeg hørte dig i haven og blev angst, fordi jeg var nøgen, og så skjulte jeg mig!«

Da sagde han:

»Hvem fortalte dig, at du var nøgen? Mon du har spist af det træ, jeg sagde, du ikke måtte spise af?«

Adam svarede:

»Kvinden, som du satte ved min side, gav mig af træet, og så spiste jeg.«

Da sagde Gud HERREN til kvinden:

»Hvad har du gjort!« Kvinden svarede: »Slangen forførte mig, og så spiste jeg.«

Da sagde Gud HERREN til slangen:

»Fordi du har gjort dette, være du forbandet blandt alt kvæget og blandt alle markens dyr! På din bug skal du krybe, og støv skal du æde alle dit livs dage! Jeg sætter fjendskab mellem dig og kvinden, mellem din sæd og hendes sæd; den skal knuse dit hoved, og du skal hugge den i hælen!«

Til kvinden sagde han:

»Jeg vil meget mangfoldiggøre dit svangerskabs møje; med smerte skal du føde børn; men til din mand skal din attrå være,

og han skal herske over dig!»

Og til Adam sagde han:

»Fordi du lyttede til din hustrus tale og spiste af træet, som jeg sagde, du ikke måtte spise af, skal jorden være forbandet for din skyld; med møje skal du skaffe dig føde af den alle dit livs dage; torn og tidsel skal den bære dig, og markens urter skal være din føde; i dit ansigts sved skal du spise dit brød, indtil du vender tilbage til jorden; thi af den er du taget; ja, støv er du, og til støv skal du vende tilbage!«

Første prædiketekst

Matt. 4-,1-11

Derefter blev Jesus af Ånden ført op i ørkenen for at fristes af Djævelen . Og da han havde fastet fyrretyve dage og fyrretyve nætter, led han til sidst sult.

Så kom Fristeren til ham og sagde: »Hvis du er Guds Søn, så sig, at stenene dér skal blive til brød.«

Men han svarede og sagde: »Der står skrevet: Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, som udgår af Guds mund. «

Derefter tager Djævelen ham med sig til den hellige stad og stiller ham på helligdommens tinde og siger til ham: »Hvis du er Guds Søn, så styrk dig ned; thi der står skrevet:

Han skal give sine engle befaling om dig,
og de skal bære dig på hænder,
for at du ikke skal støde din fod på nogen sten.«

Jesus sagde til ham: »Der står også skrevet: Du må ikke friste Herren din Gud.«

Atter tager Djævelen ham med sig op på et meget højt bjerg og viser ham alle verdens riger og deres herlighed, og han siger til ham: »Alt dette vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig.«

Da siger Jesus til ham: »Vig bort, Satan! thi der står skrevet: Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene. «

Da forlader Djævelen ham, og se, engle kom til ham og tjente ham.

Anden prædiketekst

Lukas 22,24-32

Der opstod også en ordstrid blandt disciplene om, hvem af dem der skulle regnes for den største.

Da sagde Jesus til dem:

»Folkenes konger hersker over dem, og de, der har magten over dem, lader sig kalde velgørere . Sådan skal I ikke være;

men den ældste iblandt jer skal være som den yngste, og føreren som den, der tjener. Thi hvem er størst: den, som sidder til bords, eller den, som tjener? Er det ikke den, som sidder til bords? Men jeg er iblandt jer som den, der tjener.

I har holdt ud med mig i mine **fristelser**; og ligesom min Fader har tildelt mig kongedømme, tildeler jeg jer, at I skal spise og drikke ved mit bord i mit rige og sidde på troner og dørrune Israels tolv stammer.

Simon, Simon! se, Satan begærede jer for at sigte jer som hvede. Men jeg bad for dig, at din tro ikke må glippe. Og når du engang omvender dig, da styrk dine brødre.«

Valgfri prædiketekst

Fil. 3,7-11

Men det, der engang var mig fordele, det hur jeg for Kristi skyld lært at regne for tab. Ja, jeg regner i sandhed alt for tab i sammenligning med det langt højere at kende Kristus Jesus, min Herre. For hans skyld har jeg lidt tab på alt og regner det for skam, for at jeg kan få Kristus i eje og findes i ham, ikke med min egen retfærdighed, der fås gennem loven, men med den, der fås ved tro på Kristus, retfærdigheden fra Gud grundet på troen, og for at jeg må kende ham og kraften i hans opstandelse og fællesskabet med ham i hans lidelser, så jeg bliver lig med ham i hans død, om jeg dog miätte nå frem til opstandelsen fra de døde.

Udgangslæsning

2. Kor. 6,1-10

Som medarbejdere formaner vi jer også til, at det ikke må være forgæves, I har modtaget Guds nåde. (Han siger jo:

»I en nådig stund bønhørte jeg dig,
og på en frelsens dag hjalp jeg dig.«

Se, nu er det en nåderig stund, se, nu er det frelsens dag!)

Og vi volder ikke anstød i noget, for at tjenesten ikke skal komme i vanry; men som Guds tjenere anbefaler vi os i enhver henseende ved stor udholdenhed i trængsler, under nød og angst, under hug og slag, i fængsler, under oprør, i slid og slæb, i nattevågen, i sult; ved renhed, ved kundskab, ved langmodighed, ved mildhed, ved Helligånden, ved oprigtig kærlighed; ved forkyndelse af sandheden, ved Guds kraft, ved retfærdighedens våben til angreb og forsvar; ved ære og vanære, ved ondt rygte og godt rygte; som forførende og dog sanddru; som ukendte og dog velkendte; som døende, dog se, vi lever;

som tugtede, dog ikke pint til døde; som bedrøvede, dog altid glade; som fattige, der dog gør mange rige; som de, der intet har og dog ejer alt.

2. søndag i fasten

Indgangslæsning

1. Kongebog I9, l-13a

Akab fortalte nu Jesabel alt, hvad Elias havde gjort, og hvorledes han havde ihjelslået alle profeterne med sværd, og Jesabel sendte et sendebud til Elias og lod sige:

»Guderne ramme mig både med det ene og det andet, om jeg ikke i morgen ved denne tid handler med dit liv, som der er handlet med deres!«

Da blev han bange, stod op og drog bort for at redde sit liv. Han kom da til Be'ersjeba i Juda. Der lod han sin tjener blive og vandre selv en dagsrejse ud i ørkenen og satte sig under en gyvelbusk og ønskede sig døden, idet han sagde:

»Nu er det nok, HERRE; tag mit liv, thi jeg er ikke bedre end mine fædre!«

Så lagde han sig til at sove under en gyvelbusk. Og se, en engel rørte ved ham og sagde:

»Stå op og spis!«

Og da han så sig om, se, da lå der, hvor hans hoved havde hvilet, et ristet brød, og der stod en krakke vand; og han spiste og drak og lagde sig igen. Men HERRENS engel kom atter og rørte ved ham og sagde:

»Stå op og spis, ellers bliver vejen dig for lang!«

Da stod han op og spiste og drak; og styrket af dette måltid vandrede han i fyrretyve dage og fyrretyve nætter lige til Guds bjerg Horeb.

Der gik han ind i en hule og overnattede. Da lød HERRENS ord til ham:

»Hvad er du her efter, Elias?«

Han svarede:

»Jeg har været fuld af nidkærhed for HERREN, Hærskarers Gud, fordi israelitterne har forladt din pagt; dine altre har de nedbrudt, og dine profeter har de ihjelslået med sværd! Jeg alene er tilbage, og nu står de mig efter livet!«

Da sagde han:

»Gå ud og stil dig på bjerget for HERRENS åsyn!«

Og se, HERREN gik forbi, og et stort og stærkt vejr, der sønderrev bjerge og sprængte klipper, gik foran HERREN, men HERREN var ikke i vejret. Efter vejret kom der et jordskælv, men HERREN var ikke i jordskælv. Efter jordskælv kom der ild, men HERREN var ikke i ilden. Men efter ilden kom der en stille, sagte susen, og da Elias hørte den, hyllede han sit hoved i sin kappe og gik ud og stillede sig ved indgangen til hulen.

Første prædiketekst

Matt. 17,1-9

Seks dage derefter tager Jesus Peter og Jakob og hans broder Johannes med sig og fører dem op på et højt bjerg, hvor de var ene. Og han blev forvandlet for deres øjne, hans åsyn strålede som solen, og hans klæder blev livide som lyset. Og se, Moses og Elias viste sig for dem og samtalede med ham.

Da tog Peter til orde og sagde til Jesus: »Herre! det er godt, at vi er her; hvis du synes, vil jeg bygge tre hytter her, en til dig og en til Moses og en til Elias.«

Endnu medens han talte, se, da overskyggede en lysende sky dem; og se, fra skyen lød der en røst, som sagde:

»Denne er min Søn, den elskede, i ham har jeg velbehag. Hør ham!«

Og da disciplene hørte det, faldt de på deres ansigt, grebne af stor frygt. Og Jesus kom hen og rørte ved dem og sagde: »Rejs jer og frygt ikke!« Men da de slog øjnene op, så de ingen uden Jesus alene.

Mens de nu gik ned ad bjerget, bød Jesus dem og sagde: »Tal ikke til nogen om dette syn, før Menneskesønnen er opvakt fra de døde.«

Anden prædiketekst

Matt. 15,21-28

Så gik Jesus derfra og drog bort til landet omkring Tyrus og Zidon. Og se, en kananæisk kvinde kom fra de egne, råbte og sagde:

»Herre, Davids søn! forbarm dig over mig! min datter plages slemt af en ond ånd.«

Men han svarede hende ikke et ord. Da gik hans disciple hen til ham, bad ham og sagde: »Få hende til at gå, hun råber jo efter os.«

Han svarede og sagde: »Jeg er ikke udsendt: til andre end til de fortabte får af Israels hus.«

Måen hun kom og kastede sig ned for ham og sagde: »Herre, hjælp mig!«

Han svarede og sagde: »Det er ikke smukt at tage børnenes

brød og kaste det til de små hunde.«

Men hun sagde: »Jo, Herre! thi de små hunde æder dog af de smuler, som falder fra deres herrers bord.*

Da svarede Jesus og sagde til hende: »Kvinde, din tro er stor, det ske dig, som du vil!«

Og hendes datter blev helbredt i den samme time.

Valgfri prædiketekst

Hebr. 2,10-18

Thi når han, for hvis skyld alt er til, og ved hvem alt er blevet til, ville føre mange sønner til herlighed, sømmede det sig for ham at føre deres frelses banebryder til fuldendelse gennem lidelser. Thi både den, som helliger, og de, som helliges, har alle samme Fader; derfor skammer han sig ikke ved at kalde dem brødre, idet han siger:

**»Jeg vil kundgøre dit navn for mine brødre,
midt i menigheden vil jeg prise dig f«**

Og et andet sted:

»Jeg vil sætte min lid til ham.«

Og videre:

»Se her er jeg og de børn, Gud gav mig.«

Da nu børnene har del i kød og blod, fik også han på lignende måde del deri, for at han ved sin død skulle gøre ham magtesløs, der har dødens vælde, nemlig Djævelen, og udfri alle dem, som af frygt for døden hele deres liv havde levet i trældom. Thi det er jo ikke engle, han tager sig af, det er Abrahams slægt, han tager sig af. Derfor måtte han i ét og alt blive sine brødre lig, for at han i sin tjeneste for Gud kunne blive en barmhjertig og trofast ypperstepræst til at sone folkets synder. Thi som den, der selv er blevet fristet og har lidt, kan han komme dem til hjælp, som fristes.

Udgangslæsning

1. Johs. 5,18-21

Vi ved, at enhver, der er født af Gud, synder ikke; men den, som blev født af Gud, holder fast ved Ham, og den Onde rører ham ikke. Vi ved, at vi er af Gud, og at hele verden er i den Ondes vold. Vi ved, at Guds Søn er kommen, og han har givet os forstand til at kende den sande; og vi er i den sande, i hans Søn, Jesus Kristus. Han er den sande Gud og det evige liv.

Børnlille, tag jer i vare for afguderne!

3. søndag i fasten

Indgangslæsning

1. Mosebog 22,1-14-

Efter disse begivenheder satte Gud Abraham på prøve og sagde til ham:

»Abraham!«

Han svarede:

»Se, her er jeg!«

Da sagde han:

»Tag din søn Isak, din eneste, ham, du elsker, og drag hen til Morijs land og bring ham der som brændoffer på et af bjergene, som jeg vil vise dig!«

Da sadlede Abraham tidligt næste morgen sit æsel, tog to af sine drenge og sin søn Isak med sig, og efter at have kløvet offerbrænde gav han sig på vandring til det sted, Gud havde sagt ham. Da Abraham den tredje dag så op, fik han øje på stedet langt borte. Så sagde Abraham til sine drenge:

»Bliv her med æselet, medens jeg og drengen vandrer derhen for at tilbede; så kommer vi tilbage til eder.«

Abraham tog da brændet til brændofferet og lagde det på sin søn Isak; selv tog han ilden og offerkniven, og så gik de to sammen. Da sagde Isak til sin fader Abraham:

»Fader!«

Han svarede:

»Ja, min søn!«

Da sagde han:

»Her er ilden og brændet, men hvor er dyret til brændofferet?«

Abraham svarede: »Gud vil selv udse sig dyret til brændofferet, min søn!«

Og så gik de to sammen.

Da de nåede det sted, Gud havde sagt ham, byggede Abraham der et alter og lagde brændet til rette; så bandt han sin søn Isak og lagde ham på alteret oven på brændet. Og Abraham greb kniven og rakte hånden ud for at slagte sin søn. Da råbte HERRENS engel til ham fra Himmelen:

»Abraham, Abraham!«

Han svarede:

»Se, her er jeg!«

Da sagde engelen:

»Ræk ikke din hånd ud mod drengen og gør ham ikke noget; thi nu ved jeg, at du frygter Gud og end ikke sparer din søn, din eneste, for mig!«

Og da Abraham nu så op, fik han bag ved sig øje på en vædder, hvis horn havde viklet sig ind i de tætte grene; og Abraham

gik hen og tog vædderen og ofrede den som brændoffer i sin søns sted. Derfor kaldte Abraham dette sted: HERREN udser sig, eller, som man nu til dags siger: bjerget, hvor HERREN viser sig.

Første prædiketekst

Lukas 11,14-28

Jesus uddrev en ond ånd, og den var stum; og da den onde ånd var faret ud, skete det, at den stumme talte, og skarerne undrede sig. Men nogle af dem sagde:

»Det er ved hjælp af Beelzebul, de onde ånders fyrste, han uddriver onde ånder.«

Men andre ville sætte ham på prøve og krævede et tegn fra Himmelen af ham. Men da han kendte deres tanker, sagde han til dem:

»Ethvert rige, som er kommet i splid med sig selv, lægges øde, og hus falder over hus. Men hvis også Satan er kommen i splid med sig selv, hvorledes kan hans rige da bestå? Thi I siger, at jeg uddriver onde ånder ved Beelzebuls hjælp. Men hvis jeg uddriver onde ånder ved Beelzebul, ved hvis hjælp uddriver så jeres egne tilhængere dem? Derfor skal de være jeres dommere. Men hvis jeg uddriver onde ånder ved Guds finger, så er jo Guds rige kommet til jer.

Når den Stærke fuldt rustet vogter sin gård, bliver det, han ejer, i fred. Men når en, der er stærkere end han, angriber og overvinder ham, så tager han hans fulde rustning, som han satte sin lid til, og uddeler byttet.

Den, som ikke er med mig, er imod mig; og den, som ikke samler med mig, spreder.

Når den urene ånd er faret ud af mennesket, vandrer den gennem vandløse steder og søger hvile; og når den ikke finder den, siger den: Jeg vil vende tilbage til mit hus, som jeg gik ud af. Og når den kommer, rinder den det fejte og pyntet. Så går den bort og henter syv andre ånder, værre end den selv, og de kommer ind og tager bolig dér; da bliver det sidste værre for dette menneske end det første.«

Medens han sagde dette, skete det, at en kvinde af skaren opløftede sin røst og sagde til ham:

»Saligt det moderliv, som bar dig, og det bryst, du diede.«

Men han svarede:

»Ja, salige er de, som hører Guds ord og bevarer det.«

Anden prædiketekst

Markus 9,17-29

En mand af skaren svarede Jesus:

»Mester! jeg har bragt min søn til dig; han er besat af en

ånd, der gør ham stum. Og når som helst: den tager magten over ham, kaster den ham om, og han fråder og skærer tænder og stivner; og jeg har sagt til dine disciple, at de skulle uddrive den, men de magtede det ikke.«

Da svarede han dem og sagde:

»Åh, du vantro slægt! hvor længe skal jeg være hos jer, hvor længe skal jeg tåle jer? før ham herhen til mig!«

Så førte de ham hen til ham, og da han fik øje på Jesus, sled ånden straks i ham, og han faldt om på jorden og væltede sig og frådede. Jesus spurgte da hans fader;

»Hvor lang tid har han haft det sådan?«

Han sagde:

»Fra barndommen af; og den har tit kastet ham både i ild og vand for at tage livet af ham; men hvis du formår noget, så forbarm dig over os og hjælp os!«

Men Jesus sagde til ham:

»Hvis du formår! alt er muligt for den, der tror.«

Straks råbte drengens fader og sagde:

»Jeg tror, hjælp min vantro!«

Men da Jesus så, at skaren stimlede sammen, talte han strengt til den urene ånd og sagde til den:

»Du stumme og døve ånd! jeg byder dig, far ud af ham og far ikke mere ind i ham!«

Da skreg den og sled meget i drengen og fo'r ud, og han blev som død, så de fleste sagde: »Han er død.«

Men Jesus tog ham ved hånden og rejste ham op; og han stod op.

Da Jesus nu var kommen ind i et hus, spurgte hans disciple ham i enrum:

»Hvorfor kunne vi ikke uddrive den?«

Han svarede dem:

»Den slags kan ikke drives ud ved noget, uden ved bøn og faste .«

Valgfri prædiketekst

1. Johs. 3,7-14a

Børnlille, lad ingen føre jer vild. Den, der gør retfærdigheden, er retfærdig, ligesom Han er retfærdig. Den, der gør synd, er af Djævelen ; thi Djævelen har syndet fra begyndelsen. Men derfor blev Guds Søn åbenbaret, for at han skulle tilintetgøre Djævelens gerninger. Enhver, der er født af Gud, gør ikke synd, thi Guds sæd bliver i ham; ja, han kan ikke synde, fordi han er født af Gud. Derpå kendes Guds børn og Djævelens børn: enhver, der ikke øver retfærdighed, er ikke af Gud, ej heller den, der ikke elsker sin broder.

Thi dette er det budskab, I har hørt fra begyndelsen, at vi skal elske hverandre og ikke være som Kain, der var af den

Onde og myrdede sin broder. Og hvorfor myrdede han ham? Fordi hans egne gerninger var onde, men hans broders retfærdige.

I skal ikke undre jer, mine brødre, om verden hader jer. Vi ved, at vi er gået over fra døden til livet, thi vi elsker brødrene.

Eller: Johs. 1b. 2,1-7

Skriv til menighedens engel i Efesus:

»Dette siger han, som holder de syv stjerner i sin højre hånd, og som vandrer midt imellem de syv guldlysestager: Jeg kender dine gerninger og din møje og din udholdenhed, og jeg ved, at du ikke kan fordrage de onde; og du har prøvet dem, som kalder sig selv apostle, skønt de ikke er det, og du har fundet, at de er løgnere; og du har udholdenhed og har døjet ondt for mit navns skyld uden at blive træt.

Men jeg har det imod dig, at du har svigtet din første kærlighed. Kom derfor i hu, hvorfra du er faldet, og omvend dig og gør de samme gerninger som i den første tid; ellers kommer jeg over dig og flytter din lysestage fra dens plads, hvis du ikke omvender dig.

Dog, det fortrin har du, at du hader nikolaiternes gerninger, som også jeg hader.

Den, som har øre, han høre, hvad Anden siger til menighederne!

Den, der sejrer, ham vil jeg give at spise af livets træ, som er i Guds paradis.«

Udgangslæsning

Ef. 5,1-9

I skal ligne Gud, som hans elskede børn, og vandre i kærlighed, ligesom også Kristus elskede jer og gav sig selv hen for os som en gave og et offer, »en liflig duft« for Gud.

Men utugt og al slags urenhed eller havesyge bør end ikke nævnes iblandt jer, som det sømmer sig for hellige, ej heller skammelig færd eller tåbelig snak eller letfærdig skæmt (den slags er utilbørligt), men hellere taksigelse. Thi det skal I vide, at ingen utugtig eller uren eller havesyg - det er det samme som en afgudsdyrker! - har lod og del i Kristi og Guds rige.

Lad ingen bedrage jer med tomme ord; thi for sådanne synders skyld kommer Guds vrede over ulydighedens børn. Gør derfor ikke fælles sag med dem!

Thi I var forhen mørke, men nu er I lys i Herren; I skal vandre som lysets børn - lysets frugt består jo i al godhed og retfærdighed og sandhed.

Midfaste søndag

Indgangslæsning

2. Mosebog 16,2-8

Men hele israelitternes menighed knurrede mod Moses og Aron i ørkenen, og israelitterne sagde til dem:

»Var vi dog blot døde for HERRENS hånd i Ægypten, hvor vi sad ved kødgryderne og kunne spise os mætte i brød! Thi I har fort os ud i denne ørken for at lade hele denne forsamling dø af sult.«

Da sagde HERREN til Moses:

»Se, jeg vil lade brød regne ned fra Himmelen til eder, og folket skal gå ud og hver dag samle så meget, som de daglig behøver, for at jeg kan prøve dem, om de vil følge min lov eller ej. Og når de på den sjette ugedag tilbereder, hvad de har bragt hjem, så skal det være dobbelt så meget, som de samler de andre dage.«

Og Moses og Aron sagde til alle israelitterne:

"I aften skal I kende, at det er Herren, som har ført eder ud af Ægypten, og i morgen skal I skue Herrens herlighed, thi han har hørt eders knurren mod Herren; thi hvad er vel vi, al; I knurrer mod os!"

Og Moses tilføjede: "Det skal ske, når Herren i aften giver eder kød at spise og i morgen brød at mætte eder med; thi Herren har hørt, hvorledes I knurrer mod ham; thi hvad er vi? Thi det er ikke os, I knurrer imod, men Herren."

Eller: 2. Mosebog 16,2 + 11-21

Men hele israelitternes menighed knurrede mod Moses og Aron i ørkenen.

Da talde Herren til Moses og sagde: "Jeg har hørt israelitternes knurren; sig til dem: Ved aftenstid skal I få kød at spise, og i morgen tidlig skal I få brød at mætte eder med, og I skal kende, at jeg er Herren eders Gud." Da det nu blev aften, kom en svæm vagtler flyvende og faldt i et tykt lag over lejren; og næste morgen lå duggen tæt rundt om lejren, og da duggen svandt, var ørkenen dækket med noget fint, skælagtigt noget, noget fint, der lignede rim på jorden.

Da israelitterne så det, spurgte de hverandre:

»Hvad er det?«

Thi de vidste ikke, hvad det **var**; men Moses sagde til dem:

»Det er det brød, HERREN har givet eder til føde! Og således har HERREN påbudt: I skal samle deraf, enhver så meget, som han har behov, en orner for hvert hoved: I skal tage deraf i forhold til antallet af eders husfolk, enhver skal tage deraf til dem, der er i hans telt!«

Israelitterne gjorde nu således, og de samlede, nogle mere og andre **mindre**; og da de målte det med omeren, havde den, der havde meget, ikke for meget, og den, der havde lidt, ikke for lidt, enhver havde samlet, hvad han behøvede til føde. Derpå sagde Moses til dem:

»Ingen må gemme noget deraf til næste morgen!«

Dog adlød de ikke Moses, og nogle af dem gemte noget deraf til næste morgen; men da var det fuldt af orme og lugtede. Da blev Moses vred på dem. Således samlede de nu hver morgen, enhver så meget som han havde behov. Men når solen begyndte at brænde, smeltede det.

Første prædiketekst

Johs. 6,1-15

Derefter drog Jesus over til den anden side af Galilæas sø, Tiberias-søen. Og en stor folkeskare fulgte **ham**, fordi de så de tegn, som han gjorde på de syge. Men Jesus gik op i bjergene og satte sig dér med sine disciple. Og påsken, jødernes højtid, var nær.

Da Jesus nu så op og fik øje på en stor folkeskare, som kom hen imod ham, siger han til Filip:

»Hvor skal vi købe brød, så alle disse kan få noget at spise?«

Men dette sagde han for at sætte ham på **prøve**; thi selv vidste han, hvad han ville gøre. Filip svarede ham:

»For to hundrede denarer brød er ikke nok til dem, så de hver kan få blot en smule.«

En anden af hans disciple, Andreas, Simon Peters broder, siger til ham:

»Her er en lille dreng, som har fem bygbrød og to fisk; men hvad er det til så mange?«

Jesus sagde:

»Lad folkene sætte sig ned.«

Og der var meget græs dér på stedet. Da satte mændene sig ned, omtrent fem tusinde i tallet. Jesus tog nu brødene, takkede og delte dem ud til dem, som havde sat sig; ligeledes også af fiskene så meget, som de ville have. Og da de var blevet mætte, siger han til sine disciple:

»Saml de tiloversblevne stykker sammen, så intet går til spilde.«

Så samlede de sammen og fyldte tolv kurve med de stykker, som de, der havde fået mad, havde levnet af de fem bygbrød.

Da nu folkene så det tegn, han havde gjort, sagde de:

»Han er i sandhed den profet, der kommer til verden.«

Da Jesus nu mærkede, at de ville komme og fore ham bort med magt for at gøre ham til konge, trak han sig atter tilbage op i bjergene, ganske alene.

Anden prædiketekst

Johs. 6,24-35

Da folkeskaren nu

så, at Jesus ikke var der og hans disciple heller ikke, gik de om bord i bådene og kom til Kapernaum for at lede efter Jesus.

Og da de fandt ham på den anden side af søen, spurgte de ham:

»Rabbi! hvornår er du kommen herover?«

Jesus svarede dem og sagde:

»Sandelig, sandelig siger jeg eder: I søger mig, ikke fordi I har set tegn, men fordi I spiste af brødene og blev mætte. Arbejd ikke for den mad, som er forgængelig, men for den mad, som varer til evigt liv, den, som Menneskesønnen vil give jer; thi ham har Faderen, Gud selv, sat sit segl på.«

Da sagde de til ham:

»Hvad skal vi gøre for at udføre Guds gerninger?«

Jesus svarede og sagde til dem:

»Dette er Guds gerning, at I tror på den, han har sendt.«

Da sagde de til ham:

»Hvilket tegn gør du så, for at vi kan se det og tro dig? Hvilken gerning gør du? Vore fædre spiste manna i ørkenen, som der står skrevet: Brød fra Himmeler, gav han dem at spise.«

Da sagde Jesus til dem:

»Sandelig, sandelig siger jeg eder: ikke Moses har givet jer brødet fra Himmelen, men min Fader giver jer det sande brød fra Himmelen. Thi Guds brød er det brød, som kommer ned fra Himmelen og giver verden liv.«

Da sagde de til ham:

»Herre! giv os altid det brød!«

Jesus svarede dem:

»Jeg er livets brød. Den, som kommer til mig, skal ikke hungrer; og den, som tror på mig, skal aldrig tørste.«

Valgfri prædiketekst

Gal. 4,21-31

Sig mig, I, som vil være under loven, hører I ikke, hvad loven

siger? Der står jo skrevet, at Abraham havde to sønner, én med trælkvinden og én med den frie kvinde. Trælkvindens søn er avlet efter kødet, den frie kvindes i kraft af forjættelsen. Dette har en billedlig betydning. Thi disse kvinder er de to pagter: den ene fra bjerget Sinaj, den, som føder børn til trældom, og det er Hagar. Hagar er bjerget Sinaj i Arabien og svarer til det nuværende Jerusalem, thi det er i trældom med sine børn. Men det Jerusalem, som er oventil, er frit, og det er vor moder. Thi der står skrevet:

»Fryd dig, du ufrugtbare, du, som ikke føder;
bryd ud i råb, du, som ikke har veer,
thi mange er den enliges børn,
ja, flere end hendes, som har manden.«

Og I, brødre, er ligesom Isak forjættelsens børn. Men ligesom dengang han, der var avlet efter kødet, forfulgte ham, der var avlet efter Anden, således er det også nu. Men hvad siger skriften?

»Jag trælkvinden og hendes søn bort,
thi ikke skal trælkvindens søn arve
sammen med den frie kvindes søn!«

Så er vi da, brødre! ikke trælkvindens, men den frie kvindes børn.

Udgangslæsning

2. Kor. 9,6-11

Det er jo således: den, der sår sparsomt, skal også høste sparsomt, og den, der sår rigeligt, skal også høste rigeligt. Enhver give, som hans hjerte har tilsagt ham, ikke tvært og tvungent; thi Gud elsker en glad giver. Og Gud har magt til i rigt mål at give jer al nåde, så I altid og under alle forhold har alt, hvad I trænger til, og endda rigeligt til al god gerning, som der står skrevet:

»Han delte ud, han gav de fattige,
hans retfærdighed varer evindeligt.«

Og han, som skænker sædemanden »sæd til at så og brød til at spise«, vil også skænke jer udsæd og forøge den mangefold, og han vil lade jeres retfærdighed bære rige frugter; således bliver I rige i alle måder og kan vise al slags gavmildhed, som gennem os fremkalder tak til Gud.

noget værd; men nu er det min Fader, som giver mig ære, ham, om hvem I siger: Han er vor Gud, skønt I aldrig har kendt ham; men jeg kender ham. Og hvis jeg ville sige: Jeg kender ham ikke, så ville jeg være en løgner ligesom I; men jeg kender ham og holder fast ved hans ord. Abraham, jeres fader, frydede sig over at skulle se min dag, og han fik den at se og glædede sig.«

Da sagde jøderne til ham:

»Du er ikke halvtreds år endnu, og du har set Abraham!«

Jesus sagde til dem:

»Sandelig, sandelig siger jeg eder: før Abraham blev til, er jeg.«

Da tog de sten op for at kaste dem på ham; men Jesus skjulte sig og gik bort fra helligdommen.

Eller: Johs. 11,4-7-53

Ypperstepræsterne og farisæerne kaldte da rådet sammen og sagde:

»Hvad skal vi gøre? Den mand gør jo mange tegn. Hvis vi lader ham blive sådan ved, vil alle tro på ham, og romerne vil komme og tage både land og folk fra os.«

Men en af dem, Kajfas, som var ypperstepræst det år, sagde til dem:

»I forstår da heller ingenting! og I tænker heller ikke på, at det er bedre for jer, at ét menneske dør for folket, end at hele folket går til grunde!«

Dette sagde han ikke af sig selv; men da han var ypperstepræst i det år, profeterede han, at Jesus skulle dø for folket; og ikke for folket alene, men også for at samle Guds adspredte børn sammen til ét.

Fra den dag af var deres beslutning taget, at de ville slå ham ihjel.

Valgfri prædiketekst

Hebr. 9,11-15

Men Kristus kom som ypperstepræst for de goder, der nu er blevet virkelighed ; og gennem det større og fuldkomnere telt, som ikke er gjort med hænder, det vil sige, som ikke hører denne skabte verden til, gik han, ikke med blod af bukke eller kalve, men med sit eget blod én gang for alle ind i helligdommen og vandt en evig forløsning. Thi hvis blod af bukke og tyre og aske af en kvie, når det stænkes på de besmittede, helliger og bringer kødelig renhed, hvor meget mere vil da ikke Kristi blod, fordi han i kraft af en evig And frembar sig selv som et lydefrit offer for Gud, rense vor samvittighed fra døde gerninger, så vi kan tjene den levende Gud.

Og derfor er han mellemmand for en ny pagt , for at de kaldede

må få den forjættede, evige arv, efter at død har fundet sted til forløsning fra overtrædelserne under den første pagt.

Udgangslæsning

Hebr. 4,14-16

Da vi nu har en stor ypperstepræst, som er steget op igennem himlene, Jesus, Guds Søn, så lad os holde fast ved bekendelsen! Thi vi har ikke en ypperstepræst, som ~~ikke~~ kan have medlidenhed med vore skrøbeligheder, men en, som har været fristet i alle ting ligesom vi, dog uden synd.

Lad os derfor med frimodighed træde frem for nådens trone for at få barmhjertighed og finde nåde til hjælp i rette tid.

Mariæ bebudelses dag

Indgangslæsning

Esajas 7,10-14

Fremdeles sagde HERREN til Akaz:

»Kræv dig et tegn af HERREN din Gud nede i Dødsriget eller oppe i Himmelen!«

Men Akaz svarede:

»Jeg kræver intet, jeg frister ikke HERREN.«

Da sagde Esajas:

»Hør nu, Davids hus! Er det eder ikke nok at trætte mennesker, siden I også trætter min Gud? Derfor vil Herren selv give eder et tegn: se, jomfruen bliver frugtsummelig og føder en søn, og hun kalder ham Immanuel.«

Første prædiketekst

Lukas 1,26-38

I den sjette måned derefter blev engelen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilæa, som hedder Nazaret, til en jomfru, som var trolovet med en mand ved navn Josef, af Davids hus; og jomfruens navn var **Maria**. Og engelen kom ind til hende og sagde:

»Vær hilset, du benådede. Herren er med dig!« du velsignede blandt kvinder .

Men hun blev forfærdet over de ord og tænkte ved sig selv, hvad denne hilsen skulle betyde. Da sagde engelen til hende:

»Frygt ikke, Maria! thi du har fundet nåde for Gud, og se, du skal undfange og føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus. Han skal blive stor og kaldes den Højestes Søn; og Gud Herren skal give ham Davids, hans faders, trone. Han skal være konge over Jakobs hus til evig tid, og der skal ikke være ende på hans kongedømme.«

Maria sagde til engelen:

»Hvorledes skal dette gå til? jeg ved jo ikke af nogen mand.«

Og engelen svarede og sagde til hende:

»Helligånden skal komme over dig, og den Højestes kraft skal overskygge dig; derfor skal også det, som fødes, kaldes helligt, Guds Søn. Og se, også Elisabet, din slægtning, har undfanget en søn i sin alderdom; hun, som kaldes ufrugtbar, er nu i den sjette måned. Thi for Gud er ingenting umuligt.«

Da sagde Maria:

»Se, jeg er Herrens tjenerinde; mig ske efter dit ord!«

Så forlod engelen hende.

Anden prædiketekst

Lukas 1,4-6-56

Da sagde Maria:

»Min sjæl høj lover Herren,
og min ånd fryder sig over Gud, min frelser;
thi han har set i nåde til sin ringe tjenerinde.
Se, herefter skal alle slægter prise mig salig,
thi den Mægtige har gjort store ting imod mig.
Helligt er hans navn;
og hans barmhjertighed varer fra slægt til slægt
over dem, som frygter ham.
Han har øvet væld med sin arm:
splittet dem, der er hovmodige i deres hjertes tanker;
stormænd har han stødt fra troner
og løftet småfolk op i højhed;
hungrige har han mættet med gode gaver
og sendt rige tomhændede bort.
Han har taget sig af Israel, sin tjener,
og kommet barmhjertighed i hu
imod Abraham og hans æt til evig tid,
sådan som han lovede vore fædre.«

Maria blev hos hende henvend tre måneder og vendte så tilbage til sit hjem.

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 1,21-31

Thi da verden med al sin visdom ikke kendte Gud i hans visdom, besluttede Gud, ved prædikenens dårskab at frelse dem, som tror. Thi jøder kræver tegn, og grækere søger visdom, vi derimod prædiker Kristus som korsfæstet, for jøder en forargelse og for hedninger en dårskab, men for de kaldede selv, både jøder og grækere, Kristus som Guds kraft og Guds visdom. Thi Guds dårskab er visere end menneskene, og Guds svaghed er stærkere end menneskene.

Thi tænk på, hvordan det var ved jeres kaldelse, brødre, at I ikke var mange verdsligt vise, ikke mange maigtige, ikke mange fornemme; men det, der var dårskab for verden, udvalgte Gud for at gøre de vise til skamme, og det, der var svagt for verden, udvalgte Gud for at gøre det stærke til skamme; og det for verden ringe og det foragtede, det, der ikke var noget, udvalgte Gud for at gøre det, der var noget, til intet, for at intet menneske skal rose sig for Gud. Men ham skyldes det, at I er i Kristus Jesus, som er blevet os visdom fra Gud, både retfærdighed og helliggørelse og forløsning, for at, som der står skrevet,

»den, der roser sig, skal rose sig i Herren. 1

Udgangslæsning

1. Johs., 1,1-3

Det, der var fra begyndelsen, det, vi har hørt, det, vi har set med vore egne øjne, det, vi skuede og vore egne hænder følte på, ja, om livets ord, forkynder vi - og livet blev åbenbaret, og vi har set det og vidner om det og forkynder jer det, det evige liv, som var hos Faderen og blev åbenbaret for os - det, vi altså har set og hørt, forkynder vi også jer, for at også I må have fællesskab med os; og vort fællesskab er med Faderen og med hans Søn, Jesus Kristus.

Palmesøndag

Indgangslæsning

2. Mosebog 12,21-28

Da kaldte Moses alle Israels ældste sammen og sagde til dem:

»Gå ud og hent eder småkvæg til eders familier og slagt påskeofferet; og tag eder ysopkoste, dyp dem i blodet i fadet og stryg noget deraf på overliggeren og de to dørstolper; og ingen af eder må gå ud af sin husdør før i morgen. Thi HERREN vil gå omkring og slå ægypterne, og når han da ser blodet på overliggeren og de to dørstolper, vil han gå døren forbi og ikke give ødelæggeren adgang til eders huse for at slå eder. Dette skal I varetage som en anordning, der gælder for dig og dine børn til evig tid.

Og når I kommer til det land, HERREN vil give eder, således som han har forjættet, så skal I overholde denne skik. Når da eders børn spørger eder: Hvad betyder den skik, I der har? så skal I svare: Det er påskeoffer for HERREN, fordi han gik israelitternes huse forbi i Ægypten, dengang han slog ægypterne, men lod vore huse urørte!«

Da bøjede folket sig og tilbad. Og israelitterne gik hen og gjorde, som HERREN havde pålagt Moses og Aron.

Eller: Zak. 9,9-10

Fryd dig såre, **Zions** datter,
råb med glæde, Jerusalems datter!
Se, din konge kommer til dig.
Retfærdig og sejrrig er han,
ydmyg, ridende på et æsel,
på en asenindes føl.
Han udrydder vognene af **Efraim**,
hestene af Jerusalem,
stridshuerne ryddes til side.
Hans ord stifter fred mellem folkene,
han hersker fra hav til hav,
fra floden til jordens ende.

Første prædiketekst

Matt. 21,1-9

Og da de nærmede sig Jerusalem og kom til Betfage på Oliebjerget, så sendte Jesus to disciple af sted og sagde til dem: »Gå hen i landsbyen lige foran jer; så vil I straks finde et æsel, som står bundet med et føl hos sig; løs dem og før dem til mig! Og hvis nogen siger noget til jer, skal I svare, at Herren har

brug for dem, så vil han straks lade jer **få** dem.«

Dette skete, for at det skulle gå i opfyldelse, som er talt ved profeten, der siger:

»Sig til Zions datter :
Se, din konge kommer til dig,
sagtmodig og ridende på et æsel,
og på et trældyr's føl. <«

Så gik disciplene hen og gjorde, som Jesus havde pålagt dem; de hentede æslet og **føllet** og lagde deres kapper på dem, og han satte sig derpå. Og der var en meget stor folkeskare, som bredte deres kapper på vejen, andre skar grene af træerne og stroede dem på vejen. Og skarerne, både de, der gik foran ham, og de, der fulgte efter, råbte og sagde:

»Hosianna Davids søn!
velsignet være han, som kommer, i Herrens navn!
Hosianna i det højeste!«

Eller: Johs. 12,12-24

Den næste dag, da den store skare, som var kommet til højtiden, hørte, at Jesus var på vej til Jerusalem, tog de palmegrene og gik ham i møde og råbte:

»Hosianna !
velsignet være han, som kommer, i Herrens navn!
og: »Israels konge!«

Og Jesus fandt et ungt æsel og satte sig på det, således som der står skrevet:

»Frygt ikke, Zions datter !
se, din konge kommer,
ridende på et æselføl.«

Dette forstod hans disciple ikke fra først af; men da Jesus var herliggjort, kom de i hu, at dette stod skrevet om ham, og at man havde gjort dette for ham.

Således vidnede altså den skare, som havde været med ham, dengang han kaldte Lazarus frem fra graven og opvakte ham fra de døde. Det var også derfor, at folkeskaren gik ham i møde, fordi de havde hørt, at han havde gjort dette tegn. Da sagde farisæerne til hverandre:

»Der kan I se, at I slet ikke udretter noget; alverden løber jo efter ham.«

Blandt dem, der plejede at drage op for at tilbede på højtiden, var der også nogle grækere. De kom nu til Filip, som var fra Betsajda i Galilæa, bad ham og sagde:

»Herre, vi vil gerne se Jesus.«

Filip kommer og siger det til Andreas; Andreas og Filip kommer og siger det til Jesus. Da svarede Jesus dem og sagde:

»Timen er kommet, da Menneskesønnen skal herliggøres.

Sandelig, sandelig siger jeg eder: hvis hvedekornet ikke lægges i jorden og dør, bliver det kun det ene korn; men hvis det dør, bærer det megen frugt.

Anden prædiketekst

Markus 14,3-9

Medens Jesus var i Betania, i Simon den Spedalskes hus, og sad til bords, kom der en kvinde, som havde en alabastkrukke⁰ med ægte, meget kostbar nardussalve; hun brød krukken i stykker og hældte salven ud over hans hoved. Derover harmedes nogle og sagde til hverandre:

»Hvad skal det til at ødsle sådan med salven? Den salve kunne jo være solgt for over tre hundrede denarer og være givet til de fattige.«

Og de overfusede hende. Men Jesus sagde:

»Lad hende være, hvorfor volder I hende bryderi? En god gerning har hun gjort imod mig. De fattige har I jo altid hos jer, og når I vil, kan I gøre vel imod dem; men mig har I ikke altid. Hun gjorde, hvad hun kunne; hun har forud salvet mit legeme til min jordefærd. Sandelig siger jeg eder: hvor som helst i hele verden evangeliet prædikes, skal også det, som hun har gjort, fortælles til minde om hende.«

Valgfri prædiketekst

Hebr. 5,5-10

Således har heller ikke Kristus tillagt sig selv den ære at blive ypperstepræst, men har fået den af ham, som sagde til ham:

»Du er min Søn, jeg har født dig i dag«,
ligesom han jo også et andet sted siger:

»Du er præst evindeligt, på Melkisedeks vis«.

Og han har i sit jordelivs dage med høje råb og tårer opsendt bønner og nødråb til ham, der kunne frelse ham fra døden, og han blev btmhørt og friet fra sin angst. Skønt han var Søn, lærte han lydighed af det, han led, og da han havde nået fuldendelsen, blev han ophav til evig frelse for alle, som er lydige mod ham, og blev af Gud kaldt ypperstepræst »på Melkisedeks vis«.

Udgangslæsning

Fil. 2,5-11

Lad det samme sindelag være i jer, som var i Kristus Jesus :

Da han var i guddomsskikkelse,
holdt han det ej for et røvet bytte
at være Gud lig,
men han gav afkald
og tog tjenerskikkelse på
og blev mennesker lig.
Og da han i fremtræden fandtes som et menneske,
ydmygede han sig selv
og blev lydig til døden,
ja, døden på et kors.
Derfor har også Gud højt ophøjet ham
og skænket ham navnet over alle navne,
for at i Jesu navn hvert knæ skal bøje sig
i Himmel og på jord og under jorden,
og hver tunge skal bekende
til Gud Faders ære:
Jesus Kristus er Herre !

Skærtorsdag

Indgangslæsning

2. Mosebog 24,4-11

Om pagten på Sinai står skrevet:

Da skrev Moses alle HERRENS ord op; og tidligt næste morgen rejste han ved foden af bjerget et alter og tolv stenstøtter svarende til Israels tolv stammer. Derefter sendte han de unge mænd blandt israelitterne hen for at bringe brændofre og slagte unge tyre som takofre til HERREN. Og Moses tog den ene halvdel af blodet og gød det i offerskålene, men den anden halvdel sprængte han på alteret. Så tog han pagtsbogen og læste den op i folkets påhør, og de sagde:

»Vi vil gøre alt, hvad HERREN har talet, og lyde ham!«

Derpå tog Moses blodet og sprængte det på folket, idet han sagde:

»Se, dette er pagtens blod, den pagt, HERREN har sluttet med eder på grundlag af alle disse ord.«

Og Moses, Aron, Nadab og Abihu og halvfjerdsindstyve af Israels ældste steg op og skuede Israels Gud; under hans fødder var der ligesom safirfliser, som selve himmelen i stråleglans. Men han lagde ikke hånd på israelitternes ypperste mænd. De skuede Gud, og de spiste og drak.

Første prædiketekst

Matt. 26,26-29

Mens de nu spiste, **tog** Jesus et brød, velsignede, **brød det og** gav sine disciple det og sagde: »Tag dette og spis **det; dette er** mit legeme.« Og han tog en kalk og takkede, gav dem den og sagde: »Drik alle heraf; thi dette er mit blod, pagtsblodet, **som** udgydes for mange til syndernes forladelse. Og jeg siger jer: Fra nu af skal jeg ikke mere drikke af denne vintræets **frugt før den dag, da jeg skal drikke den ny sammen med jer i min Faders rige.**«

Anden prædiketekst

Johs. 13,1-15

Det var før påskehøjtiden. Jesus vidste, at hans time var kommet til at gå bort fra denne verden til **Faderen**; og som han havde elsket sine egne her i verden, elskede han dem til det sidste.

Da de nu holdt aftensmåltid, og Djævelen allerede havde indskudt den tanke i Judas', Simons søns, Iskariots hjerte, at han skulle forråde ham, og da Jesus vidste, at Faderen havde lagt alt i hans hænder, og at han var udgået fra Gud og skulle vende tilbage til Gud - så rejser han sig fra måltidet og lægger sin kappe fra sig, og han tog et linnedklæde og bandt det om sig. Derefter hælder han vand i vaskefadet, og han begyndte **at tvætte disciplenes fødder og at tørre dem med linnedklædet, han havde bundet om sig.**

Han kommer så til Simon Peter; denne siger til ham:

»Herre! tvætter du mine fødder?«

Jesus svarede og sagde til ham:

»Hvad jeg gør, fatter du ikke nu, men du skal forstå det siden efter.«

Peter siger til ham:

»Aldrig i evighed skal du tvætte mine fødder.«

Jesus svarede ham:

»Hvis jeg ikke tvætter dig, har du ikke lod og del sammen med mig.«

Simon Peter siger til ham:

»Herre! så ikke mine fødder alene, men også hænderne og hovedet.«

Jesus svarede ham:

»Den, der er badet, har ikke nødig at tvætte andet end fødderne, men er ellers helt ren; og I er rene, dog ikke alle.«

Thi han vidste, hvem det var, som skulle forråde ham; derfor sagde han: »I er ikke alle rene.«

Da han nu havde tvættet deres fødder og havde taget sin kappe på og atter sat sig til bords, sagde han til dem:

»Forstår I, hvad jeg har gjort ved jer? I kalder mig mester og Herre, og I har ret, thi jeg er det. Når nu jeg, jeres Herre og mester, har tvættet jeres fødder, så er også I skyldige at tvætte hverandres fødder. Thi det var et forbillede, jeg gav jer, for at I skal gøre, ligesom jeg har gjort ved jer.«

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 11,17-29

Men når jeg nu giver jer følgende formaning, kan jeg ikke rose jer: jeres sammenkomster er jo ikke til gavn, men til skade for jer. For det første hører jeg nemlig, at der ved jeres menigheds-sammenkomster er splittelser iblandt jer; og til dels tror jeg det. Der må jo være partier blandt jer, for at det kan blive åbenbart, hvem blandt jer der er ægte.

Når I så kommer sammen, er det umuligt at spise Herrens nadver. Thi når I spiser, tager enhver straks sin egen mad, og den ene sidder og er sulten, mens den anden bliver beruset. Har I da ikke hjem, hvor I kan spise og drikke? Eller foragter I Guds menighed og gør dem skamfulde, der intet har? Hvad skal jeg dog sige til jer? Skal jeg rose jer? Nej, for dette roser jeg jer ikke.

Thi fra Herren har jeg modtaget, hvad jeg også har overleveret jer, at Herren Jesus i den nat, da han blev forrådt, tog brød, takkede, brød det og sagde: »Dette er mit legeme, som gives for jer; gør dette til ihukommelse af mig!« Ligeså tog han også kalken efter aftensmåltidet og sagde: »Denne kalk er den nye pagt ved mit blod; gør dette, så ofte som I drikker den, til ihukommelse af mig.« Thi så ofte som I spiser dette brød og drikker kalken, forkynder I Herrens død, indtil han kommer.

Den, der spiser brødet eller drikker Herrens kalk på uværdig vis, pådrager sig altså skyld over for Herrens legeme og blod. Enhver må prøve sig selv og så spise af brødet og drikke af kalken. Thi den, som spiser og drikker uden at ænse, at det er Herrens legeme, spiser og drikker sig selv en dom **til**.

Udgangslæsning

1. Kor. 10,15-17

Jeg taW til jer som til forstandige; dømt selv om det, jeg siger. Velsignelsens kalk, som vi velsigner, er den ikke fællesskab om Kristi blod? **Det** brød, som vi bryder, er det ikke fællesskab om Kristi legeme? Fordi der er ét brød, er vi ét legeme, skønt vi er mange; thi alle har vi del i det ene brød.

Langfredag

Indgangslæsning

Esajas 53

Hvo troede det, vi hørte,
for hvem åbenbaredes HERRENS arm?
Han skød op som en kvist for hans åsyn,
som et rodskud af udtørret jord,
uden skønhed og pragt til at drage vort blik,
uden ydre, så vi syntes om ham,]
ringeagtet, skyet af folk,
en smerternes mand og kendt med sygdom,
en, man skjuler sit ansigt for,
ågtet ringe, vi regned ham ikke.

Og dog - vore sygdomme bar han,
tog vore smerter på sig;
vi regnede ham for plaget,
slagen, gjort elendig af Gud.
Men han blev såret for vore overtrædelser,
knust for vor brødes skyld;
os til fred kom straf over ham,
vi fik lægedom ved hans sår.
Vi for alle vild som får,
vi vendte os hver sin vej,
men HERREN lod falde på ham
den skyld, der lå på os alle.
Han blev knust og bar det stille,
han oplod ikke sin mund
som et lam, der føres hen at slagtes,
som et får, der er stumt, når det klippes -
han oplod ikke sin mund.
Fra trængsel og dom blev han taget,
men hvem i hans samtid tænkte,
da han reves fra de levendes land,
at han rantes for mit folks overtrædelse?
Hos gudløse gav man ham grav
og gravkammer hos den rige ,
endskønt han ej gjorde uret,
og der ikke var svig i hans mund.

Det var HERRENS vilje at slå ham med sygdom; når hans sjæl
havde fuldbragt et skyldoffer, skulle han se **afkom**, leve længe
og HERRENS vilje lykkes ved hans hånd.

Fordi hans sjæl har haft møje, skal han se det, hvorved han
skal mættes. Når han kendes, skal min retfærdige tjener ret-
færdiggøre de mange, han, som bar deres overtrædelser .

Derfor arver han mange,
 med mægtige deler han bytte,
 fordi han udtømte sin sjæl til døden
 og regnedes blandt overtrædere;
 dog bar han manges synd,
 og for overtrædere bad han.

Påskedag;

Indgangs læsning

Salme 118, 19-29

Oplad mig retfærdigheds porte,
 ad dem går jeg ind og lovsynger HERREN!
 Her er HERRENS port,
 ad den går retfærdige ind.
 Jeg vil takke dig, thi du bønhørte mig,
 og du blev mig til frelse.

Den sten, bygmestrene forkastede,
 er blevet hovedhjørnesten.
 Fra HERREN er dette kommet,
 det er underfuldt for vore øjne.
 Denne er dagen, som HERREN har gjort,
 lad os juble og glæde os på den!
 Ak, HERRE, frels dog,
 ak, HERRE, lad det dog lykkes!
 Velsignet den, der kommer, i HERRENS navn;
 vi velsigner eder fra HERRENS hus!

HERREN er Gud, og han lod det lysne for os.
 Festtoget med grenene slynge sig frem,
 til alterets hom er nået 1
 Du er min Gud, jeg vil takke dig,
 min Gud, jeg vil ophøje dig!
 Tak HERREN, thi han er god,
 thi hans miskundhed varer evindeligt 1

Første prædiketekst

Markus 16, 1-8

Da sabbaten var omme, købte Maria Magdalene og Maria,
 Jakobs moder, og Salome vellugtende salver for at gå hen og

salve ham. Og ganske tidlig på den første dag i ugen kommer de til graven, da solen var stået op. Og de sagde til hverandre:

»Hvem skal vælte os stenen fra indgangen til graven?«

Men da de så op, ser de, at stenen var væltet fra (den var nemlig meget stor). Og da de kom ind i graven, så de en ung mand sidde ved den højre side iført en lang, hvid klædning, og de blev forfærdede. Men han siger til dem:

»Bliv ikke forfærdede! I søger efter Jesus fra Nazaret, den **korsfæstede**; han er opstanden, han er ikke **her**; se, dér er stedet, hvor de lagde ham. Men gå hen og sig til hans disciple og til Peter, at han går forud for jer til Galilæa; dér skal I se ham, som han har sagt jer.«

Og de gik ud og flygtede bort fra graven, thi de skælvede og var helt ude af sig **selv**; og de sagde ikke noget til nogen, thi de var bange.

Anden prædiketekst

Natt. 28, 1-8

Men efter sabbaten, da det gryede ad den første dag i ugen, kom Maria Magdalene og den anden Maria for at se til graven. Og se, da blev der et stort **jordskælv**; thi en Herrens engel steg ned fra Himmelen og gik frem og væltede stenen bort og satte sig på den. Hans udseende var som lynild, og hans klædning hvid som sne. Og de, der holdt vagt, skælvede af frygt for ham og blev som døde. Men engelen tog til orde og sagde til kvinderne:

»Frygt ikke! Thi jeg ved, at det er Jesus, den korsfæstede, I søger efter. Han er ikke her; thi han er opstanden, som han har sagt. Kom og se stedet, hvor han lå! Og skynd jer hen og sig til hans disciple, at han er opstanden fra de døde; og se, han går forud for jer til Galilæa; dér skal I se ham. Se, nu har jeg sagt jer det.«

Så skyndte de sig bort fra graven med frygt og stor glæde og løb hen for at fortælle hans disciple det.

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 5, 6-8

Jeres selvros tager sig ilde ud. Ved I ikke, at en smule surdej syrer hele dejen? Rens den gamle surdej ud, for at I kan være en ny dej, da I jo er usyrede; thi også vort påskelam er slagtet, nemlig Kristus. Lad os derfor holde højtid, ikke med gammel surdej, ej heller med sletheds og ondskabs surdej, men med renheds og sandheds usyrede brød.

Udgangslæsning

Rom. 6,3-11

Eller ved I ikke, ai: alle vi, som blev døbt til Kristus Jesus, blev døbt til hans død? Vi blev altså begravet med ham ved dåben til døden, for at, som Kristus blev opvakt fra de døde ved Faderens herlighed, således skal også vi leve et helt nyt liv. Thi er vi sammenvoksede med ham ved en død, der ligner hans, skal vi også være det ved en opstandelse, der ligner hans. Vi ved jo, at vort gamle menneske er blevet korsfæstet med ham, for at det syndige legeme skulle miste sin magt, så vi ikke mere skulle trælde for synden. Thi den, som er død, er retfærdiggjort fra synden. Og er vi døde med Kristus, da tror vi, at vi også skal leve med ham, fordi vi ved, at Kristus er opvakt fra døde og dør ikke mere. Døden er ikke mere herre over ham. Thi den død, han døde, døde han én gang for alle bort fra synden, og det liv, han lever, lever han for Gud. Således skal også I regne jer selv for døde fra synden og levende for Gud i Kristus Jesus.

2. Påskedag

Indgangslæsning

Salme 22,26-32

Jeg vil synge din pris i en stor forsamling,
 indfri mine løfter iblandt de fromme;
 de ydmyge skal spise og mættes;
 hvo HERREN søger, skal prise ham;
 deres hjerte leve for evigt!
 Den vide jord skal mærke sig det
 og omvende sig til HERREN,
 og alle folkenes slægter
 skal tilbede for hans åsyn;
 thi HERRENS er riget,
 han er folkenes hersker.
 De skal tilbede ham alene,
 alle jordens mægtige;
 de skal bøje sig for hans åsyn,
 alle, der nedsteg i støvet
 og ikke holdt deres sjæl i live.
 Ham skal efterkommerne tjene;

om HERREN skal tales til slægten, der kommer;
de skal forkynde et folk, der fødes, hans retfærd.
Thi han greb ind.

Første prædiketekst

Lukas 24,13-35

Og se, to af disciplene vandrede den samme dag til en landsby, som ligger tresindstyve stadier fra Jerusalem og hedder Emmaus. Og de talte med hinanden om alle disse tildragelser.

Medens de samtalede og drøftede det indbyrdes, skete det, at Jesus selv kom hen til dem og fulgtes med dem. Men deres øjne holdtes til, så de ikke kendte ham. Og han sagde til dem:

»Hvad er det, I går og taler med hinanden om?«

De standsede og så bedrøvede ud, og den ene, som hed Kleofas, svarede og sagde til ham:

»Er du alene fremmed i Jerusalem, så du ikke ved, hvad der er foregået dér i disse dage?«

Han spurgte dem:

»Hvad da?«

De svarede ham:

»Det med Jesus fra Nazaret, som var en profet, mægtig i gerning og ord for Gud og hele folket; og hvordan ypperstepræsterne og vore rådsherrer har overgivet ham til dødsstraf og ladet ham korsfæste. Vi havde håbet, at han var den, der skulle forløse Israel.

Men til alt dette kommer desuden, at det: i dag er den tredje dag, siden det skete. Men også nogle af vore kvinder har forfærdet os; de var ude ved graven tidligt i morges, og de fandt ikke hans legeme, men de kom tilbage og sagde, at de endog i et syn havde set engle, der sagde, at han lever. Så gik nogle af dem, der er med os, hen til graven, og de fandt det også således, som kvinderne havde sagt; men ham så de ikke.«

Da sagde han til dem:

»Åh, hvor I er uforstandige og tungnemme til at tro på alt det, profeterne har talt! Burde Kristus⁰ ikke lide dette og så indgå til sin herlighed?«

Og idet han gik ud fra Moses og alle profeterne, udlagde han for dem, hvad der i alle skrifterne handlede om ham.

Og da de nærmede sig landsbyen, som de gik til, lod han, som han ville gå videre. Men de nødte ham og sagde:

»Bliv hos os; thi det går mod aften, dagen hælder allerede.«

Så gik han ind for at blive hos dem.

Og det skete, da han havde sat sig til bords sammen med dem, tog han brødet, velsignede og brød det og gav dem det. Da åbnedes deres øjne, og de kendte ham; men så blev han usynlig for dem. Og de sagde til hinanden:

»Brændte ikke vort hjerte i os, mens han talte til os på vejen

og lukkede skrifterne op for os?»

Så brød de op i samme stund og vendte tilbage til Jerusalem og fandt dér de elleve og deres fæller forsamlede, som sagde:

»Herren er virkelig opstanden og set af Simon.«

Og selv fortalte de, hvad der var sket på vejen, og hvordan de havde genkendt ham, da han brød brødet.

Anden prædiketekst

Johs. 20, 1-18

Tidligt den første dag i ugen, mens det endnu var mørkt, kommer Maria Magdalene ud til graven og ser, at stenen er taget bort fra graven. Så løber hun af sted og kommer til Simon Peter og til den anden discipel ham, Jesus elskede, og siger til dem:

»De har taget Herren bort fra graven, og vi ved ikke, hvor de har lagt ham.«

Da gik Peter og den anden discipel ud og gav sig på vej til graven. De løb begge to sammen, men den anden discipel løb foran, hurtigere end Peter, og kom først til graven. Og han kigger ind og ser linklæderne ligge der; dog gik han ikke ind. Da kommer også Simon Peter, som var fulgt efter ham, og han gik ind i graven og så linklæderne ligge der og det tørklæde, som han havde haft over sit hoved; det lå ikke ved linklæderne, men sammenfoldet på et sted for sig selv. Derefter gik da også den anden discipel, som var kommen først til graven, derind, og han så og troede. De havde nemlig endnu ikke forstået skriftens ord, at han skulle opstå fra de døde. Så gik disciplene hjem igen.

Men Maria stod udenfor ved graven og græd. Som hun nu stod og græd, kiggede hun ind i graven, og hun ser to engle i hvide klæder sidde dér, hvor Jesu legeme havde ligget, en ved hovedet og en ved fødderne. De siger til hende:

»Kvinde! hvorfor græder du?»

Hun svarer dem:

»Fordi de har taget min Herre bort, og jeg ved ikke, hvor de har lagt ham.«

Da hun havde sagt det, vendte hun sig om, og hun ser Jesus stå der; men hun vidste ikke, at det var Jesus. Jesus siger til hende:

»Kvinde! hvorfor græder du? hvem leder du efter?»

Hun mente, det var havemanden, og svarer ham:

»Herre, hvis det er dig, som har båret ham bort, så sig mig, hvor du har lagt ham, så vil jeg hente ham.«

Jesus siger til hende:

»Maria!«

Hun vender sig om og siger til ham på hebraisk: »Rabbuni!« (det betyder: mester). Jesus siger til hende:

»Rør ikke ved mig; jeg er jo endnu ikke faret op til min Fader. Men gå til mine brødre og sig til dem: Jeg farer op til min Fader og jeres Fader, til min Gud og jeres Gud.«

Så går Maria Magdalene hen og forkynnder disciplene: »Jeg har set Herren,« og at han havde sagt dette **til** hende.

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 15,12-20

Men når der om Kristus prædikes, at han er opstået fra de døde, hvorledes kan da nogle iblandt jer sige, at dødes opstandelse ikke finder sted? Hvis der ikke er nogen opstandelse af døde, så er heller ikke Kristus opstået. Men er Kristus ikke opstået, så er vort budskab jo tomt, og jeres tro også tom. Så kommer vi også til, at stå som falske vidner om Gud, fordi vi har vidnet imod Gud, at han opvakte Kristus, hvem han ikke har opvakt, såfremt døde i virkeligheden ikke opstår. Thi hvis døde ikke opstår, så er Kristus heller ikke opstået. Og hvis Kristus ikke er opstået, så er jeres tro **forgæves**; så er I endnu stadig i jeres **synder**; så er altså også de, der er hensovet i Kristus, gået fortabt. Har vi alene i dette liv sat vort håb til Kristus, er vi de ynkværdigste af alle mennesker.

Men nu er Kristus opstået fra de døde som en førstegrøde af de hensovede.

Udgangslæsning

1. Peter 1,3-9

Lovet være Gud,
vor Herres Jesu Kristi Fader,
som i sin store barmhjertighed
har genfødt os til et levende håb
ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde,
til en uforkrænkelig og ubesmittelig og uvisnelig arv,
gemt i Himlene til jer,
som i Guds kraft
bliver bevaret ved tro til en frelse,
der er beredt til at åbenbares i den sidste tid.
Da skal I fryde jer,
selv om I nu først en liden stund,
om så skal være,
bedrøves i mange slags prøvelser,
for at jeres prøvede tro
- som er langt mere værd end det forgængelige guld,
der dog prøves ved ild
- må vise sig at blive til pris og herlighed og ære,
når Jesus Kristus åbenbares.

Ham elsker I uden at have set ham;
 på ham tror I uden nu at se ham,
 og over ham skal I fryde jer
 med en usigelig; og forherliget glæde,
 idet I når troens mål,
 jeres sjæles frelse.

1. søndag efter påske

Indgangslæsning

Jer. 31,31-34

Se, dage skal komme, lyder det fra HERREN., da jeg slutter en ny pagt med Israels hus og Judas hus, ikke som den pagt, jeg sluttede med deres fædre, dengang jeg tog dem ved hånden for at føre dem ud af Ægypten, hvilken pagt de brød, så jeg væmmedes ved dem, lyder det fra HERREN; nej, dette er den pagt, jeg efter hine dage slutter med Israels hus, lyder det fra HERREN: Jeg giver min lov i deres indre og skriver den på deres hjerter, og jeg vil være deres Gud, og de skal være mit folk. Ven skal ikke mere lære sin ven eller broder sin broder og sige:

»Kend HERREN!«

Thi de skal alle kende mig fra den mindste til den største, lyder det fra HERREN; thi jeg tilgiver deres brøde og kommer ikke mer deres synd i hu.

Første prædiketekst

Johs. 21,15-22

Da de nu havde holdt måltid, siger Jesus til Simon Peter:

»Simon, Johannes' søn, elsker du mig mere, end de andre gør?«

Han svarer ham:

»Ja, Herre! du ved, at jeg har dig kær.«

Han siger til ham:

»Vogt mine lam!«

Han spørger ham igen for anden gang:

»Simon, Johannes' søn, elsker du mig?«

Han siger til ham:

»Ja, Herre, du ved, at jeg har dig kær.«

Han siger til ham:

»Vær hyrde for mine får!«

For tredje gang spørger han ham:

»Simon, Johannes' søn, har du mig kær?«

Peter blev bedrøvet, fordi han tredje gang spurgte ham:

»Har du mig kær?« Og han svarede ham:

»Herre! du kender alt, du ved, at jeg har dig kær.«

Jesus siger til ham:

»Vogt mine får. Sandelig, sandelig siger jeg dig: da du var yngre, bandt du selv op om dig og gik, hvorhen du ville; men når du bliver gammel, skal du række dine hænder ud, og en anden skal binde op om dig og føre dig derhen, hvor du ikke vil.«

Med disse ord sigtede han til den død, hvormed han skulle herliggøre Gud . Og da han havde sagt det, siger han til ham:

»Følg mig!«

Da Peter vendte sig om, så han den discipel følge, som Jesus elskede, ham, der også havde ligget op til hans bryst ved aftensmåltidet og havde spurgte: »Herre! hvem er det, der forråder dig?« Da nu Peter så ham, spørger han Jesus:

»Herre! hvordan skal det gå ham?«

Jesus svarer ham:

»Dersom jeg vil, at han skal leve, indtil jeg kommer, hvad angår det så dig? Følg du mig!«

Anden prædiketekst

Johs. 20,19-31

Da det nu var blevet aften den samme dag, den første dag i ugen, og disciplene holdt sig inde bag lukkede døre af frygt for jøderne, kom Jesus og stod midt iblandt dem., og han siger til dem:

»Fred være med eder!«

Og idet han sagde det, viste han dem både sine hænder og sin side. Da blev disciplene glade, fordi de så Herren. Jesus sagde da igen til dem:

»Fred være med eder! Ligesom Faderen har udsendt mig, således sender jeg også jer.«

Og da han havde sagt det, åndede han på dem og siger til dem:

»Modtag Helligånden! Hvem I forlader synder, dem er de forladt, og hvem I nægter forladelse, dem er den nægtet.«

Men Tomas (også kaldet Didymus) , en af de tolv, var ikke sammen med dem, da Jesus kom. De andre disciple sagde nu til ham:

»Vi har set Herren.«

Men han svarede dem:

»Hvis jeg ikke får set naglemærkerne i hans 1 tænder, ja, stikker min finger i naglegabene og stikker min hånd i hans side, tror jeg det ikke.«

Otte dage efter var hans disciple atter derinde, og Tomas sammen med dem. Da kommer Jesus, medens dorene var lukkede; og han stod midt iblandt dem og sagde:

»Fred være med eder!«

Derefter siger han til Tomas:

»Ræk din finger frem, se, her er mine hænder; og ræk din hånd frem og stik den i min side, og vær ikke vantro, men troende!«

Tomas svarede og sagde til ham:

»Min Herre og min Gud!«

Jesus siger til ham:

»Fordi du har set mig, tror du; salige er de, som ikke har set og dog tror.«

Endnu mange andre tegn, som ikke er nedskrevet i denne bog, gjorde Jesus for øjnene af sine disciple. Men disse er nedskrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds Søn, og for at I, når I tror, skal have livet i hans navn.

Valgfri prædiketekst

1. Johs 5,1-5

Enhver, som tror, at Jesus er Kristus, er født af Gud; og enhver, som elsker den, der fødte ham, elsker også den, som er født af ham. Derpå kender vi, at vi elsker Guds børn: når vi elsker Gud og gør efter hans bud. Thi dette er kærlighed til Gud, at vi holder hans bud; og hans bud er ikke byrdefulde; thi alt det, som er født af Gud, sejrer over verden; og dette er den sejr, som har sejret over verden, vor tro. Hvem kan sejre over verden, uden den, som tror, at Jesus er Guds Søn.

Eller: 1 Johs. 5,4-12

Thi alt

det, som er født af Gud, sejrer over verden; og dette er den sejr, som har sejret over verden: vor tro. Hvem kan sejre over verden, uden den, som tror, at Jesus er Guds Søn.

Han er den, som kom med vand og blod: Jesus Kristus; ikke med vandet alene, men med vandet og med blodet; og det er Ånden, som vidner, fordi Ånden er sandheden. Thi der er tre, som vidner: Ånden og vandet og blodet; og de tre stemmer overens. Godkender vi menneskers vidnesbyrd, så er Guds vidnesbyrd større; Guds vidnesbyrd er jo dette, at han har vidnet om sin Søn. Den, som tror på Guds Søn, har vidnesbyrdet i sig selv; den, som ikke tror Gui, har gjort ham til løgner, fordi han ikke har troet på det vidnesbyrd, Gud har

vidnet om sin Søn. Og dette er vidnesbyrdet, at Gud har givet os evigt liv; og det liv er i hans Søn. Den, som har Sønnen, har livet; den, som ikke har Guds Søn, har ikke livet.

Udgangslæsning

1. Peter 1,22-2,3

Da I har rensset jeres sjæle i lydighed imod sandheden til at nære oprigtig broderkærlighed, så elsk hverandre inderligt af hjertet, genfødte som I er, ikke af forkrænkelig, men af uforkrænkelig sæd, ved Guds levende og blivende ord. **Thi**

»alt kød er som græs,
og al dets herlighed som græssets blomster;
græsset visner, og blomsterne falder;
men Herrens ord bliver evindeligt.«

Og dette er det ord, der er blevet forkyndt jer i **evangeliet**.

Derfor skal I aflægge al ondskab og al svig og hykleri og misundelse og alskens bagtalelse og som nyfødte børn hige efter ordets uforfalskede mælk, for at I ved den kan vokse op til frelse, så sandt I har »smagt, at Herren er god«.

2. søndag efter påske

Indgangslæsning

Ezek. 34,1-10

HERRENS ord kom til mig således:

Menneskesøn, profetér mod Israels hyrder, profetér og sig til dem: Så siger den Herre HERREN: Ve Israels hyrder, som røgtede sig selv! Skal hyrderne ikke røgte hjorden? I fortærede mælken, med ulden klædte I eder, de fede dyr slagtede I, men hjorden røgtede I ikke; de svage dyr styrkede I ikke, de syge lægte I ikke, de sårede forbandt I ikke, de adsplittede bragte I ikke tilbage, de vildfarende opsøgte I ikke, men I styrede dem med hårdhed og grumhed. Derfor spredtes de, eftersom der ingen hyrde var, og blev til æde for alle markens vilde dyr; ja, de spredtes. Min hjord flakkede om på alle bjerge og på hver en høj banke, og over hele jorden spredtes min hjord, og ingen spurgte eller ledte efter dem.

Derfor, I hyrder, hør HERRENS ord! Så sandt jeg lever, lyder

det fra den Herre HERREN: Fordi min hjord blev til rov, fordi min hjord blev til æde for alle markens vilde dyr, eftersom der ingen hyrde var og hyrderne ikke spurgte efter min hjord, og fordi hyrderne røgtede sig selv og ikke min hjord, derfor, J hyrder, hør HERRENS ord! Så siger den Herre HERREN: Se, jeg kommer over hyrderne og kræver min hjord af deres hånd, og jeg sætter dem fra at vogte min hjord; hyrderne skal ikke mere kunne røgte sig selv; jeg redder min hjord af deres gab, så den ikke skal tjene dem til æde.

Første prædiketekst

Johs. 10,1-16

»Sandelig, sandelig siger jeg eder: den, der ikke går ind i fårefolden gennem døren, men stiger over andetsteds, han er tyv og røver. Men den, der går ind gennem døren, han er fårenes hyrde. For ham lukker dørvogteren op, og fårene hører hans røst; og han kalder sine får ved navn og fører dem ud. Og når han har lukket alle sine får ud, går han foran dem; og lårene følger ham, fordi de kender hans røst. En fremmed derimod vil de ikke følge, men vil flygte fra ham, fordi de ikke kender de fremmedes røst.«

Denne billedtale brugte Jesus over for dem; men de forstod ikke, hvad det var, han talte til dem om.

»Sandelig, sandelig siger jeg eder: jeg er fårenes dør. Alle de, som er kommet før mig, er tyve og røvere; men, fårene hørte ikke på dem. Jeg er døren; om nogen går ind gennem mig, han skal blive frelst; og han skal gå ind og gå ud og linde føde. Tyven kommer kun for at stjæle og slagte og ødelægge; jeg er kommen, for at de skal have liv og have overflod.

Jeg er den gode hyrde; den gode hyrde safter sit liv til for fårene. Men den, som er lejesvend og ikke hyrde, hvem fårene ikke hører til, han ser ulven komme og forlader fårene og flygter - og ulven går på rov iblandt dem og jager dem fra hverandre - fordi han er en lejesvend og ikke bryder sig om fårene. Jeg er den gode hyrde; jeg kender mine, og mine kender mig, ligesom Faderen kender mig, og jeg kender Faderen; og jeg sætter mit liv til for fårene. Og jeg har andre får, som ikke hører til denne fold; også dem bør jeg lede, og de ukal høre min røst; og der skal blive én hjord, én hyrde.«

Anden prædiketekst

Johs. 10,22-31

Derefter kom tempelvielsesfesten i Jerusalem; det var ved vintertid; og Jesus gik omkring i **helligdom** unen, i Salomons søjlegang. Da flokkedes jøderne om ham og sagde til ham:

»Hvor længe vil du holde vor sjæl hen i uvished? Hvis du er Kristus j så sig os det rent ud!«

Jesus svarede dem:

»Jeg har sagt jer det, men I vil ikke tro det. De gerninger, jeg gør i min Faders navn, de vidner om mig; men I tror det ikke, fordi I ikke hører til mine får. Mine får hører min røst, og jeg kender dem, og de følger mig. Og jeg giver dem evigt liv, og de skal i al evighed ikke fortabes, og ingen skal rive dem ud af min hånd. Min Fader, som har givet mig dem, er større end alle, og ingen kan rive noget ud af min Faders hånd. Jeg og Faderen, vi er ét.«

Da tog jøderne atter sten op for at stene ham.

Valgfri prædiketekst

1. Peter 2,20-25

Thi hvad ros fortjener det, om I tålmodigt finder jer i at blive slået, når I forsynder jer? Men finder I jer i at lide, skønt I gør det gode, da er I under Guds nåde. Thi dertil blev I kaldet, fordi også Kristus led for jer og efterlod jer et forbillede, for at I skal gå i hans fodspor,

»han, som ikke gjorde synd,
og i hvis mund der ikke blev fundet svig«,
han, som ikke skældte igen, når han blev udskældt,
ikke truede, når han led ondt,
men overgav sin sag til ham, der dømmer retfærdigt,
han, som selv bar vore synder på sit legeme
op på korsets træ,
for at vi, afdøde fra vore synder,
skal leve for retfærdigheden,
han, »ved hvis sår I fik lægedom«.
Thi I var vildfarende som får,
men er nu vendt om
til jeres sjæles hyrde og tilsynsmand .

Udgangslæsning

Hebr. 13,20-21

Men fredens Gud, som førte fårenes store hyrde, vor Herre Jesus, op fra de døde med en evig pagts blod, han gøre jer fuldkomne i alt godt, så I udfører hans vilje, og han virke i os det, som er velbehageligt for ham, ved Jesus Kristus: ham være æren i evighedernes evigheder! Amen .

3. søndag efter påske

Indgangslæsning

1. Mosebog 32, 24-31

Men selv blev Jakob alene tilbage.

Da var der en, som brødes med ham til **morgengry**; og da han så, at han ikke kunne få bugt med ham, gav han ham et slag på hofteskålen; og Jakobs hofteskål gik af led, da han brødes med ham. Da sagde han:

»Slip mig, thi morgenen gryr!«

Men han svarede:

»Jeg slipper dig ikke, uden du velsigner mig!«

Så spurgte han:

»Hvad er dit navn?«

Han svarede:

»Jakob!«

Men han sagde:

»Dit navn skal ikke mere være Jakob, men Israel; thi du har kæmpet med Gud og mennesker og sejret!«

Da sagde Jakob:

»Sig mig dit navn!«

Men han svarede:

»Hvorfor spørger du om mit navn?«

Og han velsignede ham der. Og Jakob kaldte stedet Peniel*, idet han sagde:

»Jeg har skuet Gud ansigt til ansigt og har mit liv frelst.«

Og solen stod op, da han drog forbi Penuel, og da haltede han på hoften.

Første prædiketekst

Johs. 16, 16-22

»Om en liden stund ser I mig ikke længer, og atter om en liden stund skal I se mig.«

Da sagde nogle af hans disciple til hverandre:

»Hvad betyder det, han siger til os: Om en liden stund skal I ikke se mig, og atter om en liden stund skal I se mig, og: Jeg går til Faderen ?« De sagde altså: »Hvad betyder det, han siger: Om en liden stund ? Vi forstår ikke, hvad han taler om.«

Jesus mærkede, at de ville spørge ham, og han sagde til dem:

»I taler indbyrdes om, at jeg sagde de ord: Om en liden stund skal I ikke se mig, og atter om en liden stund skal I se mig. Sandelig, sandelig siger jeg eder: I skal græde og klage, men verden skal glæde sig; I skal sørge, men jeres sorg skal vendes til glæde. Når kvinden føder, sørger hun, fordi hendes

time er kommet; men når hun har født barnet, tænker hun ikke mere på, hvad hun har lidt, af glæde over, at et menneske er født til verden. Også I sørger nu, men jeg skal se jer igen, og da skal jeres hjerte glædes, og ingen skal tage jeres glæde fra jer.«

Anden prædiketekst

Johs. 13,33-14,7

Kun en

liden stund bliver jeg endnu hos jer. I skal lede efter mig, og det, som jeg sagde til jøderne: Hvor jeg går hen, kan I ikke komme, det samme siger jeg nu også til jer.

En ny befaling giver jeg jer, at I skal elske hverandre: ligesom jeg har elsket jer, skal også I elske hverandre, Derpå skal alle kende, at I er mine disciple, om I har indbyrdes kærlighed.«

Simon Peter spørger ham:

»Herre! hvor går du hen?«

Jesus svarede ham:

»Hvor jeg går hen, kan du ikke følge mig nu, men siden skal du følge mig.«

Peter spørger ham:

»Herre! hvorfor kan jeg ikke følge dig nu? Jeg vil sætte mit liv til for dig.«

Jesus svarer:

»Vil du sætte dit liv til for mig? Sandelig, sandelig siger jeg dig: hanen skal ikke gale, førend du har fornægtet mig tre gange.«

»Jeres hjerte forfærdes ikke! Tro på Gud, og tro på mig. I min Faders hus er der mange boliger. Hvis ikke, havde jeg sagt jer **det**; thi jeg går bort for at gøre en plads rede for jer. Og når jeg er gået bort og har gjort en plads rede for jer, kommer jeg igen og tager jer til mig, for at hvor jeg er, dér skal også I være. Og hvor jeg går hen, derhen kender I vejen.«

Tomas siger til ham:

»Herre! vi ved ikke, hvor du går hen; hvordan kan vi så kende vejen?«

Jesus svarer:

»Jeg er vejen og sandheden og livet; ingen kommer til Faderen uden ved mig. Havde I kendt mig, så havde I også kendt min Fader; og fra nu af kender I ham og har set ham.«

Valgfri prædiketekst

Hebr. 4,14-16

Da vi nu har en stor ypperstepræst, som er steget op igennem himlene, Jesus, Guds Søn, så lad os holde fast ved bekendelsen! Thi vi har ikke en ypperstepræst, som ikke kan have med-

lidenhed med vore skrøbeligheder, men en, som har været fristet i alle ting ligesom vi, dog uden synd.

Lad os derfor med frimodighed træde frem for nådens trone for at få barmhjertighed og finde nåde til hjælp i rette tid.

Udgangslæsning

Hebr. 13,12-16

Derfor led også Jesus uden for byporten, for at han kunne hellige folket ved sit blod. Så lad os; da gå ud til ham »uden for lejren« og bære hans forsmædelse. Thi her har vi ikke en blivende stad, men søger den kommende. Lad os da ved ham altid bringe Gud lovprisnings-offer, det er: frugt af læber, som bekender hans navn. Og glem ikke at gøre vel og dele med andre; thi i sådanne ofre har Gud velbehag.

Almindelig bededag

Indgangslæsning

2. Sam. 12,1-15a

Da David havde taget hetitten Urias¹ hustru til ægte, sendte Herren profeten Natan til David.

Da han kom ind til ham,

sagde han:

»Der boede to mænd i samme by, en rig og en fattig. Den rige havde småkvæg og hornkvæg i mængde, medens den fattige ikke ejede andet end et eneste lille lam, som han havde købt og opdrættet, og som var vokset op hos ham sammen med hans børn; det åd af hans brød, drak af hans bæger og lå i hans skød og var ham som en datter. Men da den rige mand engang fik besøg, ømmende han sig ved at tage noget af sit eget småkvæg eller hornkvæg og tillave det til den vejfarende mand, som var kommet til ham, men tog den fattige mands lam og tillavede det til sin gæst!«

Da blussede Davids vrede heftigt op mod den mand, og han sagde til Natan:

»Så sandt HERREN lever: den mand, som gjorde det, er dødsens, og lammet skal han erstatte firefold, fordi han handlede så hjerteløst!«

Men Natan sagde til David:

»Du er manden! Så siger HERREN, Israels Gud: Jeg salvede dig til konge over Israel, og jeg friede dig af Sauls **hånd**; jeg gav dig din herres hus, lagde din herres hustruer i din favn og gav dig Israels og Judas **hus**; og var det for lidet, ville jeg have givet dig endnu mere, både det ene og det andet. Hvorfor har du da ringeagtet HERRENS ord og gjort, hvad der er ondt i hans øjne? Hetitten **Urias** har du dræbt med sværdet; hans hustru har du taget til ægte, og ham har du slået ihjel med ammonitternes sværd. Så skal nu sværdet aldrig vige fra **dit** hus, fordi du ringeagtede mig og tog hetitten **Urias'** hustru til ægte. Så siger HERREN: Se, jeg lader ulykke komme over dig fra dit eget hus, og jeg tager dine hustruer bort for øjnene af dig og giver dem til en anden, som skal ligge hos dine hustruer ved højlys dag. Thi du handlede i det skjulte, men jeg vil opfylde dette ord i hele Israels påsyn og ved højlys dag!«

Da sagde David til Natan:

»Jeg har syndet mod HERREN!«

Og Natan sagde til David:

»Så har HERREN også tilgivet dig din synd; du skal ikke dø. Men fordi du ved denne gerning har vist foragt for HERREN, skal sønnen, som er født dig, visselig dø!«
Derpå gik Natan til sit hus.

Første prædiketekst

Matt. 3,8-10

Så bær da frugt, som er omvendelsen værdig, og bild jer ikke ind, at I kan sige ved jer selv: Vi har Abraham til fader; thi jeg siger jer, at Gud kan opvække Abraham børn af stenene dér! Øksen ligger allerede ved roden af træerne; så skal da hvert træ, som ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden.

Anden prædiketekst

Matt. 7,7-14

Bed, så skal der gives jer; søg, så skal I finde; bank på, så skal der lukkes op for jer. Thi enhver, som beder, han får, og den, som søger, han finder, og den, som banker på, for ham skal der lukkes op. Eller er der iblandt jer nogen, som vil give sin søn en sten, når han beder ham om brød, eller give ham en slange, når han beder ham om en fisk? Når da I, som er onde, forstår at give jeres børn gode gaver, hvor meget snarere vil så ikke jeres Fader, som er i Himlene, give gode gaver til dem, som beder ham!

Derfor, alt hvad I vil, at menneskene skal gøre mod jer, det samme skal I gøre mod dem; thi sådan er loven og profeterne.

Gå ind ad den snævre port; thi vid er den port og bred den vej, som fører til fortabelsen, og mange er de, der går ind ad den; og snæver er den port og trang den vej, som fører til livet, og få er de, der finder den.

Valgfri prædiketekst

Pil. 2,12-18

Derfor, mine elskede! ligesom I altid tidligere har været lydige, skal I også nu, ikke alene som da jeg var hos jer, men langt mere nu, da jeg er borte, arbejde på jeres frelse med frygt og bæven; thi Gud er den, som virker i jer både at ville og at virke, for at hans gode vilje kan ske.

Alt skal I gøre uden knurren og betæneligheder, for at I må blive ulastelige og uden svig, Guds dadelfrie børn midt i en vanartet og forvildet slægt, hvor I skinner som himmellys i verden, medens I holder fast ved livets ord, og derved skaffer mig den ros på Kristi dag, at jeg ikke har løbet forgæves, ej heller slidt forgæves. Ja, om end mit blod skal udgydes som drikoffer, medens jeg frembærer jeres tro og bringer den som et offer, så glæder jeg mig dog, og glæder mig med jer alle. På samme vis skal også I glæde jer, og glæde jer med mig!

Udgangslæsning

Hebr. 10,19-25

Da vi nu, brødre, ved Jesu blod har frimodighed til at gå ind i helligdommen, idet han har indviet os en ny og levende vej gennem forhænget, det vil sige hans jordiske legeme, og da vi har en stor præst over Guds hus, så lad os træde frem med et oprigtigt hjerte, i troens fulde vished, bestænkede på hjerterne og derved rensede fra en ond samvittighed, og tvættede på legemet med rent vand; lad os urokkeligt holde fast ved håbets bekendelse; thi trofast er han, som gav forjættelsen; og lad os give agt på hverandre, så vi opflammer hverandre til kærlighed og gode gerninger, og lad os ikke svigte vor egen menighedsforsamling, som nogle har for skik, men forlader hverandre, og det så meget mere, som I ser dagen nærme sig.

4. sandag efter påske

Indgangslæsning

2. Mosebog 3,1-7 + 10-14-

Moses vogtede småkvæget for sin svigerfader Jetro, præsten i Midjan, og drev engang småkvæget hen hinsides ørkenen og kom til Guds bjerg Horeb. Da åbenbarede HERRENS engel sig for ham i en ildslue, der slog ud af en tornebusk, og da han så nærmere til, se, da stod tornebusken i lys lue, uden at den blev fortæret. Da sagde Moses:

»Lad mig gå hen og se på dette **underfulde** skue, hvorfor tornebusken ikke brænder op.«

Men da HERREN så, at han gik hen for at se derpå, råbte Gud til ham fra tornebusken:

»Moses, Moses!«

Og han svarede:

»Se, her er jeg!«

Da sagde han:

»Kom ikke nærmere! Drag dine sko af dine fødder, thi det sted, du står på, er hellig jord!«

Og han sagde:

»Jeg er din faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud og Jakobs Gud.«

Da skjulte Moses sit ansigt, thi han frygtede for at skue Gud.

Derpå sagde HERREN:

»Jeg har set mit folks elendighed i Ægypten, og jeg har hørt deres klageskrig over deres undertrykkere, ja, jeg kender deres lidelser. Derfor vil jeg nu sende dig til Farao, og du skal føre mit folk, israelitterne, ud af Ægypten!«

Men Moses sagde til Gud:

»Hvem er jeg, at jeg skulle kunne gå til Farao og føre israelitterne ud af Ægypten?«

Han svarede:

»Jo, jeg vil være med dig! Og dette skal være dig tegnet på, at det er mig, der har sendt dig: Når du har ført folket ud af Ægypten, skal I dyrke Gud på dette bjerg!«

Men Moses sagde til Gud:

»Når jeg kommer til israelitterne og siger dem, at deres fædres Gud har sendt mig til dem, hvad skal jeg så svare dem, hvis de spørger om hans navn?«

Gud svarede Moses:

»Jeg er den, jeg er!«

Og han sagde:

»Således skal du sige til israelitterne: JEG ER har sendt mig til eder!«

Første prædiketekst

Johs. 16,5-11

Nu går jeg hen til ham, som har sendt mig, og ingen af jer spørger mig: Hvor går du hen? Men fordi jeg har talt dette til jer, har sorgen fyldt jeres hjerte. Dog, jeg siger jer sandheden: det er gavnligt for jer, at jeg går bort. Thi hvis jeg ikke går bort, kommer Talsmanden ikke til jer; men når jeg går herfra, så vil jeg sende ham til jer.

Og når han kommer, skal han overbevise verden om synd og om retfærdighed og om dom; om synd: at de ikke tror på mig; om retfærdighed: at jeg går til Faderen, og I ser mig ikke længere; om dom: at denne verdens fyrste er dømt.

Eller: Johs. 16,5-15 dvs. det

foregående plus Johs. 1(5,12-15

Jeg har endnu meget at sige jer; men I kan ikke bære det nu. Men når han, sandhedens Ånd, kommer, skal han vejlede jer til hele sandheden; thi han skal ikke tale af sig selv, men alt, hvad han hører, skal han tale, og det, der kommer, skal han forkynde jer. Han skal herliggøre mig; thi han skal tage af mit og forkynde jer det. Alt, hvad Faderen har, er mit; derfor sagde jeg, at han skal tage af mit og forkynde jer det.

Anden prædiketekst

Johs. 8,28-36

Da sagde Jesus:

»Når I får ophøjet Menneskesønnen, så skal I forstå, at jeg er den, jeg er, og at jeg ikke gør noget af mig selv; men som Faderen har lært mig, således taler jeg. Og lian, som sendte mig, er med mig; han har ikke ladet mig alene, fordi jeg altid gør, hvad der er ham velbehageligt.«

Mens han talte således, kom mange til tro på ham. Jesus sagde nu til de jøder, som var kommet til tro på ham:

»Hvis I bliver i mit ord, er I sandelig mine disciple, og I skal forstå sandheden, og sandheden skal frigøre jer.«

De svarede ham:

»Vi er Abrahams slægt og **har** aldrig været nogens trælle; hvor kan du da sige: **I skal blive frie ?**«

Jesus svarede dem:

»Sandelig, sandelig siger jeg eder: enhver, der gør synd, er syndens træl. Men trællen bliver ikke bestandig i huset; sønnen bliver der bestandig. Hvis altså Sønnen får frigjort jer, skal I være virkelig frie.«

Valgfri prædiketekst

2. Kor. 5,14-21

Thi Kristi kærlighed tvinger os; vi er nemlig overbevist om dette: Én er død i alles sted , altså er alle døde; og han døde i alles sted, for at de, der lever, ikke mere skal leve for sig selv, men for ham, som døde og opstod for dem. Således bedømmer vi fra nu af ikke nogen efter kødet ; selv om vi også har kendt Kristus efter kødet, gør vi det dog ikke mere nu. Derfor, hvis nogen er i Kristus, er han en ny skabning; det gamle er forbi, se, noget nyt er blevet till

Men alt dette er fra Gud, som forligte os med sig selv ved Kristus og gav os forligelsens tjeneste; thi det var Gud, som i Kristus forligte verden med sig selv, idet han ikke tilregnede dem deres overtrædelser og lod ordet om forligelsen lyde iblandt os. Vi er altså sendebud på Kristi vegne, som om Gud formaner ved os; vi beder på Kristi vegne: Lad jer forlige med Gud! Den, som ikke kendte til synd, har han gjort til synd for os, for at vi kunne blive Guds retfærdighed i ham.

Udgangslæsning

Jakob 1,17-21

Lutter gode og fuldkomne gaver kommer ned ovenfra, fra himmelysenes Fader, hos hvem der ikke er forandring eller skygge, der kommer og går . Af egen fri vilje fødte han os ved sandhedens ord til at være en førstegrøde af hans skabninger.

Det ved I, mine elskede brødre. Enhver skal være snar til at høre, sen til at tale, sen til vrede; thi et menneskes vrede virker ikke det, som er ret for Gud. Aflæg derfor al urenhed og alle de mange udslag af ondskab, og tag med sagtnodighed imod det ord, som er indplantet i jer, og som har magt til at frelse jeres sjæle.

5. søndag efter påske

Indgangslæsning

2. Mosebog 17,8-16

Derefter kom amalekitterne og angreb Israel i Refidim. Da sagde Moses til Josua:

»Udvælg dig mænd og ryk i morgen ud til kamp mod amalekitterne; jeg vil stille mig på toppen af højen med Guds stav i hånden!«

Josua gjorde, som Moses bød, og rykkede ud til kamp mod amalekitterne. Men Moses, Aron og Hur gik op på toppen af højen. Når nu Moses løftede hænderne i vejret, fik israelitterne overtaget, men når han lod hænderne synke, fik amalekitterne overtaget. Og da Moses' hænder blev trætte, tog de en sten og lagde under ham; så satte han sig på den, og Aron og Hur støttede hans hænder, hver på sin side; således var hans hænder stadig løftede, til solen gik ned, og Josua huggede amalekitterne og deres krigsfolk ned med sværdet.

Da sagde HERREN til Moses:

»Optegn dette i en bog, for at det kan mindes, og indskærp Josua, at jeg fuldstændig vil udslette amalekitternes minde under himmelen!«

Derpå byggede Moses et alter og kaldte det:

»HERREN er mit banner!«

Og han sagde:

»Der er en udrakt hånd på HERRENS trone! HERREN har krig med Amalek fra slægt til slægt!«

Første prædiketekst

Johs. 16,23b-28

Sandelig, sandelig siger jeg eder: hvis I beder Faderen om noget, skal han give jer det i mit navn. Hidtil har I ikke bedt om noget i mit navn; bed, så skal I få, for at jeres glæde må blive fuldkommen.

Dette har jeg sagt til jer i billedtale; den tid skal komme, da jeg ikke mere skal tale til jer i billeder, men frit ud forkynde jer om Faderen. På den dag skal I bede i mit navn, og jeg siger jer ikke, at jeg vil gå i forbøn for jer hos Faderen, thi Faderen selv elsker jer, fordi I har elsket mig og troet, at jeg er udgået fra Gud. Jeg udgik fra Faderen og er kommen til verden; jeg forlader verden igen og går til Faderen.

Eller: Lukas 11,5-13

Og Jesus sagde til dem:

»Om nogen af jer har en ven og midt om natten går hen til ham og siger til ham: Kære! lån mig tre brød, for en ven af mig er kommen rejsende til mig, og jeg har ikke noget at sætte for ham! og han derindefra så ville svare og sige: Vold mig ikke besvær; døren er allerede lukket, og både mine børn og jeg selv er gået i seng; jeg kan ikke stå op og give dig noget - jeg siger jer: selv om han ikke står op og giver ham det, fordi han er hans ven, så vil han dog for hans påtrængenheds skyld stå op og give ham, hvad han behøver.

Og jeg siger jer: bed, så skal der gives jer; søg, så skal I finde; bank på, så skal der lukkes op for jer. Thi enhver, som beder, han får, og den, som søger, han finder, og den, som banker på, for ham skal der lukkes op.

Findes der mon nogen fader iblandt jer, som vil give sin søn en sten, når han beder om brød, eller når hans søn beder om en fisk, så i stedet for en fisk vil give ham en slange? Eller når han beder om et æg, mon han så vil give ham en skorpion? Når da I, som er onde, forstår at give jeres børn gode gaver, hvor meget snarere vil så ikke Faderen fra Himmelen give Helligånden til dem, som beder ham!«

Anden prædiketekst

Johs. 14,12-18

Sandelig, sandelig siger jeg eder: den, som tror på mig, **han** skal også gøre de gerninger, jeg gør, ja, han skal gøre endnu større gerninger, thi jeg går til Faderen, og hvad som helst I beder om i mit navn, det vil jeg gøre, for at Faderen kan herliggøres ved Sønnen. Hvis I beder mig om noget i mit navn, vil jeg gøre det.

Hvis I elsker mig, så hold mine befalinger! Og jeg vil bede Faderen, og han skal give jer en anden talsmand til at være hos jer til evig tid, sandhedens Ånd, som verden ikke kan tage imod, fordi den ikke ser den og ikke kender den; men I kender den, thi den bliver hos jer og skal være i jer.

Jeg vil ikke efterlade jer faderløse; jeg kommer til jer.

Valgfri prædiketekst

Rom. 8,24-30

Thi i håbet blev vi frelst. Men et håb, som man ser, er ikke noget håb, thi hvordan kan man håbe på det, man ser? Håber vi derimod på det, vi ikke ser, da bier vi på det med udholdenhed.

Ligeledes kommer Ånden os til hjælp i vor magtesløshed; thi hvad vi rettelig bør bede om, forstår vi ikke, men Ånden selv går i forbøn for os med uudsigelige succe. Og han, som ransager hjerterne, ved, hvad Åndens attrå er, thi efter Guds vilje går Ånden i forbøn for hellige.

Og vi ved, at alle ting samvirker til gode for dem, som elsker Gud, dem, som efter hans beslutning er kaldede. Thi dem, han forud har kendt, dem har han også forudbestemt til at blive hans Søns billede lige, så han kan være den førstefødte blandt mange brødre. Og dem, han har forudbestemt, dem har han også kaldet; og dem, han har kaldet, dem har han også retfærdiggjort; og dem, han har retfærdiggjort, dem har han også herliggjort.

Udgangs læsning

Jakob 1, 22-25

Og vær ordets gørere, ikke blot dets hørere, ellers bedrager I jer selv. Thi hvis nogen er ordets hører og ikke dets gerer, så ligner han en mand, der betragter sit eget ansigt i et spejl : når han har betragtet sig selv, går han bort og glemmer straks, hvordan han så ud. Men den, som skuer ind i frihedens fuldkomne lov og bliver ved dermed, så han ikke er en glemsom hører, men en gerningens gører, han skal være salig i sin gerning.

Kristi himmelfarts dag

Indgangs læsning

Galme 110, 1-4

HERREN sagde til min herre:
 »Sæt dig ved min højre hånd,
 til jeg lægger dine fjender som skammel for dine fødder!«
 Fra Zion udrækker HERREN din vældes spir;
 hersk midt iblandt dine fjender!
 Dit folk møder villigt frem på din vældes dag;
 i hellig prydelse kommer dit unge mandskab til dig
 som dug af morgenrødens moderskød.

HERREN har svoret og angre det ej:
 »Du er præst evindeligt på Melkizedeks vis.«

Første prædiketekst

Lukas 24,46-53

Og Jesus sagde til dem:

»Således står der skrevet, at Kristus skal lide og opstå fra de døde på den tredje dag, og at der i hans navn skal prædikes omvendelse til syndernes forladelse for alle folkeslagene og begyndes fra Jerusalem.

I skal være vidner om dette.

Og se, jeg vil sende over jer, hvad min Fader har forjættet; men I skal blive her i byen, indtil I bliver iført kraft fra det høje.«

Så tog han dem med sig ud, hen i nærheden af Betania, og han løftede sine hænder og velsignede dem. Og det skete, medens han velsignede dem, skiltes han fra dem og opløftedes til Himmelen.

Da tilbad de ham og vendte tilbage til Jerusalem med stor glæde. Og de var stadig i helligdommen og priste Gud.

Anden prædiketekst

Ap. G. 1,1-11

I mit første skrift fortalte jeg dig, Teofilus, om alt, hvad Jesus gjorde og lærte fra begyndelsen af og indtil den dag, da han blev optaget, efter at han ved Helligånden havde givet sine befalinger til apostlene, som han havde udvalgt sig.

Før dem havde han også, efter sin lidelse, med mange beviser fremstillet sig som den levende, idet han viste sig for dem i fyrretyve dage og talte om, hvad der hører Guds rige til.

Og engang, da han holdt måltid sammen med dem, bød han dem ikke at vige fra Jerusalem, men oppebie det, som Faderen havde forjættet, »og som I,« sagde han, »har hørt mig tale om. Thi Johannes døbte med vand; men I skal om ikke mange dage døbes med Helligånden.«

Medens de nu var samlede, spurgte de ham og sagde:

»Herre! er tiden nu kommet, da du vil genoprette Riget for Israel?«

Da svarede han dem:

»Det tilkommer ikke jer at kende tider eller timer, som Faderen har fastsat af egen magt. Men når Helligånden kommer over jer, skal I få kraft; og I skal være mine vidner både i Jerusalem og i hele Judæa og Samaria, ja, indtil jordens ende.«

Og da han havde sagt dette, løftedes han op, medens de så derpå, og en sky tog ham bort fra deres øjne.

Som de nu stirrede op imod Himmelen, medens han for bort, se, da stod der hos dem to mænd i hvide klæder, og de sagde:

»I galilæiske mænd, hvorfor står I og ser op imod Himmelen? Denne Jesus, som er optaget fra jer til Himmelen, han skal komme igen på samme måde, som I har set ham fare til Himmelen.«

Valgfri prædiketekst

Ef. 4,7-16

Men hver enkelt af os blev nåden givet, alt efter som Kristus har tilmålt ham sin gave. Derfor hedder det:

»Han steg op til det høje, bortførte fanger
og gav menneskene gaver.«

Men i det ord »han steg op« - ligger ikke deri, at han først var steget ned til jordens de lave egne? Han, som steg ned, er også den, som steg op højt over alle Himlene, for al fylde alt.

Oh han gav os nogle som apostle, andre som profeter, andre som evangelister, andre som hyrder og lærere for at gøre de hellige fuldt beredte til deres tjenestegerning, at opbygge Kristi legeme, indtil vi alle når frem til at være ét i troen på og erkendelsen af Guds Søn, til mands modenhed og det mål af vækst, da vi kan rumme Kristi fylde, så vi ikke mere skal være umyndige, der kastes og drives hid og did af alle mulige lærdomme, efter som vinden blæser, ved menneskers tei ningspil, når de underfundigt forleder til vildfarelse.

Nej, sandheden tro skal vi i kærlighed i ét og alt vokse op til ham, som er hovedet, Kristus selv. Ham skyldes det, at hele legemet vokser sin vækst, så det opbygges i kærlighed, idet alle de enkelte led hjælper til at knytte og holde det hele sammen, efter den kraft, der er tilmålt hver enkelt del.

Udgangslæsning

Kol. 3,1-4

Når I altså er opvakt sammen med Kristus, så søg det, som er oventil, hvor Kristus er, siddende ved Guds højre hånd. Tragt efter det, som er oventil, ikke efter det, som hører jorden til. I er jo døde, og jeres liv er skjult med Kristus i Gud. Når Kristus, vort liv, åbenbares, da skal også I åbenbares sammen med ham i herlighed .

6. søndag efter påske

Indgangslæsning

Haggai 2,3-9

Om det gamle og det nye tempel kom Herrens Ord ved profeten Haggai således:

Er der nogen tilbage iblandt eder af dem, der har set dette hus i dets fordums herlighed? Hvorledes tykkes det eder da nu? Er det ikke som intet i eders øjne? Dog vær kun trøstig, Zerubbabel, lyder det fra HERREN, vær kun trøstig, du ypperstepræst Josua, Jozadaks søn, vær kun trøstigt, alt folket i landet, lyder det fra HERREN. Arbejd kun, thi jeg er med eder, lyder det fra Hærskarers HERRE, og min And bliver iblandt eder med den pagt, jeg sluttede med eder, da I drog bort fra Ægypten; frygt ikke! Thi så siger Hærskarers HERRE: Endnu en gang om en liden stund vil jeg ryste himmel og jord, hav og tørt land, og jeg vil ryste alle folkene, og da skal alle folkenes skatte komme hid, og jeg fylder dette hus med herlighed, siger Hærskarers HERRE. Mit er sølvet, og mit er guldets, lyder det fra Hærskarers HERRE. Dette hus' kommende herlighed bliver større end den tidligere, siger Hærskarers HERRE, og på dette sted vil jeg give fred, lyder det fra Hærskarers HERRE.

Eller: Joel 3,1-5

Og det skal ske derefter, at jeg vil udgyde min And over alt kød; eders sønner og eders døtre skal profetere, eders gamle skal drømme drømme og eders unge skue syner; også over trælle og trælkvinder vil jeg udgyde min And i de dage. Og jeg lader ske tegn på himmelen og på jorden, blod, ild og røgstøtter. Solen skal vendes til mørke og månen til blod, før HERRENS store og frygtelige dag kommer. Men enhver, som påkalder HERRENS navn, skal frelses; thi på Zions bjerg og i Jerusalem skal der være frelse, som HERREN har sagt; og til de undslupne skal hver den høre, som HERREN kalder.

Første prædiketekst

Johs. 17,1-5

Således talte Jesus. Og han opløftede sine øjne mod Himmelen og sagde:

»Fader! timen er kommet; herliggør din Søn, så Sønnen kan herliggøre dig. Du har jo givet ham magt over alle mennesker, for at han kan give evigt liv til alle dem, som du har givet ham.

Og dette er det evige liv, at de kender dig, den eneste sande Gud, og ham, som du har sendt, Jesus Kristus. Jeg har herliggjort dig på jorden ved at fuldføre den gerning, du har givet mig at gøre. Og nu, Fader! herliggør du mig hos dig selv med den herlighed, jeg havde hos dig, før verden blev til.«

Anden prædiketekst

Johs. 17,6-19

Jesus sagde: »Fader!

Jeg har åbenbaret dit navn for de mennesker, du tog ud af verden og gav mig; de var dine, og du har givet mig dem, og de har holdt fast ved dit ord. Nu har de erkendt, at alt, hvad du har givet mig, er fra dig. Thi de ord, du har givet mig, har jeg givet dem, og de har taget imod dem, og de har i sandhed erkendt, at jeg er udgået fra dig; og de er kommet til tro på, at du har sendt mig.

Jeg beder for dem; jeg beder ikke for verden, men for dem, som du har givet mig; thi de er dine - alt mit er jo dit, og dit er mit - og jeg er herliggjort i dem. Jeg er ikke mere i verden, men de er i verden, og jeg kommer til dig. Hellige Fader! bevar dem i dit navn (det, som du har givet mig), så de må være ét ligesom vi. Medens jeg var hos dem, bevarede jeg dem i dit navn, det, som du har givet mig; jeg vogtede dem, og ingen af dem gik fortabt, uden fortabelsens søn, for at skriften skulle gå i opfyldelse. Nu kommer jeg til dig; dog, dette taler jeg, medens jeg er i verden, for at de fuldt ud må have min glæde i sig.

Jeg har givet dem dit ord; og verden har hadet dem, fordi de ikke er af verden, ligesom jeg ikke er af verden. Jeg beder ikke om, at du vil tage dem ud af verden, men at du vil bevare dem fra det onde. De er ikke af verden, ligesom jeg ikke er af verden. Hellige dem ved sandheden! dit ord er sandhed. Ligesom du har sendt mig til verden, således har jeg også sendt dem til verden. Og jeg helliger mig selv for dem, for at også de må være helligede ved sandheden.«

Valgfri prædiketekst

Kom. 8,18-23

Thi jeg holder for, at det, vi lider her i tiden, ikke er værd at regne i sammenligning med den herlighed, som skal åbenbares på os. Thi skabningen venter i inderlig længsel på, at Guds børn skal åbenbares. Skabningen blev jo underlagt forgængeligheden - ikke frivilligt, men efter hans vilje, som lagde den derunder - dog med håb, thi også skabningen selv skal engang fries fra den forkrænkelse, hvorunder den træller, og nå til

den frihed, som Guds børn skal have i herligheden.

Vi ved jo, at hele skabningen tilsammen sukker og er i veer endnu i denne stund. Og ikke skabningen alene, men også vi selv, der har Anden som førstegrøde, også vi sukker ved os selv, idet vi bier på barnekår, vort legemes forløsning.

Udgangslæsning

1. Peter 4,7a-11

Alle tings ende er nær; vær derfor besindige **og** ædru, så I **kan** bede. Fremfor alt hav inderlig kærlighed til hverandre; thi »kærlighed skjuler en mangfoldighed af synder.« Vær gæstfri imod hverandre uden knurren. Som gode husholdere over Guds mangfoldige nåde skal I tjene hverandre, hver med den nådegave, han har fået. Taler nogen, skal han tale som Guds ord; har nogen en tjeneste, skal han tjene, alt efter den styrke, **Gud** skænker, for at Gud i alt må blive herliggjort ved Jesus Kristus. Ham tilhører herligheden og magten i evighedernes evigheder! Amen.

Pinsedag

Indgangslæsning

1. Mosebog 11,1-9

Hele menneskeheden havde ét tungemål og samme sprog. Da de nu drog østerpå, traf de på en dal i Sinear, og der slog de sig ned. Da sagde de til hverandre:

»Kom, lad os stryge teglsten og brænde dem godt I«

De brugte nemlig tegl som sten og jordbeg som kalk.

Derpå sagde de:

»Kom, lad os bygge os en by og et tårn, hvis top når til himmelen, og skabe os et navn, for at vi ikke skal spredes ud over hele jorden!«

Men HERREN steg ned for at se byen og tårnet, som menneskebørnene byggede, og han sagde:

»Se, de er ét folk og har alle ét tungemål; og når de nu først er begyndt således, er intet, som de sætter sig for, umuligt for dem; lad os derfor stige ned og forvirre deres tungemål der, så de ikke forstår hverandres tungemål!«

Da spredte HERREN dem fra det sted ud over hele jorden,

og de opgav at bygge byen. Derfor kaldte man den Babel, thi der forvirrede HERREN al jordens tungemål, og derfra spredte HERREN dem ud over hele jorden.

Første prædiketekst

Johs. 14,22-31

Judas (ikke: Iskariot) siger til ham:

»Herre! hvoraf kommer det, at du vil åbenbare dig for os og ikke for verden?«

Jesus svarede og sagde til ham:

»Om nogen elsker mig, vil han holde fast ved mit ord; og min Fader skal elske ham, og vi skal komme til ham og tage bolig hos ham. Den, som ikke elsker mig, holder ikke fast ved mine ord; og det ord, I hører, er ikke mit, men Faderens, som har sendt mig.

Dette har jeg talt til jer, mens jeg endnu var hos jer. Men Talsmanden, Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alle ting og minde jer om alt, hvad jeg har sagt jer.

Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver. Jeres hjerte forfærdes ikke og være ikke modløst! I hørte, at jeg sagde til jer: Jeg går bort, og jeg kommer til jer igen. Hvis I elskede mig, ville I glæde jer over, at jeg går til Faderen; thi Faderen er større end jeg. Og nu har jeg sagt jer det, før det sker, for at I skal tro, når det er sket. Jeg skal ikke længere tale meget med jer; thi verdens fyrste kommer, og i mig er der intet, som hører ham til; men for at verden skal kende, at jeg elsker Faderen og gør således, som Faderen har befalet mig: så stå nu op, lad os gå herfra!«

Anden prædiketekst

Johs. 15,26-16,4

Når Talsmanden kommer, som jeg skal sende jer fra Faderen, sandhedens Ånd, som udgår fra Faderen, så skal han vidne om mig; men også I skal være vidner; thi I har været med mig fra begyndelsen.

Dette har jeg talt til jer, for at I ikke skal forarges. De skal udelukke jer af synagogerne, ja, den tid skal komme, da enhver, som slår jer ihjel, skal mene, at han derved dyrker Gud. Og det skal de gøre, fordi de hverken kender Faderen eller mig. Men dette har jeg talt til jer, for at I, når den tid kommer, skal mindes, at jeg har sagt jer det; men det **sagde** jeg jer ikke fra begyndelsen, fordi jeg var hos jer.

Valgfri prædiketekst

Ap. G. 2,1-11

Da pinsedagen var kommetj var de alle samlede med hverandre. Da lød der med ét fra Himmelen en susen som af et vældigt åndepust, og den fyldte hele huset, hvor de sad. Og der viste sig for dem tunger som af ild, og de fordelte sig og satte sig på hver enkelt af dem. Og de blev alle fyldt med Helligånd, og de begyndte at tale i andre tungemål, efter hvad Anden indgav dem at forkynde.

Men i Jerusalem boede der gudfrygtige jødiske mænd fra alle folkeslag under himmelen. Da nu den lyd kom, strømmede mængden sammen og blev forvirret, fordi de hver især hørte dem tale på deres eget sprog. Og de var ude af sig selv af forundring og sagde:

»Se, er de, der taler, ikke alle sammen **galilæere**? Hvor kan vi så høre dem tale, hver på vort eget modersmål, vi partere og medere og elamitter, og vi, som hører hjemme i Mesopotamien, Judæa og Kappadokien, Pontus og provinsen Asien , i Frygien og Pamfylie, Ægypten og Libyens egne ved Kyrene, og vi tilflyttede romere, jøder og proselytter , kretere og arabere, vi hører dem tale om Guds store gerninger på vore egne tungemål?«

Eller: Ap. G. 2,22-41

Israelitiske mænd! hør disse ord: Jesus fra Nazaret, en mand, som over for jer er udpeget af Gud ved kraftige gerninger og undere og tegn, som Gud gjorde ved ham midt iblandt jer, sådan som I jo selv ved, han blev efter Guds egen fastsatte plan og forudviden givet i jeres vold, og ved hedningers hjælp naglede I ham til korset og tog hans liv. Men Gud gjorde ende på dødens veer og lod ham opstå, fordi det ikke var muligt, at han kunne fastholdes af døden. Thi David siger med tanken på ham:

Jeg havde altid Herren for øje;
thi han er ved min højre, at jeg ikke skal rokkes.
Derfor glædedes mit hjerte, og min tunge jublede,
ja, også mit kød skal bo med håb;
thi du vil ikke lade min sjæl blive tilbage i Dødsriget ,
ikke heller lade din Hellige se forrådnelse.
Du har lært mig livets veje;
du vil fylde mig med glæde for dit åsyn.

Mine brødre! lad mig få lov at tale frit til jer om patriarken David; han er jo både død og begravet, og hans grav findes hos os den dag i dag. Da han nu var en profet og vidste, at Gud med ed havde lovet ham, at af hans efterkommere skulle en sidde på hans trone, forudså han, at Kristus skulle opstå, og talte derom og sagde, at hverken skulle han lades tilbage i Døds-

riget, ej heller skulle hans kød se forrådnelse. Denne, Jesus, har Gud ladet **opstå**; derom er vi alle vidner. Efter at han nu ved Guds højre hånd er ophøjet og af Faderen har fået Helligånden, som var forjættet os, har han udgydt den, således som I både ser og hører. Thi David er ikke faret op til Himlene; men han siger selv:

Herren sagde til min herre:
Sæt dig ved min højre hånd,
til jeg får lagt dine fjender som skammel for dine fødder.

Så skal da hele Israels hus vide for vist, at den Jesus, som I korsfæstede, ham har Gud gjort både til Herre og Kristus.« Da de hørte dette, stak det dem i hjertet, og de sagde til Peter og de øvrige apostle:

»Brødre! hvad skal vi gøre?«

Peter sagde til dem:

»Omvend jer og lad jer døbe hver især i Jesu Kristi navn til jeres synders forladelse, så skal I få Helligånden som gave. Thi jer gælder forjættelsen, jer og jeres børn og alle dem, som er langt borte, så mange som Herren vor Gud vil kalde.«

Også med mange andre ord vidnede han for dem og formanede dem, idet han sagde:

»Lad jer frelse fra denne vanartede slægt!«

De, som nu tog imod hans ord, blev døbt; og på den dag blev der føjet omtrent **tre** tusinde sjæle til.

Udgangslæsning

Ef. 2, 17-22

Og

han kom og forkyndte fred for jer, som var langt borte, og fred for dem, som var nær. Thi ved ham har vi, begge parter i én Ånd, adgang til Faderen.

Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge, men I er de helliges medborgere og Guds husfæller, opbyggede på apostlenes og profeternes grundvold med Jesus Kristus selv som hovedhjørnesten. I ham sammenføjes hele bygningen og vokser til et helligt tempel i Herren; i ham bliver også I sammen med os opbygget til en Guds bolig i Ånden.

2. pinsedag

Indgangslæsning

1. Mosebog 28,10-18

Så drog Jakob bort fra Be'ersjeba og vandrede ad Karan til. På sin vandring kom han til det hellige sted og overnattede der, da solen var gået ned; og han tog en af stenene på stedet og brugte den som hovedgærde og lagde sig til hvile der. Da drømte han, og se, på jorden stod en stige, hvis top nåede til Himmelen, og se, Guds engle steg op og ned ad den; og HERREN stod foran ham og sagde:

»Jeg er HERREN, din fader Abrahams og Isaks Gud! Det land, du hviler på, giver jeg dig og dit afkom; dit afkom skal blive som jordens støv, og du skal brede dig mod vest og øst, mod nord og syd; og i dig og i din sæd skal alle jordens slægter velsignes; se, jeg vil være med dig og vogte dig, hvorhen du end går, og føre dig tilbage til dette land; thi jeg vil ikke forlade dig, men opfylde alt, hvad jeg har lovet dig!«

Da Jakob vågnede af sin søvn, sagde han:

»Sandelig, HERREN er på dette sted, og jeg vidste det ikke!«

Og han blev angst og sagde:

»Hvor forfærdeligt er dog dette sted! Visselig, her er Guds hus, her er Himmelens port!«

Tidligt næste morgen tog Jakob den sten, han havde brugt som hovedgærde, rejste den som en stenstøtte og gød olie over den.

**Eller: 1. Mosebog 28,10-19 dvs.
det foregående plus v. 19:**

Og han kaldte dette sted Betel (Guds hus) ; før hed byen Luz.

Første prædiketekst

Johs. 3,16-21

Thi således elskede Gud verden, at han gav sin Søn den enbårne, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv.

Thi Gud sendte ikke sin Søn til verden for at dømme verden, men for at verden skal frelses ved ham. Den, som tror på ham, dømmes ikke; den, som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har troet på Guds enbårne Søns navn.

Og dette er dommen, at lyset er kommet til verden, og menneskene elskede mørket mere end lyset; thi deres gerninger var onde. Thi enhver, som øver ondt, hader lyset og kommer ikke

til lyset, for at hans gerninger ikke skal afsløres. Men den, som gør sandheden, kommer til lyset, for at det må blive åbenbart, at hans gerninger er gjort i Gud.«

Anden prædiketekst

Johs. 17,20-26

Jesus sagde:»Fader! Ikke alene for disse mine disciple beder jeg, men også for dem, som ved deres ord kommer til tro på mig, at de alle må være ét, ligesom du, Fader! i mig, og jeg i dig, at også de må være ét i os, så verden må tro, at du har sendt mig. Og den herlighed, du har givet mig, den har jeg givet dem, for at de skal være et, ligesom vi er ét, jeg i dem og du i mig, for at de må være fuldkommen ét, så verden kan forstå, at du har sendt mig og har elsket dem, ligesom du har elsket mig.

Fader! jeg vil, at hvor jeg er, skal også de, som du har givet mig, være hos mig, så de må skue min herlighed, som du har givet mig! thi du har elsket mig før verdens grundlæggelse. Retfærdige Fader! verden har ikke kendt dig, men jeg har kendt dig, og disse har erkendt, at du har sendt mig. Og jeg har kundgjort dem dit navn og vil kundgøre dem det, for at den kærlighed, du har elsket mig med, skal være i dem, og jeg i dem.«

Valgfri prædiketekst

Ap. G. 2,42-4-7

Og de holdt fast ved apostlenes lære og ved fællesskabet, ved brødsbrydelsen og bønnerne. Og der kom frygt over enhver sjæl, og der skete mange undere og tegn ved apostlene. Og alle de, som kom til troen, holdt sig sammen og havde alle ting fælles; de solgte tit ejendom og gods og delle det ud iblandt alle, efter hvad enhver trængte til. Enigt og vedholdende kom de daglig i helligdommen; og hjemme i husene brød de brødet og holdt måltid med fryd og i hjertets oprigtighed. De lovpriste Gud og havde yndest hos hele folket. Og Herren fjøede daglig nogle til, som lod sig frelse.

Udgangslæsning

1. Johs. 3,18-24

Børnlille, lad os ikke elske med ord, ej heller med tunge, men i gerning og sandhed. Derpå skal vi kende, at vi er af sandheden; og da kan vi for hans åsyn stille vore hjerter tilfreds, hvad end

vort hjerte måtte fordømme os for; thi Gud er større end vort hjerte og kender alt. I elskede, hvis vort hjerte ikke fordømmer os, har vi frimodighed over for Gud, og hvad vi end beder om, får vi af ham, fordi vi holder hans bud og gør det, der er ham velbehageligt. Og dette er hans bud, at vi skal tro på hans Søns Jesu Kristi navn og elske hverandre, som han har befalet os. Og den, der holder hans bud, bliver i Gud, og Gud i ham; og deraf kender vi, at han bliver i os: af den Ånd, han har givet os.

Trinitatis søndag (hellig trefoldigheds fest)

Indgangslæsning

Ezek. 36,26-28

Jeg giver eder et nyt hjerte, og en ny ånd giver jeg i eders indre; stenhjertet tager jeg ud af eders kød og giver eder et kødhjerte. Jeg giver min And i eders indre og virker, at I følger mine vedtægter og tager vare på at holde mine lovbud. I skal bo i det land, jeg gav eders fædre, og I skal være mit folk, og jeg vil være eders Gud.

Første prædiketekst

Johs. 2,23-3,15

Mens Jesus nu i påsken tilbragte højtiden i Jerusalem, kom

mange til tro på hans navn, da de så de tegn, som han gjorde. Men selv betroede Jesus sig ikke til dem, fordi han kendte alle, og fordi han ikke havde nødig, at nogen skulle vidne om mennesket; thi han vidste selv, hvad der boede i mennesket.

Der var blandt farisæerne en mand, som hed Nikodemus, en af jødernes rådsherrer. Han kom til Jesus om natten og sagde til ham:

»Rabbi ! vi ved, at du er en lærer, som er kommen fra Gud; thi ingen kan gøre de tegn, som du gør, uden Gud er med ham.«

Jesus svarede og sagde til ham:

»Sandelig, sandelig siger jeg dig: ingen kan se Guds rige, hvis han ikke bliver født på ny .«

Nikodemus siger til ham:

»Hvorledes kan et menneske fødes, når det er gammelt? Det kan da ikke for anden gang komme ind i sin moders liv og fødes ?«

Jesus svarede:

»Sandelig, sandelig siger jeg dig: ingen kan komme ind i Guds rige, hvis han ikke bliver født af vand og Ånd. Hvad der er født af kødet, er kød; og hvad der er født af Anden, er Ånd. Du må ikke undre dig over, at jeg sagde til d::g: I må fødes på ny. Vinden blæser, hvorhen den vil, og du hører dens susen, men du ved ikke, hvorfra den kommer, og hvor den farer hen; sådan er det med enhver, som er født af Ånden.«

Nikodemus svarede og sagde til ham:

»Hvordan kan dette ske?«

Jesus svarede og sagde til ham:

»Er du lærer i Israel og forstår ikke dette? Sandelig, sandelig siger jeg dig: vi taler om det, vi ved, og vidner om det, vi har set; og I tager ikke imod vort vidnesbyrd. Hvis I ikke tror, når jeg taler til jer om de jordiske ting, hvordan skulle I da kunne tro, når jeg taler til jer om de himmelske?

Ingen er steget op til Himmelen, undtagen han, som steg ned fra Himmelen, Menneskesønnen, som er i Himmelen. Og ligesom Moses ophøjede slangen i ørkenen, sådan må Menneskesønnen ophøjes, for at enhver, som tror, skal have evigt liv i ham.

Anden prædiketekst

Matt. 28,16-20

De elleve disciple drog derefter til Galilæa, til det bjerg, hvor Jesus havde sat dem stævne. Og da de så ham, tilbad de ham. Men der var nogle, som tvivlede.

Da trådte Jesus frem, talte til dem og sagde:

»Mig er givet al magt i Himmelen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer

dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.«

Valgfri prædiketekst

Ef. 1,3-14

Lovet være Gud, vor Herres Jesu Kristi Fader, som i Kristus har velsignet os med al den himmelske verdens åndelige velsignelse. Thi før verdens grundvold blev lagt, har han udvalgt os i ham til at være hellige og uden dadel for hans åsyn, og han har i sin kærlighed forudbestemt os til barnekår hos sig ved Jesus Kristus, ifølge sin egen viljesbeslutning, til lov og pris for sin nådes herlighed, som han skænkede os i den elskede.

I ham har vi forløsning ved hans blod, syndernes forladelse, så rig som Guds nåde er. Den gav han os i overstrømmende fylde tillige med al visdom og forstand, da han kundgjorde os sin viljes hemmelighed ifølge den beslutning, som han havde fattet hos sig selv, om den frelsesplan: i tidernes fylde at sammenfatte alt, både det himmelske og det jordiske, i Kristus.

I ham har vi også fået vor arvelod, vi, som forud var bestemte dertil efter hans forsæt, der virker alt i overensstemmelse med sin egen viljes beslutning, for at vi skulle være hans herlighed til lov og pris, vi, som allerede tidligere havde håbet på Kristus. I ham blev også I, da I hørte sandhedens ord, evangeliet om jeres frelse - ja, i ham blev også I, da I kom til troen, beseglet med Helligånden, som var forjættet os, og som er pant på vor arv, så hans ejendomsfolk kan blive forløst, hans herlighed til lov og pris.

Udgangslæsning

Rom. 11,32-36

Thi Gud har indesluttet alle under ulydighed, for at han kunne forbarme sig over alle.

O, dyb af rigdom og visdom og indsigt hos Gud! hvor uransagelige er ikke hans domme, og hvor usporlige hans veje°!

»Thi hvem kender Herrens tanker,
eller hvem blev hans rådgiver?
eller hvem gav ham noget først,
så der skulle gives ham gengæld derfor?«

Thi af ham og ved ham og til ham er alt; ham tilhører æren i evighed! Amen.

1. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Esajas 58,5-12

Herren talte ved profeten således:

Er det faste efter mit sind,
en dag, da et menneske spæger sig?
At hænge med sit hoved som siv,
at ligge i sæk og aske,
kalder du det for faste,
en dag, der behager HERREN?

Nej, faste efter mit sind
er at løse gudløsheds lænker,
at løsne ågets bånd,
at slippe de kuede fri
og sønderbryde hvert åg, -
at bryde dit brød til de sultne,
bringe hjemløse stakler i hus,
at du klæder den nøgne, du ser,
ej nægter at hjælpe dine landsmænd.
Som morgenrøden bryder dit lys da frem,
da læges hastigt dit sår,
foran dig vandrer din retfærd,
HERRENS herlighed slutter toget.

Da svarer HERREN, når du **kalder**;
på dit råb er hans svar: »Her er jeg!«

Fjerner du åget fra din midte,
holder op at tale ondt og pege fingre,
rækker du den sultne dit brød,
og mætter en vansmægtende sjæl,
skal dit lys stråle frem i mørke,
dit mulm skal blive som middag;
HERREN skal altid lede dig,
mætte din sjæl, hvor der er goldt,
og give dig nye kræfter;
du bliver som en vandrig have,
som rindende væld,
hvor vandet aldrig svigter.
Da bygges på ældgamle tomter,
du rejser længst faldne mure;
da kaldes du »murbrudsbøder«,
»genskaber af farbare veje«.

Første prædiketekst

Lukas 16,19-31

Der var en rig mand, som klædte sig i purpur og fint linned og levede hver dag i lyst og pragt. Men en fattig mand, der hed Lazarus, lå ved hans port, fuld af sår. Og han ønskede blot at spise sig mæt i det, der faldt af fra den riges bord; ja, endog hundene kom og slikkede hans sår.

Så skete det, at den fattige døde og blev båret af englene hen i Abrahams skød. Også den rige døde og blev begravet. Da han slog sine øjne op i Dødsriget, hvor han var i pine, ser han Abraham langt borte og Lazarus i hans skød. Da råbte han: Fader Abraham! forbarm dig over mig, og send Lazarus, så han kan dyppe spidsen af sin finger i vand og læske min tunge; for jeg pines her i denne lue. Men Abraham sagde: Mit barn, husk på, at du har fået dit gode, mens du levede, og Lazarus ligeså det onde; nu trøstes han her, men du pines. Tilmed er der lagt en dyb afgrund mellem os og jer, så at de, som vil gå herfra over til jer, ikke kan det, og heller ikke kan de komme derfra over til os. Da sagde han: Så beder jeg dig, fader! at du vil sende ham til min faders hus - thi jeg har fem brødre - for at han kan vidne for dem, så ikke også de skal komme i dette pinested. Men Abraham svarer: De har Moses og profeterne, dem kan de høre! Han sagde: Nej, fader Abraham! men kom der en til dem fra de døde, så ville de omvende sig. Da sagde han til ham: Hører de ikke Moses og profeterne, så vil de heller ikke lade sig overbevise, selv om en opstod fra de døde.

Anden prædiketekst

Lukas 12,13-21

Og en mand i folkeskaren sagde til ham:

»Mester! sig til min broder, at han skal skifte arven med mig.«

Men han svarede ham:

»Menneske! hvem har sat mig til at dømme eller skifte mellem jer?«

Og han sagde til dem: »Se til, at I vogter jer for alskens have-syge; thi selv om et menneske har overflod, afhænger hans liv ikke af det, han ejer.«

Og han fortalte dem en lignelse:

»Der var en rig mand; hans mark havde båret godt. Han tænkte ved sig selv: Hvad skal jeg gøre? jeg har jo ikke plads til min høst. Og så sagde han: Sådan vil jeg gøre: jeg vil rive mine lader ned og bygge dem større, og dér vil jeg samle alt mit korn og mit gods; og jeg vil sige til min sjæl: Sjæl! du har meget gods liggende, nok for mange år; slå dig til ro, spis, drik og vær glad i Men Gud sagde til ham: Du dåre! i denne nat

kræves din sjæl af dig; hvem skal så have det, du har samlet dig? - Således går det den, som samler sig skatte, men ikke er rig hos Gud.«

Valgfri prædiketekst

Rom. 1,16-17

Jeg skammer mig nemlig ikke ved evangeliet, thi det er en Guds kraft til frelse for enhver, som tror, for jøde først og så for græker. Thi i evangeliet åbenbares retfærdigheden fra Gud, af tro til tro, som der står skrevet:

»Den retfærdige skal leve af tro.«

Udgangslæsning

1. Johs. 4,16b-21

Gud er kærlighed, og den, som bliver i kærligheden, bliver i Gud, og Gud bliver i ham. Dermed er kærligheden blevet fuldkommet hos os, at vi har frimodighed på dommens dag, thi som Han er, således er også vi i denne verden. Frygt er ikke i kærligheden, men den fuldkomne kærlighed driver frygten ud; thi frygt har med straf at gøre, og den, der frygter, er ikke blevet fuldkommet i kærligheden. Vi elsker, fordi han elskede os først. Hvis nogen siger: »Jeg elsker Gud« og hader sin broder, så er han en løgner; thi den, der ikke elsker sin broder, som han har set, han kan ikke elske Gud, som han ikke har set. Og dette bud har vi fra ham, at den, som elsker Gud, skal også elske sin breder.

2. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Esajas 25,6-9

Hærskarers HERRE gør på dette bjerg et gæstebud for alle folkeslag med fede retter og stærk vin, med fede, marvfulde retter og stærk og klaret vin. Og han borttager på dette bjerg sløret, som tilslører alle folkeslag, og dækket, der dækker alle folk. Han opsluger døden for stedse. Og den Herre HERREN aftørre tåren af hver en kind og gør ende på sit folks skam på hele

jorden, så sandt HERREN har talet. På hin dag skal man sige: Se, her er vor Gud, som vi biede på, og som frelste os; her er Herren, som vi "biede på. Lad os juble og glæde os over hans frelse.

Første prædiketekst

Lukas 14,16-24

Så sagde Jesus til ham:

»Der var en mand, som ville gøre et stort festmåltid og indbød mange. Og ved den tid, da festen skulle holdes, sendte han sin tjener ud for at sige til de indbudte: Kom! for nu er det rede. Men de begyndte alle som én at undskylde sig. Den første sagde til ham: Jeg har købt en mark og er nødt til at gå ud og se på den; jeg beder dig have mig undskyldt! Og en anden sagde: Jeg har købt fem par okser, og nu skal jeg ud og prøve **dem**; jeg beder dig have mig undskyldt. Og en sagde: Jeg har taget mig en hustru til ægte, og derfor kan jeg ikke komme. Og tjeneren kom tilbage og fortalte sin herre det; da blev husbonden vred og sagde til sin tjener: Gå straks ud på byens gader og stræder og før fattige og vanføre og blinde og lamme herind! Og tjeneren meldte: Herre! det er sket, som du befalede, men der er plads endnu. Da sagde herren til ham: Gå ud på vejene og ved gærderne og nød dem til at gå ind, så mit hus kan blive fuldt. Thi jeg siger jer, at ingen af de mænd, som var indbudt, skal smage mit måltid. «

Anden prædiketekst

Lukas 14,25-35

Medens store skarer fulgtes med Jesus, vendte han sig og sagde til dem:

»Hvis nogen kommer til mig og ikke hader sin fader og moder og hustru og børn og brødre og søstre, ja endog sit eget liv, kan han ikke være min discipel. Den, som ikke bærer sit kors og går i mit spor, kan ikke være min discipel.

Thi hvis nogen af jer vil bygge et tårn, **sætter** han sig så ikke først hen og regner ud, hvad det vil koste - om han har nok til at få det færdigt? For har han lagt grunden uden at kunne fuldføre det, så vil alle, som ser det, give sig til at spotte ham og sige: Den mand begyndte at bygge og kunne ikke fuldføre det.

Eller hvis en konge vil drage ud for at føre krig mod en anden konge, sætter han sig så ikke først hen og rådslår, om han er i stand til med ti tusinde at møde den, som kommer imod ham med tyve tusinde? Hvis ikke, sender han udsendinge hen og

underhandler om fredsforholdene, mens den anden endnu er langt borte. Således kan da ingen af jer være min discipel, uden at han giver afkald på alt, hvad han har.

Salt er en god ting; men når saltet selv mister sin kraft, hvordan skal det så få den igen? Det duer hverken til jord eller til **gødning**; man kaster det ud. Den, som har øren at høre med, han hør![«]

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 7,29-31

Og det siger jeg jer, brødre; tiden er knap; derfor skal herefter de, der har hustru, være, som om de ingen havde, og de, der græder, som om de ikke græd, og de, der glæder sig, som om de ikke glædede sig, og de, der køber, som om de ikke ejede, og de, der benytter denne verden, som om de ikke udnyttede den; thi verden i sin nuværende skikkelse går mod sin undergang.

Udgangslæsning

1. Johs. 3,13-18

I skal ikke undre jer, mine brødre, om verden hader jer. Vi ved, at vi er gået over fra døden til livet, thi vi elsker brødrene. Den, der ikke elsker, bliver i døden. Enhver, der hader sin broder, er en morder; og I ved, at ingen morder har evigt liv blivende i sig. Derved har vi lært kærligheden at kende, at Han satte sit liv til for os; så er også vi skyldige at sætte livet til for brødrene. Men den, der har jordisk gods og ;er sin broder lide nød og lukker sit hjerte for ham, hvorledes kan Guds kærlighed blive i ham?

3. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

5. Mosebog 7,6-11

Thi du er et folk, der er helliget HERREN din. Gud; dig har HERREN din Gud udvalgt til sit ejendomsfolk blandt alle folk på jorden. Det er ikke, fordi I er større end alle de andre folk, at HERREN har fattet velbehag til eder og udvalgt eder, thi I er det mindste af alle folk; men fordi HERREN elskede eder, og fordi han ville holde den ed, han tilsvor eders fædre, derfor var det, at HERREN med stærk hånd førte eder ud og udløste dig af trællehuset, af ægypterkongen Faraos hånd; så skal du vide, at HERREN din Gud er den sande Gud, den trofaste Gud, der i tusinde slægtled holder fast ved sin pagt og sin mis-kundhed mod dem, der elsker ham og holder hans bud, men bringer gengældelse over den, der hader ham, så han udrydder ham, og ikke tøver over for den, der hader ham, men bringer gengældelse over ham. Derfor skal du omhyggeligt handle efter det bud, de anordninger og lovbud, jeg i dag giver dig!

Første prædiketekst

Lukas 15,1-10

Alle toldere og syndere plejede at holde sig nær til Jesus for at høre ham. Og både farisæerne og de skriftkloge knurrede og sagde:

»Den mand tager imod syndere og spiser sammen med dem.«

Da fortalte han dem denne lignelse og sagde:

»Hvis en af jer har hundrede får og mister ét af dem, forlader han så ikke de nioghalvfems i ørkenen og går ud efter det, han har mistet, indtil han finder det? Og når han har fundet det, lægger han det på sine skuldre med glæde. Og når han kommer hjem, kalder han sine venner og naboer sammen og siger til dem: Glæd jer med mig; thi jeg har fundet mit får, som jeg havde mistet. Jeg siger jer: således bliver der mere glæde i Himmelen over én synder, som omvender sig, end over nioghalvfems retfærdige, som ikke trænger til omvendelse.

Eller hvis en kvinde har ti drakmer og taber én drakme, tænder hun så ikke lys og fejer huset og leder ivrigt, lige til hun finder den? Og når hun har fundet den, kalder hun sine veninder og naboersker sammen og siger: Glæd jer med mig; thi jeg har fundet den drakme, som jeg havde tabt. Sådan, siger jeg jer, bliver der glæde hos Guds engle over én synder, som omvender sig.«

Anden prædiketekst

Lukas 15,11-32

Jesus sagde også:

»Der var en mand, som havde to sønner. Den yngste af dem sagde til faderen: Fader! giv mig den del af formuen, som tilkommer mig. Så skiftede han ejendommen imellem dem. Og ikke mange dage derefter samlede den yngste søn alt sit og rejste langt bort til et fremmed land og ødte dér sin formue i et udsvævende liv. Men da han havde sat alt til, blev der en svær hungersnød i det land; og han begyndte at lide nød. Så gik han hen og holdt sig til hos en af borgerne dér i landet, og han sendte ham ud på sine marker for at vogte svin. Og han ønskede at fylde sig med de bønner, som svinene åd; og ingen gav ham noget.

Men han gik i sig selv og sagde: Hvor mange daglejere hjemme hos min fader har ikke fuldt op af mad? og her er jeg ved at sulte ihjel. Jeg vil stå op og gå til min fader og sige til ham: Fader! jeg har syndet imod Himmelen og over for dig, jeg er ikke længere værd at kaldes din søn, lad mig gå som en af dine daglejere! Og han stod op og gik til sin fader.

Men da han endnu var langt borte, så hans fader ham og ynkedes inderligt og kom løbende og faldt ham om halsen og kyssede ham. Og sønnen sagde til ham: Fader! jeg har syndet imod Himmelen og over for dig, jeg er ikke længere værd at kaldes din søn. Men faderen sagde til sine tjenere: Skynd jer at komme med den bedste klædning og giv ham den på og sæt en ring på hans hånd og giv ham sko på fødderne; og hent fedekalven og slagt den, og lad os spise og være glade! Thi min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er fundet igen. Og de begyndte at være glade.

Men hans ældste søn var ude på marken. Da han nu kom og nærmede sig huset, hørte han musik og dans. Så kaldte han en af karlene til sig og spurgte, hvad der var på færde. Han sagde til ham: Din broder er kommen, og din fader har slagtet fedekalven, fordi han har fået ham tilbage i god behold. Da blev han vred og ville ikke gå ind.

Hans fader gik så ud og bad ham. Men han svarede og sagde til sin fader: Se, nu har jeg tjent dig så mange år, og jeg har aldrig overtrådt noget af dine bud, og mig har du aldrig givet et kid, så jeg kunne være glad sammen med mine venner. Men da denne din søn kom, som har ødslet din ejendom bort sammen med skøger, så slagtede du fedekalven til ham. Da sagde faderen til ham: Mit barn! du er altid hos mig, og alt mit er dit. Men nu burde vi glæde og fryde os, fordi din broder var død, men er blevet levende, og var fortabt, men er fundet igen. «

Valgfri prædiketekst

Ef. 2,11-22

Kom derfor i hu, at forhen var I, der var født som hedninger og blev kaldt uomskårne af dem, der har navn efter den omskærelse, man med hænder udfører på legemet - kom i hu, at I på den tid var uden forbindelse med Kristus, udelukkede fra borgerret i Israel og fremmede for forjættelsens pagter, uden håb og uden Gud i verden. Nu derimod, da I er i Kristus Jesus, er I, som engang var langt borte, kommet nær på grund af Kristi blod.

Thi han er vor fred, han, som gjorde begge parter til ét og nedrev det gærde, som skiller, nemlig fjendskabet. Ved sit kød afskaffede han nemlig loven med dens bud og forskrifter, for at han i sig kunne skabe de to til ét nyt menneske og stifte fred og bringe begge parter, forenede i ét legeme, forligelse med Gud ved korset, da han ved dette dræbte fjendskabet. Og han kom og forkyndte fred for jer, som var langt borte, og fred for dem, som var nær. Thi ved ham har vi, begge parter i én Ånd, adgang til Faderen.

Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge, men I er de helliges medborgere og Guds husfæller, opbyggede på apostlenes og profeternes grundvold med Jesus Kristus selv som hovedhjørnesten. I ham sammenføjes hele bygningen og vokser til et helligt tempel i **Herren**; i ham bliver også I sammen med os opbygget til en Guds bolig i Ånden.

Udgangslæsning

1. Peter 5,6-11

Så ydmyg jer da under Guds vældige hånd, så han til sin tid kan ophøje jer. Kast alle jeres bekymringer på ham, thi han har omsorg for jer. Vær ædru og våg; jeres modstander, Djævelen, går omkring som en brølende løve og søger, hvem han kan opsluge. Stå ham imod, faste i troen; I ved jo, at jeres brødre her i verden må igennem de samme lidelser.

Men al nådes Gud, som kaldte jer til sin evige herlighed i Kristus Jesus, han vil, efter at I en kort tid har måttet lide, selv fuldt ud berede, styrke, bekræfte, grundfæste jer! Ham tilhører magten i evighedernes evigheder! Amen.

4. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

1. Mosebog 4,1-16

Adam kendte sin hustru Eva, og hun blev frugtsommelig og fødte Kain; og hun sagde:

»Jeg har fået en søn med HERRENS hjælp!« Fremdeles fødte hun hans broder Abel. Abel blev fårehyrde, Kain agerdyrker. Nogen tid efter bragte Kain HERREN en offergave af jordens frugt, medens Abel bragte en gave af sin hjords førstefødte og deres fedme. Og HERREN så til Abel og hans offergave, men til Kain og hans offergave så han ikke. Kain blev da såre vred og gik med sænket hoved.

Da sagde HERREN til Kain:

»Hvorfor er du vred, og hvorfor går du med sænket hoved? Du ved, at når du handler vel, kan du løfte hovedet frit; men handler du ikke vel, så lurer synden ved døren; dens attrå står til dig, men du skal herske over den!«

Men Kain yppede kiv med sin broder Abel; og engang de var ude på marken, sprang Kain ind på ham og slog ham ihjel.

Da sagde HERREN til Kain:

»Hvor er din broder Abel?«

Han svarede:

»Det ved jeg ikke; skal jeg vogte min broder?«

Men han sagde:

»Hvad har du gjort! Din broders blod råber til mig fra jorden! Derfor skal du nu være bandlyst fra agerjorden, som åbnede sig og tog din broders blod af din hånd! Når du dyrker agerjorden, skal den ikke mere skænke dig sin kraft; du skal flakke hjemløs om på jorden!«

Men Kain sagde til HERREN:

»Min straf er ikke til at bære; når du nu juger mig bort fra agerjorden, og jeg må skjule mig for dit åsyn og flakke hjemløs om på jorden, så kan jo enhver, der møder mig, slå mig ihjel!«

Da svarede HERREN:

»Hvis Kain bliver slået ihjel, skal han hævnnes syvfold!«

Og HERREN satte et tegn på Kain, for at ingen, der mødte ham, skulle slå ham ihjel.

Så drog Kain bort fra HERRENS åsyn og slog sig ned i landet Nod østen for Eden.

Første prædiketekst

Lukas 6,36-42

Vær barmhjertige, ligesom jeres Fader er barmhjertig.

Døm ikke, så skal I ikke dømmes; fordøm ikke, så skal I ikke fordømmes; tilgiv, så skal I få tilgivelse; giv, så skal der gives jer. Et godt, presset, rystet, topfuldt mål skal de give i jeres skød; thi det mål, I måler med, med det skal I selv få tilmålt igen.«

Han sagde også til dem med en lignelse:

»Kan en blind vel lede en blind? Vil de ikke begge falde i grøften? En discipel står ikke over sin mester; men enhver, som er udlært, skal være som sin mester.

Hvorfor ser du splinten i din broders øje, men bjælken i dit eget øje lægger du ikke mærke til? Hvor kan du sige til din broder: Broder! lad mig tage splinten ud, som er i dit øje, du, som ikke ser bjælken i dit eget øje? Hykler! tag først bjælken ud af dit eget øje, så kan du se klart til at tage splinten ud, som er i din broders øje.«

Anden prædiketekst

Matt. 5,43-48

I har hørt, at der er sagt: Du skal elske din nasste og hade din fjende. Men jeg siger jer: Elsk jeres fjender velsign dem, som **forbander jer, gør godt imod dem, der hader jer og** bed for dem, som forfølger jer, så I må vorde jeres himmelske Faders børn; thi han lader sin sol stå op både over onde og gode og lader det regne både over retfærdige og uretfærdige.

Thi hvis I elsker dem, der elsker jer, hvad løn får I så? Gør ikke også tolderne det samme? Og hvis I kun hilser på jeres brødre, hvad særligt gør I så? Gør ikke også hedningerne det samme? Så vær da I fuldkomne, som jeres himmelske Fader er fuldkommen.

Valgfri prædiketekst

Rom. 8,31b-39

Er Gud for os, hvem kan da være imod os? Han, som jo ikke sparede sin egen Søn, men gav ham hen for os alle, hvor skulle han kunne andet, end skænke os alt med ham?

Hvem vil anklage Guds udvalgte? Gud er den, som retfærdiggør. Hvem er den, som fordømmer? Kristus er den, som er død, ja meget mere: som er opstanden, som er ved Guds højre hånd, som også går i forbøn for os.

Hvem vil kunne skille os fra Kristi **kærlighed**? Trængsel eller angst eller forfølgelse eller sult eller nøgenhed eller fare eller sværd? som der står skrevet:

»For din skyld dræbes vi dagen lang; vi er regnet for slagtefår.«

Men under alt dette mere end sejrer vi ved ham, som elskede

os. Thi jeg er vis på, at hverken død eller liv eller engle eller åndemagter eller noget nuværende eller noget tilkommende eller kræfter eller det høje eller det dybe eller nogen anden skabning vil kunne skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre.

Udgangslæsning

1. Johs. 4,12-16a

Aldrig har nogen skuet Gud; hvis vi elsker hverandre, bliver Gud i os, og hans kærlighed er blevet fuldkommet i os. Derpå kender vi, at vi bliver i ham og han i os: at han har givet os af sin Ånd. Og vi har skuet og vidner, at Faderen har sendt sin Søn som frelser for verden. Den, der bekender, at Jesus er Guds Søn, i ham bliver Gud, og selv bliver han i Gud. Og vi har lært den kærlighed at kende, som Gud har til os, og vi er kommet til tro på den.

5. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Job 42,1-6

Så svarede Job HERREN og sagde:

» Jeg ved, at du magter alt,
for dig er intet umuligt!

"Hvem fordunkler mit råd med ord, som er uden
indsigt?"¹

Derfor: jeg talte uden forstand
om noget, som var mig for underfuldt,
og som jeg ej kendte til.
Hør dog, og jeg vil tale,
jeg vil spørge, og du skal lære mig!
Jeg havde kun hørt et rygte om dig,
men nu har mit øje set **dig**;
jeg tager det derfor tilbage
og angrrer i støv og aske!«

Eller: Job 39,36-38 + 42,2+3b+5-6

Da svarede Job HERREN og sagde:

»Se, jeg er ringe, hvad skal jeg svare?
 Jeg lægger min hånd *på* min mund!
 Én gang har jeg talt, gentager det ikke,
 to gange, men gør det ej **mer**!
 Jeg ved, at du magter alt,
 for dig er intet umuligt!
 Derfor: jeg talte uden forstand
 om noget, som var mig for underfuldt,
 og som jeg ej kendte til.
 Jeg havde kun hørt et rygte om dig,
 men nu har mit øje set dig!
 jeg tager det derfor tilbage
 og angrer i støv og aske!«

Første prædiketekst

Lukas 5,1-11

Engang, da folkeskaren trængte sig om Jesus og hørte Guds ord, mens han stod ved Genezaret sø, skete det, at han fik øje på to både, der lå ved søen; fiskerne var gået fra dem og var ved at skylle deres garn. Og han gik om bord i en af bådene, den, der tilhørte Simon, og bad ham lægge lidt fra land. Så satte han sig og lærte skarerne fra båden.

Da han holdt op med at tale, sagde han til Simon:

»Læg ud på dybet, og kast jeres garn ud til en **dræt**!«

Da svarede Simon og sagde:

»Mester, vi har slidt hele natten og ingenting fået; men på dit ord vil jeg kaste garnene ud.«

Og da de havde gjort det, fangede de en stor mængde fisk, og deres garn var ved at briste. Så vinkede de ad deres fæller i den anden båd, at de skulle komme og hjælpe dem; og de kom, og de fyldte begge bådene, så at de var nær ved at synke.

Men da Simon Peter så det, faldt han ned for Jesu knæ og sagde:

»Gå bort fra mig, Herre, thi jeg er en syndig mand!«

Thi en rædsel havde grebet ham og alle dem, som var med ham, over den fiskedræt, de havde fået; ligeledes også Jakob og Johannes, Zebedæus' sønner, som var Simons arbejdsfæller.

Men Jesus sagde til Simon:

»Frygt ikke! fra nu af skal du fange mennesker.«

Da lagde de bådene til land og forlod alle ting og fulgte ham.

Anden prædiketekst

Matt. 16,13-26

Da Jesus var kommen til egnen ved Kæsarea Filippi, spurgte han sine disciple og sagde: »Hvem siger folk, at Menneskesønnen er?«

De svarede: »Nogle siger: Johannes Døber; andre: Elias; andre: Jeremias eller en anden af profeterne.«

Han spørger dem: »Men I, hvem siger I, at jeg er?«

Og Simon Peter svarede og sagde: »Du er Kristus , **den** levende Guds Søn.«

Da svarede Jesus og sagde til ham: »Salig er du, Simon **Jonas'** søn! thi det har kød og blod ikke åbenbaret dig, men min Fader, som er i Himlene. Så siger også jeg **til** dig, at du er Petrus , og på den klippe vil jeg bygge min kirke , og Dødsrigets porte skal ikke få magt over den. Og jeg vil give dig Himmerigets negler, og hvad du binder på jorden, det skal være bundet i Himlene, og hvad du løser på jorden, det skal være løst i Himlene.« Da forbød han sine disciple strengt at sige til nogen, at han var Kristus.

Fra den tid begyndte Jesus at give sine disciple til kende, at han skulle gå til Jerusalem og lide meget ondt af de ældste og ypperstepræsterne og de skriftkloge og **dræbes**, men opvækkes på den tredje dag.

Da tog Peter ham til side, begyndte at sætte ham i rette og sagde: »Gud bevare dig, Herre. Nej, sådan *må* det ingenlunde gå dig!« Men han vendte sig og sagde til Peter: »Vig bag mig, Satan! du er mig til forargelse; thi du sanser ikke, hvad Guds er, men kun, hvad menneskers er.«

Da sagde Jesus til sine disciple: »Hvis nogen vil gå i mit spor, skal han fornægte sig selv og tage sit kors op og følge mig! Thi den, som vil frelse sit liv, skal miste det; men den, som mister sit liv for min skyld, skal bjærge det. Thi hvad gavner det et menneske, om han vinder den hele verden, men må bøde med sin sjæl ? Eller hvad kan et menneske give til vederlag for sin sjæl?«

Valgfri prædiketekst

1. Peter 2,4-10

Kom til ham, den levende sten, der vel er vraget af mennesker, men udvalgt og kostelig i Guds øjne, og lad jer selv som levende stene opbygge til et åndeligt hus, til et helligt præsteskab, der bringer åndelige ofre, som ved Jesus Kristus er velbehagelige for Gud. Thi det hedder et sted i skriften:

»Se, jeg lægger i Zion
en hovedhjørnesten, udvalgt og kostelig,

og den, som tror på ham,
skal ingenlunde blive til skamme.«

Denne ære tilkommer altså jer, som tror; men for de vantrø er den sten, som bygningsmændene vragede, blevet en hovedhjørnesten og en anstødssten og en klippe til fald; i deres ulydighed mod ordet tager de anstød, og dertil var de også bestemt.

Men I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk, et ejendomsfolk, for at I skal forkynde hans guddomskraft, som kaldte jer fra mørket til sit underfulde lys, I, som før ikke var et folk, men nu er Guds folk, I, som ikke fandt barmhjertighed, men nu har fundet barmhjertighed.

Udgangs læsning

1. Peter 3,8-15a

Endelig: vær alle ensindede, medfølende, kærlige imod brødrene, barmhjertige, ydmyge; **gengæld** ikke ondt med ondt, eller skældsord med skældsord, men velsign derimod; thi til at arve velsignelse blev I kaldet. Thi

»den, som vil elske livet
og se lykkelige dage,
skal holde sin tunge fra ondt
og sine læber fra at tale svig;
skal vende sig fra ondt og gøre godt;
skal søge fred og jage efter den!
Thi Herrens øjne hviler på retfærdige,
og hans øren hører deres bøn;
men Herrens åsyn er mod dem, det gør ondt.«

Og hvem er der, som kan volde jer ondt, når I er nidkære for det gode? Men selv om I også skulle lide for retfærdigheds skyld, er I salige. Nær ingen frygt for dem, og forfærdes ikke; men Herren Kristus skal I hellige i jeres hjerter.

6. søndag efter trinitatis

Indgangs læsning

2. Mosebog 20,1-17

Gud talede alle disse ord og sagde:

»Jeg er HERREN din Gud, som førte dig ud af Ægypten, af trællehuset. Du må ikke have andre guder end mig.

Du må ikke gøre dig noget udskåret billede eller noget afbillede af det, som er oppe i himmelen eller nede på jorden eller i vandet under jorden; du må ikke tilbede eller dyrke det, thi jeg HERREN din Gud er en nidkær Gud, der indtil tredje og fjerde led straffer fædres brøde på børn af dem, som hader mig, men i tusind led viser miskundhed mod dem, der elsker mig og holder mine bud!

Du må ikke misbruge HERREN din Guds navn, thi HERREN lader ikke den ustraffet, der misbruger hans navn!

Kom hviledagen* i hu, så du holder den hellig!

I seks dage skal du arbejde og gøre al din gerning, men den syvende dag skal være hviledag for HERRJEN din Gud; da må du intet arbejde udføre, hverken du selv, din søn eller datter, din træl eller trælkvinde, dit kvæg eller den fremmede inden dine porte. Thi i seks dage gjorde HERREN himmelen, jorden og havet med alt, hvad der er i dem, og på den syvende dag hvilede han; derfor har HERREN velsignet hviledagen og helliget den.

Ær din fader og din moder, for at du kan få et langt liv i det land, HERREN din Gud vil give dig!

Du må ikke slå ihjel!

Du må ikke bedrive hor!

Du må ikke stjæle!

Du må ikke sige falsk vidnesbyrd imod din næste!

Du må ikke begære din næstes hus!

Du må ikke begære din næstes hustru, hans træl eller trælkvinde, hans okse eller æsel eller noget, der hører din næste til!«

børste prædiketekst

Matt. 5,20-26

Thi jeg siger jer: hvis jeres retfærdighed ikke overgår de skriftkloges og farisæernes, kommer I slet ikke ind i Himmeriget.

I har hørt, at der er sagt til de gamle: Du må ikke slå ihjel, og den, som slår ihjel, er skyldig for domstolen. Men jeg siger jer, at enhver, som bliver vred på sin broder, er skyldig for domstolen; og den, som siger til sin broder: Raka! er skyldig for det store råd; og den, som siger: Du dåre! er skyldig til Helvedes ild.

Derfor, når du bringer din gave til alteret og dér kommer i hu, at din broder har noget imod dig, så lad din gave blive dér ved alteret, og gå først hen og forlig dig med din broder, og kom så og bring din gave!

Skynd dig at søge forlig med din modpart, mens du er med

ham på vejen, for at din modpart ikke skal overgive dig til dommeren og dommeren til retstjeneren og du blive kastet i fængsel. Sandelig siger jeg dig: du skal ingenlunde slippe ud derfra, før du har betalt den sidste øre .

Anden prædiketekst

Matt. 19,16-26

Og se, der kom en hen til Jesus og sagde: »Mester! hvad godt skal jeg gøre for at få evigt liv?«

Da svarede han ham: »Hvorfor spørger du mig om det gode? Kun én er den gode. Men vil du gå ind til livet, så hold budene!«

Han spørger: »Hvilke bud?«

Jesus svarede: »Du må ikke slå **ihjel**; du må ikke bedrive hor; du må ikke **stjæle**; du må ikke sige falsk **vidnesbyrd**; ær din fader og din moder, og: du skal elske din næste som dig selv.«

Den unge mand siger til ham: »Det har jeg holdt alt sammen; hvad mangler jeg endnu?«

Da sagde Jesus til ham: »Vil du være fuldkommen, så gå hen og sælg, hvad du ejer, og giv det til de fattige, så vil du have en skat i Himlene; og kom så og følg mig!«

Men da den unge mand hørte det ord, gik han bedrøvet bort; thi han havde meget gods.

Men Jesus sagde til sine disciple: »Sandelig siger jeg eder: det er vanskeligt for en rig at komme ind i Himmeriget. Ja, jeg siger jer: en kamel går lettere gennem et nåleøje, end en rig går ind i Guds rige.«

Ved at høre det blev disciplene dybt rystede og sagde: »Hvem kan så blive frelst?«

Da så Jesus på dem og sagde: »For mennesker er dette umuligt, men for Gud er alle ting mulige.«

Valgfri prædiketekst

Rom. 3,23-31

Alle har jo syndet og mangler herligheden fra Gud og bliver retfærdiggjorte uforskyldt af hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus, hvem Gud ved hans blod fremstillede som sone-middel, ved tro ; det gjorde Gud for at vise sin retfærdighed, da han i sin langmodighed havde båret over med de synder, som forhen var begået - for i den tid, som nu er, at vise sin retfærdighed, nemlig at han er retfærdig, når han retfærdiggør den, som har tro på Jesus.

Hvad bliver der så af vor ros? Den er udelukket. Ved hvilken lov? Ved gerningernes? Nej, men ved troens lov. Vi mener nemlig, at et menneske bliver retfærdiggjort ved tro, uden lov-gerninger. Eller er Gud kun jødernes Gud? mon ikke også hed-

ningers? Jo, også hedningers] så sandt der kun er én Gud, og han vil retfærdiggøre omskårne af tro og **uomskårne** ved troen. Sætter vi da loven ud af kraft ved troen? Nej, langt fra! vi **stad-**fæster loven.

Udgangslæsning

1. Peter 1,13-21

Bind derfor op om jeres sinds lænder, vær ædru og sæt fuldt ud jeres håb til den nåde, som bliver jer til del, når Jesus Kristus åbenbares. Som lydige børn må I ikke rette jer efter de lyster, som I før, i jeres uvidenhed, levede i. Men ligesom han, der kaldte jer, er hellig, således skal også I være hellige i al jeres **færd** i thi der står skrevet:

»I skal være hellige; thi jeg er hellig.«

Og hvis I som Fader påkalder ham, der uden personsanseelse dømmer enhver efter hans gerning, så må I også vandre i frygt, så længe I er udlændinge her. I ved jo, at det ikke var med krænkkelige ting, med sølv eller guld, I blev løskøbt fra det tomme liv, I havde arvet fra forfædrene, men med Kristi dyrebare blod som med blodet af et lam uden plet og lyde. Hertil var han forud bestemt, før verdens grundvold blev lagt, men blev ved tidernes ende åbenbaret for jeres skyld, I, som ved ham er kommet til tro på Gud, der vakte ham fra de døde og gav ham herlighed, så jeres tro også er håb til Gud.

7. søndag; efter trinitatis

Indgangslæsning

Præd. 3,1-H

Alt har sin stund og hver en ting under himmelen sin tid:

tid til at fødes og tid til at dø,
 tid til at plante og tid til at rydde,
 tid til at dræbe og tid til at læge,
 tid til at nedrive og tid til at opbygge,
 tid til at græde og tid til at leje
 tid til at sørge og tid til at danse,
 tid til at kaste sten og tid til at sanke sten,
 tid til et favne og tid til ikke at favne,

tid til at søge og tid til at miste,
 tid til at gemme og tid til at bortkaste,
 tid til at flænge og tid til at sy,
 tid til at tie og tid til at tale,
 tid til at elske og tid til at hade,
 tid til krig og tid til fred.

Hvad løn for sin flid har da den, der arbejder? Jeg så det slid, som Gud har givet menneskens børn at slide med. Alt har han skabt smukt til rette tid; også evigheden har **han lagt** i deres hjerte, dog således at menneskene hverken fatter det første eller det sidste af, hvad Gud har virket.

Første prædiketekst

Matt. 10,24-31

En discipel står ikke over sin mester, ej heller en tjener over sin herre. Disciplen må være tilfreds, når det går ham som hans mester, og tjeneren, når det går ham som hans herre. Har de kaldt husbonden Beelzebul, hvor meget mere da ikke hans husfolk?

Frygt altså ikke for dem; thi der er intet skjult, som ikke skal åbenbares, og der er intet hemmeligt, som ikke skal blive kendt. I skal tale i lyset, hvad jeg siger jer i mørket, og prædike fra tagene, hvad der hviskes jer i øret! Og frygt ikke for dem, som dræber legemet, men ikke kan dræbe sjælen; frygt snarere for ham, som kan ødelægge både sjæl og legeme i Helvede. Sælges ikke to spurve for en skilling? Og ikke én af dem falder til jorden, uden jeres Fader er med i det. Men på jer er endog alle hovedhår talt. Frygt altså ikke; I er mere værd end mange spurve.

Anden prædiketekst

Lukas 19,1-10

Derefter kom Jesus ind i Jeriko og gik igennem byen. Og se, der var en mand, som hed Zakæus; han var overtolder og en rig mand. Han ville gerne se, hvem der var Jesus, men kunne ikke for skaren, da han var lille af vækst. Så løb han i forvejen og krøb op i et morbærfigentræ⁰ for at få ham at se; thi ad den vej måtte han komme forbi. Og da Jesus kom til stedet, så han op og sagde til ham:

»Zakæus! skynd dig og stig ned; thi i dag bør jeg tage ind i dit hus.«

Og han skyndte sig og steg ned og tog imod ham med glæde. Men alle, som så det, knurrede og sagde:

»Han er taget ind som gæst hos en syndig mand.«

Men Zakæus stod frem og sagde til Herren:

»Se, Herre! halvdelen af, hvad jeg ejer, giver jeg til de fattige; og hvis jeg har presset penge af nogen, så giver jeg det firdobbelt tilbage.«

Da sagde Jesus om ham:

»I dag er frelsen kommet til dette hus, eftersom også han er en Abrahams søn. Thi Menneskesønnen er kommen for at op-søge og frelse det fortabte.«

Valgfri prædiketekst

Rom. 6,14-23

Thi synden skal ikke få herredømme over jer; I er jo ikke under lov, men under nåde.

Hvad da? skal vi synde, fordi vi ikke er under lov, men under nåde? Nej, langt fra! Ved I ikke, at når I stiller jer til rådighed for en som lydige trælle, så er I trælle under ham, som I lyder, enten under synden til død eller under lydigheden til retfærdighed?

Men Gud ske tak, fordi I, som har været trælle under synden, nu af hjertet er blevet lydige imod den læreform, til hvilken I blev overgivet. Og frigjorte fra synden er I blevet trælle under retfærdigheden. Jeg bruger et udtryk fra menneskelivet for jeres svage, kødelige naturs skyld. Ligesom I nemlig før stillede jeres lemmer som trælle til rådighed for urenheden og lovløsheden, så det førte til lovløshed, således skal I nu stille jeres lemmer som trælle til rådighed for retfærdigheden, så det fører til helliggørelse. Thi så længe I var trælle under synden, var I frie over for retfærdigheden. Hvad frugt havde I dengang? Ting, som I nu skammer jer over; de ender jo med død.

Men nu, da I er blevet frigjort fra synden og er blevet trælle under Gud, har I den frugt, at I helliggøres, og det ender med evigt liv; thi syndens løn er døden, men Guds nådegave er evigt liv i Kristus Jesus, vor Herre.

Udgangslæsning

Rom. 8,1-4

Så er der da nu ingen fordømmelse for dem, som er i Kristus Jesus. Thi livets Ånds lov har i Kristus Jesus gjort dig fri fra syndens og dødens lov. Thi det, som var umuligt for loven, fordi den var magtesløs på grund af kødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Søn i syndigt køds skikkelse og for syndens skyld og således fældede dødsdom over synden i kødet, for at lovens krav skulle opfyldes i os, som ikke vandrer efter kødet, men efter Anden.

8. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Jer. 23,16-24

Så siger Hærskarers HERRE: Hør ikke profeternes ord, når de profeterer for eder; de dårer eder kun., Deres eget hjertes syn fremfører de, ikke ord fra HERRENS mund. De siger til dem, der ringeagter HERRENS ord:

»Det skal gå eder vel!«

og til enhver, som vandrer i sit hjertes stivsind:

»Der skal ikke ske eder noget ondt!«

Thi hvem stod i HERRENS fortrolige råd, så han så og hørte hans ord, hvem lyttede til hans ord og hørte det? Se, HERRENS stormvejr, vreden, er brudt frem, et hvirvlende **stormvejr**; det hvirvler over de gudløses hoved. HERRENS vrede lægger sig ikke, før han har udført og fuldbyrdet sit hjertes tanker; i de sidste dage skal I forstå det.

Jeg har ej sendt profeterne, alligevel løber de,
jeg taledede ikke til dem, og dog profeterer de.
Hvis de står i mit fortrolige råd og hører mine ord,
så lad dem vende mit folk
fra deres onde vej og deres gerningers ondskab.

Er jeg kun en Gud i det nære, så lyder det fra HERREN,
og ikke en Gud i det fjerne?

Kan nogen krybe i skjul, så jeg ikke ser ham?

lyder det fra HERREN.

Er det ikke mig, der fylder himmel og jord ?

lyder det fra HERREN.

Første prædiketekst

Matt. 7,15-21

Vogt jer for de falske profeter, som kommer til jer i fåreklæder, men i deres indre er glubske ulve. Af deres frugter skal I kende dem. Kan man plukke druer af tjørn eller figener af tidsler? Således bærer hvert godt træ gode frugter, og det dårlige træ bærer slette frugter. Et godt træ kan ikke bære slette frugter, og et dårligt træ kan ikke bære gode frugter. Ethvert træ, der ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden. Altså: af deres frugter skal I kende dem.

Ikke enhver, der siger til mig: Herre, Herre! skal komme ind i Himmeriget, men den, der gør min himmelske Faders vilje.

Anden prædiketekst

Matt. 7,22-29

»Mange skal sige til mig på hin dag : Herre, Herre! har vi ikke profeteret ved **dit** navn, og har vi ikke uddrevet onde ånder ved dit navn, og har vi ikke gjort mange undergerninger ved dit navn? Og da vil jeg sige dem rent ud: Jeg har aldrig kendt jer; vig bort fra mig, I, som øver uret.

Derfor: enhver, der hører de ord, jeg her har sagt, og handler efter dem, han ligner en klog mand, som byggede sit hus på klippegrund. Og regnen styrtede ned, og vandstrømmene kom, og vindene blæste og kastedes mod det hus, men det faldt **ikke**; thi dets grundvold var lagt på klippen.

Men enhver, der hører de ord, jeg her har sagt, og ikke handler efter dem, ligner en dåre, som byggede sit hus på sand. Og regnen styrtede ned, og vandstrømmene kom, og vindene blæste og slog imod det hus; og det faldt, og dets, fald var stort.« Og det skete, da Jesus var færdig med at tale disse ord, var folkeskarerne slået af forundring over hans lære; thi han lærte dem som en, der har myndighed, og ikke som deres skriftkloge.

Valgfri prædiketekst

Ap. G. 20,24-35

»Dog, jeg regner ikke mit liv for noget; det har intet værd **for** mig selv, når jeg blot kan fuldende mit løb og den tjeneste, jeg har fået af Herren Jesus: at vidne om Guds nådes evangelium . Og se, jeg ved nu, at I ikke mere skal se mit ansigt, alle I, blandt hvem jeg gik omkring og forkyndte Riget . Derfor vidner jeg for jer på denne dag, at jeg ikke er skyldig i nogens blod ; thi jeg har ikke undladt at forkynde jer hele Guds frelsesplan.

Så giv da agt på jer selv og på hele den hjord, i hvilken Helligånden satte jer som tilsynsmænd , for at I skal vogte Guds kirke , som han købte sig med sit eget blod. Jeg ved, at efter min bortgang skal der iblandt jer komme glubske ulve, som ikke vil spare hjorden. Og af jeres egen midte skal der fremstå mænd, som fører falsk tale for at drage disciplene efter sig. Vær derfor årvågne og kom i hu, at jeg i tre år, nat og dag, er blevet ved med **at** påminde hver enkelt med tårer.

Så overgiver jeg jer nu til Herren og til hans nådes ord, som formår at opbygge og at give arven til alle de hellige. Sølv eller guld eller klæder har jeg ikke begæret af nogen. I ved selv, at disse hænder har indtjent alt, hvad jeg og mine ledsagere trængte til. Jeg har vist jer, at ved således at arbejde bør vi tage os af de skrøbelige og ihukomme Herren Jesu ord, at han selv har sagt: Saligere er det at give end at modtage. «

Udgangslæsning

Rom. 8, 12-17

Altså, brødre, står vi ikke i gæld til kødet, så vi skulle leve efter kødet; thi lever I efter kødet, skal I dø, men dør I ved Anden legemets gerninger, skal I leve. Thi alle, som drives af Guds **And**, er Guds børn. I modtog jo ikke en And, der giver trællekår, så I atter skulle leve i frygt, men I modtog en And, der giver barnekår, og i den råber vi: »Abba , Fader!« Anden selv vidner sammen med vor ånd, at vi er Guds børn. Men når vi er børn, er vi også arvinger, Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sandt vi lider med ham, så vi også kan herliggøres med ham.

9. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Ordspr. 3, 26-34

Herren skal være din tillid, han vogter din fod, så den ikke hildes.

Nægt ikke den trængende hjælp,
når det står i din magt at hjælpe;
sig ej til din næste: »Gå og kom igen,
jeg vil give i morgen!« - såfremt du **har** det.

Tænk ikke på ondt mod din næste,
når han tillidsfuldt bor i din nærhed.
Yp ikke trætte med sagesløs mand,
når han ikke har voldet dig men.
Misund ikke en voldsmand,
græm dig aldrig over hans **veje**;
thi den falske er HERREN en gru;
mod retsindige er han fortrolig;
i den gudløses hus er HERRENS forbandelse,
men retfærdiges bolig velsigner han.
Over for spottere bruger han spot,
men ydmyge giver han nåde.

Første prædiketekst.

Lukas 16,1-9

Jesus sagde også til disciplene:

»Der var en rig mand, som havde en godsforvalter, om hvem han underhånden fik at vide, at han ødte hans ejendom. Så lod han ham kalde og sagde til ham. Hvad er det, jeg hører om dig? Aflæg regnskab for din forvaltning, thi du kan ikke længere forvalte godset. Men godsforvalteren tænkte ved sig selv: Hvad skal jeg dog gøre, nu da min herre tager min stilling fra mig? Grave har jeg ikke kræfter til, tigge skammer jeg mig ved. Jo, nu ved jeg, hvad jeg vil gøre, for at folk skal modtage mig i deres hjem, når jeg bliver afsat fra min stilling. Så kaldte han sin herres skyldnere til sig en for en. Og han spurgte den første: Hvor meget skylder du min herre? Han svarede: Hundrede ankre olie. Så sagde han til ham: Tag dit skyldbrev, og sæt dig straks ned og skriv halvtreds! Derefter spurgte han en anden: Og du, hvor meget skylder du? Han svarede: Hundrede tønder hvede. Han siger til ham: Tag dit skyldbrev og skriv firs!

Og herren roste den uretfærdige godsforvalter, fordi han havde båret sig klogt ad. Thi denne verdens børn er klogere end lysets børn over for deres egen slægt.

Og jeg siger jer: Skaf jer venner ved hjælp af den uretfærdige mammon, for at de, når det er forbi med den, kan tage imod jer i de evige boliger«.

Anden prædiketekst

Lukas 18,1-8

Jesus fortalte dem en lignelse om, at de altid skulle bede og ikke blive trætte:

»I en by var der en dommer, som ikke frygtede Gud og heller ikke undså sig for mennesker. Og der var **en** enke i den samme by, og hun kom stadig til ham og sagde: Skaf mig **min** ret **over** min modpart! En tid lang ville han ikke. Men så sagde han ved sig selv: Selv om jeg ikke frygter Gud og heller ikke undser mig for mennesker, så vil jeg alligevel skaffe denne enke hendes ret, fordi hun plager mig sådan - ellers kommer hun vel til sidst og slår mig i ansigtet: «

Og Herren sagde:

»Hør, hvad den uretfærdige dommer siger! Skulle Gud så ikke skaffe sine udvalgte ret, dem, som råber til ham dag og nat, og skulle han ikke være langmodig over for dem? Jeg siger jer: han skal skaffe dem ret i hast. Men når Menneskesønnen kommer, mon han så vil finde troen på jorden?«

Valgfri prædiketekst

1. Johs. 1,5-2,2

Dette er det budskab, som vi har hørt af ham og forkynder jer, at Gud er lys, og der er slet intet mørke i ham. Hvis vi siger, at vi har fællesskab med ham, og dog vandrer i mørket, så lyver vi og gør ikke sandheden. Men hvis vi vandrer i lyset, ligesom han er i lyset, så har vi fællesskab med hverandre, og Jesu, hans Søns, blod renser os fra al synd.

Hvis vi siger, at vi ikke har synd, så bedrager vi os selv, og sandheden er ikke i os. Hvis vi bekender vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renser os fra al uretfærdighed. Hvis vi siger, at vi ikke har syndet, så gør vi ham til en løgner, og hans ord er ikke i os.

Børnlille, dette skriver jeg til jer, for at I ikke skal synde. Men synder nogen, så har vi en talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, den **retfærdige**; og han er soning for vore synder, ja, ikke alene for vore, men også for hele verdens.

Udgangslæsning

1. Tim. 6,8-12

Når vi har

føde og klæder, skal vi lade os nøje med det. Men de, som vil være rige, falder i fristelser og snarer og mange uforstandige og skadelige begæringer, som styrter mennesker i undergang og **fortabelse**; thi kærlighed til penge er en rod til alt **ondt**; drevet af den er nogle faret vild fra troen og har voldt sig selv megen bitter smerte.

Men du, Guds menneske! fly alt dette og jag efter retfærdighed, gudsfrygt, troskab, kærlighed, udholdenhed, sagthedsmodighed; strid troens gode strid, grib det evige liv, som du er kaldet til og har bekendt dig til med den gode bekendelse i mange vidners nærværelse.

10. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

5. Mosebog 6,4-9

Hør, Israel! HERREN vor Gud, HERREN er én.

Og du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl og af hele din styrke. Disse bud, som jeg pålægger dig i dag, skal du tege dig til hjerte; og du skal indprente dine bønn. dem og tale om dem, både når du sidder i dit hus, og når du vandrer på vejen, både når du lægger dig, og når du står op; du skal binde dem som et tegn om din hånd, de skal være som et erindringsmærke på din pande, og du skal skrive dem på dørstolperne af dit hus og på dine porte.

Første prasdiketekst

Lukas 19,4-1-48

Da Jesus kom nærmere og så byen, græd han over den og sagde:

»Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred! Men nu er det skjult for dine øjne. Thi dage skal komme over dig, da dine fjender skal kaste en vold op omkring dig og indeslutte dig og trænge dig fra alle sider; og du skal jævne dig med jorden og dine børn i dig og ikke lade sten på sten tilbage i dig, fordi du ikke agtede på din besøgelsestid.«

Derefter gik han ind i helligdommen og begyndte at jage dem ud, som solgte; og han sagde til dem:

»Der står skrevet: Mit hus skal være et bedehus; men I har gjort det til en røverkule.«

Og han lærte hver dag i helligdommen; men ypperstepræsterne og de skriftkloge og folkets første mænd søgte en lejlighed til at slå ham ihjel. Men de kunne ikke finde ud af, hvordan de skulle bære sig ad; thi hele folket hang ved ham og hørte ham.

Anden prædiketekst

Matt. 11,16-24

Men hvad skal jeg sammenligne denne slægt med? Den ligner børn, som sidder på torvene og råber til de andre og siger:

Vi blæste på fløjte for jer, og I dansede ikke; vi sang klagesange, og I jamrede ikke. Thi Johannes kom, som hverken spiser eller drikker, og man siger: Han er besat. **Menneske-**sønnen kom, som spiser og drikker, og man siger: Se, hvilken frådser og dranker, ven med toldere og syndere! Dog, visdommen er retfærdiggjort ved sine gerninger.«

Da gav han sig til at revse de byer, hvor hans fleste kraftige gerninger var gjort, fordi de ikke havde omvendt sig:

»Ve dig, Korazin! ve dig, Betsajda! thi hvis de kraftige gerninger, som er sket i jer, var sket i Tyrus og Zidon, så havde de for længe siden omvendt sig i sæk og aske. Men jeg siger jer: Det skal gå Tyrus og Zidon tåleligere på dommens dag end jer.

Og du, Kapernaum! Mon du skal ophøjes indtil Himmelen? Til Dødsriget skal du fare ned! thi hvis de kraftige gerninger, som er sket i dig, var sket i Sodoma, da var den blevet stående til den dag i dag. Men jeg siger jer: Det skal gå Sodomas land tåleligere på dommens dag end dig.«

Valgfri prædiketekst

Rom. 11, 25-32

Jeg vil nemlig ikke, at I skal være uvidende om denne hemmelighed, brødre! (for at I ikke skal være kloge i egne tanker): at der er kommet forhærdelse over en del af Israel, indtil hedningerne fuldtalligt er gået ind; og så skal hele Israel frelses, som der står skrevet:

»Befrieren skal komme fra Zion,
han skal fjerne ugudeligheder fra Jakob,
og når jeg borttager deres synder,
da er dette min pagt med dem.«

Ses der hen til evangeliet, er de fjender for jeres skyld, men ses der hen til udvælgelsen, er de elskede for fædrenes skyld; thi sine nådegaver og sit kald fortryder Gud ikke.

Thi ligesom I forhen var ulydige mod Gud, men nu har fået barmhjertighed som følge af disses ulydighed, således er også disse nu blevet ulydige, for at også de må få barmhjertighed som følge af den barmhjertighed, der er blevet jer til del. Thi Gud har indesluttet alle under ulydighed, for at han kunne forbarne sig over alle.

Udgangslæsning

Ef. 5, 8-14

Thi I var forhen mørke, men nu er I lys i Herren; I skal vandre som lysets børn - lysets frugt består jo i al godhed og retfærdighed og sandhed; vælg, hvad der er velbehageligt for Herren. Vær ikke meddelagtige i mørkets golde gerninger, men bring dem hellere for dagen. Thi hvad der lønligt bedrives af dem, er skammeligt blot at nævne; men alt dette bliver opklaret, når det bringes for dagen af lyset. Ja, alt det, der bliver opklaret, er selv lys. Det hedder jo:

»Vågn op, du som sover,
og stå op fra de døde, og Kristus skal lyse for dig!«

11. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

5. Mosebog 30,11-14

Thi budet, som jeg i dag pålægger dig, er dig ikke ufatteligt og er heller ikke langt borte. Det er ikke i Himmelen, så du måtte sige:

»Hvem skal stige op til Himmelen for os og hente det ned til os og kundgøre os det, så vi kan handle derefter?«

Ikke heller er det hinsides havet, så du måtte sige:

»Hvem skal drage over havet for os og hente det til os og kundgøre os det, så vi kan handle derefter?«

Nej, ordet er dig ganske nær, i din mund og i dit hjerte, så du kan handle derefter.«

Første prædiketekst

Lukas 18,9-14-

Til nogle, som stolede på sig selv, at de var retfærdige, og ringe-agtede de andre, fortalte Jesus denne lignelse:

»Der var to mænd, som gik op til helligdommen for at bede; den ene var en farisæer, og den anden en tolder. **Farisæeren** trådte frem og bad ved sig selv således: Gud! jeg takker dig, fordi jeg ikke er som de andre mennesker, røvere, uretfærdige, ægteskabsbrydere, og heller ikke som denne tolder. Jeg faster to gange om ugen, jeg giver tiende af hele min indtægt. Tolderen derimod stod langt borte og ville ikke engang løfte sine øjne mod Himmelen, men slog sig for sit bryst og sagde: Gud! vær mig synder nådig!

Jeg siger jer: Han gik retfærdiggjort hjem til sit hus, men den anden ikke; thi enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges; men den, som ydmyger sig selv, skal ophøjes.«

Anden prædiketekst

Lukas 7,36-50

Men en af farisæerne indbød Jesus til at spise hos sig. Og han gik ind i farisæerens hus og satte sig til bords. Og se, der var en kvinde, som var en synderinde i byen; da hun fik at vide, at han sad til bords i farisæerens hus, gik hun derhen med en alabastkrukke med salve; og hun stillede sig grædende bag ham, ved hans fødder, og begyndte at væde hans fødder med sine tårer og tørrede dem med sit hår, og hun kyssede hans fødder og salvede dem med salven. Men da farisæeren, som

havde indbudt ham, så det, sagde han ved sig selv:

»Hvis den mand var en profet, ville han vide, hvad slags kvinde det er, som rører ved ham, at hun er en synderinde.«

Da tog Jesus til orde og sagde til ham:

»Simon! jeg har noget at sige dig.«

Han svarer:

»Sig det, mester!«

Så siger han:

»En mand, som lånte penge ud, havde to skyldnere; den ene skyldte ham fem hundrede denarer, den anden halvtreds. Da ingen af dem havde noget at betale med, eftergav han dem begge deres gæld. Hvem af dem vil nu elske ham mest?«

Simon svarede og sagde:

»Jeg tænker den, som han eftergav mest.«

Jesus sagde til ham:

»Du dømte rigtigt.«

Og vendt mod kvinden sagde han til Simon:

»Ser du denne kvinde? Jeg kom ind i dit hus; du gav mig ikke vand til mine fødder; men hun har vædet mine fødder med sine tårer og tørret dem med sit hår. Du gav mig intet kys; men lige fra jeg kom herind, er hun blevet ved at kysse mine fødder. Du salvede ikke mit hoved med olie; men hun salvede mine fødder med salve. Derfor siger jeg dig: hendes mange synder er hende forladt, siden hun har elsket meget; men den, hvem kun lidt forlades, elsker kun lidt.«

Og han sagde til hende:

»Dine synder er dig forladt!«

Da begyndte de, der sad til bords med ham, at sige ved sig selv:

»Hvem er han, som endogså forlader synder?«

Men han sagde til kvinden:

»Din tro har frelst dig, gå bort med fred!«

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 15,1-11

Brødre, jeg vil minde jer om det evangelium, som jeg forkyndte jer, som I også tog imod, som I stadig står i, og som I også frelses ved, hvis I da holder fast ved det ord, hvormed jeg forkyndte jer det - ellers var det til ingen nytte, at I kom til troen.

Jeg overgav jer nemlig som noget af det første, hvad jeg selv modtog: at Kristus døde for vore synder, efter skrifterne, og at han blev begravet; og at han er opstået på den tredje dag, efter skrifterne, og at han blev set af Kefas, derefter af de tolv; derefter blev han set af over fem hundrede brødre på én gang, af hvilke de fleste endnu er i live, men nogle er hensøvede; derefter blev han set af Jakob, dernæst af alle apostlene; men sidst af alle blev han set også af mig som det ufuldbårne

foster; thi jeg er den ringeste af apostlene, jeg, som ikke er værd at kaldes apostel, fordi jeg har forfulgt Guds kirke . Ved Guds nåde er jeg det, jeg er, og hans nåde imod mig har ikke været forgæves; men jeg har arbejdet mere end alle de andre, dog ikke jeg, men Guds nåde, som har været med mig.

Hvad enten det nu er mig eller de andre, således prædiker vi, og således troede I.

Udgangslæsning

Rom. 10, 4-13

Kristus er lovens ophør, så retfærdighed gives enhver, som tror. Moses skriver jo om den retfærdighed, som loven kræver, at det menneske, der øver den, skal leve ved den. Men retfærdigheden af tro taler således:

»Sig ikke i dit hjerte: Hvem vil stige op til Himmelen (nemlig for at hente Kristus ned)? eller: Hvem vil stige ned i afgrunden (nemlig for at hente Kristus op fra de døde)? «

Hvad siger den da?

»Ordet er dig nær, i din mund og i dit hjerte (nemlig det troens ord, som vi prædiker).«

Thi når du med din mund bekender Jesus som Herre og i dit hjerte tror, at Gud opvakte ham fra de døde, skal du blive frelst. Thi med hjertet tror man til retfærdigbed, og med munden bekender man til frelse. Skriften siger jo:

»Enhver, som tror på ham, skal ikke blive: til skamme.«

Thi der er ingen forskel på jøde og græker; de har jo alle den samme Herre, rig nok for alle dem, der påkalder ham.

»Thi enhver, der påkalder Herrens navn, skal frelses.«

12. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Salme 115,1-9

Ikke os, o Herre, ikke os, men dit navn, det give
du ære for din miskundheds og trofastheds skyld!
Hvi skal folkene sige: "Hvor er dog deres Gud?"
Vor Gud, han er i Himlen; alt, hvad han vil, det
gor han! Deres billeder er sølv og guld, værk af
menneskehænder; de har mund, men taler ikke, øjne,
men ser dog ej; de har ører, men hører ikke, næse,
men lugter dog ej; de har hænder, mer. føler ikke,
fødder, men går dog ej, deres strube frembringer
ikke en lyd. Som dem skal de, der laved dem, blive,
enhver, som stoler på dem! Israel stoler på Herren,
han er deres hjælp og skjold..

Første prædiketekst

Markus 7,31-37

Og da Jesus gik bort igen fra egnene omkring Tyrus, kom han over Zidon midt igennem Dekapolis' egne til Galilæas sø. Og de kommer til ham med en døv, som også vanskeligt kunne tale, og beder ham om at lægge sin hånd på ham. Og han tog ham til side, bort fra skaren, og stak sine fingre i hans øren, spyttede på dem og rørte ved hans tunge, så op mod Himme-
len, sukkede og sagde til ham:

»Effata!«

det betyder: luk dig op! Da åbnedes hans øren, og straks løstes det, der bandt hans tunge, og han talte tydeligt. Og Jesus forbød dem at sige det til nogen; men jo mere han forbød dem det, des ivrigere forkyndte de det. Og de blev over al måde slået af forundring og sagde:

»Han har gjort alle ting vel; han får både de døve til at høre og de stumme til at tale.«

Anden prædiketekst

Matt. 12,31-37

Derfor siger jeg jer: Al synd og bespottelse skal tilgi ves menne-
skene, men bespottelse imod Anden skal ikke tilgives. Den, der taler et ord imod Menneskesønnen, ham vil det blive til-
givet; men den, der taler imod Helligånden, ham vil det ikke blive tilgivet, hverken i denne verden eller i den kommende.

Enten er et træ godt» og så er også dets frugt god, eller et træ er dårligt, og så er også dets frugt dårlig; thi træet kendes på frugten.

I øgleunger! hvordan kan I tale godt, når I er onde? Thi hvad hjertet er fuldt af, løber munden over med. Et godt menneske tager gode ting frem af sit gode forråd; og et ondt menneske tager onde ting frem af sit onde forråd. Men jeg siger jer, at menneskene skal gøre regnskab på dommens dag for hvert unyttigt ord, de taler. Thi ud fra dine ord skal du frikendes, og ud fra dine ord skal du fordømmes.

Valgfri prædiketekst

2. Kor. 3,4-9

Så stor en tillid har vi til Gud ved Kristus. Jeg mener ikke, at vi af os selv er duelige til at udtænke noget, som kom det fra os selv; men vor duelighed er fra Gud, som jo gjorde os duelige til at være tjenere for en ny pagt, ikke bogstavens, men Åndens; thi bogstaven slår ihjel, men Anden gør levende.

Og når dødens tjeneste, indristet: med bogstaver i sten, fremtrådte i herlighed, så Israels børn ikke kunne holde ud at se på Moses' ansigt på grund af hans ansigts herlighedsglans, der dog svandt hen, hvor meget større herlighed skal der da ikke være over Åndens tjeneste! Thi når den tjeneste, der førte til fordømmelse, var herlig, så er den tjeneste, der fører til retfærdighed endnu langt rigere på herlighed.

Udgangslæsning

Kol. 2,6-8

Da I nu har modtaget Kristus Jesus som Herren, så lev jeres liv i ham, idet I er rodfæstede i ham og i ham opbygges og befæstes i troen, således som I har lært, og bliver rige på taksigelse. Tag jer i agt, at ikke nogen skal fange jer ved verdslig visdom og tomt bedrag, som støtter sig på menneskers overlevering og verdens »magter« , ikke på Kristus.

13. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Mika 6,6-8

Med hvad skal jeg møde HERREN,
bøje mig for højhedens Gud?
Skal jeg møde ham med brændofre,
møde med årgamle kalve?
Har HERREN behag i tusinder af væddere,
titusinder af oliestrømme?
Skal jeg give min førstefødte for min synd,
mit livs frugt som bod for min sjæl?«
Det er sagt dig, o menneske, hvad der er godt,
og hvad HERREN kræver af dig:
hvad andet end at øve ret, gerne vise kærlighed
og vandre ydmygt med din Gud.

Første prædiketekst

Lukas 10,23-37

Så vendte Jesus sig til disciplene, da han var ene med dem,

og sagde:

»Salige er de øjne, som ser det, I ser. Thi jeg siger jer, at mange profeter og konger har ønsket at se det, I ser, men fik det ikke at se, og høre det, I hører, men fik det ikke at høre.«

Og se, en lovkyndig stod op og stillede fælde ior ham, idet han spurgte:

»Mester! hvad skal jeg gøre, for at jeg kan arve evigt liv?«

Da sagde han til ham:

»Hvad står der skrevet i loven, hvordan læser du?«

Han svarede og sagde:

»Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og med hele din sjæl og med hele din styrke og med hele dit sind, og din næste som dig selv.«

Han sagde til ham:

»Du har svaret rigtigt; gør dette, så skal du leve.«

Men han ville retfærdiggøre sig og spurgte Jesus:

»Hvem er så min næste?«

Jesus svarede og sagde:

»En mand gik ned fra Jerusalem til Jeriko, og han faldt i hænderne på røvere. De tog hans klæder fra ham og slog ham fordærvet; så gik de bort og lod ham ligge halvdød. Tilfældigvis drog en præst ned ad den samme vej, og han så ham, men gik lige forbi. Ligeledes kom en levit til stedet; også han så ham, men gik lige forbi. Men en samaritaner, som var på rejse, kom hen i nærheden af ham, og da han så ham, ynkedes han inderligt. Han gik hen til ham, forbandt hans sår og hældte olie og vin på dem, løftede ham op på sit eget ridedyr og førte ham til et herberge og sørgede for ham. Og den næste dag tog han to denarer frem og gav værten dem og sagde: Sørg for ham, og hvad du mere lægger ud, skal jeg betale dig, når jeg kommer tilbage igen.

Hvem af de tre synes du nu har vist sig at være den mands næste, der faldt iblandt røvere?«

Han svarede: »Den, som øvede barmhjertighed imod ham.«

Da sagde Jesus til ham:

»Gå du hen og gør ligeså!«

Anden prædiketekst

Matt. 20,20-28

Da gik Zbedæussønnernes moder sammen med sine sønner hen til Jesus og kastede sig ned for ham og ville bede ham om noget.

Han spurgte hende: »Hvad vil du?«

Hun svarede ham: »Sig, at mine to sønner må få sæde i dit rige, den ene ved din højre, den anden ved din venstre side.«

Men Jesus svarede og sagde: »I ved ikke, hvad I beder om. Kan I tømme den kalk, som jeg skal tømme?«

De svarer ham: »Ja, vi kan.«

Da siger han til dem: »Min kalk skal I vel tømme; men sædet ved min højre og ved min venstre side står det ikke til mig at bortgive; men det gives til dem, hvem det er beredt af min Fader.«

Da de ti andre hørte det, harmedes de på de to brødre.

Men Jesus kaldte dem til sig og sagde:

»I ved, at folkenes fyrster er strenge herrer over dem, og de store lader dem føle deres magt. Således skal det ikke være iblandt jer; men den, som vil være stor iblandt jer, han skal være jeres tjener; og den, som vil være den første iblandt jer, han skal være jeres træd. Ligesom Menneskesønnen ikke er kommen for at lade sig tjene, men for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange.«

Valgfri prædiketekst

Gal. 3,15-22

Brødre, jeg bruger et billede fra menneskelige forhold. Et menneskes testamente kan man dog ikke omstøde eller føje noget til, når det er retsgyldigt.

Nu blev forjættelserne tilsagt Abraham og hans afkom; det hedder ikke: »dine afkom«, som om det gjaldt mange, men »dit afkom«, som når der tales om én, og det er Kristus. Jeg mener hermed: et testamente, som forud er gjort retsgyldigt af Gud, kan loven, som blev til fire hundrede og tredive år senere, ikke gøre ugyldigt, så den skulle sætte forjættelsen ud af kraft. Thi fås arven ved lov, da fås den ikke mere ved forjættelse; men til Abraham har Gud skænket den ved forjættelse.

Hvad skulle da loven? For overtrædelsernes skyld blev den føjet til, kun gyldig indtil det »afkom«, hvem forjættelsen gjaldt, kom, og formidlet ved engle, ved en mellemmands hånd. Men er der en mellemmand, er det ikke for én alene; Gud derimod er én. Er da loven i strid med Guds forjættelser? Nej, langt fra! Ja, var der givet en lov, som mægtede at levendegøre, så ville retfærdigheden virkelig fås ved loven. Men skriften har indesluttet alt under synd, for at forjættelsen skulle af tro på Jesus Kristus gives dem, som tror.

Udgangslæsning

Gal. 4,30-5,2

Bedrøv ikke Guds Helligånd, som I blev beseglet med til forløsningens dag.

Al bitterhed og hidsighed og vrede og skrig og spot være fjært fra jer som i det hele al ondskab! Men vær gode mod hverandre og barmhjertige, så I tilgiver hverandre, ligesom Gud har tilgivet jer i Kristus.

I skal derfor ligne Gud, som hans elskede børn, og vandre i kærlighed, ligesom også Kristus elskede jer og gav sig selv hen for os som en gave og et offer, »en liflig duft« for Gud.

14. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Salme 103,1-13

Min sjæl, lov HERREN,
og alt i mig love hans hellige navn!
Min sjæl, lov HERREN,
og glem ikke alle hans velgerninger!
Han, som tilgiver alle dine misgerninger
og læger alle dine sygdomme,
han, som udløser dit liv fra graven
og kroner dig med miskundhed og barmhjertighed,
han, som mætter din sjæl med godt,
så du bliver ung igen som ørnen!

HERREN øver retfærdighed
og ret mod alle fortrykte.

Han lod Moses se sine veje,
Israels børn sine **gerninger**;
barmhjertig og nådig er HERREN,
langmodig og rig på **miskundhed**;
han går ikke bestandig i rette,
gemmer ej evigt på vrede;
han handled ej med os efter vore synder,
gengældte os ikke efter vor brøde.
Men så højt som himlen er over jorden,
er hans miskundhed stor over dem, der frygter ham.
Så langt som østen er fra vesten,
har han fjernet vore synder fra os.
Som en fader forbarmer sig over sine børn,
forbarmer HERREN sig over dem, der frygter ham.

Første prædiketekst

Lukas 17,11-19

Mens Jesus var på vej til Jerusalem, skete det, at han fulgte grænsen mellem Samaria og Galilæa, og da han gik ind i en landsby, mødte han ti spedalske mænd; de blev stående langt fra ham og råbte og sagde:

»Jesus, mester, forbarm dig over os!«

Da han så dem, sagde han til dem:

»Gå hen og lad jer syne af præsterne!«

Og det skete, mens de gik derhen, blev de rensket. Men en af dem vendte tilbage, da han så, at han var helbredt, og priste Gud med høj røst. Og han kastede sig ned på sit ansigt for hans fødder og takkede ham; og det var en samaritaner. Da tog Jesus til orde og sagde:

»Var der ikke ti, der blev rensket? hvor er de ni? Var der ingen andre end denne fremmede, der vendte tilbage for at give Gud ære?«

Og han sagde til ham:

»Stå op, drag bort; din tro har frelst dig!«

Anden prædiketekst

Johs. 5,1-18

Derefter indtraf en af jødernes højtider, og Jesus drog op til Jerusalem. Der ligger i Jerusalem ved Fåreporten en dam, som på hebraisk hedder Betesda . Ved den findes der fem søjlegange, hvor der lå en mængde syge mennesker, blinde, lamme, visne, som ventede på, at vandet skulle komme i bevægelse. Thi på visse tider fo'r en Herrens engel ned i dammen og bragte vandet i oprør. Den, som da, efter at vandet var kommet i oprør, først steg ned deri, blev rask, hvilken sygdom han end led af. Dér var der en mand, som havde været syg i otteogtredive år. Da Jesus så ham ligge der og vidste, at han allerede havde ligget i lang tid, siger han til ham:

»Vil du være rask?«

Den syge svarede ham:

»Herre! jeg har ingen til at bringe mig ned i dammen, når vandet er kommet i oprør; mens jeg er på vej, stiger en anden ned før mig.«

Jesus siger til ham:

»Stå op, tag din seng og gå!«

Og straks blev manden rask, og han tog sin seng og gik.

Nu var det sabbat den dag; derfor sagde jøderne til ham, som var blevet helbredt:

»Det er sabbat; du har ikke lov at bære din seng.«

Han svarede dem:

»Han, som gjorde mig rask, sagde til mig: Tag din seng og

gå! «

Da spurgte de ham:

»Hvem var den mand, som sagde til dig: Tag din seng og gå? 4

Men han, som var blevet helbredt, vidste ikke, hvem det var; thi Jesus havde fjernet sig, da der var mange mennesker på stedet.

Siden finder Jesus ham i helligdommen, og han sagde til ham:

»Se, nu er du blevet rask; synd ikke mere, for at ikke noget værre skal ramme dig.«

Manden gik hen og fortalte jøderne, at det var Jesus, som havde gjort ham rask. Derfor forfulgte jøderne Jesus, fordi han havde gjort dette på en sabbat. Men han svarede dem:

»Min Fader arbejder indtil nu; også jeg arbejder.«

Derfor stræbte da jøderne end mere efter at slå ham ihjel, fordi han ikke alene brød sabbaten, men også kaldte Gud sin Fader og gjorde sig selv Gud lig.

Valgfri prædiketekst

Rom. 7,14-25

Vi ved jo, at loven er åndelig; men jeg er kødelig, solgt som træ under synden. Thi jeg forstår ikke min egen handlemåde; jeg gør jo ikke det, jeg vil, men det, jeg hader, det gør jeg. Men når jeg gør det, jeg ikke vil, så samstemmer jeg med loven og bekræfter, at den er god. Men da er det ikke mere mig, der udfører det, men synden, som bor i mig. Thi jeg ved, at i mig, det vil sige: i mit kød, bor der intet godt; thi viljen har jeg vel, men at udføre det gode formår jeg ikke; thi det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke; men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg.

Dersom jeg da gør det, som jeg ikke vil, så er det ikke mere mig, der udfører det, men synden, som bor i mig. Når jeg ønsker at gøre det gode, finder jeg altså den lov hos mig, at det onde ligger mig nærmest. Thi i mit indre menneske glæder jeg mig over Guds lov, men i mine lemmer ser jeg en anden lov, som ligger i strid med loven i mit sind og tager mig til fange under syndens lov, som er i mine lemmer.

Jeg elendige menneske! hvem skal fri mig fra dette dødens legeme? Gud ske tak ved Jesus Kristus, vor Herre!

Altså tjener jeg, som jeg er i mig selv, Guds lov med sindet, men syndens lov med kødet .

Udgangslæsning

2. Tim. 2,8-13

Kom Jesus Kristus i hu, oprejst fra de døde, af Davids slægt - ifølge mit evangelium ; for dette lider jeg ondt, ja, er bundet

i lænker som en forbryder. Men Guds ord er ikke bundet. Derfor udholder jeg det alt sammen for de ud valgte skyld, for at også de må få frelsen i Kristus Jesus med evig herlighed. Det er troværdig tale:

thi er vi døde med ham, skal vi også leve med ham;
holder vi ud, skal vi også være konger med ham;
fornægter vi ham, vil han også fornægte os;
er vi utro, forbliver han dog tro;
thi fornægte sig selv kan han ikke.

15. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

1. Mosebog 8,20-22 + 9,12-16

Efter syndfloden

byggede Noa HERREN et alter og tog nogle af alle de rene dyr og fugle og ofrede brændofre på alteret. Og da HERREN indåndede den liflige duft, sagde han til sig selv:

»Jeg vil aldrig mere forbande jorden for menneskenes skyld, thi menneskehjertets higen er ond fra ungdommen af, og jeg vil aldrig mere tilintetgøre alt, hvad der lever, således som jeg nu har gjort! Herefter skal, så længe jorden står, sæd og høst, kulde og hede, sommer og vinter, dag og nat ikke ophøre!«

Fremdeles sagde Gud:

»Dette er tegnet på den pagt, jeg til evige tider opretter mellem mig og eder og hvert levende væsen, som er hos eder: Min bue sætter jeg i skyen, og den skal være pagtstegn mellem mig og jorden! Når jeg trækker skyer sammen over jorden, og buen da viser sig i skyerne, vil jeg komme den pagt i hu, som består mellem mig og eder og hvert levende væsen, det er alt kød, og vandet skal ikke mere blive til en vandflod, som ødelægger alt kød. Når buen da står i skyerne, vil jeg se hen til den og ihukomme den evige pagt mellem Gud og hvert levende væsen, det er alt kød på jorden.«

Første prædiketekst

Matt. 6,24-34

Ingen kan tjene to herrer; han vil jo enten hade den ene og elske den anden eller holde sig til den ene og ringeagte den anden. I kan ikke tjene både Gud og mammon .

Derfor siger jeg jer: I må ikke være bekymrede for jeres liv, hvad I skal spise, eller hvad I skal drikke; heller ikke for jeres legeme, hvad I skal klæde jer med. Er ikke livet mere end maden, og legemet mere end klæderne? Se til himmelens fugle; de sår ikke og høster ikke og samler ikke i lade, og dog giver jeres himmelske Fader dem føden; er I ikke meget mere værd end de? Og hvem af jer kan ved at bekymre sig lægge en alen til sin livsvej?

Og hvorfor er I bekymrede for klæder? Læg mærke til liljerne på marken, hvorledes de vokser; de arbejder ikke og spinder ikke; men jeg siger jer, at end ikke Salomon i al sin pragt var klædt som en af dem. Klæder da Gud således græsset på marken, som står i dag og i morgen kastes i ovnen, skulle han så ikke meget snarere klæde jer, I lidet roende?

Derfor må I ikke være bekymrede og sige: Hvad skal vi spise? eller: Hvad skal vi drikke? eller: Hvad skal vi klæde os i? Thi efter alt dette søger hedningerne, og jeres himmelske Fader ved, at I trænger til alt dette. Men søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift.

Derfor må I ikke være bekymrede for dagen i morgen; thi dagen i morgen skal bekymre sig for det, der hører den til. Hver dag har nok i sin plage.

Anden prædiketekst

Lukas 10,38-42

Og mens de var på vandring, gik Jesus ind i en landsby; dér var der en kvinde ved navn Marta, som tog imod ham i sit hus. Hun havde en søster, som hed Maria, og hun satte sig ned ved Herrens fødder og hørte på hans ord. Men Marta havde travlt med meget husligt arbejde, og hun kom hen og sagde:

»Herre! bryder du dig ikke om, at min søster har ladet mig være ene om arbejdet? sig dog til hende, at hun skal hjælpe mig.«

Men Herren svarede og sagde til hende:

»Marta! Marta! du gør dig bekymring og uro med mange ting; men ét er nødvendigt. Maria har valgt den gode del, og den skal ikke tages fra hende.«

Valgfri prædiketekst

Kol. 2,9-15

I Kristus bør hele guddomsfylden legemlig, og i denne fylde har I del, idet I er i ham, som er hoved for enhver magt og myndighed. I ham er I også blevet omskåret med en omskærelse, som ikke bliver udført med hænder, men består i aflæggelsen af det kødelige legeme, det vil sige Kristus-omskærelsen, idet I

blev begravet med ham i dåben, og i den blev I også sammen med ham opvakt ved troen på Guds virkekraft, da han opvakte ham fra de døde. Ja, også jer, som var døde i jeres overtrædelser og uomskårne, syndige menneskenatur, jer levendegjorde Gud sammen med ham, da han tilgav os alle vore overtrædelser. Han udslettede det anklagende skyldbrev med dets lovbestemmelser, det, som var imod os; han tog det bort ved at nagle det til korset. • Han afvæbnede magterne og myndighederne og stillede dem åbenlyst til skue, da han førte dem i sejrstog ved Kristus.

Udgangslæsning

Gal. 5, 25-6, 8

Lever

vi i Ånden, da lad os også vandre i Ånden. Lad os ikke søge tom ære, så vi udæsker hverandre og misunder hverandre.

Brødre, om nogen skulle blive overrasket af en synd, da hjælp et sådant menneske til rette, I åndelige, med sagtnodig ånd, og se du selv til, at ikke også du bliver fristet. Bær hverandres byrder; således opfylder I Kristi lov. Mener nogen, at han er noget, skønt han intet er, da bedrager han jo sig selv. Hver prøve sin egen gerning, og da skal han få sin ros alene efter, hvad han selv er, og ikke efter, hvad næsten er. Thi hver skal bære sin egen byrde.

Den, der undervises i ordet, skal dele alt godt med den, der underviser ham.

Far ikke vild, Gud lader sig ikke spotte! thi hvad et menneske sår, det skal han også høste. Thi den, der sår i sit kød, skal høste fordærvelse af kødet, men den, der sår i Ånden, skal høste evigt liv af Ånden.

16. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Job 3, 11-22

Hvi døde jeg ikke i moders liv eller udåndet straks fra moders skød? Hvorfor var der knæ til at tage imod mig, hvorfor var der bryster at die? Så havde jeg nu ligget og hvilet, så havde jeg slumret i

fred blandt konger og jordens styrere, der bygged sig gravpaladser, blandt fyrster, rige på guld, som fyldte deres huse med sølv. Eller var jeg dog som et nedgravet foster, som børn, der ikke fik lyset at se! Der larmer de gudløse ikke mer, der hviler de trætte ud, alle de fangne har ro, de hører ej fogedens røst; små og store er lige der og trællen fri for sin Herre.

Hvi giver Gud de lidende lys,
de bittert sørgende liv,
dem, som bier forgæves på døden,
graver derefter som efter skatte,
som glæder sig til en stenhøj,
jubler, når de finder deres grav.

Første prædiketekst

Lukas 7,11-17

Det skete engang i tiden derefter, at Jesus gik til en by, som hed Nain, og hans disciple og en stor skare ledsagede ham. Men da han nærmede sig byens port, se, da blev en død båret ud, en moders eneste søn, og hun var enke. Og en hel skare fra byen fulgte med hende. Da Herren så hende, ynkedes han inderligt over hende og sagde til hende:

»Græd ikke!«

Og han gik hen og rørte ved båret; og de, som bar den, standsede. Da sagde han;

»Unge mand, jeg siger dig: Stå op!«

Og den døde satte sig op og begyndte at tale; og han gav ham til hans moder. Da blev alle grebet af frygt, og de priste Gud og sagde:

»En stor profet er fremstået iblandt os, og Gud har besøgt sit folk.«

Og det ord om ham kom ud overalt i Jødeland og i alle de omliggende egne.

Anden prædiketekst

Johs. 11,19-45

Og mange jøder var kommet til Marta og Maria for at trøste dem i sorgen over deres broder.

Da Marta nu hørte, at Jesus kom, gik hun ham i møde; men Maria blev siddende hjemme. Marta sagde da til Jesus:

»Herre! havde du været her, var min broder ikke død. Men selv nu ved jeg, at alt, hvad du beder Gud om, vil Gud give dig.«

Jesus siger til hende:

»Din broder skal opstå.«

Marta svarer ham:

»Jeg ved, at han skal opstå i opstandelsen på den yderste dag.«

Jesus sagde til hende:

»Jeg er opstandelsen og livet; den, som tror på mig, skal leve, om han end dør. Og enhver, som lever og tror på mig, skal i al evighed ikke dø. Tror du det?«

Hun svarede ham:

»Ja, Herre! jeg tror, at du er Kristus , Guds Søn, den, som kommer til verden.«

Da hun havde sagt det, gik hun bort og kaldte i al stilhed på sin søster Maria og sagde:

»Mesteren er her og kalder på dig.«

Så snart hun hørte det, rejste hun sig hastigt og gik ud til ham. Jesus var endnu ikke kommen ind i landsbyen, men var stadig på det sted, hvor Marta havde mødt ham. Da nu de jøder, som var inde i huset hos Maria for at trøste hende, så, at hun så hastigt rejste sig og gik ud, fulgte de med hende i den tanke, at hun gik ud til graven for at græde dér.

Da Maria nu kom hen, hvor Jesus var, og så ham, faldt hun ned for hans fødder og sagde til ham:

»Herre! havde du været her, var min broder ikke død.«

Da nu Jesus så hende græde og så de jøder, som var kommet med hende, græde, harmedes han i sin ånd og blev heftigt bevæget; og han sagde:

»Hvor har I lagt ham?«

De svarer:

»Herre! kom og se!«

Jesus græd.

Da sagde jøderne: »Se, hvor han elskede ham!« Men nogle af dem sagde: »Kunne han, som åbnede den blindes øjne, ikke også have hindret, at denne mand døde?«

Da harmedes Jesus atter i sit indre og går hen til graven . Det var en klippehule, og en sten lå for den. Jesus siger:

»Tag stenen bort!«

Marta, den dødes søster, siger til ham:

»Herre! han stinker allerede; det er jo fjerde dag.«

Jesus svarer hende:

»Har jeg ikke sagt dig, at hvis du tror, skal du se Guds herlighed?«

Så tog de stenen bort. Og Jesus opløftede sine øjne og sagde:

»Fader! jeg takker dig, fordi du har bøn hørt mig. Jeg vidste vel, at du altid bøn hører mig; men jeg sagde det for skarens skyld, som står her omkring, for at de skal tro, at det er dig, der har sendt mig.«

Og da han havde sagt det, råbte han med høj røst:

»Lazarus, kom herud!«

Og den døde kom ud med fødder og hænder omvundne med ligklæder og ansigtet hyllet i et tørklæde. Jesus siger til dem:

»Løs ham og lad ham gå!«

Mange af de jøder, som var kommet til Maria og havde set, hvad Jesus havde gjort, kom nu til tro på ham.

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 15,21-28

Thi fordi døden er kommet ved et menneske, er også de dødes opstandelse kommet ved et menneske. Thi ligesom alle dør i Adam, således skal også alle levendegøres i Kristus. Men hver i sit hold: som førstegrøde Kristus, dernæst ved Kristi komme de, som hører ham til; derpå kommer enden, når han overgiver Riget til Gud og Faderen, efter at han har tilintetgjort al magt og al myndighed og kraft. Thi han bør være konge, »indtil han får lagt alle fjender under sine fødder.« Den sidste fjende, der tilintetgøres, er døden. Gud har jo »lagt alle ting under hans fødder«. Men når det hedder: »Alt er underlagt,« så er han, der har underlagt ham alt, åbenbart undtaget. Og når alt er blevet ham underlagt, da skal også Sønnen selv underlægge sig ham, der har underlagt *ham* alt, for at Gud kan være alt i alle.

Udgangslæsning

Ef. 3,13-21

Jeg beder jer om ikke at tabe modet over mine trængsler, som jeg lider for jeres skyld; det er jo en sere for jer. For denne sags skyld bøjer jeg mine knæ: for Faderen, efter hvem ethvert faderforhold i Himmel og på jord har sit navn; og jeg beder om, at han efter sin herligheds rigdom vil give jer, at I med kraft må styrkes ved hans And i det indre menneske, at Kristus må bo ved troen i jeres hjerter, og at I må blive rodfæstede og grundfæstede i kærlighed, så at I sammen med alle de hellige må kunne fatte, hvor stor bredden og længden og højden og dybden er, og kende Kristi kærlighed, som overgår al erkendelse, så I kan fyldes med hele Guds fylde.

Men ham, som over al måde formår med sin kraft, der virker i os, at gøre langt ud over det, som vi beder om eller forstår, ham være ære i kirken og i Kristus Jesus gennem alle slægterne i evighedernes **evighed!** Amen .

17» søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Salme 84,1-5 +10-13

Hvor elskelige er dine boliger, Hærskarers HERRE !
 Af længsel efter HERRENS forgårde vansmægted min sjæl,
 nu jubler mit hjerte og kød for den levende Gud!
 Ja, spurven fandt sig et hjem og svalen en rede,
 hvor den har sine unger -
 dine andre, Hærskarers HERRE, min konge og Gud!
 Salige de, der bor i dit hus, end skal de love dig.
 Gud, vor skjold, se til
 og vend dit blik til din salvedes åsyn!
 Thi bedre én dag i din forgård end tusinde ellers,
 hellere ligge ved min Guds hus' tærskel
 end dvæle i gudløsheds telte.
 Thi Gud HERREN er sol og skjold,
 HERREN giver nåde og ære;
 dem, der vandrer i uskyld, nægter han intet godt.
 Hærskarers HERRE, salig er den, der stoler på dig!

Første prædiketekst

Markus 2,14-22

Og da Jesus gik forbi, så han Levi, Alfæus' søn,
 sidde ved toldboden, og han siger til ham:

»Følg mig!«

Og han stod op og fulgte ham. Senere sad han til bords
 i hans hus, og mange toldere og syndere sad til bords sammen
 med Jesus og hans disciple; thi mange af dem fulgte ham stadig.
 Da nu de skriftkloge blandt farisæerne så, at han spiste med
 tolderne og synderne, spurgte de hans disciple:

»Hvor kan han spise sammen med toldere og syndere?«

Men da Jesus hørte det, siger han til dem:

»De raske har ikke brug for læge, men de syge. Jeg er ikke
 kommen for at kalde retfærdige, men syndere.«
 Johannes' disciple og farisæerne holdt netop faste, og folk
 kommer så og spørger ham:

»Hvorfor faster Johannes' disciple og farisæernes disciple,
 men dine disciple faster **ikke**?«

Da svarede Jesus:

»Kan brudesvendene faste, medens brudgommen er hos dem?
 Nej, så længe de har brudgommen hos sig, kan de ikke faste.
 Men der skal komme dage, da brudgommen er taget fra dem,
 og da skal de faste, på den dag.

Ingen syr et stykke uvalket klæde på en gammel klædning; for så river den nye lap på den gamle klædning denne itu, og hullet bliver værre. Og ingen hælder ung vin på gamle lædersække ; for så vil vinen sprænge sækkene, og både vinen og sækkene **ødelægges**; nej, hæld ung vin på nye lædersække!»

Anden prædiketekst

Lukas 13,10-17

Medens han på en sabbat lærte i en af synagogerne, se, da var der en kvinde, som havde haft en sygdødsånd i atten år, så hun var krumbøjet og ude af stand til at rette sig helt op. Da nu Jesus så hende, kaldte han på hende og sagde til hende:

»Kvinde! du er løst fra din sygdom;«

så lagde han hænderne på hende, og straks rettede hun sig op og priste Gud. Men synagogeforstanderen , som harmedes, fordi Jesus helbredte på en sabbat, tog til orde og sagde til folkeskaren:

»Der er seks hverdage, på hvilke man bør arbejde; på dem kan I jo komme og lade jer helbrede, men ikke på **sabbatsdagen**!«

Da svarede Herren ham og sagde:

»I hyklere! løser ikke enhver af jer sin okse eller sit æsel fra krybben og trækker dem til vands, selv om det er sabbat? Og denne kvinde, en Abrahams datter, som Satan Ixar holdt lænket, tænk, i atten år, burde hun ikke løses fra denne lænke på sabbatsdagen?«

Da han sagde dette, blev alle hans modstandere skamfulde; men hele skaren glædede sig over alle de herlige gerninger, han gjorde.

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 12,2-11

I ved, at dengang I var hedninger, droges I til de stumme afguder uden at gøre modstand. Derfor vil jeg lade jer vide, at ingen, der taler ved Guds Ånd, siger: »Forbandet være Jesus!» og ingen kan sige: »Jesus er Herre !« uden ved Helligånden.

Der er forskellige nådegaver, men Anden er den samme; der er forskellige tjenester, men Herren er den samme; der er forskellige kraftige virkninger, men Gud er den samme, som virker alt i alle.

Og Andsåbenbarelse gives den enkelte til fælles gavn. En gives der nemlig ved Anden at tale med visdom; en anden at tale med kundskab ifølge den samme And; en gives der tro ved den samme And; en anden nådegaver til at helbrede ved

den ene **Ånd**; en at udføre undergerninger; en anden at profetere; en at bedømme ånder; en anden forskellige slags tungetale; og atter en anden at udlægge tungetale. Men alt dette virker den ene og samme **And**, som efter sin vilje tildeler enhver sin særlige gave.

Udgangslæsning

Ef. 4, 1-6

Så formaner da jeg, den fangne i Herren, jer til at vandre det kald værdigt hvormed I blev kaldede, med al ydmyghed og sagsmodighed, med langmodighed, så I bærer over med hverandre i kærlighed og stræber efter at bevare **Åndens** enhed i fredens bånd: ét legeme og én **Ånd**, ligesom I også blev kaldet til ét håb ved jeres kaldelse, én Herre, én tro, én dåb, én Gud, alles Fader, som er over alle, gennem alle og i alle!

18. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

5. Mosebog 30,15-20

»Se, jeg forelægger dig i dag livet og lykken, døden og ulykken! Hvis du lyder **HERREN** din Guds bud, som jeg i dag pålægger dig, så at du elsker **HERREN** din Gud og vandrer på hans veje og holder hans bud, anordninger og lovbud, så skal du leve og blive mangfoldig, og **HERREN** din Gud vil velsigne dig i det land, du skal ind og tage i besiddelse. Men hvis dit hjerte vender sig bort, og du ikke er lydig, men lader dig forføre til at tilbede fremmede guder og dyrke dem, så kundgør jeg eder i dag, at I visselig skal gå til grunde; I skal ikke komme til at leve længe i det land, du skal ind og tage i besiddelse efter at være gået over Jordan. Jeg tager i dag himmelen og jorden til vidne mod eder på, at jeg har forelagt eder livet og døden, velsignelsen og forbandelsen. Så vælg da livet, for at du og dit afkom må leve, idet du elsker **HERREN** din Gud og adlyder hans røst og hænger ved ham; thi deraf afhænger dit liv og tallet på de dage, du kommer til at bo i det land, **HERREN** svor at ville give dine fædre, Abraham, Isak og Jakob.«

Første prædiketekst

Johs. 15,1-11

Jeg er det sande vintræ, og min Fader er vingårdsmanden. Hver gren på mig, som ikke bærer frugt, den tager han bort, og hver, som bærer frugt, den renses han, for at den skal bære mere frugt. I er allerede rene på grund af det ord, som jeg har talt til jer. Bliv i mig, så bliver jeg også i jer. Ligesom grenen ikke kan bære frugt af sig selv, men kun hvis den bliver på vintræet, således kan I heller ikke, uden I bliver i mig. Jeg er vintræet, I er grenene. Den, som bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; thi skilt fra mig kan I slet intet gøre. Hvis nogen ikke bliver i mig, kastes han ud som en gren og visner; man samler dem og kaster dem i ilden, og de brændes. Hvis I bliver i mig, og mine ord bliver i jer, så bed om, hvad som helst I vil, og I skal få det. Derved er min Fader herliggjort, at I bærer megen frugt og bliver mine disciple.

Som Faderen har elsket mig, således har jeg også elsket jer; bliv i min kærlighed! Hvis I holder mine bud, vil I blive i min kærlighed, ligesom jeg har holdt min Faders bud og bliver hans kærlighed. Dette har jeg sagt til jer, for at min glæde skal være i jer, og jeres glæde kan blive fuldkommen.

Eller: Matt. 22,34-46

Men da farisæerne hørte, at han havde lukket munden på saddukæerne, samlede de sig, og en af dem, en lovkyndig, stillede en fælde for ham, idet han spurgte: »Mester, hvilket bud i loven er det største?«

Han svarede ham: » Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl **og** af hele dit sind. Dette er det største og første bud. Der er et andet, som er dette ligt: Du skal elske din næste som dig selv. På disse to bud hviler hele loven og profeterne.«

Mens nu farisæerne var samlede, spurgte Jesus dem og sagde:

»Hvad mener I om Kristus ? Hvis søn er han?«

De svarer ham: »Davids.«

Han siger til dem: »Hvorledes kan da David i Anden kalde ham herre ⁵ når han siger:

Herren sagde til min herre: Sæt dig ved min højre hånd,
til jeg får lagt dine fjender under dine fødder.

Når nu David kalder ham herre, hvorledes kan han så være hans søn?«

Og ingen kunne svare ham et ord, og fra den dag vovede ingen mere at rette spørgsmål til ham.

Anden prædiketekst

Markus 12,28-34

Og en af de skriftkloge, som havde hørt deres ordskifte og lagt mærke til, at Jesus svarede dem godt, kom til ham og spurgte ham:

»Hvilket bud er det første af alle?«

Jesus svarede:

»Det første er: Hør Israel! Herren vor Gud, Herren er én; og du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl, af hele dit sind og af hele din styrke. Et andet er dette:

Du skal elske din næste som dig selv. Noget andet **bud** større end disse gives ikke.«

Da sagde den skriftkloge til ham:

»Rigtigt, mester, sandt er, hvad du sagde, at Han er én, og at der ikke er nogen anden end Ham. Og at elske Ham af hele sit hjerte og af hele sin forstand og af hele sin styrke og at elske sin næste som sig selv, det er bedre end alle braendofre og slagtofre.«

Og da Jesus så, at han svarede forstandigt, sagde han til ham:

»Du er ikke langt fra Guds rige.«

Og ingen vovede mere at rette spørgsmål til ham.

Valgfri prædiketekst

Gal. 5,13-24

I blev jo kaldet til frihed, brødre, kun må friheden ikke blive en anledning for kødet ; men tjen hverandre i kærlighed! Thi hele loven er opfyldt i et eneste bud, nemlig dette:

»Du skal elske din næste som **dig** selv.«

Men dersom I bider og æder hverandre, da tag jer i agt, at I ikke bliver fortæret af hverandre.

I skal vandre i Ånden, siger jeg, så vil I ingenlunde fuldbyrde kødets begæringer. Thi kødet begærer imod Ånden og Ånden imod kødet; de to ligger nemlig i strid med hinanden, så I ikke kan gøre det, som I gerne vil. Men drives I af Ånden, er I ikke under loven.

Og kødets gerninger er åbenbare, såsom: utugt, urenhed, løgsagtighed, afgudsdyrkelse, trolddom, fjendskaber, kiv, nid, hidsighed, egennytte, splittelser, partier, misundelse, drukken-skab, svir og deslige, og jeg siger jer forud, som jeg før har sagt, at de, der øver sådanne ting, skal ikke arve Guds rige.

Men Åndens frugt er kærlighed, glæde, fred, langmodighed, mildhed, godhed, trofasthed, sagtomdighed, afholdenhed. Mod sligt er loven ikke. Og de, som hører Kristus Jesus til, har korsfæstet kødet med dets lidenskaber og begæringer.

Udgangslæsning

1. Kor. 1,4-8

Jeg takker altid Gud for jer på grund af den Guds nåde, som blev givet jer i Kristus Jesus. I er jo i ham blevet rige på alt, i al tale og al indsigt, efter som vidnesbyrdet om Kristus er blevet stadfæstet iblandt jer, så I ikke mangler nogen nådegave, idet I lever i forventningen om, at vor Herre Jesus Kristus skal åbenbares, han, som også skal styrke jer indtil det sidste, så I ikke kan anklages på vor Herres Jesu Kristi dag .

19» søndag; efter trinitatis

Indgangslæsning

Klagesangene 3,8-26

Om jeg end råber og skriger, min bøn er stængt ude.
Han spærred mine veje med kvader, gjorde stierne krøge.

Han blev mig en lurende bjørn, en løve i **baghold**;
han ledte mig vild, rev mig sønder og lagde mig øde;
han spændte sin bue, lod mig være skive for pilen.

Han sendte sit koggers sønner i nyrerne på mig;
hvert folk lo mig ud og smæded mig dagen lang;
med bittert mættet han mig, gav mig malurt at drikke.

Mine tænder lod han bide i flint, han trådte mig i støvet;
han skilte min sjæl fra freden, jeg glemte lykken
og sagde: »Min livskraft, mit håb til HERREN er ude.«

At mindes min våde og flakken er malurt og galde;
min sjæl, den mindes det grant, den grubler betyngt.
Det lægger jeg mig på sinde, derfor vil jeg håbe:
HERRENS miskundhed er ikke til ende, ikke brugt op,
hans nåde er ny hver morgen, hans trofasthed stor.
Min del er HERREN, (siger min sjæl,) derfor håber jeg på ham.

Dem, der bier på HERREN, er han god, den sjæl,
der ham søger;
det er godt at håbe i stilhed på HERRENS frelse.

Første prædiketekst

Markus 2,1-12

Nogle dage senere gik Jesus igen ind i Kapernaum. Og da det

rygtedes, at han var hjemme, strømmede der så mange folk sammen, at der ikke mere var plads, ikke engang uden for døren; og han talte ordet til dem. Og de kommer til ham med en lam, der blev båret af fire mand. Og da de ikke kunne få ham bragt helt hen til ham for folkeskaren, fjernede de taget over det sted, hvor han var; og da de havde brudt hul, firede de sengen ned, hvorpå den lamme lå. Og da Jesus så deres tro, siger han til den lamme:

»Søn! dine synder forlades dig.«

Men nogle af de skriftkloge sad der og tænkte i deres hjerter:

»Hvor kan denne mand sige sådan noget? Han taler gudsbespotteligt. Hvem kan forlade synder uden én, nemlig Gud?«

Men Jesus mærkede straks i sin ånd, at de tænkte således ved sig selv, og han sagde til dem:

»Hvorfor tænker I dette i jeres hjerter? Hvad er lettest, at sige til den lamme: Dine synder forlades dig, eller at sige: Stå op, og tag din seng og gå? Men for at I skal vide, at Menneskesønnen har magt på jorden til at forlade synder« - så siger han til den lamme: »Jeg siger dig: Stå op, tag din seng og gå hjem!«

Og han stod op og tog straks sengen og gik bort i alles påsyn, så de alle blev ude af sig selv af forundring og priste Gud og sagde:

»Aldrig har vi set mage.«

Anden prædiketekst

Johs. 1,35-51

Den næste dag stod Johannes der igen med to af sine disciple. Og da Jesus kommer gående, ser Johannes på ham og siger:

»Se Guds lam!«

Og de to disciple hørte, hvad han sagde, og fulgte efter Jesus. Jesus vendte sig om, og da han så, at de fulgte med, siger han til dem:

»Hvad søger I?«

De svarede ham:

»Rabbi !« (det betyder: mester) »hvor bor du?«

Han siger til dem:

»Kom og se!«

Da gik de med og så, hvor han boede, og de blev hos ham den dag. Det var ved den tiende time.

Den ene af de to, som havde hørt **Johannes'** ord og var fulgt efter Jesus, var Andreas, Simon Peters broder. Han finder først sin broder Simon og siger til ham:

»Vi har fundet Messias«

(det er det samme som Kristus). Og han førte ham til Jesus. Da så Jesus på ham og sagde:

»Du er Simon, Johannes' søn; du skal hedde Kefas«

(det er det samme som Peter).

Den næste dag ville Jesus drage derfra til Galilæa; og han finder Filip og siger til ham:

»Følg mig!«

Filip var fra Betsajda, fra Andreas' og Peters by.

Filip finder Natanael og siger til ham:

»Ham, som Moses i loven og ligeså profeterne har skrevet om, ham har vi fundet, Jesus, Josefs søn, fra **Nazaret**.«

Natanael sagde til ham:

»Kan noget godt være fra Nazaret?«

Filip siger til ham:

»Kom og se!«

Da Jesus så Natanael komme hen imod sig, siger han om ham:

»Se, det er i sandhed en israelit, i hvem der ikke er svig.«

Natanael spørger ham:

»Hvorfra kender du mig?«

Jesus svarede og sagde til ham:

»Før Filip kaldte på dig, så jeg dig, mens du var under figentræet.«

Natanael udbrød:

»Rabbi! du er Guds Søn, du er Israels konge.«

Jesus svarede og sagde til ham:

»Tror du, fordi jeg sagde dig, at jeg så dig under figentræet?

Du skal få større ting at se end disse.«

Og han siger til ham:

»Sandelig, sandelig siger jeg eder: I skal se Himmelen åben og Guds engle stige op og stige ned over Menneskesønnen .«

Eller: Matt. 12,38-42

Da tog nogle af de skriftkloge og farisæerne til orde og sagde til **Jesus**: »Mester! vi vil gerne se dig gøre et tegn.«

Men han svarede og sagde til dem: »En ond og utro slægt kræver tegn, men der skal intet andet tegn gives den end profeten **Jonas**' tegn. Thi ligesom Jonas var tre dage og tre nætter i havdyrets bug, således skal 'Menneskesønnen være tre dage og tre nætter i jordens skød. Mænd fra Nineve skal stå op ved dommen sammen med denne slægt og bringe fordømmelse over den; thi de omvendte sig ved Jonas' prædiken; og se, her er mere end Jonas. Dronningen fra Syden skal ved dommen rejse sig sammen med denne slægt og bringe fordømmelse over den; thi hun kom fra jordens fjerneste egne for at høre Salomons visdom; og se, her er mere end Salomon.*

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 12,12-27

Thi ligesom legemet er en enhed og dog har mange lemmer,

og alle legemets lemmer, så mange de er, dog er ét legeme, således er det også med Kristus. Thi med én Ånd blev vi alle døbt til at være ét legeme, enten vi er jøder eller grækere, trælle eller fri; og alle har vi inddrukket samme And.

Legemet består jo heller ikke af ét lem, men af mange. Selv om foden ville sige: »Da jeg ikke er hånd, hører jeg ikke med til legemet,« hører den alligevel med til legemet. Og selv om øret ville sige: »Da jeg ikke er øje, hører jeg ikke med til legemet,« så hører det alligevel med til legemet. Hvis hele legemet var øje, hvad blev der så af hørelsen? Hvis det hele var hørelse, hvad blev der så af lugtesansen? Men nu har Gud sat lemmerne på legemet, og ethvert af dem således som han ville. Men hvis de alle var ét lem, hvad blev der så af legemet? Nu er der mange lemmer og dog kun ét legeme. Øjet kan ikke sige til hånden: »Dig har jeg ikke brug for,« ej heller hovedet til fødderne: »Jer har jeg ikke brug for.« Nej, tværtimod, de lemmer på legemet, som forekommer os at være de svageste, er nødvendige, og de, som synes os mindre ærefulde på legemet, dem klæder vi med des mere ære; og de lemmer, vi blues ved, omgives med des større blufærdighed; de derimod, som vi ikke blues ved, har ikke brug derfor. Men Gud har sammenføjet legemet således, at han lod det ringe få des mere ære, for at der ikke skulle være splid i legemet, men lemmerne have samme omsorg for hverandre. Når ét lem lider, lider alle lemmerne med; når ét lem bliver hædret, glæder alle lemmerne sig med.

Og I er nu Kristi legeme og hver for sig hans lemmer.

Udgangslæsning

Ef . 4, 22-28

I skal opgive jeres tidligere levned og aflægge det gamle menneske, som fordaerves ved sine bedrageriske lyster, og fornyes i jeres sinds ånd og iføre jer det nye menneske, der blev skabt i Guds lighed til at leve i den retfærdighed og fromhed, som hører sandheden til.

Derfor aflæg løgn og tal sandhed, hver med sin næste; vi er jo hverandres lemmer.

»Bliver I vrede, da synd ikke«;

lad ikke solen gå ned over jeres vrede; giv ikke heller Djævelen råderum!

Den, der stjæler, må ikke mere stjæle, men skal hellere slide i det og bruge sine hænder til noget godt, for at han kan have noget at give af til den, som er i nød.

20. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Jer. 18,1-6

Det ord, som kom til Jeremias fra HERREN:

»Gå ned til pottemagerens hus! Der skal du få mine ord at høre.«

Så gik jeg ned til pottemagerens hus, og se, han var i arbejde ved drejeskiven. Og når et kar, han arbejdede på, mislykkedes, som det kan gå med leret i pottemagerens hånd, begyndte han igen og lavede det om til et andet, som han nu ville have det gjort. Da kom HERRENS ord til mig: Skulle jeg ikke kunne gøre med eder, Israels hus, som denne pottemager? lyder det fra HERREN. Se, som leret i pottemagerens hånd er I i min hånd, Israels hus.

Første prædiketekst

Matt. 21,28-32

»Men hvad mener I? En mand havde to sønner; han gik til den første og sagde: Gå hen, min søn, og arbejd i vingården idag! Han svarede og sagde: Ja, herre! men gik ikke derhen. Så gik han til den anden og sagde det samme til ham. Han svarede og sagde: Nej, jeg vil ikke ; men bagefter fortrød han det og gik derhen. Hvem af de to gjorde nu, som faderen ville?«

De svarer: »Den sidste.«

Da siger Jesus til dem: »Sandelig siger jeg eder: toldere og skøger skal gå ind i Guds rige førend I. Thi Johannes kom til jer og lærte jer retfærdighedens vej , og I troede ham ikke, men toldere og skøger troede ham; og skønt I så det, fortrød I det dog ikke bagefter, så I troede ham.«

Anden prædiketekst

Matt. 21,33-44

Jesus sagde:»Der var en husbond, som plantede en vingård og satte et gærde om den og gravede en perse i den og byggede et vagttårn; så lejede han den ud til vingårdsmænd og drog udenlands. Da nu frugttiden nærmede sig, sendte han sine tjenere til vingårdsmændene for at få de frugter, der tilkom ham. Men vingårdsmændene greb hans tjenere, og en slog de løs på, en anden dræbte de, og en tredje stenede de. Så sendte han igen nogle tjenere, flere end første gang; men de gjorde det samme ved dem. Til sidst sendte han sin søn til

dem, da han tænkte: De vil undse sig for min søn. Men da vingårdsmændene så sønnen, sagde de til hverandre: Det er arvingen; kom, lad os slå ham ihjel, så får vi hans arv! Og de greb ham og slæbte ham ud af vingården og slog ham ihjel. Når nu vingårdens ejer kommer, hvad vil han så gøre ved de vingårdsmænd?»

De svarer ham: »Et ondt endeligt vil han give de onde og leje sin vingård ud til andre vingårdsmænd, som vil give ham frugterne, når tid er.«

Jesus siger til dem: »Har I aldrig læst i skrifterne:

Den sten, bygmestrene vragede,
er blevet hovedhjørnesten.
Fra Herren er dette kommet,
underfuldt er det for vore øjne.

Derfor siger jeg jer, at Guds rige skal tages fra jer og gives til et folk, der bærer dets frugter. Og den, der falder på denne sten, slår sig fordærvet; men den, som stenen falder på, har skal den knuse.«

Valgfri prædiketekst

1. Johs. 2,3-6

Og deraf kan vi erkende, at vi kender ham, om vi holder hans bud. Den, der siger: »Jeg kender ham«, og ikke holder hans bud, han er en løgner, og i ham er sandheden ikke; men den, der holder hans ord, i ham er sandelig Guds kærlighed blevet fuldkommet. Derpå kender vi, at vi er i ham. Den, der siger, at han bliver i ham, han er også selv skyldig at vandre således, som Han vandrede.

Udgangslæsning

Ef. 5,15-21

Se derfor nøje til, hvorledes I vandrer, at det ikke er som uvise, men som vise, så I udnytter det gunstige øjeblik, thi dagene er onde. Derfor, vær ikke uforstandige, men forstå, hvad der er Herrens vilje.

Og drik jer ikke fulde i vin, det fører kun til udsvævelser; men lad jer fylde af Ånden, så I taler hverandre til med salmer og hymner og åndelige sange og synger og spiller i jeres hjerte for Herren og altid siger Gud, vor Fader, tak for alle ting i vor Herres Jesu Kristi navn og underordner jer under hverandre i ærefrygt for Kristus.

21. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

5. Mosebog 10,17-21

Thi HERREN eders Gud er gudernes Gud og herrernes Herre, den store, vældige, forfærdelige Gud, som ikke viser personsanseelse eller lader sig købe, som skaffer den faderløse og enken ret og elsker den fremmede og giver ham brød og klæder. Derfor skal I elske den fremmede, thi I var selv fremmede i Ægypten. HERREN din Gud skal du frygte; ham skal du tjene, ved ham skal du holde fast, og ved hans navn skal du sværge! Han er din lovsang, og han er din Gud, han, som har gjort disse store og forfærdelige ting imod dig, som du med egne øjne har set!

Første prædiketekst

Johs. 4,46-53

I Kapernaum var der en kongelig embedsmand, hvis søn lå syg. Da han hørte, at Jesus var kommen fra Judæa til Galilæa, drog han hen til ham og bad om, at han ville komme ned og helbrede hans søn; thi han lå for døden. Jesus sagde da til ham:

»Hvis I ikke får tegn og undere at se, vil I ikke tro.«

Embedsmanden siger til ham:

»Herre! kom, før min lille dreng dør.«

Jesus siger til ham:

»Gå hjem! din søn lever.«

Manden troede det ord, Jesus sagde til ham, og gik. Og allerede medens han var på hjemvejen, mødte han sine tjenere, som sagde, at hans dreng levede. Så spurgte han dem ud om den time, da det var blevet bedre med ham; og de sagde til ham:

»I går ved den syvende time forlod feberen ham.«

Da forstod faderen, at det var sket netop i den time, da Jesus sagde til ham: »Din søn lever;« og han selv og hele hans husstand kom til troen.

Eller: Johs. 9,1-7+35-39

Og da Jesus gik videre, så han en mand, som havde været blind fra fødselen. Hans disciple spurgte ham og sagde:

»Rabbi, hvem har syndet, han selv eller hans forældre, siden han er født blind?«

Jesus svarede:

»Hverken han eller hans forældre har syndet; men det er sket,

for at Guds gerninger skal åbenbares på ham. Vi må gøre hans gerninger, som har sendt mig, så længe det er dag; der kommer en nat, da ingen kan arbejde. Mens jeg er i verden, er jeg verdens lys.«

Da han havde sagt det, spyttede han på jorden, lavede dynd af spyttet, kom dyndet på hans øjne og sagde til ham:

»Gå hen og tvæt dig i dammen Siloam« (oversat betyder det: »Udsendt«). Han gik så bort, tvættede sig og kom seende tilbage. Da Jesus hørte, at jøderne havde udstødt ham, og fandt ham, sagde han: »Tror du på Menneskesønnen?«

Han svarede og sagde: »Ja, hvem er han, Herre, for at jeg kan tro på ham?«

Jesus sagde til ham: »Du har set ham; den, som taler med dig, ham er det.«

Han svarede: »Jeg tror. Herre!« og kastede sig ned for ham. Og Jesus sagde: »Til dom er jeg kommen til denne verden, for at de, som ikke ser, skal blive seende, og de, som ser, skal blive blinde.«

Anden prædiketekst

Jons. 4, 31-38

Disciplene bad ham og sagde:

»Rabbi, spis!«

Men han sagde til dem:

»Jeg har mad at spise, som I ikke kender.«

Da sagde disciplene til hverandre:

»Skulle nogen have bragt ham noget at spise?«

Jesus siger til dem:

»Min mad er at gøre hans vilje, som sendte mig, og fuldbyrde hans gerning. Siger I ikke: Der er endnu fire måneder, til høsten kommer? Se, jeg siger jer: opløft jeres øjne og se, at markerne er hvide til høsten. Allerede nu får den, der høster, løn og samler frugt til evigt liv, så de kan glæde sig sammen, både den, som sår, og den, som høster. Thi her er det ord sandt: En sår, og en anden høster. Jeg har sendt jer ud for at høste det, som I ikke har arbejdet med; andre har arbejdet, og I er gået ind i deres arbejde.«

Valgfri prædiketekst

Johs. Åb. 3, 7-13

Og skriv til menighedens engel i Filadelfia:

»Dette siger den Hellige, den Sanddru, han, som har Davids nøgle og lukker op, så ingen kan lukke i, og lukker i, så ingen kan lukke op: Jeg kender dine gerninger. Se, jeg har stillet

dig foran en åben dør, som ingen kan lukke; thi vel er din kraft kun liden, men du har holdt fast ved mit ord og ikke fornægtet mit navn. Se, jeg skænker dig nogle af Satans synagoge, af dem, som kalder sig selv jøder, skønt de ikke er det, men lyver. Se, jeg skal få dem til at komme og kaste sig ned for dine fødder, og de skal forstå, at jeg har fattet kærlighed til dig. Fordi du har holdt fast ved mit bud om udholdenhed, vil jeg også holde dig fast og fri dig ud af den prøvelsens stund, som skal komme over hele jorderige for at prøve dem, der bor på jorden. Jeg kommer snart! Hold fast ved det, du har, for at ingen skal tage din sejrskrans.

Den, der sejrer, ham vil jeg gøre til en søjle i min Guds tempel, og han skal aldrig mere komme bort derfra; og jeg vil skrive på ham min Guds navn og navnet på min Guds stad, det ny Jerusalem, der kommer ned fra Himmelen fra min Gud, og også mit eget nye navn.

Den, som har øre, han høre, hvad Anden siger til menighederne !«

Udgangslæsning

Ef. 6, 10-17

I øvrigt, hent kraft fra Herren og hans vældige styrke! Ifør jer Guds fulde rustning, så I kan holde stand mod Djævelens snigløb. Thi den kamp, vi skal kæmpe, er ikke mod kød og blod, men mod magterne og myndighederne, mod verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndemagter i himmelrummet. Tag derfor Guds fulde rustning på, for at I må kunne stå imod på den onde dag og holde stand efter at have besejret alt.

Så stå da med sandheden spændt som bælte om jeres lænder, og iførte »retfærdigheden som brynje, tag som sko på jeres fødder villighed til at forkynde fredens evangelium, løft i al jeres færd troens skjold, hvormed I kan slukke alle den Ondes gloende pile, tag imod »frelsens hjelm« og Åndens sværd, som er Guds ord.

Alle helgens dag

Indgangslæsning

Johs. Åb.. 7,1-12

Derefter så jeg fire engle stå ved de fire verdenshjørner; de holdt jordens fire vinde tilbage, for at ingen vind skulle blæse hverken på jord eller hav eller mod noget træ. Og jeg så en anden engel stige op fra solens opgang med den levende Guds segl; og han råbte med høj røst til de fire engle, hvem det var givet at skade jorden og havet, og sagde:

»Gør hverken jord eller hav eller træer nogen skade, før vi har beseglet vor Guds tjenere på deres pander.«

Og jeg hørte tallet på de beseglede, hundrede og fireogfyrretyve tusinde beseglede af alle Israels børns stammer:

af Juda stamme tolv tusinde beseglede,

af Rubens stamme tolv tusinde,

af Gads stamme tolv tusinde,

af Asers stamme tolv tusinde,

af Naftalis stamme tolv tusinde,

af Manasses stamme tolv tusinde,

af Simeons stamme tolv tusinde,

af Levis stamme tolv tusinde,

af Issakars stamme tolv tusinde,

af Zebuions stamme tolv tusinde,

af Josefs stamme tolv tusinde

og af Benjamins stamme tolv tusinde beseglede.

Derefter så jeg, og se, en stor skare, som ingen kunne tælle, af alle folkeslag og stammer og folk og tungemål stod foran tronen og foran Lammet iførte lange, hvide klæder og med palmegrene i hænderne; og de råbte med høj røst og sagde:

»Frelsen tilhører vor Gud, som sidder på tronen, og Lammet.«

Og alle englene stod rundt om tronen og om de ældste og om de fire livsvæsener, og de kastede sig ned for tronen på deres ansigter og tilbad Gud og sagde:

»Amen!

Lov og ære og visdom

og tak og pris og kraft og styrke

tilkommer vor Gud i evighedernes evigheder!

Amen.«

Eller: Johs. Åb, 7,1-4 + 9-17

Derefter så jeg fire engle stå ved de fire verdenshjørner; de holdt jordens fire vinde tilbage, for at ingen vind skulle blæse hverken på jord eller hav eller mod noget træ. Og jeg så en anden engel stige op fra solens opgang med den levende Guds

seg!; og han råbte med høj røst til de fire engle, hvem det var givet at skade jorden og havet, og sagde:

»Gør hverken jord eller hav eller træer nogen skade, før vi har beseglet vor Guds tjenere på deres pander.«

Og jeg hørte tallet på de beseglede, hundrede og fireogfyrre-tys tusinde beseglede af alle Israels børns stammer.

Derefter så jeg, og se, en stor skare, som ingen kunne tælle, af alle folkeslag og stammer og folk og tungemål stod foran tronen og foran Lammet iførte lange, hvide klæder og med palme grene i **hænderne**; og de råbte med høj røst og sagde:

»Frelsen tilhører vor Gud, som sidder på tronen, og Lammet.«

Og alle englene stod rundt om tronen og om de ældste og om de fire livsvæsener, og de kastede sig ned for tronen på deres ansigter og tilbad Gud og sagde:

»Amen!

Lov og ære og visdom
og tak og pris og kraft og styrke
tilkommer vor Gud i evighedernes evigheder!

Amen.«

Og en af de ældste tog til orde og sagde til mig:

»De, som er iførte de lange, hvide klæder, hvem er de? og hvorfra er de kommet?«

Jeg svarede ham:

»Min herre! du ved det.«

Da sagde han til mig:

»Det er dem, som kommer fra den store trængsel, og de har tvættet deres klæder og gjort dem hvide i Lammets blod. Derfor står de nu foran Guds trone og tjener ham dag og nat i hans **tempel**; og han, som sidder på tronen, skal opslå sit telt over dem. De skal ikke sulte mere og ikke tørste mere, ikke heller skal sol eller nogen hede stikke dem. Thi Lammet, som står midt for tronen, skal være deres hyrde og lede dem til kilderne med livets vand; og Gud skal tørre hver tåre af deres øjne.«

Eller: Esajas 60,18-22

Der høres ej mer i dit land om uret,
om vold og ufærd inden dine **grænser**;
du kalder frelse dine mure
og lovsang dine porte.

Ej mer skal solen være dit lys

eller månen skinne for dig:

HERREN skal **være** dit lys for evigt,

din Gud skal være din herlighed.

Din sol skal ej mer gå ned,

din måne skal ej tage af;

thi HERREN skal være dit lys for evigt,

dine sørgedage har ende.

Enhver i dit folk er retfærdig, evigt ejer de lan-

det, et skud, som Herren har plantet, hans hænders værk, til hans ære. Den mindste bliver en stamme, den ringeste et talrigt folk. Jeg er Herren; når tid er inde, vil jeg fremme det i hast.

Første prædiketekst

Matt. 5,1-12

Da Jesus så folkeskarene, gik han op i **bjergene**; der satte han sig, og hans disciple kom hen til ham. Så tog han til orde, lærte dem og sagde:

»Salige er de fattige i ånden, thi Himmeriget er deres.

Salige er de, som sørger, thi de skal trøstes.

Salige er de sagtmødige, thi de skal arve jorden.

Salige er de, som hungrer og tørster efter retfærdigheden, thi de skal mættes.

Salige er de barmhjertige, thi dem skal der vises barmhjertighed.

Salige er de rene af hjertet, thi de skal se Gud.

Salige er de, som stifter fred, thi de skal kaldes Guds børn.

Salige er de, som er forfulgte for retfærdigheds skyld, thi Himmeriget er deres.

Salige er I, når man håner og forfølger jer og lyver jer alt ondt på for min skyld.

Glæd jer og fryd jer: jeres løn skal være stor i Himlene ; thi således har man forfulgt profeterne, som var før jer.«

Anden prædiketekst

Matt. 5,13-16

Jesus sagde:

»I er jordens **salt**; men hvis saltet mister sin kraft, hvad skal det da saltes med? Så duer det kun til at kastes ud og trædes ned af mennesker.

I er verdens **lys**; en by, der ligger på et bjerg, kan ikke skjules.

Man tænder heller ikke et lys og sætter det under en skæppe , men på en lysestage ; så skinner det for alle dem, som er i huset.

Således skal jeres lys skinne for menneskene, for at de må se jeres gode gerninger og prise jeres Fader, som er i Himlene.«

Valgfri prædiketekst

Johs. Åb. 21,1-7

Og jeg så en ny himmel og en ny jord; thi den første himmel og

den første jord var forsvundet, og havet var ikke mere. Og jeg så den hellige stad, det ny Jerusalem, komme ned. fra Himmelen fra Gud, rede som en brud, smykket for sin brudgom. Og jeg hørte en høj røst fra tronen sige:

»Se, nu er Guds bolig hos menneskene, og han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv skal være hos dem, og han skal tørre hver tåre af deres øjne, og der skal ingen død være mere, ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere; thi det, som var før, er nu forsvundet.«

Og han, som sad på tronen, sagde:

»Se, jeg gør alting nyt.«

Og han siger:

»Skriv; thi disse ord er troværdige og sande «

Og han sagde fremdeles til mig:

»De er opfyldt. Jeg er Alfa og Omega , begyndelsen og enden. Den, der tørster, vil jeg give af kilden med livets vand ufor- skyldt. Den, som sejrer, skal arve dette, og jeg vil være hans Gud, og han skal være min søn«

Udgangslæsning

2. Kor . 4,8-14

På alle måder er vi hårdt trængte, men ikke indestængte, tvivlrådige, men ikke fortvivlede, forfulgte, men ikke forladte, slået til jorden, men ikke slået ihjel. Altid bærer vi Jesu dødslidelse med os på vort legeme, for at også Jesu liv må blive åbenbart i vort legeme. Ja, hver stund, vi lever, overgives vi til døden for Jesu skyld, for at også Jesu liv må blive åbenbart i vort dødelige kød . Så gør døden da sin gerning i os, men livet sin gerning i jer!

Men da vi har den samme troens Ånd som i skriftordet:

»Jeg troede, derfor talte jeg.«

så tror vi også, og derfor taler vi også, thi vi ved, at han, som opvakte Herren Jesus, skal også med Jesus opvække os og stille os frem for sig sammen med jer.

22. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Josua 24,19-24

Da sagde Josua til folket: "I vil ikke kunne tjene Herren, thi han er en hellig Gud; han er en nidkær Gud, som ikke vil tilgive eders overtrædelser og synder. Når I forlader Herren og dyrker fremmede guder, vil han vende sig bort og bringe ulykke over eder og tilintetgøre eder, skønt han tidligere gjorde vel imod eder." Da sagde folket til Josua: "Nej, Herren vil vi tjene!" Josua sagde da til folket: "I er vidner imod eder selv på, at I har valgt at tjene Herren. Så skaf da de fremmede guder bort, som I har hos eder, og bøj eders hjerte til Herren, Israels Gud!" Da sagde folket til Josua: "Herren vor Gud vil vi tjene, og han røst vil vi lyde!"

Eller: Jer. 6,16-20

Så siger HERREN: Stå ved vejene og se efter, spørg efter de gamle stier, hvor vejen er til alt godt, og gå på **den**; så finder I hvile for eders sjæle. Men de svarede:

»Det vil vi ikke.«

Og jeg satte vægtene over dem:

»Hør hornets klang!«

Men de svarede:

»Det vil vi ikke.«

Hør derfor, I folk, og vidn imod dem! Hør, du jord! Se, jeg sender ulykke over dette folk; frugten af deres frafald, thi de lyttede ikke til mine ord og lod hånt om min lov.

Hvad skal jeg med røgelsen, der kommer fra Saba,
med den dejlige kaimus fra det fjerne land?

Eders brændofre er ej til behag,
eders slagtofre huer mig ikke.

Første prædiketekst

Matt. 18,21-35

Da kom Peter hen og sagde til Jesus: »Herre! hvor ofte skal jeg tilgive min broder, når han forsynder sig imod mig? er syv gange nok?« Jesus siger til ham: »Jeg siger dig: ikke syv gange, men halvfjerdstyve gange syv gange.

Derfor er det med Himmeriget som med en konge, der ville

gøre regnskabet op med sine tjenere. Da han begyndte på opgørelsen, blev en, der skyldte ham ti tusinde talenter, ført frem for ham. Og da han ikke havde noget at betale med, bød hans herre, at han og hans hustru og børn og hele hans ejendom skulle sælges, og gælden betales. Da kastede tjeneren sig ned for ham, bønfaldt ham og sagde: Hav tålmodighed med mig, så vil jeg betale dig det alt sammen. Da ynkedes den tjeners herre inderligt over ham og lod ham gå og eftergav ham gælden.

Men da tjeneren gik ud, traf han en af sine medtjenere, som skyldte ham hundrede denarer; og han greb hiim i struben og sagde: Betal, hvad du skylder! Da kastede hans medtjener sig ned for ham, bad ham og sagde: Hav tålmodighed med mig, så vil jeg betale dig. Men det ville han ikke; derimod gik han hen og lod ham kaste i fængsel, indtil han betalte, hvad han skyldte ham.

Da nu hans medtjenere så, hvad der gik for sig, blev de meget bedrøvede og kom og fortalte deres herre alt, hvad der var foregået. Da kaldte hans herre ham for sig og dger: Du onde tjener! al den gæld eftergav jeg dig, da du bad mig om det. Burde du så ikke også forbarme dig over din medtjener, ligesom jeg havde forbarmet mig over dig! Og hans herre blev vred og overgav ham til bøddelknægtene, indtil han fik betalt alt det, han skyldte ham.

Sådan skal også min himmelske Fader gøre med jer, hvis ikke enhver af jer af hjertet tilgiver sin broder.«

Anden prædiketekst

Matt. 18,1-10

I den samme stund kom disciplene hen til Jesus og sagde: »Hvem er mon den største i Himmeriget?« Da kaldte han på et lille barn, stillede det midt iblandt dem og sagde: »Sandelig siger jeg eder: hvis I ikke vender om, og bliver som børn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget. Den, der altså vil ydmyge sig og blive som dette barn, han er den største i Himmeriget. Og den, der tager imod et sådant barn for mit navns skyld, tager imod mig.

Men den, der forarger en af disse små, som tror på mig, ham var det bedre, at der var hængt en møllesten om hans hals, og han var sænket i havets dyb. Ve verden for forargelserne! Thi vel er det nødvendigt, at forargelser kommer, dog, ve det menneske, ved hvem forargelsen kommer!

Men hvis din hånd eller din fod forarger dig, så hug den af og kast den fra dig! Det er bedre for dig at gå ind til livet vanfør eller halt end at kastes i den evige ild med begge hænder og begge fødder i behold. Og hvis dit øje forarger dig, så riv

det ud og kast det fra dig! Det er bedre for dig at gå enøjjet ind til livet end at kastes i Helvedes ild med begge øjne i behold. Se til, at I ikke ringeagter en af disse små; thi jeg siger jer: deres engle i Himmelen ser altid min himmelske Faders ansigt.«

Valgfri prædiketekst

Rom. 14, 7-17

Ingen af os lever for sig selv, og ingen dør for sig selv; thi når vi lever, lever vi for Herren, og når vi dør, dør vi for Herren; vi hører altså Herren til, hvad enten vi lever eller dør. Derfor var det jo, Kristus døde og blev levende, for at han skulle blive Herre både over døde og levende. Men du, hvorfor dømmes du din broder ? eller du, hvorfor ser du ned på din broder? Alle skal vi jo dog engang fremstilles for Guds domstol. Thi der står skrevet:

»Så sandt jeg lever, siger Herren, for mig skal
hvert knæ bøje sig,
og hver tunge skal lovprise Gud.«

Altså skal hver af os aflægge regnskab for sig selv over for Gud. Derfor lad os ikke mere fælde dom over hverandre, men fæld hellere den dom, at man ikke må vække anstød hos sin broder eller give ham anledning til fald. Jeg ved og er i Herren Jesus vis på, at intet er urent i sig selv; kun hvis en holder noget for urent, er det urent for ham. Thi voldes der din broder sorg ved din mad, da vandrer du ikke mere i kærlighed. Bliv ikke ved det, du spiser, til fordærv for den, som Kristus led døden for.

Lad da ikke det gode, I har fået, blive til spot. Thi Guds rige består ikke i, hvad man spiser og drikker, men i retfærdighed og fred og glæde i Helligånden.

Udgangslæsning

Fil. 1, 6-11

Jeg er overbevist om, at han, som har begyndt sin gode gerning i jer, vil fuldføre den indtil Jesu Kristi dag. Det er jo kun ret af mig at tænke således om jer alle, da jeg har jer i mit hjerte, både når jeg sidder lænket, og når jeg forsvarer og begrunder evangeliet, fælles som I jo alle er med mig om nåden. Thi Gud er mit vidne, at jeg længes efter jer alle med Kristi Jesu inderlige kærlighed.

Og det beder jeg om, at jeres kærlighed stadig må blive mere og mere rig på indsigt og al dømmekraft, så I kan skønne, hvad der er det væsentlige, for at I må være rene og lydefri på Kristi dag, fyldte med retfærdigheds frugt, som skyldes Jesus Kristus,

Gud til ære og pris.

23. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Daniel 3,1-2 + 4-6 + 8+12 + 19-29

Kong Nebukadnezar lod lave en billedstøtte af guld, tresindstyve alen høj og seks alen bred, og han opstillede den på dal-sletten Dura i landsdelen Babel.

Så sendte kong Nebukadnezar bud for at sammenkalde satraper, landshøvdinger, statholdere, overdommere, skatmestre, lovkyndige, dommere og alle andre embedsmænd i landsdelen, at de skuils komme til stede, når billedstøtten, som kong Nebukadnezar havde ladet opstille, blev indviet. Så råbte en herold med høj røst:

»Det tilkendegives eder, I folk, stammer og tungemål: Når I hører horn, fløjter, citre, harper, hakkebrætter, sækkepiber og alle hånde andre instrumenter klinge, skal I falde ned og tilbede guldbilledstøtten, som kong Nebukadnezar har ladet opstille. Og den, som ikke falder ned og tilbeder, skal øjeblikkelig kastes i den gloende ovn.«

Men ved samme lejlighed trådte nogle kaldæiske mænd frem og førte klage mod jøderne.

»Men nu er her nogle jødiske mænd, som du har overdraget at styre landsdelen Babel, Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego; disse mænd ænser ikke dit påbud, o **konge**; de dyrker ikke din gud og tilbeder ikke guldbilledstøtten, som du har ladet opstille.«

Da opfyldtes Nebukadnezar af harme, og lians ansigtsudtryk ændredes over for Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego; han tog til orde og sagde, at ovnen skulle gøres syv gange hedere end ellers, og bød nogle håndfaste mænd i sin hær binde Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego og kaste dem i den gloende ovn. Så blev mændene bundet i deres kapper, underklæder, huer og andre klædningsstykker og kastet i den gloende ovn. Og eftersom kongens bud var skarpt og ovnen ophedet til overmål, brændte luen de mænd ihjel, som bragte Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego op på ovnen, medens de tre mænd, Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego, bundne faldt ned i den gloende ovn.

Da sloges kong Nebukadnezar af rædsel og stod hastigt op i og han tog til orde og spurgte sine rådsherrer:

»Var det ikke tre mænd, vi kastede bundne i ilden?«

De svarede kongen:

»Jo, det var, konge!«

Han sagde da videre:

»Men jeg ser fire mænd gå frit om i ilden, og de har ingen skade **taget**; og den fjerde ser ud som en gudesøn.«

Derpå trådte Nebukadnezar hen til den gloende ovns dør og råbte:

»Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego, I, den højeste Guds tjenere, kom ud!«

Da gik Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego ud af ilden. Og satriperne, landshøvdingerne, statholderne og kongens rådsheer samlede sig og så, at ilden ikke havde haft nogen magt over hine mænds legemer, at deres hovedhår ikke var svedet, at deres kapper var uskadte, og at der ikke var brandlugt ved dem.

Så sagde Nebukadnezar:

»Lovet være Sjadra's, Mesjaks og Abed-Negos Gud, der sendte sin engel og friede sine tjenere, som i tillid til ham overtrådte kongens bud og hengav deres legemer for at undgå at dyrke eller tilbede nogen anden gud end deres egen! Hermed påbyder jeg, at den, der i noget folk, nogen stamme og noget tungemål siger noget ondt om Sjadra's, Mesjaks og Abed-Negos Gud, skal hugges sønder og sammen, og hans hus skal gøres til en skarndyng; thi der gives ingen anden gud, som således kan frelse.«

Eller: Ezek. 33,1-7 + 10-11

Herrens ord kom til mig således: Menneskesøn, tal til dine landsmænd og sig: Når jeg fører sværdet over et land, og folket i landet tager en af sin midte og gør ham til deres vægter, og han ser sværdet komme over landet og støder i hornet og advareer folket, men den, der hører hornets klang, ikke lader sig advare, og sværdet kommer og river ham bort, da kommer hans blod over hans hoved. Han hørte hornets klang uden at lade sig advare, hans blod kommer over hans hoved; men den, som har advaret, har reddet sin sjæl. Men når vægteren, ser sværdet komme og ikke støder i hornet, så at folket ikke advares, og sværdet kommer og river en af dem bort, så rives han vel bort for sin misgerning, men hans blod vil jeg kræve af vægterens hånd. Men dig, menneskesøn, har jeg sat til vægter for Israels hus; hører du et ord af min mund, skal du advare dem fra mig.

Og du, menneskesøn, sig til Israels hus: I siger:

»Vore overtrædelser og synder tynger os, og vi svinder hen i dem, hvor kan vi da leve?«

Sig til dem: Så sandt jeg lever, lyder det fra den Herre HERREN: Jeg har ikke lyst til den gudløses død, men til at han omvender sig fra sin vej, at han må leve! Vend om, vend om fra eders onde veje! Hvorfor vil I dø, Israels hus?

Første prædiketekst

Matt. 22,15-22

Da gik farisæerne hen og traf beslutning om at **fange** ham i ord. De sender så deres disciple til ham sammen med herodianerne og siger: »Mester! vi ved, at du er sanddru og lærer sandfærdigt om Guds vej uden at ænse andres dom, thi du kender ikke til personsanseelse. Sig os derfor: Hvad synes du? Har man lov til at give kejseren skat, eller ej?»

Men da Jesus mærkede deres ondskab, sagde han: »I hyklere, hvorfor stiller I fælde for mig? Vis mig skattens mønt!« De rakte ham en denar. Han siger til dem: »Hvis er det billede og den indskrift?»

De svarede ham: »Kejserens«.

Da siger han til dem: »Så giv kejseren, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er!«

Da de hørte det, undrede de sig, og de forlod ham og gik bort.

Anden prædiketekst

'Markus 12,41-4-4

Derefter satte Jesus sig lige over for tempelblokken og så på, hvordan folk lagde penge i blokken. Der var mange rige, som lagde meget deri. Også en fattig enke kom og lagde to småmønter i, tilsammen så meget som en øre . Da kaldte han sine disciple til sig og sagde til dem:

»Sandelig siger jeg eder: denne fattige enke har lagt mere deri end alle de andre, som lagde noget i tempelblokken. Thi de gav alle af deres overflod; men hun gav af sin fattigdom alt det, hun havde, hele sit eje.«

Valgfri prædiketekst

Rom. 13,1-7

Enhver skal underordne sig **de** øvrigheder, han har over sig; thi der er ingen øvrighed, uden at den er fra Gud, og de, som findes, er indsat af Gud, så den, som sætter sig **op** imod øvrigheden, står Guds ordning **imod**; og **de, som** står den imod, vil pådrage sig selv dom.

De styrende er jo ikke til for at skræmme dem, som gør det gode, men dem, som gør det onde. Vil du være fri for at frygte øvrigheden, da gør det **gode**; så skal du få ros af den. Thi den er Guds tjener dig til gavn. Men gør du det onde, så frygt; thi øvrigheden bærer ikke sværdet for ingenting; den er jo Guds tjener, som til straf lader vreden ramme den, der handler ondt. Derfor er det nødvendigt at underordne sig, ikke alene for vredens, men også for samvittighedens skyld. Af samme grund svarer I jo også **skat**; thi de, der tager vare netop på dette, er Guds tjenere.

Giv alle, hvad I er dem **skyldige**: den, I er skat skyldige, skat; den, I er told skyldige, told; den, I er frygt skyldige, frygt; den, I er ære skyldige, ære.

Udgangslæsning

Fl. 3,17-21

Vær mine efterfølgere, brødre! og agt på dem, der vandrer efter det forbillede, I har i os. Thi, som jeg ofte har sagt jer og nu igen siger med tårer: mange vandrer som fjender af Kristi kors, de ender i fortabelse, bugen er deres gud, og de sætter en ære i deres skam, jordbundne som de er af sind. Det borgersamfund, vi tilhører, er jo i Himlene, og derfra venter vi også Herren Jesus Kristus som frelser; han skal forvandle vort fornedrelegeme og give det samme skikkelse som hans herlighedslegeme ved den kraft, hvormed han kan underlægge sig alt.

24. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Ezek. 37,1-14

HERRENS hånd kom over mig, og han førte mig i Anden ud og satte mig midt i dalen. Den var fuld af ben; og han førte mig rundt omkring dem, og se, de lå i store mængder ud over dalen, og se, de var aldeles tørre. Derpå sagde han til mig:

»Menneskesøn! Kan disse ben blive levende?«

Jeg svarede:

»Herre, HERRE, du ved det!«

Så sagde han til mig:

»Profetér over disse ben og sig til dem: I tørre ben, hør HER-

RENS ord! Så siger den Herre HERREN til disse ben: Se, jeg bringer ånd i eder, så I bliver levende. Jeg lægger sener om eder, lader kød vokse frem på eder, overtrækker eder med hud og indgiver eder ånd, så I bliver levende; og I skal kende, at jeg er HERREN.«

Så profeterede jeg, som mig var pålagt, og der hørtes en lyd, da jeg profeterede, og se, der hørtes raslen, og benene nærmede sig hverandre. Og jeg skuede, og se, der kom sener på dem, kød voksede frem, og de blev overtrukket med hud, men der var ingen ånd i dem. Så sagde han til mig:

»Profetér og tal til ånden, profetér, du mermeskesøn, og sig til den: Så siger den Herre HERREN : And, kom fra de fire verdenshjørner og blæs på disse dræbte, at de må blive levende!«

Da profeterede jeg, som han bød mig, og ånden kom i dem, og de blev levende og rejste sig på deres fødder, en såre, såre stor hær.

Derpå sagde han til mig:

Menneskesøn! Disse ben er alt Israels hus. Se, de siger:

»Vore ben er tørre, vort håb er svundet, det er ude med os!«

Profetér derfor og sig til dem: Så siger den Herre HERREN: Se, jeg åbner eders grave og fører eder ud af dem, mit folk, og bringer eder til Israels land; og I skal kende, at jeg er HERREN, når jeg åbner eders grave og fører eder ud af dem, mit folk. Jeg indgiver eder min And, så I bliver levende, og jeg bosætter eder i eders land; og I skal kende, at jeg er HERREN; jeg har talet, og jeg fuldbyrder det, lyder det fra HERREN.

Første prædiketekst

Matt. 9,18-26

Mens Jesus talte til dem derom, se, da kom der en synagogeforstander og kastede sig ned for ham og sagde: »Min datter er lige nu død; men kom og læg din hånd på hende, så bliver hun levende igen«. Da stod Jesus op og fulgte ham sammen med sine disciple.

Og se, en kvinde, som havde haft svære blødninger i tolv år, nærmede sig bagfra og rørte ved kvasten på hans kappe; thi hun sagde ved sig selv: »Blot jeg rører ved hans kappe, bliver jeg frelst.« Men Jesus vendte sig om, og da han så hende, sagde han: »Vær frimodig, datter, din tro har frelst dig.«

• Og fra samme time var kvinden frelst.

Og da Jesus kom til synagogeforstanderens hus og så fløjtespillerne og folkeskaren, der larmede, sagde han: »Gå bort herfra, thi pigen er ikke død, hun sover.« Og de lo ad ham. Men da folkeskaren var vist bort, gik han ind og tog hende ved hånden; og pigen rejste sig op. Og rygtet derom kom ud i hele den del af landet.

Anden prædiketekst

Johs. 5, 24-29

Jesus sagde:

»Sandelig, sandelig siger jeg eder: den, som hører mit ord og tror ham, som sendte mig, han har evigt liv og kommer ikke for dommen, men er gået over fra døden til livet. Sandelig, sandelig siger jeg eder: den time kommer, ja, er nu, da de døde skal høre Guds Søns røst, og de, som hører den, skal leve. Thi ligesom Faderen har liv i sig selv, således har han også givet Sønnen at have liv i sig selv.

Og han har givet ham magt til at holde dorn, fordi han er Menneskesøn. Undres ikke herover! thi den time kommer, da alle de, som er i gravene, skal høre hans røst, og de skal gå frem: de, som har gjort det gode, for at opstå til liv, men de, som har øvet det onde, for at opstå til dom.«

Valgfri prædiketekst

2. Kor. 5,1-10

Thi vi ved, at dersom vort legemes telt, vor jordiske bolig, nedbrydes, har vi en bygning, som kommer fra Gud, en bolig, ikke gjort med hænder, en evig, i Himlene. Så længe vi er i dette legeme, sukker vi jo af længsel efter at overklædes med vor bolig fra Himmelen, så sandt vi ikke skal findes nøgne, når vi engang har iklædt os den. Ja, vi, som er i legemets telt, sukker under et tryk, fordi vi ikke vil afklædes, men overklædes, så det dødelige kan blive opslugt af livet. Og den, som har sat os i stand netop til dette, er Gud, der gav os Ånden som pant.

Så er vi da altid ved godt mod. Og da vi ved, at vi ikke er hjemme hos Herren, så længe vi har vort hjem i legemet - thi i tro vandrer vi her, ikke i skuen - så er vi ved godt mod og vil hellere vandre bort fra legemet og komme hjem til Herren. Derfor sætter vi også vor ære i, hvad enten vi er hjemme eller ikke hjemme, at være ham til behag. Thi for Kristi domstol skal vi alle træde frem, som vi er, for at enhver kan få igen, alt efter som han har handlet her i livet, godt eller ondt.

Udgangslæsning

2. Peter 3,8-13

Da nu alt dette går sin opløsning i møde, hvor bør I da ikke vandre i hellig livsførelse og gudsfrygt, mens I venter og fremskynder Guds dags komme, hvorved himlene skal komme i brand og opløses og elementerne komme i glød og smelte. Men efter hans forjættelse venter vi »nye himle og en ny jord«,

hvor retfærdighed bor.

Men dette ene må I ikke glemme, I elskede, at én dag er for Herren som tusinde år, og tusinde år som én dag. Herren nøler ikke med at opfylde forjættelsen (sådan som nogle anser det for nølen), men han har langmodighed med jer, da han ikke **vil**, at nogen skal fortabes, men at alle skal nå til omvendelse.

Men Herrens dag skal komme som en tyv; da skal himlene forgå med brag, og elementerne skal komme i brand og opløses, og jorden og alt menneskeværk på den skal brændes op.

25. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

Daniel 5, 1-2 + 5-11 + 13 + 16-20 + 22-30

Kong Belsazzar gjorde et stort gæstebud for sine tusinde stormænd og drak vin med dem. Og påvirket af vinen lod han de guldkar og sølvkar hente, som hans fader Nebukadnezar havde ført bort fra helligdommen i Jerusalem, for at kongen og hans stormænd, hans hustruer og medhustruej kunne drikke af dem.

Men i samme stund viste der sig fingre af en menneskehånd, som skrev på væggen kalk i kongens palads over for lysestagen, og kongen så hånden, som skrev. Da skiftede kongen farve, hans tanker forfærdede **ham, hans hofters ledemod slappedes, og hans knæ slog imod hinanden**. Og kongen råbte med høj røst, at man skulle føre manerne, kaldæerne og stjernetyderne ind; og kongen tog til orde og sagde til Babels vismænd:

»Enhver, som kan læse denne skrift og tyde mig den, skal klædes i purpur, guldkæden skal hænges om hans hals, og han skal være den tredje mægtigste i riget.«

Så kom alle Babels vismænd til stede, men de evnede hverken at læse skriften eller tyde den for kongen.

Da blev kong Belsazzar højlig forfærdet, og han skiftede farve; også hans stormænd stod rædselslagne. Ved kongens og hans stormænds råb kom dronningen ind i gildesalen, og hun tog til orde og sagde:

»Kongen leve evindeligt! Lad ikke dine tanker forfærde dig og skift ikke farve! I dit rige findes en mand, i hvem hellige guders ånd er, og som i din faders dage fandtes at sidde inde med viden, indsigt og en visdom som selve guderne, så din fader Nebukadnezar satte ham til øverste for drømmetyderne, manerne, kaldæerne og stjernetyderne.«

Så førtes Daniel ind for kongen. Og kongen tog til orde og sagde til ham:

»Er du Daniel, en af de fangne judæere, som min fader kongen bortførte fra **Juda**? Jeg har hørt om dig, at du kan tyde drømme og løse knuder. Nu vel! Hvis du kan læse skriften og tyde mig den, skal du klædes i purpur, guldkæden skal hænges om din hals, og du skal være den tredje mægtigste i riget.«

Så svarede Daniel kongen:

»Spar dine gaver og giv en anden dine foræringer! Men skriften vil jeg læse og tyde for kongen. Den højeste Gud, o konge, gav din fader Nebukadnezar kongedømme, magt, herlighed og ære. Men da hans hjerte blev hovmodigt **og** hans ånd stolt og overmodig, stødtes han fra kongetronen, og hans herlighed fratoges ham. Men du, Belsazzar, hans søn, har ikke ydmyget dit hjerte, skønt du vidste alt dette; du har hovmodet dig mod Himmelens Herre! Hans hus kar har man hentet til dig, og du og dine stormænd, dine hustruer og medhustruer drak vin af dem; og du priste dine guder af sølv, guld, kobber, jern, træ og sten, som hverken kan se eller høre eller **fatte**; men den Gud, som holder din livsånde i sin hånd og råder over alle dine veje, ham ærede du ikke. Derfor er denne hånd udsendt fra ham og skriften der optegnet. Og således lyder skriften:

Mene mene, tekél ufarsln!

Og ordene skal tydes således: Mene betyder: Gud har talt dit riges dage og gjort ende derpå. Tekél betyder: Du er vejet på vægten og fundet for let. Perés betyder: Dit rige er delt og givet til Medien og Persien.«

Så blev Daniel på Belsazzars bud klædt i purpur, guldkæden hængtes om hans hals, og man udråbte, at han skulle være den tredje mægtigste i riget.

Men samme nat blev Belsazzar, kaldæernes konge, dræbt.

Eller: Daniel 7,9-10 + 13-14

Jeg skuede videre:
 med ét blev troner sat frem,
 en gammel af dage tog sæde;
 hans klædning var hvid som sne,
 hans hovedhår rent som uld;
 hans trone var luende ild,
 dens hjul var flammende ild.
 En strøm af ild flød ud
 og strømmede frem derfra.
 Tusinde tusinder tjente ham,
 og titusind titusinder stod ham til rede.
 Derpå sattes retten,
 og bøgerne lukkedes op.

Jeg skuede videre i nattesynerne:

og se, med himlens skyer

kom en, der så ud som en menneskesøn.
 Han kom hen til den gamle af dage
 og førtes frem for ham;
 og magt og ære og herredom gaves ham,
 og alle folk, stammer og tungemål skal tjene **ham**;
 hans magt er en evig magt,
 aldrig går den til grunde,
 hans rige kan ikke forgå.

Første prædiketekst

Matt. 24, 15-28

Når I da ser ødelæggelsens vederstyggelighed, hvorom der er talt ved profeten Daniel, stå på hellig grund (den, som læser det, han give agt!) så skal de, der er i Judæa, flygte ud i bjergene; den, der er på taget, skal ikke stige ned for at hente det, der er i huset; og den, der er ude på marken, skal ikke gå hjem for at hente sin kappe! Ve dem, der er frugtsommelige, og dem, der giver die, i de dage! Og bed om, at jeres flugt ikke skal ske om vinteren, ej heller på en sabbat; thi da skal der komme en stor trængsel, hvis lige ikke har været fra verdens begyndelse indtil nu og heller ikke senere skal komme. Og dersom de dage ikke blev afkortet, da blev intet menneske frelst; men for de udvalgte skyld skal disse dage afkortes..

Hvis nogen da siger til jer: Se, her er Kristus, eller dér! så skal I ikke tro det. Thi falske Messias'er og falske profeter skal fremstå og gøre store tegn og undere for, om det er muligt, at føre endog de udvalgte vild. Se, jeg har sagt jer det forud. Hvis de altså siger til jer: Se, han er i ørkenen, så gå ikke derud; se, han er i kamrene, så tro det ikke! Thi ligesom lynet, der kommer fra øst, lyser helt om i vest, sådan skal Menneskesønnens komme være. Hvor ådselet er, dér vil gribbene flokkes.

Anden prædiketekst

Lukas 17,20-33

Da Jesus engang blev spurgt af farisæerne om, når Guds rige kommer, svarede han dem og sagde:

»Guds rige kommer ikke således, at man udvortes kan iagttage det. Ej heller vil man kunne sige: Se her! eller: Se, dér er det! thi se, Guds rige er inden i jer.«

Så sagde han til disciplene:

»Der skal komme dage, da I skal længes efter at se blot én af Menneskesønnens dage, men I skal ikke se den. Og siger man til jer: Se dér! eller: Se, **her er** han! så gå ikke derhen, og løb ikke derefter! Thi ligesom lynet, når det glimter, skinner fra

den ene side af himmelen til den anden, sådan skal Menneskesønnen være på sin dag. Men først skal han lide meget og vrages af denne slægt.

Og som det gik til i Noas dage, sådan skal det: også gå i Menneskesønnens dage : de spiste, drak, tog til ægte, blev bortgiftet lige til den dag, da Noa gik ind i arken, og syndfloden kom og ødelagde dem alle. Eller som det gik til i Lots dage: de spiste og drak, købte og solgte, plantede og byggede, og på den dag, da Lot gik ud af Sodoma, regnede ild og svovl ned fra himmelen og ødelagde dem alle - på samme måde skal det gå den dag, da Menneskesønnen åbenbares.

Den, der på hin dag er på taget og har sine ting nede i huset, skal ikke stige ned for at hente dem; ej heller skal den, som er på marken, vende tilbage igen. Tænk på Lots hustru! Den, som søger at bjærge sit liv, skal miste det; og deri, som mister det, skal beholde det."

Valgfri prædiketekst

1. Kor. 15,50-57

Men det siger jeg, brødre, at kød og blod kan ikke arve Guds rige, og forkrænkelse arver heller ikke uforkrænkelse. Se, jeg siger jer en hemmelighed: vi skal ikke alle hensove, men vi skal alle forvandles, i et nu, i et øjeblik, når den sidste basun lyder; thi basunen skal lyde, og de døde skal opstå uforkrænkelse, og da skal vi forvandles. Thi dette forkrænkelse må iføre sig uforkrænkelse, og dette dødelige iføre sig udødelighed. Men når dette forkrænkelse har iført sig uforkrænkelse, og dette dødelige har iført sig udødelighed, da skal det ord opfyldes, som står skrevet:

»Døden er opslugt og sejren vundet.«

»Død, hvor er din sejr? død, hvor er din brod?«

(Dødens brod er synden, og syndens kraft er loven.) Men Gud ske tak, som giver os sejren ved vor Herre Jesus Kristus!

Udgangslæsning

1. Tess. 5,1-11

Men om tid og time, brødre! har I ikke nødig, at man skriver til jer; selv ved I jo god besked om, at Herrens dag kommer som en tyv om natten. Når de siger: »Fred og ingen fare!« da er undergangen pludselig over dem ligesom vernerne over den frugtsommelige, og de skal ingenlunde undslippe.

Men I, brødre! lever ikke i mørke, så dagen kan overraske jer som en tyv. Thi alle er I lysets børn og dagens børn; vi hører ikke natten eller mørket til. Så lad os da ikke sove som de

andre, men lad os våge og være ædru! Thi de, der sover, sover om natten, og de, der beruser sig, er berusede om natten. Men da vi hører dagen til, så lad os være ædru, iførte troen og kærligheden som en brynje og frelseshåbet som en hjelm! Thi Gud bestemte os ikke til at rammes af hans vrede, men til at få frelsen i eje ved vor Herre Jesus Kristus, som døde for os, for at vi, hvad enten vi våger eller sover, skal leve sammen med ham. Så trøst og opbyg hverandre indbyrdes, iom I også gør.

26. søndag efter trinitatis

Indgangslæsning

1. Mosebog 50,14-21

Efter at

have jordet sin fader vendte Josef tilbage til Ægypten med sine brødre og alle dem, der var draget op med ham til hans faders jordefærd.

Da Josefs brødre så, at deres fader var død, sagde de:

»Blot nu ikke Josef vil vise sig fjendsk mod os og gengælde os alt det onde, vi har gjort ham!«

Derfor sendte de bud til Josef og sagde:

»Din fader pålagde os før sin død at sige til Josef: Tilgiv dog dine brødres brøde og synd, thi de har gjort ondt imod dig! Så tilgiv nu din faders Guds tjenere deres brøde!«

Da græd Josef over deres ord til ham.

Siden kom hans brødre selv og faldt ham til fode og sagde:

»Se, vi vil være dine trælle!«

Da sagde Josef til dem:

»Frygt ikke, er jeg vel i Guds sted? I tænkte ondt mod mig, men Gud tænkte at vende det til det gode for at gøre, hvad nu er sket, og holde mange folk i live; frygt ikke, jeg vil sørge for eder og eders kvinder og børn!«

Således trøstede han dem og satte mod i dem.

Prædiketekst

Matt. 25,31-46

Men når Menneskesønnen kommer i sin herlighed, og alle englene med ham, da skal han sætte sig på sin herligheds trone. Og alle folkeslag skal samles foran ham, og han skal skille dem

fra hverandre, ligesom hyrden skiller fårene fra bukkene. Og han skal stille fårene ved sin højre side og bukkene ved den venstre.

Da skal Kongen sige til dem ved sin højre side: Kom hid, min Faders velsignede! arv det rige, som har været jer beredt fra verdens grundvold blev lagt. Thi jeg var sulten, og I gav mig at spise; jeg var tørstig, og I gav mig at drikke; jeg var fremmed, og I tog jer af mig; jeg var nøgen, og I gav mig klæder; jeg var syg, og I så til mig; jeg var i fængsel, og I besøgte mig.

Da skal de retfærdige svare ham og sige: Herre! når så vi dig sulten og gav dig mad, eller tørstig og gav dig at drikke? Når så vi dig fremmed og tog os af dig, eller nøgen og gav dig klæder? Når så vi dig syg eller i fængsel og besøgte dig?

Og Kongen skal svare og sige til dem: Sandelig siger jeg eder: hvad I har gjort imod en af mine mindste brødre dér, har I gjort imod mig.

Da skal han sige til dem ~~ved den~~ venstre side: Gå bort fra mig, I forbandede! til den evige ild, som er beredt Djævelen og hans engle. Thi jeg var sulten, og I gav mig ikke at spise; jeg var tørstig, og I gav mig ikke at ~~drikke~~; jeg var fremmed, og I tog jer ikke af mig; jeg var nøgen, og I gav mig ingen klæder; jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig.

Da skal også de svare og sige: Herre! når så vi dig sulten eller tørstig eller fremmed eller nøgen eller syg eller i fængsel uden at tjene dig?

Da skal han svare dem og sige: Sandelig siger jeg eder: hvad I ikke har gjort imod en af de mindste dér, har I heller ikke gjort imod mig.

Og disse skal gå bort til evig straf, men de retfærdige til evigt liv.

Valgfri prædiketekst

Hebr. 12,1-8

Så lad da også os, som har så stor en sky af vidner omkring os, lægge alt det bort, som tynger, og synden, som så let hilder os, og lad os med udholdenhed ile fremad i det kapløb, vi har foran os, mens vi retter vort blik mod Jesus, troens banebryder og fuldender, som for at få den glæde, der ventede ham, udholdt korset uden at ænse skammen, og som nu har taget sæde på højre side af Guds trone. Ja, på ham, som har tålt en sådan modsigelse af syndere, skal I tænke, for at I ikke skal blive trætte og modløse i jeres sjæle.

I jeres kamp mod synden har I endnu ikke stået imod indtil blodet, og I har glemt formaningen, der jo taler til jer som til sønner:

»Min søn! lad ej hånt om Herrens tugt,
 bliv ej heller modløs, når du revses af ham;
 thi Herren tugter den, han elsker,
 straffer hårdt hver søn, han har kær.«

Det er til jeres optugtelse, at I må lide; Gud handler med jer som med sønner; thi hvor er den søn, som faderen ikke tugter? Hvis I da ikke får nogen tugtelse, som dog alle får deres del af, så er I jo uægte børn og ikke sønner.

Udgangslæsning

2. Tess. 2, 13-17

Men vi er skyldige altid at takke Gud for jer, brødre, elskede af Herren! fordi Gud fra begyndelsen udvalgte jer til frelse ved Åndens helligelse og tro på sandheden. Hertil har han også kaldet jer ved vort evangelium, for at I skulle få vor Herres Jesu Kristi herlighed i øje.

Så stå da fast, brødre! og hold fast ved de overleveringer, hvori I blev oplært af os, hvad enten det var i tale eller brev. Og han selv, vor Herre Jesus Kristus og Gud vor Fader, som har elsket os og i sin nåde givet os en evig trøst og et godt håb, han trøste jeres hjerter og styrke jer i al god gerning og tale!

A. Læsningernes funktion.

En ny overvejelse af de bibelske læsningers funktion er en væsentlig forudsætning for det foreliggende forslag.

I den nuværende gudstjenesteform er læsningernes antal og placering bestemt af den ordning, der blev indført i slutningen af forrige århundrede med anden tekstrække. I denne ordning er læsningernes funktion ikke særlig tydelig. Et heldigt salmevalg kan ganske vist knytte læsningerne sammen, således at formessen danner en helhed svarende til søndagens og prædikenens indhold og sigte. Men i sig selv har læsningernes rækkefølge og indhold sjældent en klar mening i gudstjenestens sammenhæng. Epistelen kan som den første læsning i gudstjenesten let komme til at virke som en moralsk betingelse for modtagelsen af evangeliets tilsagn sidenhen. En stor del af det moderne "epistelhad" kan sikkert føres tilbage til den uheldige funktion, epistelen har fået i kraft af sin anbringelse i gudstjenestens begyndelse.

Det gælder især epistlerne i 1. tekstrække. Men i de år, hvor epistlerne fra 2. tekstrække læses i formessen, bliver situationen i grunden ikke meget anderledes, fordi tekststykkerne for størstedelens vedkommende er hentet fra de teologisk set tungeste afsnit af f.eks. Paulus' breve. En vanskeligt forståelig oplæsning i gudstjenestens begyndelse kan være en belastning.

At epistlerne i 2. tekstrække har denne karakter, må sikkert tilskrives den funktion, der oprindeligt var tiltænkt dem. I slutningen af forrige århundrede, da 2. tekstrække blev opstillet, var det nemlig stadig skik og brug, at der blev prædikeret over epistelen ved aftensang i kirker med to søndagsgudstjenester, og oprindeligt blev epistelrækken i 2. tekstrække formentlig opstillet som en serie tekster, der kun skulle læses, når der blev prædikeret over dem. I vores nuværende gudstjeneste optræder de som

bekendt som rene læsestykker og kan derfor virke unødigt tunge.

Indførelsen af 2. tekstrække medførte også, at man i højmessens fra alteret læser den evangelietekst, der ikke prædikes over i det pågældende kirkeår. Dermed læses endnu en tekst, der ikke har en tydelig funktion, eftersom den ikke altid direkte tjener som udgangspunkt for en udlægning. Ganske vist ønskede man ved udarbejdelsen af 2. tekstrække at finde frem til epistel- og evangelietekster, der på en eller anden måde lignede især evangelieteksten i 1. tekstrække. En ofte ret overfladisk tematisk sammenhæng skulle binde teksterne sammen og give dem mening på en bestemt søn- og helligdag. /

Den tematiske sammenhæng er ofte uigennemskuelig for den almindelige kirkegænger og er' derfor ikke tilstrækkeligt til at motivere en ren oplæsning af tekster.

Allerede i Betænkning nr. 625, side 23, har man peget på, at man kan nøjes med to læsninger i formessen, se også Foreløbige ændringer i ritual- og alterbog, side 8. 3 læsninger vil nemlig ofte være en for stor intellektuel udfordring for menigheden. Læsningen af det ekstra evangelium fra alteret kommer let til at nedbryde koncentrationen om det evangelium, der læses fra prædi-

^{+)2.} søndag efter helligtrekonger f.eks. blev i kraft af den reformatoriske kollekthøns udlægning af brylluppet i Kana (Johs. 2,1-11) til "hjemmets søndag", hvorfor vi 2. tekstrække som evangelium finder beretningen om tolderen Zakæus (Lukas 19,1-10), hvor ordene "Idag er frelsen kommet til dette hus" bliver det stikord, der knytter teksten sammen med det nævnte overordnede tema. Epistelen i 2. tekstrække, Ef. 5,21-33, om ægtefolks indbyrdes forhold, peger i samme retning (Det er bl.a. baggrunden for de ændringer, som udvalget forslår på 2. søndag efter helligtrekonger). En langt heldigere tematisering møder vi f.eks. på 2. søndag efter påske, fordi hyrdetemaet er formuleret af evangeliet selv.

kestolen. Derfor foreslår man også her, at læsningernes antal i formessen indskrænkes til to, d.v.s. at man kun læser det evangelium, hvorover der prædikes.

Bagved det foreliggende forslag ligger altså et forsøg på at give de bibelske læsninger en bedre mening og plads i det gudstjenstlige forløb. Derved vil man endvidere pege på en funktion, der bedre svarer til den kristne gudstjenestes væsen'og indhold og til de bibelske skrifers egen hensigt.

I det nye forslag skulle sammenhængen mellem gudstjenestens læsestykker og prædikenen blive tydeligere. I enhver prædiken forkyndes der for det tabte menneske, der lever under loven og forjættelserne, at dets synder er forladte og forjættelsen opfyldt. Og der forkyndes for det faldne menneske i en bestemt nutid, at det er blevet oprejst og vendt imod fremtiden.

Men derved bliver prædikenen en art model for den rækkefølge, som de gudstjenstlige læsninger har i nærværende forslag:

- (1) Indgangslæsning fra Det gamle Testamente
- (2) Evangelium
- (3) Udgangslæsning (oftest epistelen fra den hidtidige 1. tekstrække).

(1) Indgangslæsningen fra Det gamle Testamente understreger menneskets skabthed og de til alle tider gældende livsvilkår og giver samtidig den nødvendige historiske baggrund for Jesu forkyndelse i evangeliet, herunder også forjættelserne om Kristi komme. Det gamle Testamente skal lyde i kirken på sine egne betingelser. Spændingen mellem loven og evangeliet skal fastholdes i al sin skarphed, således at modsætningen i sin aktuelle udformning kan tages op i prædikenen. Den gammeltestamentlige læsning kommer derfor ofte til at stå som en kontrast til det følgende i gudstjenesten - som lov i forhold til evangelium eller som for-

jættelse i forhold, til opfyldelse. Den gammeltestamentlige læsning behøver derfor ikke tematisk at foindgribe søndagens forkynde Isesmæssige indhold i evangeliet, men skal snarere virke som en almindelig introduktion, der kunne være lige god på en hvilken som helst søndag.

(2) Evangelielæsningens centrale placering kræver derfor ingen nærmere begrundelse.. I forslaget fastholder man som hidtil to rækker af prædiketekster, der med en enkelt undtagelse består af evangelietekster, men i sammenligning med den nugældende ordning får hver række mere sin egen vægt, da der kun skal læses det evangelium, hvorover der prædikes.

Netop fordi den omtalte gammeltestamentlige læsning i højere grad frigøres for den tematiske binding til prædiketeksten, kommer også de to evangelierækker til at stå friere og mere selvstændigt i forhold til hinanden.

(3) Udgangslæsningen svarer i de fleste tilfælde til den hidtige epistel i 1. tekstrække. Denne epistelrække er som regel hentet fra slutningen af Paulus' breve (f.eks. Romerbrevet kap. 12-15 og 1. Korinterbrev kap. 12-13). Efter at Paulus i brevets hovedafsnit i opgør med forskellige fronter har redegjort for evangeliet om Kristus, forsøger han i slutningen af brevene eller i sammenhænge, der sagligt svarer hertil, at fastholde den pågældende menighed i den totale omvæltning, som evangeliet er ensbetydende med. Hos Paulus står disse afsnit efter hans "prædiken", for den drejer sig om en praktisk fastholdelse af forkyndelsen. Det er denne ofte mødte sammenhæng, som forslaget vil fastholde ved anbringelsen af epistelen efter evangeliet (og prædiken). Af en følgende historisk redegørelse (s. 203ff.) vil det fremgå, at epistlerne i den gamle tekstrække synes at være udvalgt med et

lignende formål for øje.

Som udgangslæsning får den gamle epistel en tydelig funktion inden for den enkelte søndagsgudstjenestes ramme. Den får en bestemt opgave i helheden, og derved befries den fra at skulle underordnes et bestemt samlende tema. Den skal ikke "ligne" noget. Den står på sin plads med sin funktionelle ret som i den bibelske sammenhæng, hvorfra den er taget.

Med disse overvejelser om de bibelske læsningers funktion går forslaget bevidst imod tendensen til ensidigt at lade teksternes udvælgelse og funktion bestemme af et bestemt overordnet tema eller motto for hver søndag. Det er denne liturgiske tematisering, der i det 19. århundrede var afgørende for opstillingen af de sekundære tekstrækker i Skandinavien og Tyskland - vor 2. tekstrække medregnet. I vor egen tid møder vi især den omtalte tendens i den svenske alterbog fra 1942, i det ronersk-katolske forslag af 1969 (Ordo lectionum) til en nyordning af læsningerne og kirkeårets opbygning og i den aktuelle økumeniske debat om disse spørgsmål samt til dels i Prøvealterbogen 1958 i Danmark. Det er den ensidige fastholdelse af dette princip, man gør op med, selv om der naturligvis må gøres opmærksom på, at der i kirkeårets løb er helligdage med et indhold og en sammenhæng, der naturligt må respekteres ved tekstvalget.

Positivt kan forslagets hensigt beskrives således: For den ældste menighed var gudstjenesten på Herrens dag den første dag i ugen en ugentlig ihukommelse af påskedag - et præg, som søndagen stadig har især i den græsk-ortodokse kirke. Denne gudstjenestekarakter har med Grundtvigs salmer gjort sig gældende i den danske gudstjeneste (se f.eks. salmebogen rir. 368 og 372). I og med at dåben og altergangen mere end i nogen anden kirke er faste be-

standdele af gudstjenesten, fastholdes med stor styrke, at hver søndag har "det hele", er "et lille kirkeår", der afspejler vejen fra skabelse og genløsning mod fuldendelsen. Denne gammelkirkelige og altså også danske tradition styrkes yderligere ved den trelede opbygning: Indgangslæsning fra Det gamle Testamente/Evangelium/Udgangslæsning, der fastholder det nye liv. Der er i forvejen plads for en sådan tolkning af den danske gudstjenestes forløb. Det foreslås derfor, at indgangslæsningen står i begyndelsen af gudstjenesten, prædiketeksten (evangeliet) i midten og udgangslæsningen før den aronitiske velsignelse og sidste salme. Anbringes dåben i formessen mellem indgangslæsningen og evangeliet - og altergangen umiddelbart før udgangslæsningen, skulle dermed være opbygget en gudstjeneste, der bedre lader de bibelske læsninger komme til deres ret efter deres egen intention.

B. Arven fra det gamle kirkeår.

Det foreliggende forslag til nyordning og revision af de bibelske læsninger ved gudstjenesten ønsker på een gang at fastholde den klassiske tradition, som vi idag har overleveret i 1. tekstrække, og respektere den struktur, som vor gudstjeneste med sin udvikling sidenhen har fået.

Historisk.

De første vidnesbyrd om læsninger i gudstjenesten taler om 3-4 læsninger i formessen (gudstjenestens første del før altergangen, også kaldet offermessen). Det drejede sig om

- (a) 1. eller 2 læsninger fra Det gamle Testamente (Loven og Profeterne),
- (b) en læsning fra brevene eller de øvrige skrifter uden for evangelierne i Ny Testamente og
- (c) en evangelietekst.

Det klassiske læsningssystem, som vi præsenteres for i det romerske missale, havde dog i de fleste tilfælde skåret læsningernes antal ned til de to sidstnævnte. De gammeltestamentlige læsninger var sjældne.

Det er også værd at lægge mærke til, at kirkeåret i missalet omfattede langt flere helligdage, end vi nu har. Fra og med aske-
onsdag (onsdag mellem fastelavns søndag og l.s.i fasten) til og med søndag efter påske havde hver dag sine læsninger. Hertil kom andre helligdage og helgendage. Langt flere tekster var dermed i brug end i det udtyndede kirkeår, som reformationen og dens eftertid gav os.

I den gamle kirke spillede kirkeårets rytme en langt større rolle end hos os, bl.a. fordi store dele af det havde et praktisk, næsten pædagogisk formål, som vi nu er afskåret fra at se.

Det var især dåben, dens forberedelse og fastholdelse, der stod i centrum. De to store årlige dåbsdage, 6. januar og påskedag (og til en vis grad også pinsedag), spillede den store rolle. Teksterne til søndagene efter 6. januar eller helligtrekonger bærer endnu præg heraf. På de fire første søndage efter helligtrekonger læses som epistler i 1. tekstrække fra Romerbrevets 12. og 13. kapitel i rækkefølge (et meget gammelt træk), tydeligt nok en opmuntrende formaning til de nydøbte og de "gamle" kristne, der skulle optage dem i menighedens fællesskab. Tilsvarende taler evangelierne om de døbtes nybegyndte Kristusliv med Jesus som 12-årig i templet, med brylluppet i Kana som det første tegn, hvor Jesus åbenbarede sin herlighed for disciplene og med beretningen om helbredelsen af den spedalske og af høvedsmandens tjener, der understreger dåben som en renselse og en helbredelse (1.-3.s.e. helligtrekonger).

Det er med andre ord tekster, der kun til bunds forstås af dem, der levede i kirkeårets gamle sammenhæng. En tilsvarende tolkning af teksterne ligger bagved den udvælgelse, vi møder i den del af kirkeåret, der ligger omkring påsken. Denne periode begynder med septuagesima søndag, i gammel tid den dag, hvor de, der forberedte sig til dåb til påsken, første gang fik lov til at overvære en del af gudstjenesten. Med evangeliet om arbejderne i vingården sagdes, at de "gamle" og "nye" kristne var lige i forhold "il den gave, som dåben var. Hvadenten man havde arbejdet fra den første eller 11. time, var lønnen den samme. I epistelen (1. Korinterbrev, 9,24-10,5) fortælles at jøderne under ørkenvandringen havde en slags dåb og en slags nadver, men alligevel blev slået ned af Herren på grund af deres ulydighed. Således skal de kristne heller ikke mekanisk pukke på dåben og nadveren,

for på lydighed og ydmyghed kommer det an!

løvrigt er fastetidens tekster i hovedsagen, hvad evangelierne angår, behersket af fortællingen om Jesu kamp mod Djævelen og demonerne, hvorved illustreres den uddrivelse af det onde, som dåben var, mens epistlerne på forskellig måde taler om det liv og den livsførelse, som dåben fører med sig.

Dåben ved påsketid beherskes af det berømte motiv fra Romerbrevet 6,3-11, hvor dåben beskrives som en død, en begravelse og en opstandelse sammen med Kristus, og epistlerne i tiden efter påske taler fortrinsvis om fastholdelse af det nye liv.

Pinsedag blev i en lidt senere periode den tredje store dåbsdag, hvilket genspejles i lektien på 2. pinsedag og i teksterne til den ret sene helligdag, trinitatis søndag.

Af evangelierne i tiden efter påske skal teksten om den gode hyrde på 2.s.e.påske først og fremmest understrege, hvad Kristus er for sine døbte, mens evangelieteksterne på de øvrige søndage tydeligvis skal forberede pinsen.

Epistlerne i tiden efter påske er hentet fra de såkaldte katolske breve, d.v.s. Jakobs, Peters og Johannes' breve. I de ældre bibelhåndskrifter stod disse breve før de paulinske breve, sikkert fordi Jakob, Peter og Johannes stod Kristus personligt nærmere end Paulus.

Denne orden brydes af forskellige grunde på Kristi himmelfarts dag, 1. og 2. pinsedag, trinitatis søndag og 4.s.e.trin., men ellers er princippet tydeligt. I det klassiske kirkeår var det næste store punkt i kirkeåret Peter og Paulus' dag den 29. juni. Det er velsagtens den dag, der er bestemmende for ordningen af epistlerne: først kommer de katolske breve med Peter i spidsen - fra 1.s.e.påske til og med 5.s.e.trin. - groft taget indtil

29. juni. Herefter kommer Paulus, og fra 6.s.e.trin. læses Romerbrevet, 1. og 2. Korinterbrev, Galaterbrevet, Efeserbrevet, Filippierbrevet, Kolossenserbrevet og 1. Tessalonikerbrev, d.v.s. de nævnte skrifter læses ikke igennem fra ende til anden, men der hentes i rækkefølge læsestykker fra de *nævnte* skrifter. Undtagelser er 18.s.e.trin., alle helgens dag og 27.s.e.trin. af grunde, som vi ikke her skal komme ind på.

Udvælgelsen af evangelierne i trinitatistiden kan i en lang række tilfælde forklares historisk. Bl.a. mindet om Peter og Paulus fastholdes på en ejendommelig måde. Peters fiskedræt afslutter "Peters tid": 1. s. e. påske til 5.s.e.trin., mens 6.s.e.trin. indleder "Paulus¹ tid" med evangelieteksten Hvis jeres retfærdighed ikke overgår de skriftkloges og farisæernes, kommer I slet ikke ind i Himmeriget, der bliver en fra evangelierne hentet illustration af Paulus¹ retfærdiggørelseslære. Dåbsmotivet er ikke glemt i denne periode; just på 6.s.e.trin, bringer den gamle tradition som epistel det førnævnte dåbssted fra Rom. 6,3-11. Og på søndagen efter den 10, august, dagen til trinde om den hellige Laurentius, symbolet i Rom på kampen mod det onde og derfor de døbtes beskytter, får vi som evangelium Markusevangeliet kap. 7,31-37i beretningen om den døvstummes helbredelse med Jesu ord: Effata, luk dig op, der tidligt fik plads i dåbsritualet, jf. Grundtvigs salme i Den danske Salmebog, nr. 376 - altså sammen på den søndag, vi nu fejrer på 12.s.e.trin.

Vi mangler endnu at omtale julen og adventstiden. Til juledag finder vi i det klassiske missale tre sæt tekster svarende til de tre julemesser om natten og om morgenen. Af disse tekster har vi i den hidtidige 1. tekstrække evangeliet fra 1. messe (Lukas 2,1-14) sammen med epistelen fra 3. messe (Hebr. 1,1-12) samt aften-

sangsteksten (Lukas 2,15-20) fra 2. messe - og i 2. tekstrække evangeliet (Johs. 1,1-14) fra 3. messe sammen med epistelen (Titus 2,11-14) fra 1. messe. Tekstuvælgelsen kræver ikke nærmere forklaring.

St. Stefans dag eller 2. juledag er kirkens ældste helgendag og har måske ligget på 26. december, førend julen blev flyttet fra sin oprindelige dato, 6. januar, til 25. december.

I teksterne til søndag efter gul og nytårsdag fastholder epistel plus evangelium det spirende Kristus-liv, som især dåben er et udtryk for. På søndag efter jul "ligner" Jesu fremstilling i templet (Lukas 2,33-40) den kirkelige dåb, og epistelen (Gal. 4,1-7) taler om, at arvingen skønt endnu barn er herre over arven, en hemmelighed, der åbenbares ved Kristi komme og ved sendelsen af Ånden. Ved at knytte disse tekster sammen skal altså udtrykkes, at barnet, der bliver døbt, har Ånden allerede, for det er plantet ind i en vækst med Kristus. En lignende "lighed" møder os på nytårsdag, i traditionen først og fremmest opfattet som julens ugedag, med det korte evangelium om Jesu omskærelse (Lukas 2,21) og epistelen (Gal. 3,23-29): Thi alle I, som blev døbt til Kristus, har iført jer Kristus. Man kommer næppe uden om, at kombinationerne på disse dage indirekte taler om barnedåben.

Teksterne til den hidtidige søndag efter nytår (bl.a. flugten til Ægypten) er oprindelig tekster til aftenen før helligtrekongers dag, den 6. januar. Den sidstnævnte dag var som ovenfor omtalt oprindelig kirkens store årlige dåbsdag. Derfor fandtes evangeliet om Jesu dåb her (Matt. 3,13-17), således som det endnu er tilfældet i den græsk-ortodokse kirke. De tekster, der står tilbage, lektien fra Esajas 60,1-6 om vandringerne til Herrens lys

og evangeliet (Matt. 2,1-12) om vismændenes vandring efter stjernen og offer til Kristus, minder endnu om den ældgamle tolkning af dåben som Guds oplysning af menneskene (jf. Hebræerbrevet 6,4).

Teksten om Jesu dåb (Matt. 3,13-17) dukkede først op i vort kirkeår igen, da Peder Palladius anbragte denne tekst på fastelavns søndag som den eneste egentlige ændring i 1. tekstrække, som den danske reformation gav anledning til. Til gengæld gav 2. tekstrække (fra slutningen af det 19. århundrede) os de gamle tekster tilbage på fastelavns søndag (1. Kor. 13 og Lukas 18,31-43).

Den senest tilkomne periode i kirkeåret er adventstiden, hvor 1. søndag fortæller om Kristi første komme i kødet, 2. søndag om hans komme i herlighed ved tidernes ende, mens de sidste to søndage som tema har Johannes Døberen, tiden umiddelbart før Jesu fødsel, 3. søndag i advent er endvidere præget af de mange præsteordinationer, der fandt sted i dagene omkring denne søndag. Det afspejles i epistelen (1. Kor. 4,1-5) om Kristi tjenere og husholdere og i Johannes¹ mismodige spørgsmål fra fængselet til Kristus: "Er du den, der skal komme, eller skal vi vente en den?" og Jesu svar, et spørgsmål og et svar, der på samme måde taler om udholdenhed i tjenesten.

C. Forholdet til traditionen.

Den kirkeårstradition, som vi her har givet en meget kortfattet oversigt over, er en nødvendig forudsætning for udvalgets arbejde. Stort set står evangeliestykkene som udtryk for Kristi kraftige gerninger i dåben og med syndernes forladelse, mens epistlerne på den baggrund vil fastholde menigheden i kærlighedens fællesskab. De store dåbsdage fastholdt, at gaven var det første; opmuntringen til at holde fast kom derefter. Epistelteksterne føjede ikke noget ekstra til, der betingede eller satte spørgsmålstejn ved frelsen, nej, de kristne skulle leve som dem, der lige havde oplevet en vældig omvæltning, der anbragte dem på samme plan og i det samme store menneskelige fællesskab.

Dåbsdagene var kernepunkterne i det pædagogiske skema, der bestemte kirkeårets opbygning. Da de faldt bort, mistede læsningerne i det klassiske kirkeår deres tydelige funktion. Denne kendsgerning er i sig selv grund nok til at overveje de bibelske læsningers mening og plads overhovedet. Det er således fuldt berettiget herudfra at foreslå en helt ny ordning af kirkeåret, f.eks. med en fortløbende gennemlæsning af de bibelske skrifter, eventuelt fordelt på flere kirkeår, for er bibelen selv ikke den eneste rettesnor, der bliver tilbage, både hvad angår indhold og rækkefølge?

På den anden side vil det også være vanskeligt at lave et helt nyt kirkeår eller flere helt nye kirkeår. Jesu jordiske liv afspejles så stærkt i tiden fra 1. søndag i advent til pinsedag, at det vil være svært for ikke at sige umuligt at forlade den skik med læsning af tekster, der ligger bagved. For vor egen kirkes vedkommende fastholder endvidere salmerne kirkeårets dage og tider med en sådan styrke, at det vil være svært at passe dem ind i

en anden sammenhæng.

Men hertil kommer, at både dåben og altergangen i den danske kirke er blevet så naturlige led af søndagsgudstjenesten, at en hel anden løsning af problemet melder sig. Epistelen, der i det gamle kirkeår lød på baggrund af især dåbsdagene, kan få sin gamle funktion tilbage, når epistelen kommer til at lyde til sidst i gudstjenesten, d.v.s. efter dåben, evangeliet, prædikenen og nadveren. Det kan lyde som en radikal ændring, men i grunden er det i nøje overensstemmelse med den gamle kirkelige tradition, der her er givet et kort rids af. At denne rækkefølge også svarer til intentionen i de bibelske skrifter, hvorfra læsningerne er taget, er søgt begrundet i det foregående afsnit (side 200ff.).

Hver søndag bliver dermed "et lille kirkeår" (se s. 202). I forslaget er "det store kirkeår" stadig bestemt af sine to faser. Den første fase fortæller om Jesu jordiske livsløb, den anden er den lange række af trinitatis-søndage. Grundtvig kalder dem henholdsvis "en kristelig forgård og skoletid" og "den rette kirketid". Den sidstnævnte tolkning gør hele trinitatis-tiden til en pinsetid, og udvalget har da også overvejet at understrege dette ved at foreslå benævnelsen "søndage efter pinse". Denne forståelse af "iden efter pinse har også forhindret udvalget i at foreslå en fast sidste søndag i kirkeåret (jf. den svenske og tyske kirke samt Prøvealterbogen 1958), således at forudsigelsen af verdens undergang og Kristi komme altid afsluttede kirkens år (25. og 26. søndag efter trinitatis, der har dette indhold, forekommer jo ikke altid). Dermed er kirkeåret på nippet til at blive "et rundt år", hvor det udviskes, at kirken altid lever i den sidste tid. Kristeligt set hører talen om undergangen hjemme på 2. søndag i advent, hvor vægten ligger på Kristi komme.

Udvalget har ønsket at bevare den kirkeårsstruktur, der er givet med den gamle 1. tekstrække. I så henseende er forslaget konservativt sammenlignet med de ændringer, der skete i den romersk-katolske kirke i 1969, og som er på vej i en række lutherske kirker, bl.a. i Norge, Sverige og Tyskland.

Selv om man i videst muligt omfang har villet respektere traditionen fra 1. tekstrække, foreslår man dog mindre revisioner og enkelte ændringer i 1. række, først og fremmest på de søndage, hvis evangelietekster ligger meget tæt op ad hinanden-, midfaste søndag/7.s.e.trin. (bespisingen) og 2.s.e.trin./20.s.e.trin. (gæstebudet); i disse tilfælde har 1. række fået andre tekster på 7. og 20.s.e.trin. Den fælles tekst på første søndag i advent og palmesøndag (Jesu indtog i Jerusalem) har man derimod ladet blive stående ud fra den betragtning, at sammenhængen er forskellig på de to søndage.

Den gamle tekstrækkes førsteplads understreges i forslaget derved, at epistelen i den hidtidige 1. tekstrække som oftest anvendes som udgangslæsning og altså skal lyde hver søndag. Endvidere skal det på særlige dage være muligt altid at læse evangelieteksten fra den gamle række.

2. tekstrækkes evangelier har på den anden side vundet en sådan hævde i vores gudstjeneste, at de i revideret skikkelse bør få en selvstændig plads i de år, hvor de fungerer som prædiketekster. Med denne ligeberettigelse har det endvidere i enkelte tilfælde været naturligt at lade evangelietekster fra den gamle række rykke over i 2. række, bl.a. for at lette visse ensidigheder i 1. række.

En del af den hidtidige 2. tekstrækkes epistler optræder i det foreliggende forslag som valgfri prædiketekster svarende til den

formentlig oprindelige hensigt med disse tekster (se s. 197).

Med udvælgelsen af de gammeltestamentlige tekster har udvalget stået over for en helt ny opgave. Man har som allerede anført ønsket, at Det gamle Testamente skulle lyde på sine egne betingelser og ikke stikordsagtigt som et præ-ekko af dagens evangelium. Man har forsøgt at finde beretninger frem, der hører til børnelærdommen. Man har også villet bringe tekster, der på bestemte søndage giver den nødvendige historiske baggrund for dagens evangelier - en viden, som man desværre ikke længere kan forvente hos mange kirkegængere. Man har endvidere peget på tekster, der som kontraster sætter evangeliestykkerne i relief. Ud fra disse synspunkter skulle de læste gammeltestamentlige tekster også naturligt kunne tages op i den følgende prædiken.

I den klassiske tradition har man et eksempel på, at en beretning på grund af sin længde ikke har kunnet bringes i sin helhed i kirken, nemlig Stefanus-fortællingen, Apostlenes Gerninger 6,8-15 og 7,54-60, der bringer udtog af beretningen.

Dette princip har udvalget i nogle tilfælde benyttet i forbindelse med andre tekster, der var for lange, se især indgangslæsningerne på 23. og 25. søndag efter trinitatis. Andre steder har man ved et tekststykkets begyndelse anbragt en indledende "overskrift", der angiver den sammenhæng, hvorfra stykket er hentet, se f.eks. indgangslæsningerne på 1. og 2. søndag efter helligtrekonger.

I det følgende afsnit D vil de større ændringer i forhold til den hidtidige ordning blive gennemgået.

D. Gennemgang af de væsentlige ændringer.

Adventstiden.

I denne periode er der ikke sket store ændringer. På l.s.i advent har man ikke valgt Esajas 42,1-9 som indgangslæsning, idet dette stykke synes at passe bedre på fastelavns søndag (se den-
ne). I stedet foreslås SI. 24, der fra gammel tid hører adventsti-
den til, eller SI. 100. På de øvrige adventssøndage er som ind-
gangslæsninger valgt de gammeltestamentlige tekster, der i forve-
jen fandtes i 2. tekstrække.

De valgfri prædiketekster er valgt med henblik på adventsti-
dens præg.

På l.s.i advent vil det måske vasre ønskeligt at have tre læs-
ninger i formessen, ihvertfald i de år, hvor Lukas 4,16-30 er
prædiketekst, fordi Matt.21,1-9 (indtoget i Jerusalem) er så fast
knyttet til dagen og dens salmer.

Juletiden.

Juleaften har ikke fået noget særligt tekstvalg, fordi der er
så mange værdifulde lokale traditioner. Juledag kan have tre læs-
ninger i formessen: (1) Esajas 9,2-7 eller 9,6-7, (2) Hebr. 1,1-
5a eller den prædiketekst, der ikke anvendes, og (3) årets prædi-
ketekst.

På 2. juledag (St. Stefans dag) foreslås en anden beskæring af
Stefanusfortællingen end hidtil sammen med en sammenfattende ind-
ledning. Som ny prædiketekst i 1. række foreslås Matt. 10,16-22,
der er klarere end den gamle tekst (Matt. 23,34-39).

Hvor det ønskes (især på landet,, hvor der ikke er holdt guds-
tjeneste 1. juledag), anføres juletekster til brug på 2. juledag
for indgangslæsningens og prædiketekstens vedkommende.

Søndag efter ,jul er stærkt ændret. Med den nye indgangslæsning

(Esaias 2,2-5) understreges forbindelsen med den gamle pagt. 1. prædiketekst omfatter begge de to hidtidige tekster fra 1. og 2. tekstrække, og 2. prædiketekst indeholder de to tekster fra søndag efter nytår, der falder bort med det foreliggende forslag. Den valgfri prædiketekst er ligeledes fra søndag efter nytår, mens udgangslæsningen er den gamle epistel fra søndag efter jul.

På nytårsdag er kun indgangslæsningen ny.

helligtrekongerstiden.

Den første søndag efter nytårsdag benævnes helligtrekonger s søndag. Den har de gamle tekster fra helligtrekongers dag. Den valgfri prædiketekst, Titus 3,4-7, hører fra gammel tid til denne dag. Nye er 2. prædiketekst og udgangslæsningen.

Med undtagelse af 6.s.e.helligtrekonger er alle udgangslæsningerne de samme som de gamle epistler i 1. tekstrække. Indgangslæsningerne prøver at ramme det klassiske emne i denne periode: åbenbaringen af Guds underfulde magt.

På 1.s.e.helligtrekonger er evangelierne i den hidtidige 1. og 2. tekstrække byttet om for ikke at overlæsse 1. række med tekster om Jesu livsløb. På 2.s.e.helligtrekonger anbringes i 2. række som prædiketekst Johs. 4,5-26, der indtil nu har stået i anden række på pinsedag. Man finder ikke, at Lukas 19,1-10 (tolderen Zakæus) står særligt godt på denne søndag (se s. 198), ligesom man mener, at teksterne om de hjemlige forhold i 2. tekst-række på 1. og 2.s.e.helligtrekonger bør vige.

6.s.e.helligtrekonger, der forekommer ret sjældent, har som prædiketekst Matt. 11,25-30 (hidtil på 26.s.e.trin.), mens Matt. 17,1-9 (forklarelsen på bjerget), der hidtil har været fælles for de to sjældne søndage, 6.s.e.helligtrekonger og 27.s.e.trin., er blevet prædiketekst i 2. række på 2.s.i fasten (se denne).

Fastetiden.

I udvalget har der ikke været fuldkommen enighed om benævnelsen af de to søndage før fastelavn. Det er blevet gjort gældende, at navnene septuagesima og sexagesima er forældede. Man foreslår derfor til overvejelse næstsidste og sidste søndag før fastelavn.

På sidste søndag før fastelavn (sexagesima) er den hidtidige lektie på almindelig bededag (Esajas 55,6-11) anvendt som indgangslæsning som kontrast til 1. og 2. prædiketekst. Prædiketeksten i 1. række, de fire slags sædejord, er hentet fra Markus 4,1-20, en bedre tekst end parallellen fra Lukas 8,4-15.

Fastelavns søndag har som indgangslæsning Esajas 42,1-9, der hidtil har været lektie på 2.s.i advent (2. tekstrække). Teksten er anbragt her, fordi himmelrøsten ved Jesu dåb ("Denne er min Søn den elskede; i ham har jeg velbehag" (Matt. 3,17)) efter den nyere forsknings formening kan betragtes som et citat af Esajas 42,1. På fastelavns søndag kan det være ønskeligt at have tre læsninger i formessen, således at Matt. 3,13-17 (Jesu dåb) ihvertfald læses i de år, hvor beretningen ikke er prædiketekst.

Udvalget arbejder videre med et forslag om at opstille yderligere valgfri prædiketekster bestående af stykker fra lidelseshistorien, enten fra den samarbejdede beretning i salmebogen eller - bedre - i form af udvalgte stykker fra evangelierne.

Fra gammel tid har to evangelietekster¹ konkurreret om pladsen på 2.s.i fasten, Matt. 17,1-9 (forklarelsen på bjerget) og Matt. 15,21-28 (den kananæiske kvinde). Udvalget har ment, det var værdifuldt at få Matt. 17,1-9 som en hyppigere forekommende prædiketekst end hidtil (på 6.s.e.helligtrekonger og 27.s.e.trin.). Matt. 15,21-28 er rykket ned i 2. række for at lette 1. række for helbredelsesberetninger. Den hidtidige evangelietekst i 2. tekst-

række, Markus 9,17-29 (den epileptiske dreng), er flyttet til 3. s.i fasten, anden prædiketekst.

På midfaste søndag er som indgangslæsning anført beretningen om mannaen i ørkenen (2. Mosebog 16,2-8 eller v. 2 + 11-21) som baggrund for prædiketeksterne fra Johs. 6. Som 2. prædiketekst foreslås et andet udsnit (Johs. 6,24-31) end hidtil (6,35-51).

Som foreslået i Foreløbige ændringer i ritual- og alterbog henlægges Mariæ bebudelses dag til den søndag, der falder mellem 22. og 28. marts, undtagen de år, hvor denne søndag er palmesøndag eller påskedag; i så fald fejres Mariæ bebudelses dag på 5.s. i fasten.

5.s.i fasten, der dermed foreslås genindført, forekommer således ikke så ofte og har derfor kun een prædiketekst. Udvalget vakler dog imellem Johs. 8,51-59 (Abrahams børn gør Abrahams gerninger) og Johs. 11,47-53 (det er bedre eet menneske dør for folket). Udgangslæsningen, Hebr. 4,14-16 (Kristus var uden synd, men fristet i alle ting), er også valgfri prædiketekst på 3.s.e.påske, en form for sammenfald, der af og til forekommer i forslaget. Udvalget mener dog, at funktionen de to steder er så forskellig, at det ikke spiller nogen afgørende rolle.

Selv om det gamle evangelium, Matt. 21,1-9 (indtoget i Jerusalem) fastholdes som første prædiketekst få palmesøndag, peger udvalget dog også på Johs. 12,12-24, der foruden en særlig version af indtogsberetningen også rummer bemærkningen om hvedekornet, der skal dø for at bære megen frugt (12,24).

På skærtorsdag foreslås Matt. 26,26-29 som første prædiketekst i stedet for Lukas 22,14-20, der af forskellige grunde er en vanskelig tekst. Som valgfri prædiketekst peges på indstiftelsesberetningen i 1. Kor. 11, men i sin fulde udstrækning (vers 17-29),

der virkelig forklarer, hvad det vil sige at "spise og drikke på uværdig vis".

På langfredag foreslås ikke andet end den kendte læsning fra Esajas 53. Både med hensyn til langfredag og påskelørdag henvises til de lokale traditioner.

Tiden fra påske til og med pinse.

Som udgangslæsning på påskedag foreslås det berømte stykke om dåben fra Rom. 6,3-11, der hidtil har stået i første tekstrække på 6.s.e.trin. Denne centrale tekst bør læses påskedag i overensstemmelse med det syn, der ligger bagved udgangslæsningens funktion. I formessen på påskedag kan man have tre læsninger: (1) SI. 118,19-29, (2) 1. Kor. 5,6-8 og (3) den prædiketekst, der anvendes det pågældende år. Hvis der prædikes over 1. Kor. 5,6-8, rykker det pågældende års evangelietekst op som læsning for alteret.

På 1.s.e.påske flyttes det hidtidige evangelium fra 2. tekstrække op som første prædiketekst, og anden prædiketekst bliver Johs. 20,19-31 (den vantro Thomas), der er en direkte fortsættelse af prædiketeksten i samme række på 2. påskedag (Johs. 20,1-18).

På 2.s.e.påske udvides første prædiketekst fra Johs. 10,11-16 til vers 1-16, der giver et mere afsluttet hele.

På 3.s.e.påske foreslås en anden og bedre afskæring af anden prædiketekst, Johs. 13,33-14,7 (tidl. 14,1-11). Den valgfri prædiketekst (Hebr. 4,14-16) bruges også som udgangs læsning på 5.s.i fasten, se ovenfor.

På almindelig bededag er Esajas 55,6-11 (opr. 6-7) flyttet til søndag f. fastelavn (sexagesima), SI. 51 er faldet bort, og den fortællende tekst, 2. Sam. 12,1-15a (Natans straffetale og Davids anger) er rykket ind som indgangslæsning.

På 4.s.e.påske foreslår som en mulighed en kortere udgave af

første prædiketekst (Johs. 16,5-11 i steder; for 16,5-15).

På de følgende søn- og helligdage foreslås mere gennemgribende ændringer. Det sker for at bringe nyt stof og bedre afskæringer fra samlingen af Jesu. afskedstaler i Johannesevangeliets kap. 14-17.

På 5.s.e.påske fastholdes det gamle evangelium (Johs. 16,23b-28) som første prædiketekst, men som muligt alternativ anføres Lukas 11,5-13 (bønhørt for sin påtrængenheds skyld) ud fra den betragtning, at motivet bøn måske bør komme frem på en anden måde end ved de Johannes-tekster, der iøvrigt dominerer denne periode i kirkeåret. Som anden prædiketekst foreslås Johs. 14,12-18, en anden afskæring af den gamle pinsedagstekst i 2. tekstrække (14,15-21),. Johs 17,1-11 (den ypperstepræstelige bøn), der hidtil har stået i anden tekstrække på 5.s.e.påske, bringes fordelt på første og anden prædiketekst på 6.s.e.påske.

På Kristi himmelfarts dag erstattes beretningen fra den såkaldte uægte Markus-s lutning (Markus 16,14-20) med Lukas 24, 4-6-53, hvad angår første prædiketekst. Lukasberetningen, der hidtil har stået i anden tekstrække, erstattes som anden prædiketekst af Ap. Gern. 1,1-11, der ganske vist ikke er hentet fra et evangelieskrift som de øvrige prædiketekster, men som dog efter udvalgets opfattelse står i rang med evangeliernes beretninger. Den valgfri prædiketekst (Ef. 4-,7-16: Han, som er steget ned, er også den, der steg op) har hidtil stået i anden tekstrække på 2. pinsedag, men passer bedre her.

På 6.s.e.påske fordeles Johs. 17,1-19 (den ypperstepræstelige bøn) på første og anden prædiketekst (v. 1-5 og 6-19) med næsten samme begyndelse. Det gamle evangelium i første tekstrække, Johs. 15,26-16,4 (Også I skal være vidner) passer efter udvalgets op-

fattelse bedre som anden prædiketekst på pinsedag. Den valgfri prædiketekst, Rom. 8,18-23 (skabningens længsel), stod oprindelig i 1. tekstrække på 4. s.e.trin.

På pinsedag anføres som indgangslæsning 1. Mosebog 11,1-9 (Babelstårnet), der fra gammel tid er blevet tolket som en modtype til pinseunderet (jvf. salmebogen nr. 237, vers 2). Johs. 15,26-16,4 (Også I skal være vidner) som anden prædiketekst erstatter Johs. 14,15-21, der i en anden beskæring (14,12-18) anføres som anden prædiketekst på 5.s.e.påske.

På pinsedag kan man have tre læsninger i formessen: (1) 1. Mosebog 11,1-9, (2) Ap. Gern. 2,1-11 og (3) prædiketeksten (hvis den valgfri prædiketekst bruges, da Ap. Gern. 2,22-4-1 (Peters pinseprædiken), der anføres som alternativ mulighed).

På 2. pinsedag fungerer Johs. 17,20-26 (slutningen af den ypperstepræstelige bøn) som anden prædiketekst i stedet for Johs. 4,13-26 (den samaritanske kvinde), der foreslås flyttet til 2.s.e.helligtrekonger som anden prædiketekst.

Trinitatis-tiden.

På trinitatis søndag (hellig trefoldigneds fest) findes de samme udvidelser af prædiketeksterne og udgangslæsningen som i Foreløbige ændringer i ritual- og alterbog.

På de fire første søndage efter trinitatis er foruden indgangslæsningerne de valgfri prædiketekster nye i sammenhængen. De valgfri prædiketekster på 3. og 4. søndag efter trinitatis har stået på henholdsvis pinsedag og 6.s.e.påske.

På 5. s. e .trin, anføres som indgangslæsning Job 4-2,1-6 (Guds almagt); som en mulighed anføres den norske Professor S. Mowinckels rekonstruktion af sammenhængen, Job 39,36-38 + 42,2 +3b + 5-6.

På 7.s.e.trin, erstatter Matt. 10,24-51 (en discipel står ikke over sin mester) Markus 8,1-9 (bespisningen) som første prædiketekst (se ovenfor s. 211). Matt. 10,24-31 stod før i anden tekst-række; her rykker nu Lukas 19,1-10 (tolderen Zakæus) ind (hidtil på 2.s.e.helligtrekonger, se ovenfor s. 198).

På 9.s.e.trin, er Lukas 12,32-4-8 (frygt ikke du lille hjord) som anden prædiketekst erstattet af Lukas 18,1-8 (enken og dommeren), der passer godt til første prædiketekst, Lukas 16,1-9 (den utro godsforvalter).

På 10.s.e.trin., der traditionelt behandler forholdet mellem kristendom og jødedom, anføres som indgangslæsning den gamle jødiske trosbekendelse i 5. Mosebog 6,4-9. Det samme emne berøres i den valgfri prædiketekst (Rom. 11,28-32).

•På 11.s.e.trin, rummer indgangslæsningen (5. Mosebog 30,11-14: Ordet er dig nær) det sted, der citeres i udgangslæsningen (Rom. 10,4-13).

På 12.s.e.trin, anføres som indgangslæsning de ord, som Grundtvig benytter som indledning i sin prædiken på 12.s.e.trin. 1856, SI. 115,1-9 (den levende Gud og de stumme afguder). Den gamle prædiketekst i 2. tekstrække, Matt. 12,31-42, forkortes (12,31-37). Det bortfaldne afsnit, 12,38-42 (Jonastegnet), anføres som en mulighed i forbindelse med anden prædiketekst på 19.s.e. trin.

På 14.s.e.trin. anbringes SI. 103,1-13 som indgangslæsning (tidl. lektie i 2. tekstrække på søndag efter jul). Anden prædiketekst udvides fra Johs. 5,1-15 til 5,1-18. Det hidtidige evangelium i 2. tekstrække til 24.s.e.trin., Johs. 5,17-29, forkortes til 5,24-29.

På 15.s.e.trin, er indgangslæsningen, 1. Mosebog 8,20-22 + 9,12-16 (Guds tilsagn til Noa efter syndfloden), udvalgt både som

en kendt fortælling og som en tekst til årstiden på en søndag, hvor der ofte holdes høstgudstjeneste. Udgangslæsningen (Gal. 5,25-6,8) er lidt kortere en epistelen i den hidtidige 1. tekst-række (5,25-6,10).

På 17.s.e.trin, er evangeliet i den hidtidige 2. tekstrækk-Markus 2,14-22 (De raske har ikke brug for læge), rykket op som første prædiketekst, mens anden prædiketekst, Lukas 13,10-17 (**den** krumbøjede kvinde), som en mere anskuelig beretning erstatter **den** lidt vanskelige tekst, Lukas 14,1-11 (de to beretninger: helbredelsen på en sabbat og de fineste pladser). Som valgfri prædike- •• tekst er 1. Kor. 12,2-11 (nådegaverne) flyttet hertil fra 10.s.e.trin.

På 18.s.e.trin, er de hidtidige evangelier byttet om som første og anden prædiketekst, således at det sande vintræ (Johs. 15, 1-11) er første prædiketekst og det store bud i loven er anden prædiketekst, nu i formen fra Markus 12,28-34 i stedet for som hidtil Matt. 22,34-46.

På 19.s.e.trin, er som første prædiketekst valgt beretningen om helbredelsen af den værkbrudne, men i den mere anskuelige form fra Markus 2,1-12 i stedet for som hidtil Matt. 9,1-9.

På 20.s.e.trin, er kongesønnens bryllup (Matt. 22,1-14) fjernet på grund af den for store lighed med første prædiketekst på 2.s.e.trin. (se ovenfor s. 211) og erstattet af en forkortet udgave af det hidtige evangelium i 2. tekstrække, Matt. 21,28-32 (ja- og nej-sønnen). Resten af teksten, Matt. 21,33-44 (deutro vingårdsmænd), er anført som anden prædiketekst.

På 21.s.e.trin, er et udtog af beretningen om den blindfødte (Johs 9,1-7+35-39) anført som et muligt alternativ til den hidtidige første prædiketekst, mens anden prædiketekst har fået en

anden beskæring af hensyn til meningen (Johs. 4,31-38 i stedet for 4,34-4-2).

På alle helgens søndag kan man i formessen have tre læsninger: (1) Esajas 60,18-22 (det ny Jerusalem), (2) Johs. Åb. 7,1-12 eller 7,1-4 + 9-17 (tallet på de beseglede) og (3) prædiketeksten.

På 22.s.e.trin, er de to prædiketekstier forlænget en smule.

På 24.s.e.trin, er anden prædiketekst forkortet, se ovenfor under 14.s.e.trin.

På 23» og 23.s.e.trin, er som indgangslæsninger forslået to uddrag af afsnit af ret lange fortællinger i Danielsbogen (henholdsvis de tre mænd i og skriften på væggen). På 25.s.e.trin. er endvidere både den valgfri prædiketekst og udgangslæsningen nye.

26.s.e.trin., der ikke forekommer så ofte, har kun fået een prædiketekst, nemlig evangeliet i den hidtidige 2. tekstrække, Matt. 25,31-46 (fårene og bukkene). Både den valgfri prædiketekst og udgangslæsningen er nye.

27.s.e.trin, svarer traditionelt til 6.s.e.helligtrekonger.

E. Praktiske oplysninger.

Ved udsendelsen af nærværende betænkning erkender udvalget, at forslagets anvendelighed først kan bedømmes, når det er blevet taget i praktisk brug. Allerede nu vil udvalget dog pege på en række praktiske problemer, som forslaget rejser. I den sammenhæng vil udvalget gerne inddrage brugerne af forslaget i debatten, således at man i løbet nogle år kan skaffe sig et overblik over, i hvilken form tekstrækkeforslaget sammen med højmessens øvrige led kan danne en helhed, som det vil være rimeligt at foreslå autoriseret til brug.

Indgangslæsningen kan indledes med ordene: "Således står der skrevet i..." eller lignende. Med den indledning, som gudstjenesten får med indgangslæsningen fra Det gamle Testamente kan det muligvis blive vanskeligt at fastholde læsningen af en særlig kollekthøn (indledningshøn) til hver søndag., Udvalget har i den forbindelse overvejet, om kollekten helt kan bortfalde. Endvidere gøres opmærksom på, at de hidtidige kollekthøner indholdsmæssigt refererer hovedsageligt til første prædiketekst, der ikke læses i de år, hvor der prædikes over anden prædiketekst. Udvalget vil indtil videre foreslå, at man anvender det udvalg af kollekthøner, der henvises til i Foreløbige ændringer i ritual- og alterbog 1972, side 36-47.

På de steder, hvor man bruger Kyrie og Gloria (Gloria i form af et vers af nr. 360: Aleneste Gud i himmerig), mener udvalget, at disse led udmærket kan stå før indgangslæsningen, især hvis kollekthønnen bortfalder.

At indgangslæsningen får betydning for salmevalget, især for 2. salme, skal blot lige nævnes. Vedrørende salmerne i formessen iøvrigt kan man stadig have tre salmer før prædikenen, idet præ-

diketeksten kan læses mellem 2. og 3. salme, og såfremt prædike- teksten først læses på prædikestolen, kan trosbekendelsen stå alene mellem 2. og 3. salme, og dåbshandlingen i højmessens finder naturligt sin plads på dette sted, se ovenfor, side 202.

Den nye ordning af læsningerne i formessen medfører en naturlig spænding mellem den gammeltestamentlige indgangslæsning og prædiketeksten, se f.eks. på 6.s.e.trinitatis forholdet mellem 2. Mosebog 20,1-17 (De ti bud) og Matt. 5,20-26 (Hvis jeres retfærdighed ikke overgår de skriftkloges og farisæernes,...). Denne spænding bør efter udvalgets opfattelse komme prædiken til gode.

Udgangslæsningen finder sin rimelige placering efter takkebønnen efter nadveren (eller efter kollekten om Ordet, hvis der ikke har været altergang, eller efter dåbskollekt, hvis der har været dåb i gudstjenestens slutning). Udgangslæsningen kan indledes med ordene: "Således skriver apostelen ... i ..." eller "Således står der skrevet i Hebræerbrevet ...", "Således står der skrevet i Jakobsbrevet ..." eller lignende.

Umiddelbart efter udgangslæsningen følger den aronitiske velsignelse (evt. med forudgående hilsen (salutation)). Da der indholdsmæssigt er nær forbindelse mellem nadverkollekt, udgangslæsning og udgangsbøn, har udvalget overvejet, at udgangsbønnen bortfalder.

Udvalget har i overvejende grad følt sig bundet af traditionen ved udvælgelsen af prædiketekster fra evangelierne. I visse tilfælde har man dog valgt Markus-versionen af den samme perikope, se f.eks. 19.s.e.trin. (Markus 2,1-12 i stedet for Matt. 9,1-8) og sidste søndag før fastelavn (sexagesima) (Markus 4,1-20 i stedet for Lukas 8,4-15). En række andre steder kan Markus-versionen

også overvejes, f.eks. 6.s.e.trin. (anden prædiketekst), 13.s.e.trin. (anden prædiketekst) og 24.s.e.trin. (første prædiketekst).

Udvalget vil være taknemmelig for at få reaktioner fra de menigheder og præster, der tager forslaget i brug. Især er udvalget interesseret i at få svar på følgende spørgsmål:

- (1) Hvordan ser man på den opbygning af gudstjenesten, som leddelingen indgangslæsning/prædiketekst/udgangslæsning indebærer?
- (2) Hvordan fungerer den gammeltestamentlige indgangslæsning og udgangslæsningen (næsten lig med den hidtidige epistel) ved gudstjenestens slutning?
- (3) Hvordan ser man på det nye udvalg af gammeltestamentlige tekster, fordelingen af tekster på de forskellige læsningstyper er samt afskæringen af de enkelte tekster?
- (4) Hvordan ser man på de alternative tekster, der flere steder er anført, f.eks. SI. 100 (1.s.i advent), Esajas 9,6-7 i stedet for 9,2-7 (juledag), o.s.v.? Foretrækker man, at have de alternative tekster stående som valgmuligheder, eller foretrækker man absolut det ene forslag fremfor det andet?
- (5) I hvilket omfang er de valgfri prædiketekster blevet benyttet?
- (6) Hvordan fungerer den nye læseorden i forhold til den hidtidige gudstjenestes opbygning og enkelte led?
- (7) Har man følt savnet af to evangelielæsninger i formessen?

Henvendelser kan ske til Kirkeministeriets liturgiske kommission, Kirkeministeriet, Frederiksholms Kanal 21, 1220 Kbh.K.

Oversigt over de anvendte tekster i det
foreliggende forslag og i den hidtidige alterbog.

Forkortelser:

indgl = indgangslæsning	lekA = lektie, 1. række
1.pr = første prædiketekst	lekB = lektie, 2. række
2.pr = anden prædiketekst	epA = epistel, 1. række
v pr = valgfri prædiketekst	epB = epistel, 2. række
udgl = udgangslæsning	evA = evangelium, 1. række
alt = alternativ	evB = evangelium, 2. række

	forslaget	den hidtidige alterbog
	helligdag	funktion funktion helligdag
<u>1. Mosebog</u>		
3,1-19	1.s.i fasten	indgl
4,1-16	4.s.e.trin.	indgl
8,20-22 + 9,12-16	15.s.e.trin.	indgl
11,1-9	pinsedag	indgl
15,1-6	3.s.e.h3k	indgl
22,1-14	3.s.i fasten	indgl
28,10-18	2.pinsedag	indgl
28,10-19	2.pinsedag	alt indgl
32,24-31	3.s.e.påske	indgl
50,14-21	26.s.e.trin.	indgl
<u>2. Mosebog</u>		
3,1-7 + 10-14	4.s.e.påske	indgl
12,21-28	palmesøndag	indgl
16,2-8	midfaste s.	indgl
16,2 + 11-21	midfaste s.	alt indgl
17,8-16	5.s.e.påske	indgl
20,1-17	6.s.e.trin.	indgl
24,4-11	skærtorsdag	indgl
33,18-23	2.s.e.h3k	indgl

	forslaget helligdag	funktion	den hidtidige alterbog funktion	helligdag
<u>5. Mosebog</u>				
6,4-9	10.s.e.trin.	indgl		
7,6-11	3.s.e.trin.	indgl		
10,17-21	21.s.e.trin.	indgl		
30,11-14	11.s.e.trin.	indgl		
30,15-20	18..s.e.trin.	indgl		
<u>Josuabogen</u>				
24,19-24	22..s.e.trin.	indgl		
<u>1. Samuelsbog</u>				
2,1-8	6.s.e.h3k	indgl		
15,35b -16,13	næstsidste s.f • fastelavn	indgl		
<u>2. Samuelsbog</u>				
12, l-15a	alrn.bededag	indgl		
<u>1. Kongebog</u>				
8,12-13a + 27-29	I.s.e.h3k	indgl		
19, l-13a	2.s.i fasten	indgl		
<u>Jobs Bog</u>				
3,11-22	16.s.e.trin.	indgl		
38,1-11	4.s.e.h3k	indgl		
39,36-38 + 42,2 + 3b+5-6	5.s.e.trin. alt	indgl		
42,1-6	5.s.e.trin.	indgl		
<u>Salmernes Bog</u>				
22,26-32	2.påskedag	indgl		
24	l.s.i advent	indgl		
51			nrædiketekst B alm. bededag	
67,2-8			orædiketekst A alm. bededag	

	forslaget		den hidtidige alterbog	
	helligdag	funktion	funktion	helligdag
84,1-5+ 10-13	17.s.e.trin.	indgl		
90	nyårsdag	indgl		
100	l.s.i advent	alt indgl		
103,1-13	14.s.e.trin.	indgl	læsestykke B	s.e.jul
110,1-4	Kristi himmelf.	indgl	læsestykke B	K.himmelf.
115,1-9	12.s.e.trin.	indgl		
118,19-29	påskedag	indgl	læsestykke B	påskedag
<u>Ordsprogenes Bog</u>				
3,26-34	9.s.e.trin.	indgl		
<u>Prædikerens Bog</u>				
3,1-H	7.s.e.trin.	indgl		
<u>Esajas¹ Bog</u>				
2,2-5	s.e.jul	indgl		
7,10-14	Mariæ beb.	indgl	lekA	Mariæ beb.
9,2-7	juledag	indgl		
9,6-7	juledag	alt indgl	lekB	Kristi fødsels dag
11,1-10	2.s.i advent	indgl	lekB	2.s.i advent
12	4.s.i advent	indgl	lekB	4.s.i advent
25,6-9	2.s.e.trin.	indgl		
40,1-8	3.s.i advent	indgl	lekB	3.s.i advent
42,1-9	fastelavns s.	indgl	lekB	l.s.i advent
45,5-12	5.s.e.h3k	indgl		
53	langfredag	indgl	lekB	langfredag
55,6-7			lekA	alm.bededag
55,6-11	sidste s.f.fastelavn	indgl		
58,5-12	1.s.e.trin.	indgl		
60,1-6	h3k's s.	indgl	lekA	h3k's dag
60,18-22	alle helgens d.	alt indgl		

	forslaget helligdag	funktion	den hidtidige alterbog funktion	helligdag
<u>Jeremias' Bog</u>				
6,16-20	22.s.e.trin.	alt indgl		
18,1-6	20.s.e.trin.	indgl		
20,7-13	5.s.i fasten	indgl		
23,16-24	8.s.e.trin.	indgl		
31,31-34	1.s.e.påske	indgl		
<u>Klagesangene</u>				
3,8-26	19.s.e.trin.	indgl		
<u>Ezekiels Bog</u>				
33,1-7 + 10-11	23.s.e.trin.	alt indgl		
34,1-10	2.s.e.påske	indgl		
36,26-23	trin.s.	indgl		
	24.s.e.trin.	indgl		
<u>Daniels Bog</u>				
3,1-2 + 4-6 + 8 + 12 + 19-29	23.s.e.trin.	indgl		
5,1-2 + 5-11 + 13 + 16-20 + 22-30	25.s.e.trin.	indgl		
7,9-10 +13-14				
<u>Joels Bog</u>				
3,1-5	25.s.e.trin.	alt indgl		
<u>Mikas Bog</u>				
5,1-4a	6.s.e.påske	alt indgl		
6,6-8	2.juledag	alt indgl		
<u>Hagga.js Bog</u>				
2,3-9	6.s.e.påske	indgl		
<u>Zakarias' Bog</u>				
9,9-10	palmesøndag	alt indgl		

	forslaget		den hidtidige alterbog	
	helligdag	funktion	funktion	helligdag
<u>Mattæusevangeliet</u>				
2,1-12	h3k's s.	1.pr	evA	h3k's dag
2,13-18			evB	s.e.nytårsdag
2,13-23	s.e.jul	2.pr		
2,19-23			evA	s.e.nytårsdag
3,8-10	alm.bededag	1.pr	aftensang A	alm.bededag
3,13-17	fastelavns s.	1.pr	evA	fastelavns s.
4,1-11	l.s.i fasten	1.pr	evA	l.s.i fasten
5,1-12	alle helgens dag	1.pr	evA	alle helgens dag
5,13-16	alle helgens dag	2.pr	evB	alle helgens dag
5,20-26	6.s.e.trin.	1.pr	evA	6.s.e.trin.
5,43-48	4.s.e.trin.	2.pr	evB	4.s.e.trin.
6,5-13	nytårsdag	2.pr	evB	nytårsdag
6,24-34	15.s.e.trin.	1.pr	evA	15.s.e.trin.
7,7-14	alm.bededag	2.pr	aftensang B	alm.bededag
7,15-21	8.s.e.trin.	1.pr	evA	8.s.e.trin.
7,22-29	8.s.e.trin.	2.pr	evB	8.s.e.trin.
8,1-13	3.s.e.h3k	1.pr	evA	3.s.e.h3k
8,23-27	4.s.e.h3k	1.pr	evA	4.s.e.h3k
9,1-8			evA	19.s.e.trin.
9,18-26	24.s.e.trin.	1.pr	evA	24.s.e.trin.
10,16-22	2.juledag	1.pr		
10,24-31	7.s.e.trin.	1.pr	evB	7.s.e.trin.
10,32-42	2.juledag	2.pr	evB	St.Stefans dag
11,2-10	3.s.i advent	1.pr	evA	3.s.i advent
11,16-24	10.s.e.trin.	2.pr	evB	10.s.e.trin.
11,25-30	6.s.e.h3k	pr	evA	26.s.e.trin.
12,31-37	12.s.e.trin.	2.pr		
12,31-42			evB	12.s.e.trin.
12,38-42	19.s.e.trin.	alt 2.pr		
13,24-30	5.s.e.h3k	1.pr	evA	5.s.e.h3k

	forslaget		den hidtidige alterbog	
	helligdag	funktion	funktion	helligdag
13,44-52	5.s.e.h3k	2.pr	evB	5.s.e.h3k
14,22-33	4.s.e.h3k	2.pr	evB	4.s.e.h3k
15,21-28	2.s.i fasten	2.pr	evA	2.s.i fasten
16,13-26	5.s.e.trin.	2.pr	evB	5.s.e.trin.
17,1-9	2.s.i fasten	1.pr	ev	6.s.e.h3k
18,1-10	22.s.e.trin.	2.pr		
18,1-14			evB	22.s.e.trin.
13,21-35	22.s.e.trin.	1.pr		
18,23-35			evA	22.s.e.trin.
19,16-26	6.s.e.trin.	2.pr	evB	6.s.e.trin.
20,1-16	næstsidste s.f. fastelavn	1.pr	evA	s.septuagesima
20,20-28	13.s.e.trin.	2.pr	evB	13.s.e.trin.
21,1-9	1.s.i advent + palmesøndag	1.pr 1.pr	evA evA	1.s.i advent + palmesøndag
21,28-32	20.s.e.trin.	1.pr		
21,28-44			evB	20.s.e.trin.
21,33-44	20.s.e.trin.	2.pr		
22,1-14			evA	20.s.e.trin.
22,15-22	23.s.e.trin.	1.pr	evA	23.s.e.trin.
22,34-46	18.s.e.trin.	alt 1.pr	evA	18.s.e.trin.
23,34-39			evA	St.Stefans dag
24,15-28	25.s.e.trin.	1.pr	evA	25.s.e.trin.
25,1-13	2.s.i advent	2.pr	evB	2.s.i advent
25,14-30	næstsidste s.f. fastelavn	2.pr	evB	s.septuagesima
25,31-46	26.s.e.trin.	1.pr	evB	26.s.e.trin.
26,26-29	skærtorsdag	1.pr		
28,1-8	påskedag	2.pr	evB	påskedag
28,16-20	trin.s.	2.pr		
28,18-20			evB	hellig tref.s f.

	forslaget helligdag	funktion	den hidtidige alterbog funktion	helligdag
<u>Markusevangeliet</u>				
2,1-12	19.s.e.trin.	l.pr		
2,14-22	17.s.e.trin.	l.pr	evB	17.s.e.trin.
4,1-20	sidste s.f. fastelavn	l.pr		
4,26-32	sidste s.f. fastelavn	2. pr	evB	s.seksagesima
7,31-37	12.s.e.trin.	l.pr	evA	12.s.e.trin.
8,1-9			evA	7.s.e.trin.
9,17-29	3.s.i fasten	2.pr	evB	2.s.i fasten
10,13-16	I.s.e.h3k	l.pr	evB	I.s.e.h3k
12,28-34	18.s.e.trin.	2.pr		
12,41-44	23.s.e.trin.	2. pr	evB	23.s.e.trin.
14,3-9	palmesøndag	2. pr	evB	palmesøndag
16,1-7			evA	påskedag
16,1-8	påskedag	evA		
16,14-20			evA	Kr.himmelf.
<u>Lukasevangeliet</u>				
1,26-38	Mariæ beb.	l.pr	evA	Mariæ beb.
1,46-56	Mariæ beb.	2.pr	evB	Mariæ beb.
1,67-80	3.s.i advent	2.pr	evB	3.s.i advent
2,1-14	juledag	l.pr	evA	Kristi fødsels dag
2,15-20	2.juledag	alt pr		aftensang A Kr.fødsels d.
2,21	nytårsdag	l.pr	evA	nytårsdag
2,25-32			evB	s.e.jul
2,25-40	s.e.jul	1.pr		
2,33-40			evA	s.e.oul
2,42-52	l.s.e .h3k	2.pr	evA	I.s.e.h3k
4,16-30	l.s.i advent	2.pr	evB	l.s.i advent
5,1-11	5.s.e.trin.	1.pr	evA	5.s.e.trin.
6,36-42	4.s.e .trin.	l.pr	evA	4.s.e.trin.

	forslaget helligdag	funktion	den hidtidige alterbog funktion	helligdag
7,11-17	16.s.e.trin.	1.pr	evA	16.s.e.trin.
7,36-50	11.s.e.trin.	2.pr	evB	11.s.e.trin.
8,4-15			evA	s.seksagesima
10,23-37	13.s.e.trin.	1.pr	evA	13.s.e.trin.
10,38-42	15.s.e.trin.	2.pr	evB	15.s.e.trin.
1,5-13	5.s.e.påske	alt 1.pr		
11,14-28	3.s.i fasten	1.pr	evA	3.s.i fasten
12,13-21	1.s.e.trin.	2.pr	evB	1.s.e.trin.
12,32-48			evB	9.s.e.trin.
13,10-17	17.s.e.trin.	2.pr		
14,1-11			evA	17.s.e.trin.
14,16-24	2.s.e.trin.	1.pr	evA	2.s.e.trin.
14,25-35	2.s.e.trin.	2.pr	evB	2.s.e.trin.
15,1-10	3.s.e.trin.	1.pr	evA	3.s.e.trin.
15,11-32	3.s.e.trin.	2.pr	evB	3.s.e.trin.
16,1-9	9.s.e.trin.	1.pr	evA	9.s.e.trin.
16,19-31	1.s.e.trin.	1.pr	evA	1.s.e.trin.
17,5-10	3.s.e.h3k	2.pr	evB	3.s.e.h3k
17,11-19	14.s.e.trin.	2.pr	evA	14.s.e.trin.
17,20-33	25.s.e.trin.	2.pr	evB	25.s.e.trin.
18,1-8	9.s.e.trin.	2.pr		
18,9-14	11.s.e.trin.	1.pr	evA	11.s.e.trin.
18,31-43	fastelavns s.	2.pr	evB	fastelavns s.
19,1-10	7.s.e.trin.	2.pr	evB	2.s.e.h3k
19,41-43	10.s.e.trin.	1.pr	evA	10.s.e.trin.
21,25-35	2.s.i advent	1.pr	evA	2.s.i advent
22,14-20			evA	skærtorsdag
22,24-32	1.s.i fasten	2.pr	evB	1.s.i fasten
24,13-35	2.påskedag	1.pr	evA	2.påskedag
24,46-53	K.himmelf.	1.pr	evB	K.himmelf.

		forslaget		den hidtidige alterbog	
		helligdag	funktion	funktion	helligdag
<u>Johannesevangeliet</u>					
1,1-14	juledag	2.pr	evB	Kristi fødsels dag	
1,14-18	2.juledag	alt pr			
1,19-28	4.s.i advent	l.pr	evA	4.s.i advent	
1,35-51	19.s.e.trin.	2.pr	evB	19.s.e.trin.	
2,1-11	2.s.e.h3k	1.pr	evA	2.s.e.h3k	
2,23-3,15	trin.s.	l.pr			
3,1-15			evA	hellig tref.s f.	
3,16-21	2.pinsedag	l.pr	evA	2.pinsedag	
3,25-36	4.s.i advent	2.pr	evB	4.s.i advent	
4,5-26	2.s.e.h3k	2.pr			
4,13-26			evB	2.pinsedag	
4,31-38	21.s.e.trin.	2.pr			
4,34-42 •			evB	21.s.e.trin.	
4,46-53	21.s.e.trin.	l.pr			
4,46b-53			evA	21.s.e.trin.	
5,1-15			evB	14.s.e.trin.	
5,1-18	14.s.e.trin.	2.pr			
5,17-29			evB	24.s.e.trin.	
5,24-29	24.s.e.trin.	2.pr			
6,1-15	midfaste s.	l.pr	evA	midfaste s.	
6,24-35	midfaste s.	2.pr			
6,35-51			evB	midfaste s.	
8,12-20	h3k's s.	2.pr			
8,28-36	4.s.e.påske	2.pr	evB	4.s.e.påske	
8,42-51			evB	3.s.i fasten	
8,51-59	5.s.i fasten	pr			
9,1-7 + 35-39	21.s.e.trin.	alt l.pr			
10,1-16	2.s.e.påske	l.pr			
10,11-16			evA	2.s.e.påske	

	forslaget		den hidtidige alterbog	
	helligdag	funktion	funktion	helligdag
10, 22-30			evB	2.s.e.påske
10, 22-31	2.s.e.påske	2.pr		
11, 3 9-45	16.s.e.trin.	2.pr	evB	16.s.e.trin.
11, 47-53	5-s.i fasten	alt pr		
12, 12-24	palmesøndag	alt 1.pr		
13, 1-15	skærtorsdag	2.pr	evB	skærtorsdag
13, 33-14, 7	3.s.e.påske			
14, 1-11		2.pr	evB	3. s. e. påske
14, 12-18	5.s.e.påske			
14, 15-21		2.pr	evB	pinsedag
14, 22-31	pinsedag			
14, 23-31		1.pr	evA	pinsedag
15, 1-11	18.s.e.trin.	1.pr	evB	18.s.e.trin.
15, 26-16, 4	pinsedag	2.pr	evA	6.s.e.påske
16, 5-11	4. s.e.påske	1.pr		
16, 5-15	4. s.e.påske	alt 1.pr	evA	4.s.e.påske
16, 16-22	3.s.e.påske	1.pr	evA	3.s.e.påske
16, 23b-28	5.s.e.påske	1.pr	evA	5.s.e.påske
17, 1-5	6.s.e.påske	1 .pr		
17, 1-11			evB	5.s.e.påske
17, 6-19	6.s.e.påske	2.pr		
17, 20-26	2.pinsedag	2.pr	evB	6.s.e.påske
20, 1-18	2.påskedag	2.pr	evB	2.påskedag
20, 19-31	1. s.e.påske	2.pr	evA	1.s.e.påske
21, 15-19	1.s.e.påske	1.pr	evB	1.s.e.påske
<u>Apostlenes Gerninger</u>				
1, 1-11	K.himmelf.	2.pr	lekA	K.himmelf.
2, 1-11	pinsedag	v pr	lekA	pinsedag
2, 22-41	pinsedag	alt v pr	lekB	pinsedag
2, 42-47	2.pinsedag	v pr	lekB	2.pinsedag

forslaget		den hidtidige alterbog	
helligdag	funktion	funktion	helligdag
3,1-10		lekB	14.s.e.trin.
4,23-31		lekB	s.e.nytårsdag
6,8-15 + 7,54-60		lekA	St.Stefans dag
7,44-60	2.juledag	indgl	
8,26-39		lekB	15.s.e.trin.
9,1-18		lekB	3.s.e.trin.
10,34-41		lekA	2.påskedag
10,42-48a		lekA	2.pinsedag
14,8-20		lekB	7.s.e.trin.
17,22-34		lekB	s.septuagesima
20,24-35	8.s.e.trin.	v pr	lekB 8.s.e.trin.
<u>Paulus¹ Brev til Romerne</u>			
1,16-17	l.s.e.trin.	v pr	
2,11-16	næstsidste s.f. fastelavn	v pr	
3,19-22a	s.e.jul	v pr	epA s.e.nytårsdag
3,23-31	6.s.e.trin.	v pr	epB 6.s.e.trin.
4,13-25	4.s.e.h3k	v pr	
4,16-25			epB 4.s.e.h3k
6,3-H	påskedag	udgl	epA 6.s.e.trin.
6,14-23	7.s.e.trin.	v pr	
6,19-23			epA 7.s.e.trin.
7,14-25	14.s.e.trin.	v pr	
8,]-4	7.s.e.trin.	udgl	
8,12-17	8.s.e.trin.	udgl	epA 8.s.e.trin.
8,18-23	6.s.e.påske	v pr	epA 4.s.e.trin.
8,24-28			epB 5.s.e.påske
8,24-30	5.s.e.påske		
8,31b-39	4.s.e.trin.	v pr	epB 6.s.e.påske
10,4-13	11.s.e.trin.	udgl	
10,4-17			epB 11.s.e.trin.

	forslaget helligdag	funktion	den hidtidige alterbog funktion	helligdag
11,25-32	10.s.e.trin.	v pr	epB	20.s.e.trin.
11,32-36	trin.s.	udgl		
11,33-36			epA	hellig tref.s f.
12,1-5	1.s.e.h3k	udgl	epA	1.s.e.h3k
12,6-16a	2.s.e.h3k	udgl	epA	2.s.e.h3k
12,16b-21	3.s.e.h3k	udgl	epA	3.s.e.h3k
13,1-7	23.s.e.trin.	v pr	ep B	23.s.e.trin.
13,8-10	4.s.e.h3k	udgl	epA	4.s.e.h3k
13,11-14	1.s.i advent	udgl	epA	1.s.i advent
14,7-17	22.s.e.trin.	v pr	epB	4.s.e.trin.
15,4-7	2.s.i advent	udgl		
15,4-9			epA	2.s.i advent
<u>Paulus¹ 1. Brev til Korinterne</u>				
1,4-8	18.s.e.trin.	udgl	epA	18.s.e.trin.
1,21-31	Mariæ beb.	v pr	epB	Mariæ beb.
3,3-11	5.s.e.h3k	v pr		
3,3-17			epB	5.s.e.h3k
3,18-23	sidste s. f. fastelavn	udgl		
4,1-5	3.s.i advent	udgl	epA	3.s.i advent
5,6-8	påskedag	v pr		
5,7-8			epA	påskedag
7,29-31	2.s.e.trin.	v pr		
9,24-10,5			epA	s.septuagesima
10,6-13			epA	9.s.e.trin.
10,15-17	skærtorsdag	udgl	epB	skærtorsdag
11,17-29	skærtorsdag	v pr		
11,23-29			epA	skærtorsdag
12,2-11	17.s.e.trin.	v pr	epA	10.s.e.trin.
12,12-27	19.s.e.trin.	v pr	epB	19.s.e.trin.

forslaget			den hidtidige alterbog	
	helligdag	funktion	funktion	helligdag
13	fastelavns s.	udgl	epB	fastelavns s.
15,1-10a			epA	11. s.e.trin.
15,1-11	11.s.e.trin.	v pr		
15,12-20	2.påskedag	v pr	epB	2.påskedag
15,21-28	16.s.e.trin.	v pr	epB	16.s.e.trin.
15,50-57	25.s.e.trin.	v pr		
<u>Paulus¹ 2. Brev til Korinterne</u>				
1,18-20	4.s.i advent	v pr		
3,4-9	12.s.e.trin.	v pr	epA	12.s.e.trin.
4,5-10	3.s.i advent	v pr		
4,8-14	alle helgens dag	udgl		
5,i-io	24.s.e.trin.	v pr	epB	24.s.e.trin.
5,14-21	4.s.e.påske	v pr	epB	4.s.e.påske
6,1-10	1.s.i fasten	udgl	epA	1.s.i fasten
9,6-11	midfaste s.	udgl		
12,2-9	sidste s.f. fastelsvn	v pr	epA	s.seksagesima
<u>Paulus' Brev til Galaterne</u>				
3,15-22	13.s.e.trin.	v pr	epA	13.s.e.trin.
3,23-29	nytårsdag	udgl	epA	nytårsdag
4,1-7	s.e.jul	udgl	epA	s.e.jul
4,21-31	midfaste s.	v pr	epA	midfaste s.
4,30-5,2	13.s.e.trin.	udgl		
5,13-24	18.s.e.trin.	v pr		
5,16-24			epA	14.s.e.trin.
5,25-6,8	15.s.e.trin.	udgl	epA	
5,25-6,10			epA	15.s.e.trin.
<u>Paulus' Brev til Efeserne</u>				
1,3-14	trinitatis s.	v pr	epB	hellig tref.s f,
2,4-10	næstsidste s.f. fastelavn	udgl		

	fopslaget helligdag	funktion	den hidtidige alterbog funktion	helligdag
2,11-22	3. s., e.trin.	v pr		
2,17-22	pinsedag	udgl		
3,13-21	16.s.e.trin.	udgl	epA	16.s.e.trin.
4,1-6	17.s.e.trin.	udgl	epA	17.s.e.trin.
4,7-16	K.himmelf.	v pr	epB	pinsedag
4,22-28	19.s.e.trin.	udgl	epA	19.s.e.trin.
4,30-32			epB	22.s.e.trin.
4,30-52	13.s.e.trin	udgl		
5,1-9	3.s.i fasten	udgl	epA	3.s.i fasten
5,8-14	10.s.e.trin.	udgl		
5,15-21	20.s.e.trin.	udgl	epA	20.s.e.trin.
5,21-33			epB	2.s.e.h3k
6,1-4			epB	I.s.e.h3k
6,10-17	21.s.e.trin.	udgl	epA	21.s.e.trin.
<u>Paulus' Brev til Filipperne</u>				
1,6-11	22.s.e.trin.	udgl	epA	22.s.e.trin.
1,12-26	6.s.e.h3k	v pr		
2,5-H	palmesøndag	udgl	epA	palmesøndag
2,12-18	alm.bededag	v pr		
3,7-H	1.s.i fasten	v pr		
3,17-21	23.s.e.trin.	udgl	epA	23.s.e.trin.
4,4-7	4.s.i advent	udgl	epA	4.s.i advent
<u>Paulus¹ Brev til Kolossenserne</u>				
1,9-14			epA	24.s.e.trin.
1,25d-28	I.s.e.h3k	v pr		
2,6-8	12.s.e.trin.	udgl		
2,9-15	15.s.e.trin.	v pr		
3,1-4	K.himmelf.	udgl		
3,12-17	5.s.e.h3k	udgl	epA	5.s.e.h3k

		forslaget		
		helligdag	funktion	den hidtidige alterbog funktion helligdag
<u>Paulus' 1. Brev til Tessalonikerne</u>				
4,1-7				epA 2.s.i fasten
4, 13-18				epA 25.s.e.trin.
5,1-11	25.s.e.trin.	udgl		
5,12-23			epA	26.s.e.trin.
5,14-24	6.s.e.h3k	udgl		
<u>Paulus' 2. Brev til Tessalonikerne</u>				
2,13-17	26.s.e.trin.	udgl		
<u>Paulus' 1. Brev til Timoteus</u>				
1,5-17			epB	13.s.e.trin.
1,12-17	2.guledag	v pr		
6,6-16			epB	1.s.e.trin.
6,8-12	9.s.e.trin.	udgl		
<u>Paulus' 2. Brev til Timoteus</u>				
1,6-14			epB	9.s.e.trin.
2,8-13	14.s.e.trin.	udgl		
3,10-17			epB	s.seksagesima
<u>Paulus' Brev til Titus</u>				
2,11-14			epB	Kristi fødsels dag
3,4-7	h3k's s.	v pr		
<u>Paulus' Brev til Hebræerne</u>				
1,1-5a	juledag	v pr	epA	Kristi fødsels dag
2,10-18	2.s.i fasten	v pr		
3,7-14			epB	10.s.e.trin.
4,9-13			epB	26.s.e.trin.
4,14-16	3. s -e.påske + 5.s.i fasten	v pr udgl	epB	3.s.e.påske
5,5-10	palmesøndag	v pr		
9,11-15	5.s.i fasten	v pr		

	forslaget helligdag	funktion	den hidtidige alterbog funktion	helligdag
10, 19-25	alm.bededag	udgl	epB	alm.l
11, 1-6			epB	3.s.e.h3k
11, 1-10	3.s.e.h3k	v pr		
12, 1-8	26.s.e.trin.	v pr	epB	palmesøndag
13, 12-16	3.s.e.påske	udgl		
13, 20-21	2.s.e.påske	udgl	epB	2.s.e.påske
<u>Jakobs Brev</u>				
1, 5-16			epB	l.s.i fasten
1, 17-21	4.s.e.påske	udgl	epA	4.s.e.påske
1, 22-25	5.s.e.påske	udgl		
1, 22-27			epA	5.s.e.påske
3, 1-12			epB	12.s.e.trin.
4, 13-17	nytårsdag	v pr	epB	nytårsdag
5, 7-11	2.s.i advent	v pr		
5, 13-20			epB	2.s.i fasten
<u>Peters 1. Brev</u>				
1, 5-9	2.påskedag	udgl	epA	påskedag
1, 13-21	6.s.e.trin.	udgl		
1, 17-2, 3			epB	1.s.e.påske
1, 22-2, 3	1.s.e.påske	udgl		
2, 4-10	5.s.e.trin.	v pr	epB	5.s.e.trin.
2, 11-20			epA	3.s.e.påske
2, 20-25	2.s.e.påske	v pr		
2, 21-25			epA	2.s.e.påske
3, 8-15a	5.s.e.trin.	udgl	epA	5.s.e.trin.
3, 18-22	fastelavns s.	v pr	epA	fastelavns s,
4, 7a-11	6.s.e.påske	udgl		
4, 7b-11			epA	6.s.e.påske
5, 6-11	3.s.e.trin.	udgl	epA	3.s.e.trin.

		forslaget	den hidtidige alterbog	
		helligdag	funktion	funktion helligdag
<u>Peters 2. Brev</u>				
1,3-11			epB	midfaste s.
1,12-18			ep	6.s.e.h3k
3,3-13			epB	25.s.e.trin.
3,8-13	24.s.e.trin.	udgl		
<u>Johannes¹ 1. Brev</u>				
1,1-3	Mariæ beb.	udgl		
1,5-2,2	9.s.e.trin.	v pr		
2,3-6	20.s.e.trin.	v pr		
2,7-H	h3k's s.	udgl		
2,28-3,3	2.s.e.h3k	v pr		
3,1-8			epB	18.s.e.trin.
3,7-14a	3.s.i fasten	v pr		
3,13-18	2.s.e.trin.	udgl		
3,18-24	2.pinsedag	udgl		
4,1-4	2.juledag	udgl		
4,1-6			epB	St.Stefans dag
4,7-H	juledag	udgl		
4,12-16a	4.s.e.trin.	udgl		
4,16b-21	1.s.e.trin.	udgl	epA	1.s.e.trin.
5,1-5	1.s.e.påske	v pr		
5,4-12	1.s.e.påske	alt v pr	epA	1.s.e.påske
5,18-21	2.s.e.fasten	udgl		
<u>Judas' Brev</u>				
20-25			epB	17.s.e.trin.
<u>Johannes' Åbenbaring</u>				
2,1-7	3.s.i fasten	alt v pr	lekB	3.s.i fasten
3,7-13	21.s.e.trin.	v pr	lekB	21.s.e.trin.
3,14-22	1.s.i advent	v pr	lekB	2.s.e.trin.

	forslaget		den hidtidige alterbog
	helligdag	funktion	funktion helligdag
7,1-12	alle helgens dag	indgl	lekA alle helgens dag
7,1-4+9-17	alle helgens d.	alt indgl	
21,1-7	alle helgens dag	v pr	lekB alle helgens dag